

**Υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου στο πλαίσιο της Πράξης «Τεχνική
Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου ΕΠΑ για την Περιφέρεια Ιονίων
Νήσων**

«1^ο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ιονίων Νήσων»

ΜΑΪΟΣ 2021

Το παρόν παραδοτέο εκπονήθηκε από την εταιρεία ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Α.Ε. στα πλαίσια του έργου «Υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου στο πλαίσιο της Πράξης «Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου ΕΠΑ για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων»» σύμφωνα με τη σύμβαση που υπογράφηκε την 13^η Ιανουαρίου 2021 μεταξύ της ΠΡΟΠΤΙΚΗΣ Α.Ε. και της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ ΈΡΓΟΥ:	Υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου στο πλαίσιο της Πράξης «Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου του ΕΠΑ για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων»
ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ:	Παραδοτέο Γ: «Σχέδιο 1 ^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης»
Έκδοση:	1.0
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ:	13/7/2021
ΔΙΑΝΟΜΗ ΣΕ:	Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του Έργου

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Έκδοση	Ημερομηνία	Αιτιολογία Αλλαγών	Σελίδες που αντικαθίστανται
1.0	13/7/2021	Πρώτη Υποβολή	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	8
2.1	Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	8
2.2	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	26
2.3	ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	30
2.4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΙΝ.....	58
3	Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027	82
3.1	ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ 2021-2027	82
3.2	ΌΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΠΑ ΤΗΣ ΠΙΝ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	92
3.3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ Π.Π.Α. ΤΗΣ Π.Ι.Ν. ΑΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΤΟΧΟ	99
3.4	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	114
3.5	Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Π.Π.Α. ΣΤΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥ Ε.Π.Α.	149
3.6	ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ 1 ^{ΟΥ} Π.Π.Α. ΤΗΣ Π.Ι.Ν.	152
3.7	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	153
4	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	153
4.1	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΟΥ Π.Π.Α.	153
5	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	154
6	Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	162
6.1	ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕ ΤΟ Ε.Π.Α.....	162
6.2	ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ	168
7	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	192
7.1	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	192
7.2	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ	193
7.3	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	194
8	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 196	
8.1	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	196
8.2	Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ Π.Π.Α. ΣΤΗΝ Π.Ι.Ν.....	196
9	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	203
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	207
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ & ΣΧΗΜΑΤΩΝ	208

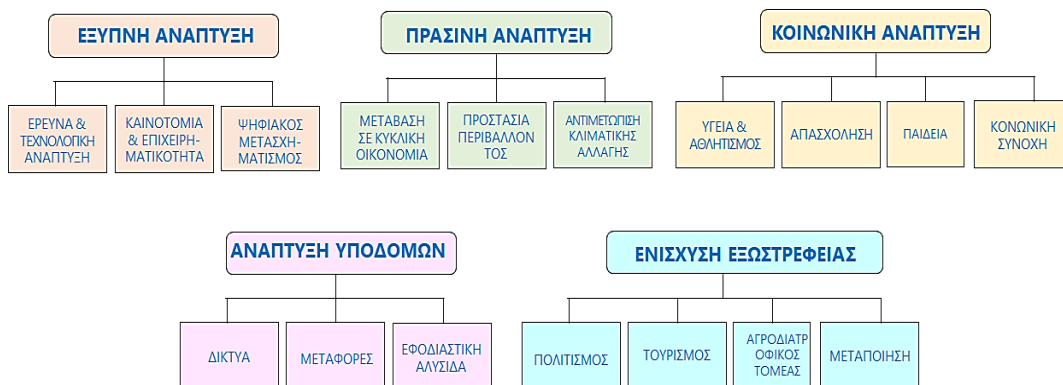

1 Εισαγωγή

Μετά από μία περίοδο παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, η Ελλάδα δείχνει να εξέρχεται από την δεινή δημοσιονομική κατάσταση της περιόδου 2010 – 2018 που την οδήγησε στην ανάγκη προσφυγής σε διεθνείς μηχανισμούς στήριξης. Στην παρούσα χρονική συγκυρία η χώρα επιπροσθέτως χρειάζεται δυστυχώς να ανταπεξέλθει και στις επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού *COVID-19* η οποία προκάλεσε παγκοσμίως μια σύνθετη κοινωνικοοικονομική κρίση, ικανή να συγκριθεί και ενδεχομένως να ξεπεράσει την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008/09.

Ως αποτέλεσμα, και ιδιαίτερα κατά την νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 ο διττός στόχος της πολιτικής ανάσχεσης της κρίσης εντοπίζεται, αφενός στην εξασφάλιση της δημόσιας υγείας και αφετέρου στην αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, μέσω του εθνικού **Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)**, και για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, θεσπίστηκε το **Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.)**. Η θέσπιση του Ε.Π.Α., με την ψήφιση του ν. 4635/2019 (Α' 167), σηματοδότησε επίσης και την έναρξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος σχεδιασμού, διαχείρισης και παρακολούθησης έργων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Π.Δ.Ε.. Κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2025, το Ε.Π.Α., ακολουθώντας τη γραμμή που χαράζει το νέο ΕΣΠΑ 2021 – 2027, εστιάζει σε 5 στόχους πολιτικής ή Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ) που αναπτύσσονται σε **5 πυλώνες**:

Σχήμα 1: Στόχοι και Πυλώνες Πολιτικής ΕΠΑ 2021-2025

Το Ε.Π.Α. εισάγει τη μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και την υπαγωγή των παρεμβάσεων του Π.Δ.Ε. σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες. Με τις προγραμματικές περιόδους του Ε.Π.Α. να έχουν πενταετή διάρκεια η έναρξη της πρώτης Προγραμματικής Περιόδου, αν και αρχικά ορίστηκε για την 1η Ιανουαρίου 2021, θα ξεκινήσει με μικρή καθυστέρηση την 1 Ιουλίου 2021. Μέρος του Ε.Π.Α. αποτελούν και τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ/Π.Π.Α.), την κατάρτιση των οποίων επωμίζονται τα αρμόδια υπουργεία και οι περιφέρειες και περιλαμβάνουν τους στόχους του

μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τόσο τον προγραμματισμό του Ε.Π.Α., όσο και την κατανομή των πόρων του Ε.Π.Α. που του αναλογούν.

Ο απώτερος στόχος της αναπτυξιακής πολιτικής του Ε.Π.Α. είναι η εξασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης για την χώρα και η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις του μέλλοντος. Για την επίτευξη μιας ισχυρής και διατηρήσιμης ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας απαιτείται η ισορροπημένη ανάπτυξη και στους 5 πυλώνες, ενώ αναγκαία κρίνεται και η προτεραιοποίηση και ιεράρχηση των επενδυτικών έργων του κάθε πυλώνα με κριτήριο τη δυνατότητά τους να συνεισφέρουν στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων για την κατάρτιση του 1^{ου} Π.Π.Α. της περιόδου 2021-2025 και την εναρμόνιση με τις επιταγές του ν.4635/2019, προχώρησε στη σύσταση Ομάδας Έργου, επανδρωμένη από στελέχη της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (Δι.Α.Π.), το έργο της οποίας ανέλαβε να συνδράμει εξωτερικός Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται το παρόν σύγγραμμα το οποίο αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

Το Κεφάλαιο 1, η παρούσα εισαγωγή.

Το Κεφάλαιο 2, στο οποίο επιχειρείται καταγραφή και ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, η οποία περιλαμβάνει την αποτύπωση των γενικών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών της περιφέρειας, με απώτερο στόχο την ανάδειξη των πραγματικών αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας. Επίσης αποτυπώνει την αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την νέα Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027, αναλύοντας το όραμα και την στρατηγική της περιφέρειας ανά αναπτυξιακό στόχο καταγράφοντας και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Τέλος, αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Π.Ι.Ν. για την εξαγωγή χρησιμών συμπερασμάτων.

Το Κεφάλαιο 3, περιγράφει την περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική, παράλληλα με τις εν εξελίξει διαδικασίες και τις οδηγίες που διέπουν τον προγραμματισμό δράσεων στην νέα προγραμματική περίοδο. Τέλος, αποτυπώνει την στρατηγική και τις δράσεις του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ανά τομέα παρέμβασης, στόχο πολιτικής, προτεραιότητα, τους συναρτώμενους δείκτες και το κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής τους.

Στο Κεφάλαιο 4, γίνεται η αποτύπωση τόσο του θεσμικού πλαισίου της Τεχνικής Βοήθειας για το Ε.Π.Α./Π.Π.Α, όσο και των δράσεων που δύναται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας για το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Το Κεφάλαιο 5, παρουσιάζει την ποσόστωση, την κατανομή των πόρων του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, καθώς και τον χρονοπρογραμματισμό αυτών.

Το Κεφάλαιο 6, αναφέρεται στη συμβατότητα και την συμπληρωματικότητα του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης με το Ε.Π.Α. και άλλες εθνικές στρατηγικές.

Το Κεφάλαιο 7, το οποίο προσδιορίζει τις οριζόντιες πολιτικές που ακολουθεί ο σχεδιασμός του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Το Κεφάλαιο 8, αναπτύσσει το θεσμικό πλαίσιο, βάσει του οποίου καθορίζονται η οργάνωση και οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Διαχείρισης του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Τέλος, το Κεφάλαιο 9, περιγράφει συνοπτικά την διαδικασία σχεδιασμού, η οποία ακολουθήθηκε για την κατάρτιση του 1ου Π.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

2 Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

2.1 Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

2.1.1 Γενικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ) βρίσκεται στο θαλάσσιο χώρο της Κεντρικής Μεσογείου, και γειτνιάζει βόρεια με την Βαλκανική και δυτικά με την Ιταλία, έχοντας συνολική έκταση 2.318 τ.χλμ. Η νησιωτικότητα που χαρακτηρίζει την ΠΙΝ της προσδίδει χαρακτηριστικά, όπως η απομόνωση στο επίπεδο της γεωγραφικής θέσης, και της περιφερειακότητας στο επίπεδο της οικονομίας σε μικρότερο όμως βαθμό, καθώς παρουσιάζει μια έντονα αναπτυσσόμενη δυναμική στον τομέα του τουρισμού. Καλύπτοντας μόλις το 1,8% της συνολικής έκτασης χώρας, δύναται να αποτελέσει μία από τις πλέον «περιφερειακές» ενότητες της Ελλάδας, γεγονός που οφείλεται τόσο στη γεωγραφική της θέση όσο και στο νησιωτικό της χαρακτήρα.

Εικόνα 1: Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, ο ρόλος της ΠΙΝ προσδιορίζεται στα πλαίσια της λειτουργίας της ευρύτερης περιοχής της Ν.Α. Ευρώπης, ως ενιαίου πόλου τουριστικής ανάπτυξης, ικανός να ανταγωνιστεί μη Ευρωπαϊκούς τουριστικούς προορισμούς, με προσανατολισμό στον ποιοτικό περιηγητικό τουρισμό του ευρύτερου πολιτιστικού χώρου της Μεσογείου - Αδριατικής. Ο νησιωτικός χαρακτήρας της Περιφέρειας την καθιστά τμήμα του Ευρωπαϊκού Νησιωτικού Χώρου, που αποτελείται από 286 περιοχές με περίπου 10 εκατ. κατοίκους. Ο Ευρωπαϊκός Νησιωτικός Χώρος αντιμετωπίζει κοινά προβλήματα, που έχουν δομικό χαρακτήρα και επομένως μονιμότητα.

Στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου, η θέση των νησιών της Περιφέρειας εξασφαλίζει μια κεντρικότητα επί των μεσογειακών και ευρωπαϊκών αξόνων. Η γεωπολιτική αξία της Περιφέρειας απορρέει από την ύπαρξη της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ στην πλευρά του Ιονίου, που εκτείνονται σε σημαντικό τμήμα του μεσογειακού χώρου. Τα θεμέλια μιας Ευρω-Μεσογειακής συνεργασίας τέθηκαν για πρώτη φορά το 1995 μέσω της «*Νέας Μεσογειακής Πολιτικής*». Στη Σύνοδο Κορυφής των Παρισίων το 2008, για την ενίσχυση της συμμετοχής των μεσογειακών εταίρων δημιουργήθηκε η «*Ένωση για τη Μεσόγειο*»¹, εντός της Διακήρυξης μεταξύ άλλων προωθούνται προγράμματα με αναπτυξιακή, περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση.

Σε Εθνικό επίπεδο, ο ρόλος της Περιφέρειας, όπως έχει καθοριστεί στο ΠΠΧΣΑΑ² «*..αποτελεί ένα ισχυρό πόλο τουριστικής ανάπτυξης, ο οποίος αντισταθμίζει και*

¹ Διαπεριφερειακή Συνεργασία: Ένωση για τη Μεσόγειο (mfa.gr)

² Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

εξισορροπεί τους άλλους δύο σημαντικούς νησιωτικούς πόλους, το Αιγαίο και την Κρήτη..». Συγκαταλέγεται στον Ελληνικό Νησιωτικό Χώρο και υιοθετεί τα βασικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά και τις αδυναμίες του. Τα σημαντικότερα ελλείματα της νησιωτικότητας απορρέουν από το αίσθημα απομόνωσης και περιφερειακότητας που επηρεάζουν στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού. Ως ισχυρός πόλος τουριστικής ανάπτυξης που λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά με το «δυτικό ανάπτυγμα»³ της χώρας.

Διοικητική και Οικιστική Οργάνωση

Σε ότι αφορά την διοικητική οργάνωση της Περιφέρειας, διαρθρώνεται σύμφωνα με τον Ν.3852/2010, όπου η Π.Ι.Ν. ως Αιρετή Περιφέρεια εντάσσεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων με έδρα την Πάτρα. Η Κέρκυρα διατηρείται ως έδρα της Περιφέρειας και υπάρχουν πέντε (5) Περιφερειακές Ενότητες (Κέρκυρας, Λευκάδας, Ζακύνθου, Κεφαλονιάς και Ιθάκης). Η Περιφέρεια απαρτίζεται συνολικά από τριανταδύο (32) νησιά εκ των οποίων κατοικούνται μόνο τα δεκατέσσερα (14), η Κέρκυρα, η Λευκάδα, η Κεφαλληνία, η Ζάκυνθος (*μεγάλα νησιά*), τα Διαπόντια νησιά (Οθωνοί, Ερείκουσα και Μαθράκι), οι Παξοί, οι Αντίπαξοι, το Μεγανήσι, η Κάλαμος, η Καστός, η Ιθάκη και οι Στροφάδες (*μικρά νησιά*). Τα *μικρά νησιά* αντιμετωπίζουν αρκετές προκλήσεις που συνιστούν απόρροια της «διπλής νησιωτικότητας».

Δημογραφικά και Πληθυσμιακά Δεδομένα

Σε εθνικό επίπεδο ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανέρχεται σε 207.855 κατοίκους και αποτελεί μόλις το 1,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Το γεγονός αυτό τον καθιστά τον δεύτερο αριθμητικά μικρότερο στο σύνολο της χώρας μετά την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου. Η μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση της Περιφέρειας εντοπίζεται στην Π.Ε Κέρκυρας με 104.371 μόνιμους κατοίκους και ποσοστιαία 50,2% στο σύνολο του πληθυσμού της Περιφέρειας.

Πίνακας 1: Πληθυσμιακά Στοιχεία Π.Ι.Ν

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	
Μόνιμος Πληθυσμός	207.855
Πραγματικός Πληθυσμός	224.061
Άρρενες	102.400
Θήλεις	105.455

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ απογραφή 2011

³ *Ιόνια Νησιά, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος*

Πίνακας 2: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο

Περιφέρεια	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Ποσοστό (%) επί του συνόλου της Περιφέρειας	
				Άρρενες	Θήλεις
Ιονίων Νήσων	207.855	102.400	105.455	49,3	50,7
Σύνολο Ελλάδας	10.816.286	5.303.223	5.513.063	49	51

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ απογραφή 2011

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων συνιστά την τρίτη πιο πυκνοκατοικημένη Περιφέρεια της επικράτειας με 90,1 κατοίκους/km² (έναντι 81,97 για τη χώρα), ακολουθώντας την Περιφέρεια Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας. Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 3 μεγαλύτερη σε έκταση Περιφερειακή Ενότητα της ΠΙΝ είναι η ΠΕ Κεφαλληνίας (904 τ. χλμ.), ενώ περισσότερο πολυπληθής είναι η ΠΕ Κέρκυρας με 104.371 κατοίκους. Την μεγαλύτερη πυκνότητα έχουν οι ΠΕ Κέρκυρας και Ζακύνθου. Οι δύο αυτές περιφερειακές ενότητες θεωρούνται πυκνοκατοικημένες καθώς ξεπερνούν την πυκνότητα της χώρας (162,81 και 88,28 έναντι 90,10 την Περιφέρεια και 81,97 για το σύνολο της χώρας).

Πίνακας 3: Έκταση, Μόνιμος πληθυσμός και Πυκνότητα πληθυσμού

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Κm ²)	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ⁴
ΠΕ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	641,057	104.371	162,81
ΠΕ ΚΕΦΑΛΗΝΙΑΣ	904,387	40.759	45,07
ΠΕ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	405,550	35.801	88,28
ΠΕ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	355,936	26.924	75,64
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2.306,930	207.855	90,10
ΕΛΛΑΔΑ	131.957,413	10.816.286	81,97

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ απογραφή 2011

Από την σύγκριση του δείκτη γήρανσης⁵, ήτοι ο αναλογών αριθμός ατόμων άνω των 65 ετών ως προς 100 άτομα ηλικίας 0-14 ετών, της Περιφέρειας με τον αντίστοιχο δείκτη της χώρας, τόσο για το 2001 όσο και για το 2011, προκύπτει η ΠΙΝ είναι πιο «γερασμένη» σε σχέση με το σύνολο της χώρας, καθώς ο δείκτης αυξήθηκε κατακόρυφα την δεκαετία 2001- 2011 (154,34 έναντι 136,65).

Ο δείκτης εξάρτησης, ήτοι ο αναλογών αριθμός ατόμων των ομάδων 0-14 ετών και 65 και άνω, ως προς 100 άτομα ηλικίας 15-64 ετών, παρουσιάζει την εξάρτηση του συντηρούμενου πληθυσμού από τον ενεργό πληθυσμό, για την ΠΙΝ εμφανίζει υψηλότερο δείκτη σε σχέση με το σύνολο της χώρας (57,00 έναντι 53,15) για το 2011. Εκμειεύεται το συμπέρασμα ότι η ΠΙΝ εμφανίζει υψηλότερο ποσοστό ατόμων που δεν συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Ο δείκτης αντικατάστασης, που εκφράζει το ποσοστό των νέων ατόμων που εισέρχονται στην

⁴ Πληθυσμιακή πυκνότητα εκφράζει τον αριθμό των κατοίκων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

⁵ Κοτζαμάνης Β., εργαστήριο δημογραφικών & κοινωνικών αναλύσεων

παραγωγική διαδικασία σε σχέση με αυτούς που εξέρχονται από αυτήν, είναι αισθητά μικρότερος στην Περιφέρεια (84,58) έναντι της επικράτειας σε (95,95) το 2011.

Πίνακας 4: Δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης

Χωρική Ενότητα	Δείκτης γήρανσης		Δείκτης εξάρτησης		Δείκτης αντικατάστασης	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Επικράτεια	126,72	136,65	47,03	53,15	92,46	95,95
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	152,24	154,34	54,51	57,00	95,13	84,58

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με σχετική μελέτη του ΟΟΣΑ⁶ για το προφίλ των Περιφερειών της χώρας, η δημογραφική γήρανση στα Ιόνια Νησιά συνιστά ένα σημαντικό πρόβλημα. Το ποσοστό των ατόμων άνω των 70 ετών είναι υψηλότερο συγκριτικά με το ανάλογο εθνικό ποσοστό, αλλά και με το ανάλογο ποσοστό της ΕΕ. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τον δείκτη εξάρτησης, όπου το έτος 2019 (37,0%) ξεπέρασε τόσο τον εθνικό μέσο όρο αλλά και τον μ.ο της ΕΕ. Ο δείκτης ακαθάριστου ποσοστού καθαρής μετανάστευσης, ήτοι ο αριθμός των εισερχομένων μεταναστών στη χώρα-περιοχή μείον τον αριθμό των εξερχόμενων από τη χώρα-περιοχή μεταναστών, για την περιοχή των Ιονίων Νήσων (3,5%) αντικατοπτρίζει μια αύξηση του πληθυσμού που δημιουργείται από τη μετανάστευση στην περιοχή.

Πίνακας 5: Δείκτες για τα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Δείκτες	Περιφερειακοί Δείκτες		Συγκρίσεις		Μεταβολή	
	Αριθμός	Εθνικό Επίπεδο	Εθνικός μέσος όρος = 100	ΕΕ=100	Ετήσια αλλαγή (%)	Εθνική κατάταξη
Πληθυσμός, 2018	204.562	13	2 ^η	-	-0,14	6
Μερίδιο πληθυσμού (%) στη χώρα, 2017	1.9	12	-	-	1,7	6
(%) Πληθυσμός > 70, 2011	16.6	7	112	125	1,47	12
Αναλογία εξάρτησης νέων, 2019	23.36	4	104	-	0,47	3
Αναλογία εξάρτησης ηλικιωμένων, 2019	36.95	6	107	-	1,25	8
(%) Πληθυσμός (25-64 ετών) με τριτοβάθμια εκπαίδευση	20.1	13	65	64	5	3
Αναλογία αστικοποίησης, 2011	36.5	13	48	-	-0,2	13
Ακαθάριστο ποσοστό καθαρής ⁷ μετανάστευσης, 2017	0.4	9	-	-	-35,5	12

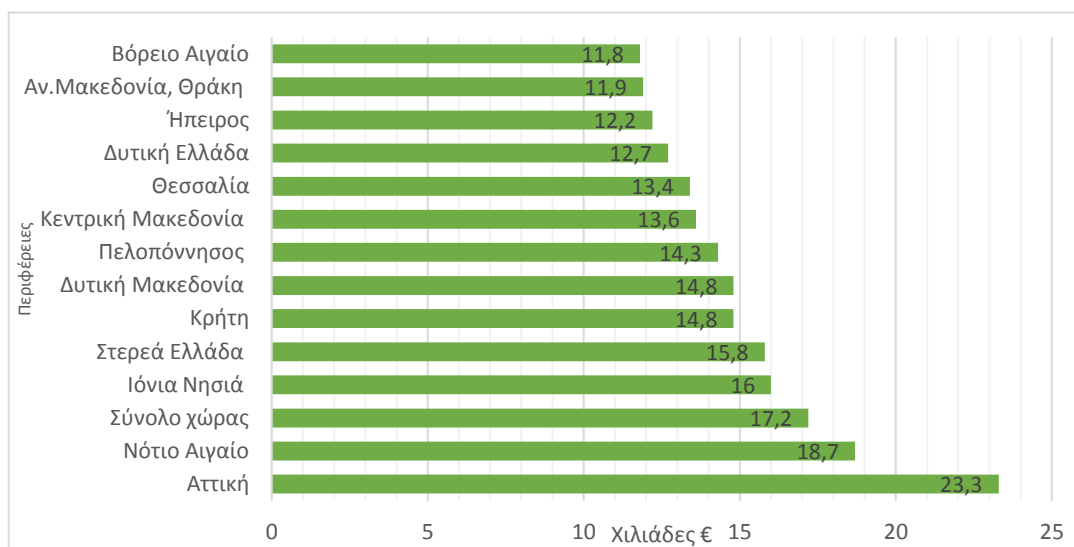
Πηγή: OECD, 2020

⁶ OECD Territorial Reviews, Regional Policy for Greece. REGIONAL PROFILES, 2020

⁷ υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της συνολικής μεταβολής και της φυσικής μεταβολής του πληθυσμού

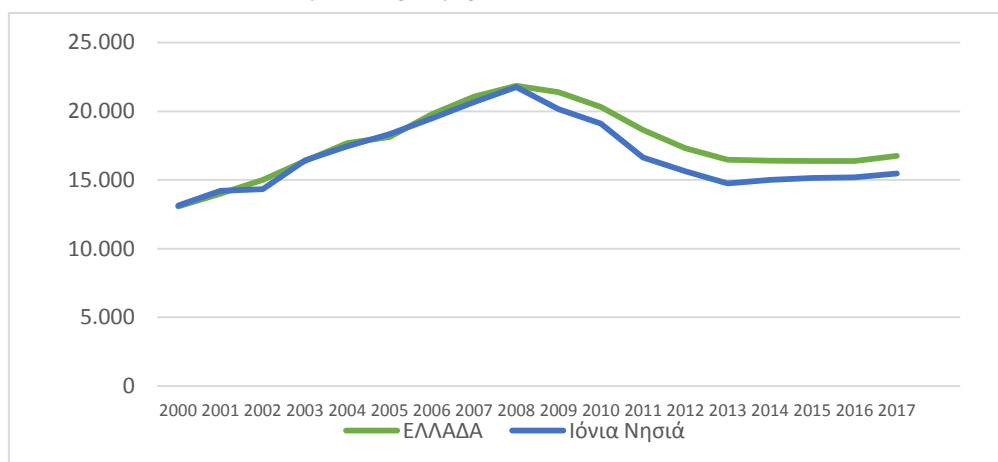
Οικονομία & Απασχόληση

Σύμφωνα με το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία⁸ η υφιστάμενη αναπτυξιακή κατάσταση της χώρας χαρακτηρίζεται από κοινωνικές και οικονομικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των περιφερειών. Πιο συγκεκριμένα, ο κυριότερος δείκτης για τον εντοπισμό των περιφερειακών ανισοτήτων είναι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Στις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και Β. Αιγαίου, το κκΑΕΠ είναι υποδιπλάσιο του κκ ΑΕΠ της Αττικής (πρβλ. Σχήμα 2), γεγονός κάνει εμφανή την ύπαρξη ανισοτήτων. Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ήτοι 16 χιλ.€) βρίσκεται κοντά στο σύνολο της χώρας (ήτοι 17.2 χιλ.€), και την καθιστά 3^η πλουσιότερη περιφέρεια στην Ελλάδα.

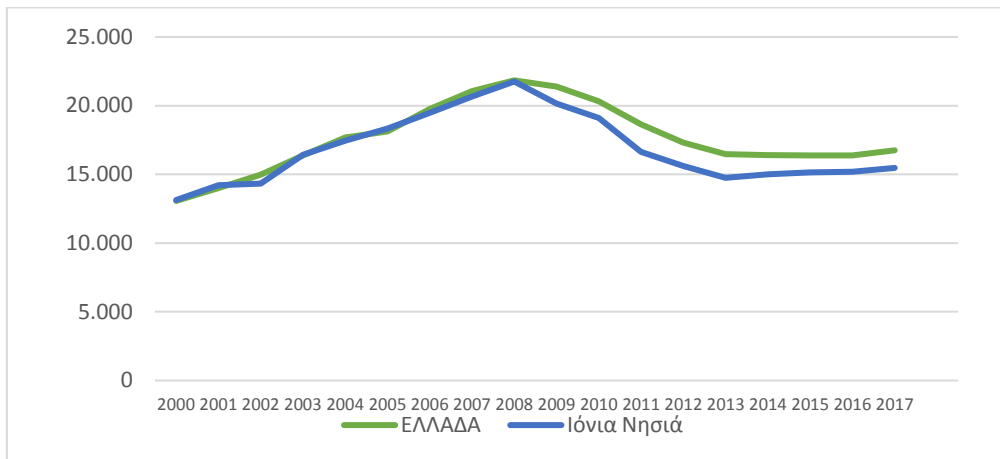
Σχήμα 2: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά περιφέρεια, τρέχουσες τιμές, 2018 (Πισσαρίδης Χ.εt.al, 2020)

Από την περιφερειακή ανάλυση προκύπτει ότι η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σημείωσε αύξηση αύξηση της τάξης του 1,9 %. Στο Σχήμα 3

Σχήμα 3: , παρουσιάζεται η διαχρονική πορεία του εθνικού ΑΕΠ κκ. και της ΠΙΝ, όπου και εντοπίζονται μικρές αποκλίσεις που ξεκίνησαν κατά την περίοδο της κρίσης.

⁸ 14-11-2020, Πισσαρίδης Χ.εt.al

Σχήμα 3: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ΠΙΝ (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020)

Κυρίαρχο χαρακτηριστικό της περιφερειακής οικονομίας συνιστά η υψηλή συγκέντρωση δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα, η φθίνουσα πορεία του δευτερογενούς και περιορισμένη συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) για το σύνολο της χώρας αυξήθηκε κατά 2,3% (Πίνακας 6)⁹. Τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν οι περιφέρειες της Κρήτης, της Στερεάς Ελλάδας και του Νοτίου Αιγαίου. Η περιφέρεια Ιονίων Νήσων σημείωσε μεταβολή κατά 1,6% για τα έτη 2016-2017¹⁰. Δύναται να διεξαχθεί το συμπέρασμα ότι η περιφέρεια χαρακτηρίζεται από ένα στάσιμο παραγωγικό μοντέλο που είναι ιδιαίτερα ευάλωτο στις διεθνείς οικονομικές διακυμάνσεις. Η μονοκαλλιέργεια του τουρισμού με χαμηλή ανταγωνιστικότητα, περιορίζει αισθητά την δράση των άλλων δύο κλάδων.

Πίνακας 6: Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία¹¹ ανά περιφέρεια

Περιφέρειες	2016	2017	Μεταβολή %
Αττική	73.206	74.981	2,4%
Βόρειο Αιγαίο	2.143	2.167	1,1%
Νότιο Αιγαίο	5.220	5.371	2,9%
Κρήτη	7.622	7.950	4,3%
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	6.024	6.071	0,8%
Κεντρική Μακεδονία	21.155	21.624	2,2%
Δυτική Μακεδονία	3.418	3.465	1,4%
Ήπειρος	3.456	3.476	0,6%
Θεσσαλία	8.042	8.170	1,6%
Ιόνια Νησιά	2.727	2.771	1,6%
Δυτική Ελλάδα	7.010	7.065	0,8%
Στερεά Ελλάδα	7.144	7.390	3,4%
Πελοπόννησος	6.876	7.024	2,2%
ΕΛΛΑΔΑ	154.044	157.526	2,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020

Σύμφωνα με την μελέτη του ΟΟΣΑ, η παραγωγική βάση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τριτογενή τομέα, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 87,8%

⁹ Κατά την διάρκεια συγγραφής αποτέλεσαν τα πλέον επίκαιρα στοιχεία.

¹⁰ Τα στοιχεία των περιφερειακών λογαριασμών δημοσιεύονται τον Ιανουάριο κάθε έτους (t) και αφορούν τα στοιχεία του έτους (t-2).

¹¹ (Σε τρέχουσες τιμές. Σε εκατ. €)

του ΑΕΠ (το υψηλότερο μερίδιο στη χώρα)¹² και σημειώνει υψηλότερο μερίδιο ΑΕΠ από τον εθνικό μέσο όρο (111%) (Πίνακας 7). Έχει επίσης υψηλότερη παραγωγικότητα σε σύγκριση με τον εθνικό και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι τουριστικές ροές αποτελούν μια από τις βασικές πηγές ενίσχυσης του τριτογενούς τομέα, καθώς τα Ιόνια Νησιά συνιστούν έναν από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς σε ολόκληρη τη Μεσόγειο.

Ο πρωτογενής τομέας έχει αισθητά μικρότερη συμμετοχή στο ΑΕΠ (4,2%), με υψηλό όμως μερίδιο συμμετοχής στην απασχόληση (13,0%), που είναι πάνω από τον εθνικό μέσο όρο και πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ (Πίνακας 7). Ο πρωτογενής τομέας της περιοχής βασίζεται σε μικρές εκμεταλλεύσεις και στην παραγωγή τοπικά αναγνωρισμένων αγαθών και στην αλιεία. Η Περιφέρεια δεν διαθέτει σημαντικό δευτερογενή τομέα όσον αφορά το ΑΕΠ ή το μερίδιο απασχόλησης (13^{ος} στη χώρα).

Πίνακας 7: Δείκτες της περιφερειακής οικονομίας των Ιονίων Νήσων

Δείκτες	Περιφερειακοί Δείκτες		Συγκρίσεις		Μεταβολή	
	Αριθμός	Εθνικό Επίπεδο	Εθνικός μέσος όρος = 100 (εθνικό μερίδιο)	ΕΕ=100	Ετήσια αλλαγή (%)	Εθνική κατάταξη
(%) συμμετοχή Πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ, 2016	4.2	11	101	267	5.6	1
(%) συμμετοχή Δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ, 2016	8.0	13	47	32	-2.5	13
(%) συμμετοχή Τριτογενούς τομέα στο ΑΕΠ, 2016	87.8	1	111	118	0.0	3
(%) συμμετοχή Πρωτογενούς τομέα στην Απασχόληση, 2015	13.0	10	122	273	-1.9	13
(%) συμμετοχή Δευτερογενούς τομέα στην Απασχόληση, 2015	10.7	13	82	49	-3.2	5
(%) συμμετοχή Τριτογενούς τομέα στην Απασχόληση, 2015	76.3	3	100	104	0.9	11
(% ΑΕΠ) / (% Απασχόληση) Πρωτογενής, 2016	0.3	12	83	98	8.8	1
(% ΑΕΠ) / (% Απασχόληση) Δευτερογενής, 2016	0.7	13	58	65	0.8	13
(% ΑΕΠ) / (% Απασχόληση) Τριτογενής, 2016	1.2	2	111	114	-1.0	2

Πηγή: OECD, 2020

Η οικονομία της Περιφέρειας με γνώμονα και την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (Α.Π.Α) ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Πίνακας 8) έχει αναπτύξει εξειδίκευση στους τομείς του εμπορίου, της εστίασης και της παροχής υπηρεσιών καταλύματος. Το γεγονός αυτό απορρέει κυρίως από την ισχυρή επίδραση του εποχικού τουρισμού στην

¹² Regional Profiles OECD & ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat 2020

Περιφέρεια, ενώ τη μικρότερη συμμετοχή ΑΠΑ κατέχει η ενημέρωση και η επικοινωνία. Επομένως, η υψηλή συγκέντρωση δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα (87,8% της Α.Π.Α.), η φθίνουσα πορεία του δευτερογενή (8,0%) και μια περιορισμένη συμμετοχή του πρωτογενή τομέα (4,1%) συνιστούν την οικονομική βάση της Περιφέρειας.

Πίνακας 8: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Έτος 2017

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	120
Ορυχεία -Λατομεία Μεταποίηση Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου, Ατμού και Κλιματισμού Παροχή Νερού, Επεξεργασία Λυμάτων, Διαχείριση Αποβλήτων και Δραστηριότητες Εξυγίανσης	129
Κατασκευές	81
Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών, Μεταφορά & Αποθήκευση, Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος & Υπηρεσιών Εστίασης	1.257
Ενημέρωση & Επικοινωνία	29
Χρηματοπιστωτικές & ασφαλιστικές Δραστηριότητες	53
Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας	438
Επαγγελματικές, Επιστημονικές & Τεχνικές Δραστηριότητες ,Διοικητικές & Υποστηρικτικές Δραστηριότητες	119
Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, Εκπαίδευση, Δραστηριότητες σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέριμνα	402
Τέχνες, Δασκέδαση Ψυχαγωγία, Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών, Δραστηριότητες Νοικοκυριών ως Εργοδοτών, μη Διαφοροποιημένες Δραστηριότητες Νοικοκυριών που αφορούν την Παραγωγή Αγαθών και Υπηρεσιών για Ίδια Χρήση, Δραστηριότητες Ετερόδικων Οργανισμών και Φορέων	143

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ¹³, 2020

Σύμφωνα με την μελέτη του ΟΟΣΑ η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων παράγει σχεδόν το 2% του Εθνικού ΑΕΠ και κατέχει την 12^η θέση ανάμεσα στο σύνολο των Ελληνικών Περιφερειών. Το επίπεδο ανάπτυξής της σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ, είναι σχετικά βρίσκεται κοντά στον εθνικό μέσο όρο (93%), αλλά χαμηλό αναλογικά με τον μέσο όρο της ΕΕ (62%). Τόσο το ΑΕΠ όσο και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας μειώθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία (4,2% και 4,1%) με την ανεργία να βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά (16,5%), δραματικά υψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ (236%). Η ανεργία κατά μέσο όρο αυξήθηκε κατά 6,9% κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ ο δείκτης απασχόλησης μειώθηκε κατά 0,7%.

Το επίπεδο παραγωγικότητας στα Ιόνια Νησιά είναι το 5^ο υψηλότερο στη χώρα σημαντικά όμως χαμηλότερο από το ποσοστό παραγωγικότητας της ΕΕ (57%). Κατά την διάρκεια της κρίσης σημείωσε την μικρότερη μείωση (2,3%) σε σύγκριση με το σύνολο των Ελληνικών Περιφερειών. Σε ότι αφορά την εξαγωγική δραστηριότητά της

¹³ Δελτίο Τύπου 17-01-2020

είναι περιορισμένη καθώς οι περιφερειακές εξαγωγές εμπορευμάτων ισούνται με το 2,81% του ΑΕΠ (12^η θέση). Ωστόσο, η Περιφέρεια σημειώνει πρόοδο στον τομέα της οικονομικής εξωστρέφειας, καθώς ο δείκτης εξαγωγών αυξήθηκε κατά 25,82% ετησίως, τοποθετώντας τα Ιόνια Νησιά στην 1^η θέση.

Όμως παρά τη βελτίωση των εξαγωγών ως μερίδιο του ΑΕΠ, το ποσοστό παραμένει πολύ χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο (19%) και λιγότερο από το ένα δέκατο του μέσου όρου της ΕΕ (8%). Τα νησιά του Ιονίου έχουν χαμηλή απόδοση στον Ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων για την περιφερειακή καινοτομία που ισούται με το 42% του μέσου όρου της ΕΕ, κατατάσσοντας την 13^η θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών (Πίνακας 9).

Πίνακας 9: Δείκτες ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και ευημερίας για την περιοχή των Ιονίων Νήσων

Δείκτες	Περιφερειακοί Δείκτες		Συγκρίσεις		Μεταβολή δείκτη (2008-2019)	
	Αριθμός	Εθνικό Επίπεδο	Εθνικός μέσος όρος = 100	ΕΕ=100	Ετήσια αλλαγή (%)	Εθνική κατάταξη
ΑΕΠ, 2016 (σταθερές τιμές 2010, εκ. €)	3,311	12	2 ¹⁴		-4.2	13
ΑΕΠ κατά κεφαλήν, 2016	16,088	3	93	62	-4.1	12
Ποσοστό ΑΕΠ, 2017	1.8	12			-6.2	13
Ποσοστό απασχόλησης 2017	1.9	12			-0.01	9
(%) Απασχόληση / Πληθυσμός, 2018	47.1	3	113	111	-0.7	3
(%) Ανεργία, 2018	16.5	10	84	236	6.9	12
Παραγωγικότητα (χιλιάδες €), 2017	33.4	5	85	57 ¹⁵	-2.3	11
Εξαγωγές εμπορευμάτων / ΑΕΠ	2.8	12	19	8	25.8	1
Πίνακας αποτελεσμάτων περιφερειακής καινοτομίας, 2017	42.9	13		42	0.7 ¹⁶	6

Πηγή: OECD, 2020

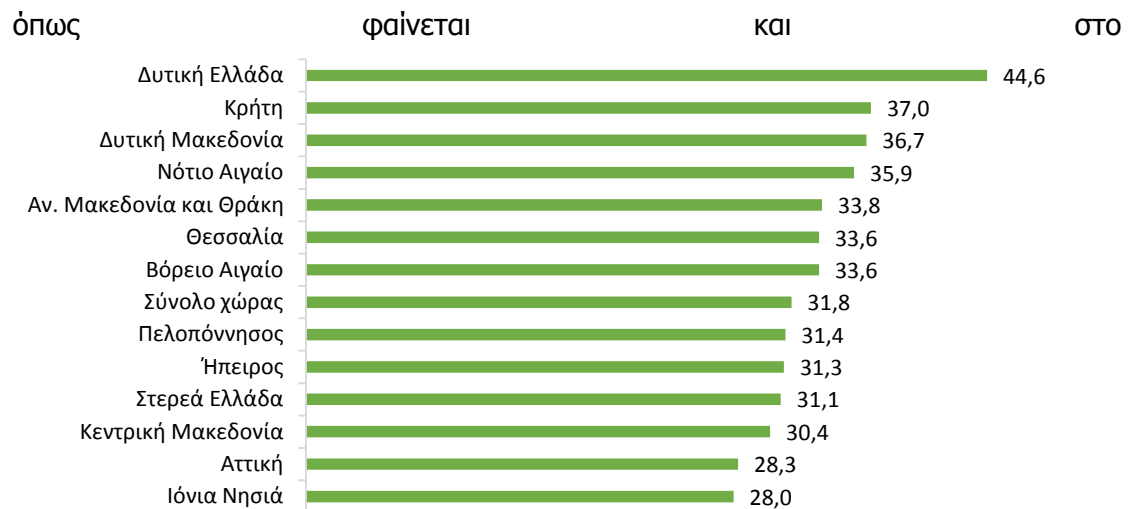
Οι περιφερειακές ανισότητες παρατηρούνται και στους κοινωνικούς δείκτες, όπως λόγω χάρη το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT για το έτος 2018,

¹⁴ Η αξία είναι το εθνικό μερίδιο της Περιφέρειας

¹⁵ για το έτος 2016

¹⁶ Κατάταξη ανά υψηλή ανεργία μεταξύ 347 περιφερειών του ΟΟΣΑ

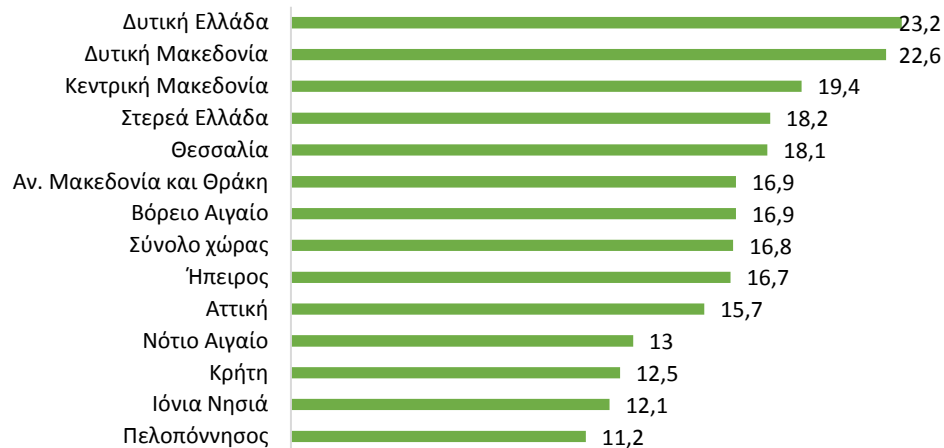

Σχήμα 4 Σχήμα 4 οι περιοχές που συντρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας είναι η Δυτική Ελλάδα, η Κρήτη, η Δυτική Μακεδονία και το Νότιο Αιγαίο. Τα Ιόνια Νησιά βρίσκονται στην τελευταία θέση και συνεπώς διατρέχουν τον μικρότερο κίνδυνο φτώχειας.

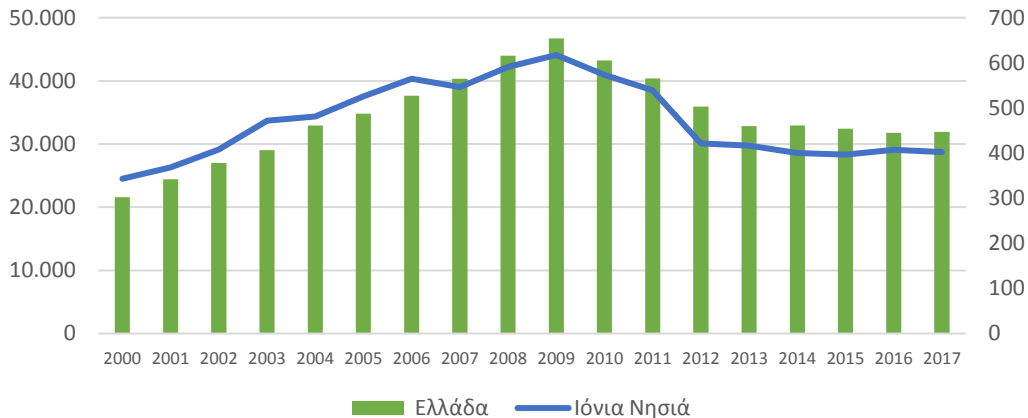
Σχήμα 4: Ποσοστό ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, 2018
(πηγή: EUROSTAT)

Αντίστοιχα, το ποσοστό ανεργίας είναι υπερδιπλάσιο στη Δυτική Ελλάδα και τη Δυτική Μακεδονία σε σύγκριση με την Πελοπόννησο. Αυξημένη ανεργία σε σύγκριση με τον μέσο όρο της χώρας παρατηρείται επίσης στην Κεντρική Μακεδονία (19,4%), τη Στερεά Ελλάδα (18,2%), τη Θεσσαλία (18,1%), την Ανατολική Μακεδονία – Θράκη (16,9%) και το Βόρειο Αιγαίο (16,9%). Τα Ιόνια Νησιά σημειώνουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας και βρίσκονται στην 2^η καλύτερη θέση με ποσοστό (12,1%) μετά την Πελοπόννησο.

Σχήμα 5: Ποσοστό ανεργίας, Δ' τρίμηνο 2019 (πηγή:EUROSTAT)

Στο Σχήμα 6 εμφανίζεται η διαχρονική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία για τον κλάδο της ανθρώπινης υγείας και την κοινωνικής μέριμνας για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σε σύγκριση με την εθνική προστιθέμενη αξία στον αντίστοιχο κλάδο. Στις περισσότερες εκ των περιπτώσεων η ΑΠΑ των Ιονίων Νήσων ακολουθεί την πορεία της ΑΠΑ του συνόλου της χώρας. Από το έτος 2000 έως και το 2007 (προ κρίσης) η ΑΠΑ του κλάδου της υγείας και κοινωνικής μέριμνας της Περιφέρειας ήταν σε υψηλότερα επίπεδα από το σύνολο της χώρας. Η εικόνα αυτή άλλαξε κατά την διάρκεια της κρίσης.

Σχήμα 6: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία για τον τομέα της Ανθρώπινης Υγείας και της Κοινωνικής Μέριμνας (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020)

Το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (54%) και με το ποσοστό των νέων στην ηλικιακή ομάδα 15-24 αποκλείονται από την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας (19,5%). Σε σύγκριση με το ποσοστά των περιφερειών της Ελλάδας, τα νησιά του Ιονίου παρουσιάζουν θετικές ενδείξεις για όλους τους δείκτες, με εξαίρεση τον δείκτη αποκλεισμού των νέων από την εκπαίδευση και την αγορά εργασίας (Πίνακας 10). Τα τελευταία χρόνια η δημιουργία ενός στοχευμένου δικτύου κοινωνικών δομών για την

φτώχεια, έχει συμβάλει σημαντικά στη μείωση των επιπτώσεων της παρελθούσας οικονομικής κρίσης και την βελτίωση των κοινωνικών δεικτών.

Πίνακας 10: Κοινωνικοί δείκτες για την περιοχή των Ιονίων Νήσων (2018)

Κοινωνικός δείκτης	Ελλάδα	Ιόνια Νησιά
Μερίδιο ατόμων με έλλειψη πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας	8.80	7.8
Μακροχρόνια ανεργία	70.3	54.1
Νέοι (15-24) αποκλείστηκαν από την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας	14.1	19.5
Μερίδιο ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού	31.8	28.0

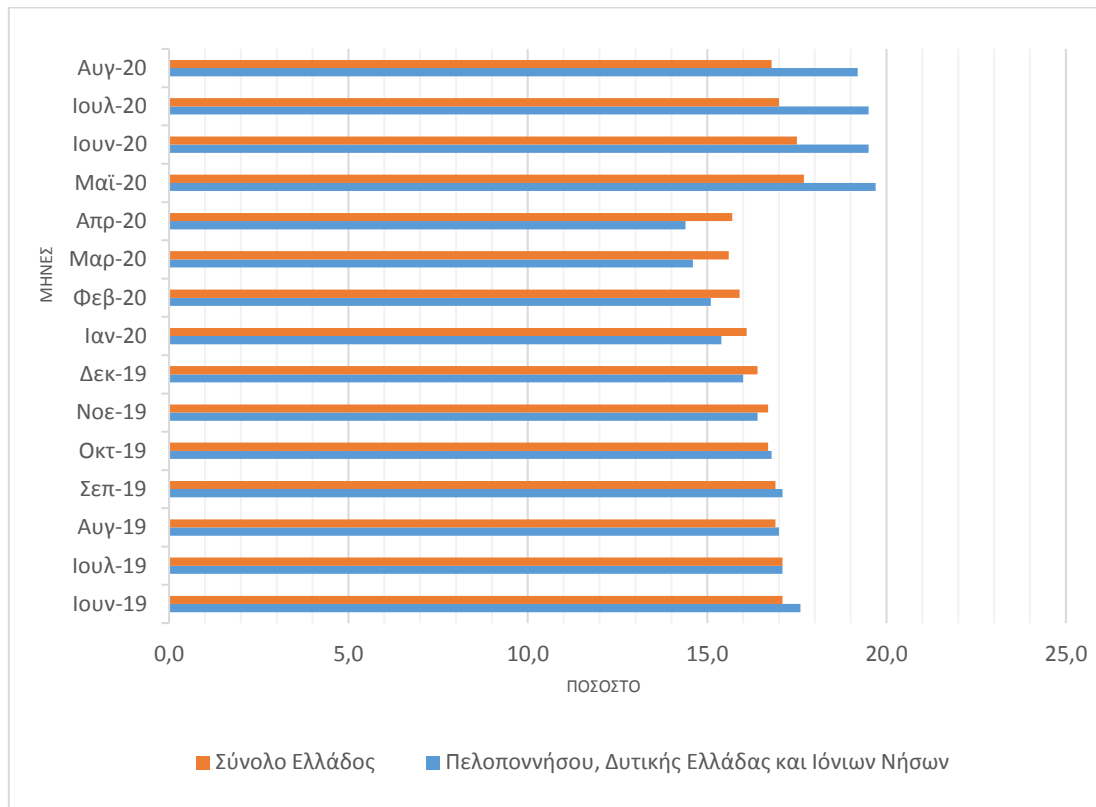
Πηγή: OECD, 2020 & ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με την έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής¹⁷ για το εργατικό δυναμικό, στο σύνολο της χώρας το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο του 2020 ανήλθε σε 16,8% (16,9% το 2019). Στο Σχήμα 7 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση¹⁸ Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων από τον Ιούνιο του 2019 έως και τον Αύγουστο του 2020. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ξεπερνά τις περισσότερες εκ των περιπτώσεων το εθνικό ποσοστό ανεργίας κυρίως κατά τους μήνες τουριστικής αιχμής. Στην Ελλάδα, υπό κανονικές συνθήκες, την θερινή περίοδο η απασχόληση αυξάνεται λόγω του τουρισμού, η εμφάνιση όμως της πανδημίας COVID-19 άλλαξε σημαντικά αυτή την εικόνα. Όπως διαφαίνεται στο Σχήμα 7 κατά τους θερινούς μήνες του έτους 2019 τα ποσοστά ανεργία για την Αποκεντρωμένη Διοίκηση είναι μικρότερα ή και ίσα με το σύνολο της χώρας. Από την άλλη πλευρά, τους αντίστοιχους μήνες του έτους 2020 και εξαιτίας του καθεστώτος περιορισμών που εφαρμόστηκε στις επιχειρήσεις, τα ποσοστά ανεργίας ξεπέρασαν αισθητά το συνολικό ποσοστό του συνόλου της χώρας.

Η μεγαλύτερη ποσοστιαία απόκλιση εντοπίζεται κατά τον μήνα Ιούλιο (20220) όπου το σύνολο της χώρας διέθετε ποσοστό ανεργίας (17%), ενώ η Αποκεντρωμένη Διοίκηση (19,5%). Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την έντονη εποχικότητα της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια, με αυξημένη την ανεργία κατά τους χειμερινούς μήνες.

¹⁷ Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ 5-11-2020

¹⁸ Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις είναι οι «χαμηλότερες» γεωγραφικά περιοχές για τις οποίες δημοσιεύονται αποτελέσματα από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.

Σχήμα 7: Ποσοστό (%) ανεργίας για την περίοδο Ιουνίου 2019 – Αυγούστου 2020, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020)

Ο προσανατολισμός της Περιφέρειας προς τον τριτογενή τομέα και κυρίως στον τουρισμό, έχει ως αποτέλεσμα η αγορά εργασίας να παρουσιάζει χαμηλά ποσοστά ανεργίας, προσφέροντας αυξημένες θέσεις εργασίας χαμηλής όμως εξειδίκευσης, σε αντίθεση με τα επίπεδα δεξιοτήτων των ανέργων. Η εποχικότητα της απασχόλησης δύναται να επηρεάζει τις επιλογές εξειδίκευσης των κατοίκων της Περιφέρειας. Ενώ εντοπίζεται αύξηση των ανέργων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

Σύμφωνα με την μελέτη του ΟΟΣΑ (2020), οι πόροι του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος των Ιονίων Νήσων (2014-2020) για το ανθρώπινο κεφάλαιο και κοινωνική ένταξη ήταν 78 εκατομμύρια ευρώ. Τα περισσότερα από αυτά τα κεφάλαια αφορούν δράσεις κοινωνικής ένταξης (54 εκατομμύρια ευρώ), ένα μικρότερο μερίδιο αφορά την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση (21 εκατομμύρια ευρώ) και δράσεις που υποστηρίζουν την απασχόληση (2 εκατομμύρια ευρώ). Η επιλογή εστίασης στην κοινωνική ένταξη στο ΠΕΠ ανέκυψε από την κρίση και τη σοβαρότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικές ομάδες. Αναμενόμενο αντίκτυπο των δράσεων συνιστούν η βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες για τους απόρους και η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας. Η εφαρμογή του υποπρογράμματος κοινωνικής ένταξης είναι σχετικά ικανοποιητική, καθώς η συμβασιοποίηση των δράσεων φτάνει το 80% και οι πληρωμές 52% του προϋπολογισμού.

Υποδομές

Ο νησιωτικός χαρακτήρας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων καθιστά επιτακτική την χρήση των θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι αντίστοιχοι δείκτες να είναι σχεδόν 6 φορές μεγαλύτεροι από τον Εθνικό Μέσο όρο. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους δείκτες οδικής πυκνότητας οι μεταφορικές υποδομές της Περιφέρειας είναι σε βελτιωμένοι σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο και κατατάσσεται 2^η μεταξύ των περιφερειών. Στην Περιφέρεια υπάρχουν τρία (3) αεροδρόμια που είναι ενταγμένα στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, επτά (7) εμπορικοί λιμένες (στα μεγάλα νησιά), αλλά μόνο ένα (1) κατέχει μια ολοκληρωμένη θέση στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (λιμάνι Κέρκυρας). Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί ότι τα περισσότερα λιμάνια εξυπηρετούν κυρίως τις τοπικές μεταφορές και δεν προορίζονται για διεθνείς σκοπούς.

Πίνακας 11: Δείκτες υποδομής για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Δείκτες	Περιφερειακοί Δείκτες		Συγκρίσεις Εθνικός μέσος όρος = 100	Μεταβολή δείκτη (2008-πιο πρόσφατα στοιχεία)	
	Αριθμός	Εθνικό Επίπεδο		Ετήσια αλλαγή (%)	Εθνική κατάταξη
Οδικό δίκτυο ανά km ² (km / 100 km ²), 2018	48.0	2	157		
Εμπορικά αεροδρόμια	3(3) ¹⁹	3	8		
Επιβάτες αεροπορικών μεταφορών / 1000 εισπ., 2016	23.0	2	548	4.4	5
Εμπορικοί λιμένες	7(1) ¹⁹	7	6		
Οδικές εμπορευματικές μεταφορές (χιλιάδες τόνοι / εισπ.), 2017	11.7	12	25	1.0 ²⁰	9
Νοσοκομειακά κρεβάτια / 10.000., 2015 ²¹	27.4	11	64.8	-3.8	13
Ατμοσφαιρική ρύπανση (μg / m ³), 2017	12.9	12		-2.5	13

Πηγή: OECD, 2020

Όσον αφορά τις υποδομές υγείας, η Περιφέρεια κατέχει την 11^η θέση στη χώρα, σύμφωνα με τον αριθμό των νοσοκομειακών κρεβατιών ανά κάτοικο. Το χαμηλό αυτό ποσοστό σχετίζεται εν μέρει με το γεγονός ότι κατά την περίοδο της κρίσης παρουσίασε την υψηλότερη μείωση αυτού του δείκτη (Πίνακας 11). Η υγειονομική κρίση του Covid-19 δημιούργησε εν νέου προκλήσεις για τις νοσοκομειακές υποδομές των νησιών της Περιφέρειας, κυρίως σε θέματα οργάνωσης, ειδικού εξοπλισμού και ικανής στελέχωσης του περιφερειακού συστήματος υγείας & πρόνοιας για την ανταπόκριση σε καταστάσεις ανάλογων γενικευμένων κρίσεων. Η ατμοσφαιρική ρύπανση στα Ιόνια Νησιά είναι χαμηλή σε σύγκριση με τις υπόλοιπες περιφέρειες (12^η θέση), παρουσιάζοντας ένα από τα υψηλότερα ποσοστά μείωσης στη χώρα. Από την άλλη πλευρά, η διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων εντοπίζεται ελλειμματική για

¹⁹ η τιμή στην παρένθεση είναι ο αριθμός των αεροδρομίων / λιμένων με σημαντικό ρόλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

²⁰ περίοδος 2009-2017

²¹ Οι μετρήσεις είναι σύμφωνα με τα νούμερα του ΟΟΣΑ.

τα περισσότερα νησιά της Περιφέρειας, που κατά τους θερινούς μήνες συνιστά μείζων πρόβλημα. Αναφορικά με το υδρολογικό ισοζύγιο των νησιών, ενώ βρίσκεται σε περίσσεια, η κατάσταση ποιοτικής υδροδότησής τους είναι ελλιπής και ιδιαίτερα προβληματική κυρίως κατά την τουριστική περίοδο. Οι αυξημένες βροχοπτώσεις δημιουργούν πλεόνασμα νερού, χωρίς όμως να έχουν γίνει ιδιαίτερες προσπάθειες για την αξιοποίησή τους.

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Πλαίσιο Μεταφορών²² οι δύο βασικοί στόχοι της Περιφέρειας είναι: 1) Συνθήκες ασφαλούς «εσωτερικής» χερσαίας σύνδεσης και διακίνησης (με προτεραιότητα συνδέσεις στον αστικό ιστό, τις πύλες και τις απομακρυσμένες περιοχές). 2) Ενδοπεριφερειακή κινητικότητα και ένταξη στον εθνικό και διεθνή περίγυρο, μέσα από τη λειτουργία ενός δικτύου λιμένων και εναέριων μεταφορών συνδεδεμένων με τα βασικά οδικά δίκτυα.

Πίνακας 12: Έργα υποδομών Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Μορφή Έργων	ΕΡΓΟ	Π/Υ (€)
Ολοκληρωμένα Έργα	ΛΙΜΑΝΙ ΕΡΕΙΚΟΥΣΑΣ	3.919.012
	ΔΙΑΠΛΑΤΥΝΣΗ ΔΙΑΥΛΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	19.109.948
Έργα Εθνικής Εμβέλειας	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ - ΚΡΑΝΑΙΑ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ	11.000.000
	ΟΔΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (ΤΡΙΑ ΓΕΦΥΡΙΑ - ΒΡΥΩΝΗ)	25.000.000
	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ – ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ	2.000.000
	ΛΙΜΕΝΑΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΚΑΙ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Α' ΦΑΣΗΣ	65.000.000
Έργα Περιφερειακής Διάστασης	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	999.900
	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΣ ΕΚΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	500.000
	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ (ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΡΓΥΡΑΔΩΝ)	5.000.000
	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ – ΠΟΡΟΣ	5.000.000
	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΒΡΥΩΝΗ - ΜΩΡΑΙΤΙΚΑ)	6.000.000
	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ - ΚΟΜΒΟΣ ΠΑΣΤΡΑ - ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ - ΠΛΑΝΟΣ	12.000.000
Λιμενικά Έργα/Έργα θαλάσσιων μεταφορών	ΛΙΜΕΝΑΣ ΠΙΣΑΕΤΟΥ ΙΘΑΚΗΣ	3.728.227
	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΛΙΜΕΝΙΣΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΣΤΗ ΛΑΚΚΑ ΠΑΞΩΝ	2.800.000
	ΕΡΓΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΛΙΜΕΝΑ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ	6.000.000

Πηγή: ΣΠΕΜ 2019, Επεξεργασία συμβούλου

Η Περιφέρεια εισάγει και την ανάγκη δημιουργίας υδατοδρομιών (π.χ. Κέρκυρα) για τη βελτίωση της εσωτερικής κινητικότητας, και της άρσης της απομόνωσης των μικρών νησιών. Στόχος της Περιφέρειας είναι να δημιουργήσει ένα νοητό άξονα από το βορρά ως το νότο, με αναβαθμισμένες λιμενικές, αεροπορικές και οδικές υποδομές.

²² 2019

Η αναβάθμιση των οδικών τμημάτων που συνδέουν τους επιβατικούς σταθμούς (λιμάνια & αεροδρόμια), θα έχει ως αποτέλεσμα την προώθηση των πολυτροπικών και συνδυασμένων μετακινήσεων, για την πιο εύκολη πρόσβαση στην ενδοχώρα των νησιών. Τα πόρισα της έκθεσης αξιολόγησης, αναθεώρησης και εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας τάσσεται υπέρ των προτεινόμενων έργων για την Περιφέρεια, καθώς δίνουν έμφαση σε όλα τα υποσυστήματα των μεταφορών.

Έρευνα και Καινοτομία

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων φαίνεται να βελτιώνει οριακά τη θέση της στον τομέα της «έρευνας» και εμφανώς τον τομέα της «καινοτομίας» σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Ακολουθώντας τις τάσεις της χώρας στην είσοδό της στην ψηφιακή εποχή, μια εικόνα που συνεχώς βελτιώνεται, τόσο για το δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα. Η ευρυζωνικότητα των δικτύων είναι εκτεταμένη με ορισμένα εναπομείναντα κενά στην κάλυψη. Πιο συγκεκριμένα, στον τομέα της καινοτομίας η περιφέρεια Ιονίων Νήσων από το 2011 έως και το 2017 κατείχε την τελευταία θέση (13^η) συγκριτικά με το σύνολο των περιφερειών της χώρας, ενώ το έτος 2019 κατατάχθηκε στην 9^η θέση. Αναφορικά με το σύνολο των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 228^η θέση (2015) βρέθηκε στην 174^η (2019).

Σύμφωνα με αυτό το «Δείκτη Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας» (*Regional Competitiveness Index*) η Περιφέρεια το 2016 κατατάχθηκε στην 256^η θέση σε σύνολο 276 ευρωπαϊκών Περιφερειών, διατηρώντας σταθερή τη θέση της σε σχέση με το 2013, και στην 9^η θέση των 13 ελληνικών Περιφερειών. Με βάση τις επιμέρους συνιστώσες του δείκτη, η Περιφέρεια κατατάσσεται στην 243^η θέση όσον αφορά τα «Βασικά θέματα», στην 245^η θέση όσον αφορά στην «Καινοτομία» και στη 254^η θέση όσον αφορά στην «Αποδοτικότητα». Οι καλύτερες επιδόσεις της ΠΙΝ (σε σύγκριση με τις άλλες ελληνικές Περιφέρειες) είναι στον πυλώνα της «Υγείας» (1^η θέση), και της «Αποδοτικότητας της Αγοράς Εργασίας» (6^η θέση. Σε σχέση με τον μέσο όρο των ευρωπαϊκών Περιφερειών, η θέση της Περιφέρειας υπερβαίνει το μέσο όρο στον πυλώνα της «Υγείας», και είναι κοντά στο μέσο όρο αναφορικά με τον πυλώνα της «Ανώτατης Εκπαίδευσης».

Η χαμηλή ανταγωνιστικότητά της Περιφέρειας δύναται να είναι απόρροια μιας σειράς παραγόντων, όπως:

- Ο σχεδόν μονομερής προσανατολισμός προς τον τριτογενή τομέα (τουρισμός) με μια τάση προς υπερ-ειδίκευση. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από την χαμηλή συμμετοχή στην Προστιθέμενη Αξία και στην Απασχόληση για τον άγενή & β'γενή τομέα, αλλά και τη μη ικανοποιητική ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προτύπου²³

²³ Με βάση τον Διεθνή Δείκτη Ανταγωνιστικότητας, το 2019, ο ελληνικός τουρισμός ήταν στη 14^η θέση στην ΕΕ28 και τελευταίος στον ευρωπαϊκό Μεσογειακό χώρο. Ορισμένοι δείκτες του τουρισμού των Ιονίων Νήσων παραμένουν σε υποδεέστερη θέση στο πλαίσιο των 5 ελληνικών τουριστικών προορισμών-περιφερειών

- Η περιορισμένη δια-λειτουργικότητα, εξαιτίας της έλλειψης ισχυρών δια-τομεακών συνδέσεων που αποτυπώνεται και στην απουσία αντίστοιχων παραγωγικών δικτυώσεων & συνεργασιών.
- Η συνεχιζόμενη υστέρηση σε καινοτομίες και τεχνολογίες, παρά την βελτίωση που καταγράφεται από ορισμένους δείκτες.
- Η σταδιακή ανοδική τάση στο εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων, σε συνδυασμό με τη σταθερά «μειούμενη εξειδίκευσή» τους και την περιορισμένη επαγγελματική τους κατάρτιση.

Οι δαπάνες για έρευνα και καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο αποτελούν δείκτη της ικανότητας της τοπικής επιστήμης και παραγωγικής βάσης να καινοτομούν, αλλά και ένα μέτρο της δέσμευσης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην υποστήριξη της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Στα Ιόνια Νησιά, οι δαπάνες που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία είναι πολύ χαμηλές, σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο σε όλες τις υποκατηγορίες, αλλά κυρίως οι δαπάνες των επιχειρήσεων. Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει το υψηλότερο ποσοστό δαπανών στην περιοχή, πολύ χαμηλότερο όμως σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο (Πίνακας 13).

Πίνακας 13: Δείκτες πολιτικών καινοτομίας και ανάπτυξης για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Δείκτες	Περιφερειακοί Δείκτες		Συγκρίσεις Εθνικός μέσος όρος = 100	Μεταβολή δείκτη (2008-2019)	
	Αριθμός	Εθνικό Επίπεδο		Ετήσια αλλαγή (%)	Εθνική κατάταξη
Δαπάνες Έρευνα & Καινοτομία σε επιχειρήσεις (€ / εισπ.), 2016	2	12	3	12.2 ²⁴	8
Δαπάνες Έρευνα & Καινοτομία στο δημόσιο τομέα (€ / εισπ.), 2016	15.4	10	38	19.7 ²⁴	2
Δαπάνες Έρευνα & Καινοτομία, τριτοβάθμια εκπαίδευση (€ / εισπ.), 2016	26.2	9	51	1.8 ²⁴	7
Δημόσιες επενδύσεις (€), 2017	66.344,862	11	2	-3.7	5
Κατά κεφαλήν δημόσια επένδυση (€ / εισπ.), 2017	323	4	116	-3.7	5
% ΕΣΠΑ Περιφέρειας	2.6	13			
% Εθνικό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης Περιφέρειας	1.1	13			

Πηγή: OECD, 2020

Η Έρευνα και η Καινοτομία για τα Ιόνια Νησιά βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα κατόπιν της ανάλυσης των αντίστοιχων δεικτών. Οι κατά κεφαλήν δαπάνες για έρευνα και καινοτομία είναι μόλις 28% του εθνικού μέσου όρου, ενώ οι κατά κεφαλήν δαπάνες τους από επιχειρήσεις είναι το 3% του εθνικού μέσου όρου.

²⁴ Περίοδος 2005-16

Παρά το σοβαρό χάσμα, το ΠΕΠ των Ιονίων Νήσων διαθέτει σχετικά μικρό ποσό σε δράσεις Έρευνας και Καινοτομίας (4 εκατομμύρια ευρώ), οι οποίες δεν έχουν κάνει ακόμη απορρόφηση, καθώς οι πληρωμές ανέρχονται μόνο στο 2,42% του προϋπολογισμού. Ο προϋπολογισμός του ΠΕΠ διατηρεί επίσης 14 εκατομμύρια ευρώ για έξυπνη εξειδίκευση, ποσό που στηρίζει κυρίως επενδύσεις από ΜΜΕ σε τομείς που χαρακτηρίζονται από το RIS3. Αυτή η ενέργεια έχει ολοκληρωθεί, αλλά οι πληρωμές εξακολουθούν να είναι χαμηλές. Η κατανομή των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων 2014-2020 ευθυγραμμίζεται με τα οικονομικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας, καθώς τα Ιόνια Νησιά λαμβάνουν το 3,88% του ποσού του ΕΣΠΑ που διατίθεται σε περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα στην Ελλάδα και το 2,61% του συνολικού ποσού του ΕΣΠΑ. Τα Ιόνια Νησιά έχουν επίσης λάβει το 1,11% του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Κοινή Αγροτική Πολιτική), ποσοστό που είναι το μικρότερο μεταξύ των ελληνικών περιφερειών και αντιστοιχεί στο μέγεθος του γεωργικού τομέα της περιοχής.

Συμπερασματικά και σύμφωνα με την έκθεση για την Περιφερειακή Στρατηγική²⁵ της Χώρας για το έτος 2020, κατόπιν της ανάλυσης των απαντήσεων των αρμόδιων φορέων και εταιρών για κάθε περιφέρεια, προέκυψαν οι πέντε προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η εκάστοτε περιφέρεια. Για το σύνολο των περιφερειών της χώρας εντοπίζονται ορισμένες οι κοινές προκλήσεις που σχετίζονται με την έλλειψη επενδυτικής δραστηριότητας, τη γραφειοκρατία, την ανεργία, τα περιορισμένα προϊόντα υψηλής ποιότητας και τη μετανάστευση των νέων. Πιο συγκεκριμένα, για την περιφέρεια Ιονίων Νήσων οι πέντε μεγαλύτερες προκλήσεις σχετίζονται με:

1. Τη χαμηλής ποιότητας ή απουσία εγκαταστάσεων διάθεσης/επεξεργασίας αποβλήτων.
2. Τη δυσκολία (χρονική καθυστέρηση) της Διοίκησης στην υποστήριξη των επενδύσεων.
3. Την περιορισμένη εξειδίκευση σε προϊόντα υψηλής ποιότητας.
4. Της έλλειψη τοπικών αλυσίδων αξίας.
5. Τις υποβαθμισμένες ή ελλιπείς μεταφορικές υποδομές.

Η γραφειοκρατία αποτελεί μία από τις πλέον αναφερόμενες προκλήσεις για το σύνολο της χώρας, γεγονός που την καθιστά και την κυριότερη αιτία των μεγάλων καθυστερήσεων στην εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων και της αναπτυξιακής πολιτικής. Για την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων προκλήσεων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων σχηματίστηκαν οι αντίστοιχες πέντε μεγαλύτερες αναπτυξιακές ευκαιρίες:

1. Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού (*γαστρονομικός, αγροτουρισμός, υγεία, κρουαζιέρα*), επέκταση της τουριστικής περιόδου και σύνδεση του τουρισμού με την τοπική γεωργία, τρόφιμα, επιστήμη, πολιτισμό και βιοτεχνία.
2. Διατήρηση του περιβάλλοντος, και της πολιτιστικής, αρχιτεκτονικής - ιστορικής κληρονομιάς, βελτίωση των τοπικών υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής για την προσέλκυση των νέων.

²⁵ OECD Territorial Reviews, Regional Policy for Greece. REGIONAL PROFILES, 2020

3. Ανάπτυξη του ενεργειακού τομέα μέσω επενδύσεων σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως ηλιακά, αιολικά, γεωθερμικά, υδροηλεκτρικά, καθώς και τοπικά ενεργειακά δίκτυα που θα μειώσουν το ενεργειακό κόστος παραγωγής και θα κάνουν την περιοχή ελκυστικό επενδυτικό προορισμό.
4. Ανάπτυξη μιας ισχυρής επιστημονικής βάσης (Πανεπιστήμια, Κέντρα Έρευνας και Καινοτομίας) που θα υποστηρίξει βασικούς οικονομικούς τομείς ώστε να γίνουν καινοτόμοι και ανταγωνιστικοί προσελκύοντας εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.
5. Υποστήριξη του μετασχηματισμού και της διαφοροποίησης του πρωτογενούς τομέα με ποιοτικά και βιολογικά προϊόντα για την ανάπτυξη ενός νέου αγροδιατροφικού τομέα που εξάγει σε εξειδικευμένες και υψηλού επιπέδου αγορές.

Περιβάλλον και Ενέργεια

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σε ότι αφορά τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της απαρτίζεται από ορεινούς όγκους, λοφοσειρές, λιμνοθάλασσες, παράκτιες και κυρίως πεδινές εκτάσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι ορεινές εκτάσεις αποτελούν το 28,3% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας, οι ημιορεινές το 35,8% ενώ επικρατούν οι πεδινές με ποσοστό 35,9%. Χαρακτηρίζεται από περιβαλλοντική ποικιλομορφία που είναι απόρροια του ευνοϊκού κλίματος. Η γεωλογία της Περιφέρειας την κατατάσσει στις πλέον σεισμογενείς περιοχές της χώρας.

Σύμφωνα με τον Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, τα Ιόνια Νησιά έχουν μικρή συμμετοχή στην αλλαγή του κλίματος, αλλά επηρεάζονται σημαντικά από τις επιπτώσεις της. Οι περισσότεροι ευάλωτες περιοχές απέναντι τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, είναι κυρίως ο παράκτιος και θαλάσσιος χώρος. Οι περιοχές αναγνωρισμένης βιοποικιλότητας της Περιφέρειας, που εκτείνονται σε μεγάλο βαθμό στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο της, δέχονται σημαντικές πιέσεις κυρίως εξαιτίας του τουρισμού. Παρόλα αυτά η Περιφέρεια δεν έχει υλοποιήσει μια συνεκτική πολιτική για την αντιμετώπιση φυσικών & ανθρωπογενών καταστροφών και περιστασιακών κινδύνων. Ενώ η απουσία του χωρικού σχεδιασμού δεν βοηθάει στην λελογισμένη επέκταση και στην αντιμετώπιση των πιέσεων του ανθρωπογενούς επί του φυσικού περιβάλλοντος.

Τέλος, σε ότι αφορά το ατμοσφαιρικό περιβάλλον της Περιφέρειας, διαθέτει σχετικά καλή ποιότητα με τον δομημένο όμως περιβάλλον να αποτελεί παράγοντα ενεργειακής επιβάρυνσης. Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στις αστικές περιοχές, με το μεγαλύτερο μέρος του κτιριακού αποθέματος να έχει υψηλά επίπεδα ενεργειακής κατανάλωσης. Το ποσοστό των κατοικιών που δεν διαθέτουν μόνωση (55,9% έναντι 45,6% για τη χώρα) είναι αυξημένο και η κατανάλωση εναλλακτικών μορφών ενέργειας είναι σημαντικά περιορισμένη (5,0%). Αναφορικά με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας της Περιφέρειας, σε λειτουργία βρίσκεται το Αιολικό Πάρκο της Κεφαλονιάς με εγκατεστημένη ισχύ 83,7MW, ενώ έχουν εγκατασταθεί αρκετά φωτοβολταϊκά συστήματα. Ο τομέας των ΑΠΕ χρήζει εμπλουτισμού και εναρμόνισης με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου των ΑΠΕ, ενώ η περαιτέρω αξιοποίησή του θα πρέπει να εναρμονίζεται με τις γεωμορφολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες της περιοχής.

2.2 Κανονιστικό και Προγραμματικό Πλαίσιο

2.2.1 Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025

Μετά από μία περίοδο παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, η Ελλάδα δείχνει να εξέρχεται από την δεινή δημοσιονομική κατάσταση της περιόδου 2010 – 2018 που την οδήγησε στην ανάγκη προσφυγής σε διεθνείς μηχανισμούς στήριξης. Η Ελληνική οικονομία φαίνεται να ξεπερνά τα προβλήματα που την ταλάνιζαν κατά την διάρκεια των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής και σταδιακά επανακτά την εμπιστοσύνη τόσο της καταναλωτικής, όσο και της επενδυτικής κοινότητας.

Με τον δείκτη του οικονομικού κλίματος, ο οποίος αποτυπώνει την άποψη που έχει σχηματιστεί μεταξύ των καταναλωτών σχετικά με την οικονομική τους κατάσταση αλλά και την οικονομική κατάσταση της χώρας, να καταγράφει τον Φεβρουάριο του 2020 την υψηλότερη επίδοσή του μετά από 20 χρόνια (113,2 μονάδες) σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2000 (116 μονάδες)²⁶, η Ελληνική οικονομία δείχνει να βαδίζει στον σωστό δρόμο όσον αφορά τις προοπτικές ανάπτυξής της.

Η δυσμενής οικονομική κατάσταση που περιήλθε η χώρα όμως, φαίνεται ότι άνοιξε πληγές που δεν έχουν ακόμα επουλωθεί. Ο δείκτης της ανεργίας παραμένει σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα (16,3% τον Δεκέμβριο του 2019), ενώ και το κατά κεφαλήν εισόδημα παραμένει σε χαμηλά επίπεδα (€18,2 χιλ. το 2019), συγκριτικά με το 2008. Στα ήδη υπάρχοντα προβλήματα, έρχονται να προστεθούν και νέες σημαντικές προκλήσεις, όπως προσφάτως η εξάπλωση της πανδημίας του ιού SARS-CoV-2 και τα μέτρα αντιμετώπισής της, που οδήγησαν σε μία νέα παγκοσμίου εμβέλειας οικονομική διαταραχή.

Ο περιορισμός των μετακινήσεων και η αναστολή λειτουργίας πολλών οικονομικών κλάδων, ως μέτρων αντιμετώπισης και επιβράδυνσης της εξάπλωσης της πανδημίας, προκαλούν αύξηση του δείκτη της ανεργίας και μείωση του εισοδήματος του πληθυσμού, με συνέπεια την σημαντική πτώση του ΑΕΠ της Χώρας. Το κλίμα αβεβαιότητας, το οποίο επικρατεί, συνεπάγεται μείωση των επενδύσεων και του διεθνούς εμπορίου, ενώ ταυτόχρονα, σημαντικό πλήγμα δέχθηκαν οι κλάδοι του τουρισμού, της εστίασης και του λιανικού εμπορίου, οι οποίοι συμβάλλουν σημαντικά στο Ελληνικό ΑΕΠ.

Επιπροσθέτως, οι αυξημένες ανάγκες του Εθνικού Συστήματος Υγείας, συνεπάγονται και επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, λόγω των αυξημένων δαπανών, με συνέπεια την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείματος και την προσφυγή της Χώρας σε μηχανισμούς στήριξης. Με τις συνέπειες της νέας οικονομικής ύφεσης να μην είναι ακόμα προβλέψιμες, η Ελλάδα καλείται να αντιμετωπίσει νέες προκλήσεις τόσο σε δημοσιονομικό, όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Ο βαθμός ετοιμότητας της χώρας και η σωστή αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, θα καθορίσουν κατά πολύ την πορεία της Ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση την γενικότερη ευημερία των πολιτών για τις

---

²⁶ IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

επόμενες δεκαετίες. Σημαντικό μοχλό για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών αποτελεί η πληρέστερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, μέσω του εθνικού **Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)**, και για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, θεσπίστηκε το **Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.)**. Η θέσπιση του Ε.Π.Α., με την ψήφιση του ν. 4635/2019 (Α' 167), σηματοδότησε επίσης και την έναρξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος σχεδιασμού, διαχείρισης και παρακολούθησης έργων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Π.Δ.Ε.. Επιπροσθέτως, μέσω των παράλληλων στόχων του Ε.Π.Α. επιδιώκεται:

1^ο η εξομάλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων καθώς παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των περιφερειών της χώρας σε οικονομικούς, κοινωνικούς και δημογραφικούς δείκτες, και

2^ο η δημοσιονομική προσαρμογή καθώς η Ελλάδα θα συνεχίσει να είναι προσανατολισμένη στη σταθερότητα και ο δημοσιονομικός χώρος θα παραμείνει περιορισμένος.

Επομένως, επιτακτική κρίνεται η ανάγκη οι εθνικοί πόροι για δημόσιες επενδύσεις να δαπανώνται με βάση ιεραρχημένες προτεραιότητες, προκειμένου να επιτυγχάνεται η αυξημένη αποδοτικότητα τους και να μεγιστοποιούνται τα οφέλη των επενδύσεων.

Ο απώτερος στόχος της αναπτυξιακής πολιτικής του ΕΠΑ είναι η εξασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης για την χώρα και η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις του μέλλοντος. Για την επίτευξη μιας ισχυρής και διατηρήσιμης ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας απαιτείται η ισορροπημένη ανάπτυξη και στους 5 πυλώνες, ενώ αναγκαία κρίνεται και η προτεραιοποίηση και ιεράρχηση των επενδυτικών έργων του κάθε πυλώνα με κριτήριο τη δυνατότητά τους να συνεισφέρουν στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

Με βάση τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τις αυξημένες αναπτυξιακές ανάγκες, οι πόροι του ΕΠΑ για την 1η Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2025 ανέρχονται σε 10 δισ.€. Στον Πίνακα 14 παρουσιάζεται η κατανομή του ΕΠΑ ανά περιφερειακό πρόγραμμα.

Πίνακας 14: Κατανομή ΕΠΑ ανά Περιφερειακό Πρόγραμμα

Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης ΠΠΑ	Προϋπολογισμός σε εκ. Ευρώ	Ποσοστό π/υ στο ΕΠΑ	Ποσοστό π/υ στα ΠΠΑ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	145	1,45%	6,44%
ΑΤΤΙΚΗΣ	404	4,04%	17,98%
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	102	1,02%	4,55%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	271	2,71%	12,04%
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	105	1,05%	4,69%
ΗΠΕΙΡΟΥ	119	1,19%	5,28%
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	185	1,85%	8,22%
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	78	0,78%	3,47%

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	190	1,90%	8,43%
ΚΡΗΤΗΣ	175	1,75%	7,79%
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	91	0,91%	4,04%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	126	1,26%	5,58%
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	259	2,59%	11,50%
ΣΥΝΟΛΟ	2.250	22,50%	100,00%

(Πηγή: Υπουργείο Ανάπτυξης, ΕΠΑ 2021-2025, 11-6-2020)

Με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην κατάρτιση και το συντονισμό του ΕΠΑ, ως Υπηρεσία Συντονισμού ορίστηκε η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου, η οποία υποστηρίζεται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ (Δι.Δι.Ε.Π). Ως εκ τούτου, η Δι.Δι.Ε.Π. αναλαμβάνει τον συντονισμό της κατάρτισης των προγραμμάτων ΕΠΑ και τον έλεγχο της συμβατότητάς τους με τις εθνικές αναπτυξιακές ανάγκες, με απώτερο στόχο την οικονομική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο στον έλεγχο, την παρακολούθηση και την διαχείριση των ΠΠΑ θα έχουν οι Υπηρεσίες Διαχείρισης, οι οποίες, με την υποβολή του οικείου προγράμματός τους (ΠΠΑ) και την απαραίτητη έγκριση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, θα αναλαμβάνουν και την διαχείριση των αντίστοιχων πόρων.

Για την Περιφέρεια Ιονίων Νησιών, αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης ορίστηκε η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού. Η Δι.Α.Π. θα αναλάβει τον συντονισμό των απαιτούμενων ενεργειών εξορθολογισμού του υφιστάμενου προγράμματος δημοσίων επενδύσεων των Ιονίων Νήσων, ενώ παράλληλα ορίστηκε και σχετική Ομάδα Εργασίας, αποτελούμενη από έμπειρα στελέχη άλλων υπηρεσιών, προκειμένου να συνδράμει στον σχεδιασμό και την κατάρτιση του 1^{ου} Π.Π.Α. της περιφέρειας.

2.2.2 Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020

Η εξάπλωση της πανδημίας του κορονοϊού COVID-19 προκάλεσε παγκοσμίως μια σύνθετη κοινωνικοοικονομική κρίση, ικανή να συγκριθεί και ενδεχομένως να ξεπεράσει την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008/09. Ο διττός στόχος της πολιτικής ανάσχεσης της κρίσης εντοπίζεται, αφενός στην εξασφάλιση της δημόσιας υγείας και αφετέρου στην αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας. Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων για το 2020 ανέρχεται σε 9,5 δις €, εκ των οποίων 1,56 δις € αντιστοιχούν σε αναβαλλόμενα έσοδα, γεγονός που αναμένεται να διαμορφώσει το ποσοστό του πρωτογενούς ισοζυγίου σε 3,5% του ΑΕΠ για το 2020.

Σύμφωνα με το Μακροοικονομικό Πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, ο τομέας της απασχόλησης για το 2020, αναμένεται να δεχτεί μείωση του ποσοστού της τάξης του 3,6%, ενώ μεσοπρόθεσμα εκτιμάται ότι θα ανακάμψει φτάνοντας το 2021 σε αύξηση της τάξης του 3,8%. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να φτάσει το 19,9% για το έτος 2020 ενώ για το 2021 αναμένεται να υποχωρήσει στο 16,4% με προϋπόθεση ότι οι προσπάθειες για την υποστήριξη των πληττόμενων επιχειρήσεων και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας θα είναι επιτυχής. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών πολιτικών αγοράς εργασίας και η περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου κοινωνικής προστασίας πρέπει να είναι βασικοί παράγοντες για

τη διασφάλιση της κοινωνικής ένταξης χωρίς αποκλεισμούς τα επόμενα έτη. Στις περαιτέρω προβλέψεις, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών για το 2020, εκτιμάται ότι θα υποστούν μείωση της τάξης του 19,2%, με τους κλάδους του τουρισμού, των μεταφορών και της ναυτιλίας να επηρεάζονται περισσότερο, ανάλογη πορεία μείωσης θα σημειώσουν και οι εισαγωγές (-14,2%).

Ως φυσικό επακόλουθο η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 4,1%, αντικατοπτρίζοντας τις απώλειες εισοδήματος, εξαιτίας του κλεισίματος των επιχειρήσεων, των μειωμένων επιπέδων παραγωγής, της αναβολής της καταναλωτικής δαπάνης και της συμπίεσης των πωλήσεων. Στο μέτωπο του πληθωρισμού αναμένεται μείωση της τάξης του 0,3%, για το 2020, ενώ για το 2021 εκτιμάται ότι θα αυξηθεί σε 0,6%, εξαιτίας της εκτιμώμενης αύξησης της εγχώριας ζήτησης λόγω της πανδημίας και των χαμηλών τιμών ενέργειας.

Στα πλαίσια του βασικού σεναρίου του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων, ο κλάδος των επενδύσεων αναμένεται να υποστεί ποσοστιαία μείωση της τάξης του 4,6%, εξαιτίας της διακοπόμενης οικονομικής δραστηριότητας, τις συνθήκες χρηματοδότησης και την υψηλή αβεβαιότητα. Οι παράγοντες αυτοί έχουν ενισχυθεί εν μέσω της πανδημίας με αποτέλεσμα να συνιστούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη και υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων. Προς την κατεύθυνση βελτίωσης του επενδυτικού περιβάλλοντος κινείται η συνέχιση και εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που να περιλαμβάνουν την εφαρμογή μιας φιλικής προς την ανάπτυξη δημοσιονομικής πολιτικής, τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας, τη διευκόλυνση της ρευστότητας, την απεμπλοκή μεγάλων έργων ιδιωτικοποιήσεων κλπ. Σκόπιμη κρίνεται και η αναφορά στην αξιοποίηση των φυσικών πόρων της χώρας, της πολιτιστικής της κληρονομιάς, του δυναμικού της σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της γεωγραφικής της θέσης, που συνιστούν δυναμικές επενδυτικές ευκαιρίες.

Αναφορικά με την Ενέργεια και το Περιβάλλον, και στα πλαίσια της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2018/844/ΕΕ, επιδιώκεται η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, μέσω της προώθησης μέτρων και πολιτικών για την ενεργειακή αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος. Η τιμή στόχος για την ενεργειακή αναβάθμιση ή και αντικατάσταση κτιρίων κατοικίας, με νέα σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης, είναι κατά μέσο όρο 60.000 κτίρια κατ' έτος. Προς την κατεύθυνση της ενεργειακής αναβάθμισης και προστασίας του περιβάλλοντος, κινούνται και οι φορείς της κεντρικής κυβέρνησης, όπου από 01/01/2021 δεσμεύονται για την υποχρέωση κάθε νέας μίσθωσης-αγοράς κτιρίου ή κτιριακής μονάδας να εμπίπτει στην κατηγορία μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας. Το ίδιο κανονιστικό πλαίσιο θα ακολουθήσουν και οι δημόσιες αρχές για όλα τα κτίρια που στεγάζονται κατόπιν της 31/12/2023. Σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και στα πλαίσια της προώθησης των Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης, σημαντικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει το πρόγραμμα ΗΛΕΚΤΡΑ, που αφορά στη χρηματοδότηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια της γενικής κυβέρνησης, με δυνατότητα πλέον συμμετοχής και των Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών στη χρηματοδότηση σχετικών παρεμβάσεων.

2.3 Εθνικά και Περιφερειακά Προγραμματικά Κείμενα

2.3.1 Εθνικές Στρατηγικές για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027

Το Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

Το Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» (ΕΠ ΜΔΤ²⁷) αποτελεί μέρος της δομής του νέου Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 και εντάσσεται στη συνολική αναπτυξιακή στρατηγική της Ελλάδας για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Ως όραμα έχει, μέσα από την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων, η ελληνική δημόσια διοίκηση να καταστεί συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και αποτελεσματική, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και παρέχοντας πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες υπηρεσίες, ώστε να αποτελέσει έτσι η ελληνική δημόσια διοίκηση, έναν από τους βασικούς πυλώνες για την ανάκαμψη της χώρας.

Πρόκειται για ένα πολυτομεακό και πολυταμειακό Πρόγραμμα (συγχρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ΕΤΠΑ) που αποσκοπεί στην επίτευξη του μέγιστου αντίκτυπου στην ανάπτυξη και στην απασχόληση με την αξιοποίηση πόρων των Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), με γνώμονα την επίτευξη των στόχων της δεκαετούς Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» για μία έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και την αντίστοιχη επικέντρωση της ενωσιακής πολιτικής για τη συνοχή στους στόχους αυτούς.

Η επίτευξη του οράματος του Ε.Π. Μ.Δ.Τ. πραγματοποιείται μέσα από την συγχρηματοδότηση ενός πλέγματος αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων που δίνουν έμφαση στην παραγωγή σαφών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων επιδιώκοντας ταυτόχρονα την:

- ενίσχυση της οργανωτικής, θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας της δημοσίας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από παρεμβάσεις που θα αλλάξουν τη δομή, την οργάνωση και τη λειτουργία των υπηρεσιών, προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων,
- προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στον Δημόσιο Τομέα, η οποία σε συνδυασμό με συστημικές δράσεις και πολιτικές θα αποτελέσει κύριο εργαλείο μετασχηματισμού των υφιστάμενων διαδικασιών, βελτιώνοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες και καθιστώντας τη Διοίκηση πιο αποτελεσματική και αποδοτική,
- αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού του δημόσιου τομέα, μέσω: α) της ορθολογικής κατανομής των ανθρώπινων πόρων, της καλύτερης αξιοποίησης των στελεχών της διοίκησης, καθώς και της παροχής αναβαθμισμένων υπηρεσιών κατάρτισης/εκπαίδευσης, με στόχο την ατομική ανάπτυξη των υπαλλήλων και την διαρκώς βελτιούμενη ανταπόκρισή τους στις αυξημένες ανάγκες...]

²⁷ <http://www.epdm.gr/el/Pages/epmdt.aspx>

Εθνική Στρατηγική για την Ενέργεια και το Κλίμα

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030

Στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (2019), προωθούνται πρακτικές για τον μετασχηματισμό του συστήματος ενέργειας της χώρας, με προτεραιότητες την αύξηση της συμβολής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις βελτιώσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και τη δημιουργία καλύτερων και εξυπνότερων υποδομών ενέργειας. Εντός του σχεδίου γίνεται ενσωμάτωση και περιγραφή σχετικών στρατηγικών πολιτικών, όπως η επιτάχυνση της ηλεκτρικής διασύνδεσης των νησιών, η μείωση των καθυστερήσεων για τη λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η προώθηση των ενεργειακών διασυνδέσεων με παράλληλη δημιουργία στρατηγικών έργων αποθήκευσης, η ψηφιοποίηση των δικτύων ενέργειας, η προώθηση της ηλεκτροκίνησης, η σύζευξη των τελικών τομέων, καθώς και πρωτοβουλίες σε θέματα έρευνας και καινοτομίας και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, σκοπός για τις εγχώριες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030, είναι να παρουσιάσουν μείωση της τάξης του 42% σε σύγκριση με τα επίπεδα εκπομπών του έτους 1990 και 55% σε σχέση με το έτος 2005. Αναφορικά με την συμβολή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας επιδιώκεται να συμμετάσχουν σε ποσοστό τουλάχιστον 35% έως το έτος 2030. Προς την κατεύθυνση της επίτευξης του στόχου παρέχεται η δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σταθμών ισχύος μικρότερης ή ίσης του 1 MW εντός αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας, έως το ποσοστό του 1% των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά Περιφερειακή Ενότητα, αλλά και η διενέργεια έργων βιοαερίου από τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων. Προωθείται επίσης, η αναθεώρηση των Εθνικών και Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ και ΠΕΣΔΑ) προκειμένου να έχουν μέτρα προσανατολισμένα προς τις επιταγές της κυκλικής οικονομίας. Τέλος, εντός του ΕΣΕΚ γίνεται αναφορά στην επιδίωξη της χώρας να αποτελέσει έναν ενεργειακό κόμβο στην αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Για τον σκοπό αυτό, μέσα στην επόμενη δεκαετία αναμένονται έργα για την ενίσχυση της διασύνδεσης των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, με το ηπειρωτικό σύστημα συμβάλλοντας σημαντικά στην ενοποίηση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία έχει θέσει ως στόχο την πλήρη αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση ορυκτών πόρων έως το 2050. Η επίτευξη αυτού του στόχου δημιουργεί επενδυτικές ανάγκες για ριζικό μετασχηματισμό των παραγωγικών δομών της χώρας προς μια κατεύθυνση κυκλικής οικονομίας που δεν παράγει εκπομπές αερίων θερμοκηπίου. Ως αποτέλεσμα, οι παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής έχουν αναδειχθεί στο να αποτελούν πλέον τον βασικό κορμό της μακροχρόνιας αναπτυξιακής στρατηγικής της ΕΕ.

Οι αναπτυξιακές ανάγκες στον τομέα της κυκλικής οικονομίας παραμένουν ιδιαίτερα αυξημένες στη χώρα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα προβλέπει ότι την περίοδο 2020-2030 για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων απαιτούνται επενδύσεις συνολικής αξίας 43,8 δις. ευρώ σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, υποδομές και δίκτυα, ενεργειακή απόδοση, κυκλική οικονομία και άλλους σχετικούς τομείς.

Εθνική Στρατηγική για τις Μεταφορές

Το **Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών** για την Ελλάδα, το οποίο συντάχθηκε για να καλύπτει όλους τους τρόπους μεταφοράς (οδικές, σιδηροδρομικές, θαλάσσιες, εναέριες και πολυτροπικές, συμπεριλαμβανομένης της εφοδιαστικής) με χρονικό ορίζοντα 2017-2037, έχει πλέον ολοκληρωθεί. Το σχέδιο αυτό θα βοηθήσει στον εντοπισμό και την ιεράρχηση των επενδύσεων και των μέτρων που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση της απόδοσης του ελληνικού συστήματος μεταφορών. Μεταξύ των επενδύσεων που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στις μελλοντικές προτεραιότητες, δύναται να είναι η ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου, η αύξηση της πολυτροπικότητας για τις εμπορευματικές μεταφορές μέσω της βελτίωσης των σιδηροδρομικών συνδέσεων στους λιμένες των διευρωπαϊκών δικτύων, στις πλατφόρμες εφοδιαστικής και στις βιομηχανικές ζώνες, επενδύσεις οδικής ασφάλειας και ο επανασχεδιασμός του παράκτιου δικτύου ναυτιλίας για τη δημιουργία περιφερειακών κόμβων που θα επιτρέψουν την ταχύτερη μεταφορά εμπορευμάτων σε μικρότερα λιμάνια και νησιά σε ολόκληρο το Ιόνιο.

Ειδικά, η ευκολότερη και ταχύτερη διασύνδεση μεταξύ των μικρών και μεγάλων νησιών των ελληνικών θαλασσών θα υποβοηθηθεί και από την λειτουργία των υδατοδρομίων, όπως αυτά θεσπίστηκαν με το νέο νομικό πλαίσιο (Ν.4662, ΦΕΚ Α' 30/12-2- 2020). Σύμφωνα με τη Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών, οι ακόλουθοι πέντε στρατηγικοί στόχοι καθορίστηκαν για τον τομέα μεταφορών στην Ελλάδα:

1. Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα στην ανάπτυξη και λειτουργία του συστήματος μεταφορών, σε Περιφερειακό και Εθνικό επίπεδο, όπως εκτιμώνται μέσω του χρόνου μετακίνησης, της αξιοπιστίας και της οικονομικής αποδοτικότητας,
2. Ενίσχυση της Συνδεσιμότητας των Μεταφορών, η οποία περιλαμβάνει τη συνδεσιμότητα με τα νησιά και μεταξύ συμπληρωματικών μέσων μεταφοράς, τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, την εδαφική συνοχή και τη διασυνοριακή σύνδεση με χώρες εντός/ εκτός ΕΕ,
3. Εξασφάλιση ενός Περιβαλλοντικά Βιώσιμου τομέα μεταφορών,
4. Παροχή Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης σε σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές υπηρεσίες για τον πληθυσμό και
5. Διατήρηση Ασφάλειας και Προστασίας του συστήματος μεταφορών

Ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να αποτελέσει τη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη των υποδομών και υπηρεσιών του μεταφορικού συστήματος της Ελλάδας, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η οποία θα συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα του τομέα μεταφορών της χώρας και θα καθορίσει την αναπτυξιακή στρατηγική του τομέα

μεταφορών για τα επόμενα 20 χρόνια υποστηρίζοντας έτσι και την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας.

Έκθεση Ευρωπαϊκού εξαμήνου

Κατά την επόμενη δεκαετία, η πολιτική συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο αναμένεται να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας, στην αύξηση των επενδύσεων για καινοτομία, καθώς και στην μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η πολιτική συνοχής θα χρηματοδοτηθεί με 331 δις €, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Οι περισσότερες εκ των επενδύσεων του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής, θα προσανατολίζονται κατά κύριο λόγο σε δύο πρώτους στόχους: μια εξυπνότερη και μια πιο πράσινη Ευρώπη. Με βάση τη δέσμευση που έχει αναλάβει η ΕΕ στην πρότασή της για τον νέο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ, οι επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής θα πρέπει να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου που έχει καθοριστεί για το σύνολο του προϋπολογισμού, σύμφωνα με τον οποίο το 25 % των κοινοτικών δαπανών θα συνεισφέρουν στη δράση για το κλίμα.

Οι πόροι της Πολιτικής Συνοχής για την Ελλάδα για την περίοδο 2021-2027, σύμφωνα με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέρχονται στα 19,2 δις. ευρώ (τιμές 2018) έναντι 17,8 δις. ευρώ (τιμές 2018) για το 2014-2020, ήτοι αύξηση κατά 8%. Οι πόροι που θα κατανεμηθούν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης είναι περίπου 10 δις. ευρώ, στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 5 δις. ευρώ, στο Ταμείο Συνοχής 3,5 δις. ευρώ και στην Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία 106 εκ. ευρώ. Στους πόρους αυτούς θα πρέπει να προσμετρηθούν και 294 εκ. ευρώ τα οποία κατανέμονται στη χώρα μέσω του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την στήριξη της ενεργειακής μετάβασης της χώρας ενώ δεν προσμετρούνται οι πόροι για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία.

Βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες Εκτιμάται ότι στο νέο ΕΣΠΑ, ακολουθώντας και την κανονιστικά προβλεπόμενη θεματική συγκέντρωση των πόρων, το 35% των πόρων του ΕΤΠΑ, ήτοι βάση των παραπάνω εκτιμήσεων 3,5 δις. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής ή περίπου 5 δις. ευρώ δημόσια δαπάνη, θα διατεθούν για δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, ψηφιακή και βιομηχανική μετάβαση, ανάπτυξη καινοτομίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Για την υλοποίηση των παραπάνω προβλέπεται να αξιοποιηθούν μεταξύ των άλλων περαιτέρω τα χρηματοδοτικά εργαλεία και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα. Εκτιμάται επίσης ότι το 30% των πόρων του ΕΤΠΑ ήτοι 3 δις. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής ή 4 δις. ευρώ θα διατεθούν για δράσεις που αφορούν στην πράσινη ανάπτυξη και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, εξοικονόμηση και μείωση του κόστους ενέργειας σε όλα τα επίπεδα, προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κυκλική οικονομία και αντιμετώπιση κινδύνων.

Επίσης επιγραμματικά επιδιώκεται:

- Διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και υπηρεσίες και προώθηση στην αγορά εργασίας των νέων, μακροχρόνια ανέργων και γυναικών μέσα από την βελτίωση των δεξιοτήτων, ενώ ειδικότερα για την

προώθηση της απασχόλησης των νέων θα διατεθεί τουλάχιστον το 10% των πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (περί τα 700 εκ ευρώ δημόσια δαπάνη).

- Αναβάθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με έμφαση στη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών και αντιμετώπιση της ακραίας υλικής στέρησης. Επιπλέον, τουλάχιστον το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ (περίπου 0,8 δισ. ευρώ δημόσια δαπάνη) θα διατεθεί για την ανάπτυξη και αναβάθμιση των πόλεων της χώρας μέσω της υλοποίησης ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Τα δύο ταμεία, ΕΤΠΑ και ΕΚΤ θα συνδράμουν στην ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, των ορεινών και νησιωτικών περιοχών κατά προτεραιότητα αλλά και των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών.

Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική

Η **Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική** (ΕΨΣ), αποτελεί οδικό χάρτη και πλαίσιο για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, καθώς θέτει το όραμα και εξειδικεύει τους τομείς παρέμβασης στους οποίους θα πρέπει να εστιάσει η προσπάθεια, έτσι ώστε η Ελλάδα, με ορίζοντα το 2021 να ενταχθεί με αξιώσεις στον ευρωπαϊκό ψηφιακό χάρτη. Ειδικότερα, η ΕΨΣ εστιάζει σε επτά τομείς παρέμβασης με συγκεκριμένες προτεραιότητες για τον κάθε τομέα. Οι προτεραιότητες αντιστοιχούν σε αναγνωρισμένα κενά της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, της οικονομίας και της κοινωνίας και διαμορφώνουν ένα συνεκτικό πλαίσιο παρεμβάσεων ΤΠΕ, εστιάζοντας στην παραγωγή αποτελεσμάτων και στη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων. Εξάλλου, για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού προσδιορίζει ένα πλήθος βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων έργων που καλύπτουν όλους τους τομείς της δημόσιας πολιτικής (π.χ. Υγεία, Παιδεία, Οικονομία, Περιβάλλον, Ενέργεια, κ.ά.).

Τα έργα αυτά περιλαμβάνουν δράσεις σε διακριτούς στρατηγικούς άξονες, αλλά και οριζόντιες παρεμβάσεις στις τεχνολογικές υποδομές του κράτους, στην εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας στους τομείς της οικονομίας και της δημόσιας διοίκησης.

Σύμφωνα με τη Βίβλο του Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025, η νέα εθνική στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό συνοψίζεται σε επτά στόχους:

1. Ασφαλής, γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στο διαδίκτυο για όλους
2. Ψηφιακό κράτος με καλύτερες ψηφιακές υπηρεσίες για τους πολίτες
3. Ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού
4. Διευκόλυνση μετατροπής των ελληνικών επιχειρήσεων σε ψηφιακές επιχειρήσεις
5. Στήριξη και ενίσχυση της ψηφιακής καινοτομίας
6. Παραγωγική αξιοποίηση των δεδομένων του Δημόσιου τομέα

7. Ένταξη σύγχρονων τεχνολογιών στους τομείς της οικονομίας

Μέσα από συντονισμένες ενέργειες επιχειρείται η οικοδόμηση των απαραίτητων υποδομών και η υλοποίηση τολμηρών παρεμβάσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της αποτελεσματικής μετάβασης στις σύγχρονες επιταγές της ψηφιακής εποχής. Η συνεχής παρακολούθηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων αυτών αποτελεί εγγύηση για την αποτελεσματική εφαρμογή της νέας Εθνικής Ψηφιακής Πολιτικής.

Πρωταρχικός στόχος της Εθνικής Ψηφιακής Πολιτικής, για τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), είναι να αποτελέσουν το μοχλό για την επανεκκίνηση και ανάπτυξη της οικονομίας και για την ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς υψηλής εξειδίκευσης, τον καταλύτη για αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη Δημόσια Διοίκηση καθώς και εργαλείο και μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Άλλωστε, όπως απέδειξε και η πρόσφατη εμπειρία από τη διαχείριση των συνεπειών της πανδημίας του COVID-19, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα καθώς και οι κατάλληλες ψηφιακές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την αδιάλειπτη λειτουργία κράτους και οικονομίας, ακόμα και σε ακραίες συνθήκες κρίσεων.

Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού συνιστά μια καταγραφή των απαραίτητων παρεμβάσεων στις τεχνολογικές υποδομές του κράτους, στην εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και στον τρόπο που η χώρα δύναται να αξιοποιήσει την ψηφιακή τεχνολογία διατομεακά, ήτοι σε όλους τους τομείς της οικονομίας και την δημόσιας διοίκησης.

Με γνώμονα την εξειδίκευση των οριζόμενων από την ΕΨΣ περιγράφεται το μοντέλο διακυβέρνησης και υλοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού μέσα από τους στρατηγικούς άξονες. Οι βασικές παρεμβάσεις του Ψηφιακού Μετασχηματισμού οργανώνονται σε έξι διακριτούς στρατηγικούς άξονες (Συνδεσιμότητα, Ψηφιακές Δεξιότητες, Ψηφιακό Κράτος, Ψηφιακή Επιχείρηση, Ψηφιακή Καινοτομία, Ενσωμάτωση της Τεχνολογίας σε κάθε τομέα της οικονομίας) και αφορούν 17 τομείς της οικονομίας.

Το σχέδιο του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης στηρίζεται σε 18 βασικές αρχές, οι οποίες είναι οι εξής: Ψηφιακή παροχή υπηρεσιών ως προεπιλογή (digital by default), Διασυνοριακές υπηρεσίες ως προεπιλογή (cross-border by default), Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών (inclusive by default), Αρχή μόνο μίας φορές για την παροχή δεδομένων πολιτών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο (once-only principle), Ιδιωτικότητα και προστασία δεδομένων, με ενσωματωμένη εκ σχεδιασμού (Personal Data Protection by design and by default), Διαλειτουργικότητα ως προεπιλογή (interoperability by default), Ανοιχτότητα και διαφάνεια (openness/transparency by default) που σχετίζεται με το διαμοιρασμό δεδομένων ανάμεσα σε δημόσιους φορείς-πολίτες και τον έλεγχο πρόσβασης των δεδομένων τους και διόρθωση τους, Έμφαση στην εξυπηρέτηση του πολίτη: σχεδιασμός των υπηρεσιών, συστημάτων και των διεπαφών τους με βάση τις ανάγκες του πολίτη, Έμφαση στην ευχρηστία των

υπηρεσιών, Θεσμοθέτηση και υλοποίηση διγλωσσης πρόσβασης στις εξωστρεφείς διεπαφές πληροφοριακών συστημάτων, Συλλογή στοιχείων από τη βάση ή την πηγή, αντί για εκ των υστέρων καταχώρησή τους, Μια μοναδική πηγή για κάθε στοιχείο (αρχή DRY—Don't Repeat Yourself), Συλλογή μόνο κωδικοποιημένων δεδομένων, Μοναδικό σημείο εισόδου και πολυκαναλικές υπηρεσίες, Υιοθέτηση ανοιχτών προτύπων, Υλοποίηση πληροφοριακών συστημάτων αποκλειστικά πάνω σε νεφοϋπολογιστικές υποδομές υπηρεσίες, Υιοθέτηση οριζόντιου σχεδίου αποτύπωσης, διαχείρισης, αξιοποίησης και διασύνδεσης των βασικών και άλλων μητρώων των φορέων του δημοσίου, Συνεχής αξιολόγηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, από αρμόδια υπηρεσία του κάθε φορέα, όπως και από τους χρήστες των υπηρεσιών (πολίτες ή/ και άλλους φορείς).

Τα έργα της Βίβλου του Ψηφιακού Μετασχηματισμού προορίζονται για όλους τους τομείς της δημόσιας πολιτικής (π.χ. Υγεία, Παιδεία, Δικαιοσύνη, Οικονομία, Περιβάλλον, Ενέργεια κ.ά.) με στόχο τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ο κατάλογος έργων παρέχει πρόσβαση σε όλες τις στοχευμένες δράσεις που υλοποιούνται, σε συγκεκριμένους άξονες παρέμβασης που εξειδικεύονται με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε τομέα πολιτικής (π.χ. οριζόντιες, στρατηγικοί άξονες, τομείς οικονομίας, κτλ.). Πιο συγκεκριμένα, τα συνολικά έργα είναι 451 εκ των οποίων τα εν εξελίξει έργα είναι 103 και ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, σε οριζόντια και σε τομεακά, τα οποία υλοποιούν τη στρατηγική για την Ψηφιακή Ελλάδα.

Πίνακας 15: Σημαντικότερα ολοκληρωμένα και προγραμματισμένα έργα Βίβλου Ψηφιακού μετασχηματισμού

Ολοκληρωμένα Έργα	
Φεβρουάριος 2020	Τομέας Εσωτερικών & Δημόσιας Διοίκησης : Ψηφιοποίηση και απλούστευση δήλωσης γέννησης
Μάρτιος 2020	Υγεία & Αξιοπρεπής Διαβίωση: Άυλη Συνταγογράφηση
Μάιος 2020	Μεταφορές & Υποδομές: Προσωρινή άδεια οδήγησης
	Παιδεία: Εγγραφή στο Νηπιαγωγείο
Οκτώβριος 2020	Τομέας Οικονομικών: myAADElive (παροχή υπηρεσιών μέσω βιντεοκλήσης)
Προγραμματισμός εξαμήνου	
Μάρτιος 2021	Ψηφιακές Δεξιότητες: Ανάπτυξη του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος της Ψηφιακής Ακαδημίας Πολιτών
	Οριζόντια Έργα: Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας
Απρίλιος 2021	Παιδεία : Αναδιοργάνωση Διαδικασίας Κάλυψης Θέσεων Αναπληρωτών Εκπαιδευτικών
	Αθλητισμός: Ψηφιακό Μητρώο Αθλητικών Φορέων
Μάιος 2021	Τομέας Εσωτερικών & Δημόσιας Διοίκησης: Εγγραφή σε βρεφικό και παιδικό σταθμό
	Παιδεία: Ψηφιακές Υπηρεσίες του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου - ΠΣΔ

	Ψηφιακή Επιχείρηση: Ανάπτυξη συστήματος αποτίμησης της ψηφιακής ωριμότητας των επιχειρήσεων και τεκμηρίωσης του σχεδιασμού των κρατικών ενισχύσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων (Digitometer)
Ιούνιος 2021	Παιδεία: Ψηφιακή Υπηρεσία Απόκτησης και Διαχείρισης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας
Αύγουστος 2021	Παιδεία: Διαχείριση των μετακινήσεων των μαθητών
	Παιδεία: Ψηφιοποίηση φυσικού αρχείου ΔΟΑΤΑΠ / Απλούστευση διαδικασιών / Ένταξη στη διαλειτουργικότητα

Πηγή: <https://digitalstrategy.gov.gr>

Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη 2014-2020

Η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης (Ε.Σ.Κ.Ε.) που συντάχθηκε τον Δεκέμβριο του 2014 και εξειδικεύτηκε με τη σχετική μελέτη «Εξειδίκευση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Κοινωνική Ένταξη» που παραδόθηκε το 2015. Η δημιουργία της ΕΣΚΕ είναι απόρροια της «Πράσινης Βίβλου», ενώ διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του δεύτερου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής υιοθετώντας τους στόχους του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2011 – 2014.

Η Εθνική Στρατηγική προάγει το υπόδειγμα της Ενεργητικής Ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, σε συνδυασμό με την επαρκή ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς, και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, με γνώμονα τόσο την συμβολή των μέτρων στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ευάλωτων ατόμων, όσο και τις πιθανές συνέργειες που δύναται να προκύψουν. Η Στρατηγική δεν περιορίζεται στην επιφανειακή υποστήριξη των ευάλωτων ατόμων και ομάδων, αλλά προωθεί παρεμβάσεις ενεργητικών μέτρων που δύναται να παράσχουν ουσιαστική στήριξη στους ενδιαφερόμενους, προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν καταστάσεις ανάγκης. Η Στρατηγική οργανώθηκε στους παρακάτω τρεις πυλώνες:

1. **Στήριξη του εισοδήματος** για τη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου για τους ανθρώπους που δεν διαθέτουν επάρκεια πόρων για την κάλυψη αναγκών.
2. **Σύνδεση με την αγορά εργασίας** μέσω ενεργητικών μέτρων απασχόλησης.
3. **Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε υπηρεσίες**, προκειμένου να καταστεί εφικτή η παροχή συμβουλών, υγειονομικής περίθαλψης, φροντίδας, ψυχολογικής και κοινωνικής αποκατάστασης σε ανθρώπους που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη από τέτοιου είδους υπηρεσίες και δεν έχουν τα μέσα ή τη γνώση να ωφεληθούν από αυτές.

Νέα Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη 2021 – 2027

Η ύπαρξη και εφαρμογή Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Πολιτικής για Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, αποτελεί αναγκαίο πρόσφορο όρο στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027, για τον λόγο αυτό ξεκίνησε, η διαδικασία σχεδιασμού της νέας Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και Μείωσης της Φτώχειας, αξιοποιώντας την αξιολόγηση της Ε.Σ.Κ.Ε. 2014-2020. Απώτερος σκοπός της νέας Εθνικής Στρατηγικής είναι η ανάπτυξη μίας ολοκληρωμένης πολιτικής πρόληψης και καταπολέμησης του

εργασιακού και κοινωνικού αποκλεισμού, κυρίως των ειδικών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, που διαβιούν στην χώρα. Η νέα Εθνική Στρατηγική θέτει πρωτίστως:

1. τις κύριες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και δράσεις προς την κατεύθυνση της ανασυγκρότησης της χώρας και της αναβάθμισης του κοινωνικού της ιστού,
2. τις νέες στρατηγικές προτεραιότητες για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και
3. τους νέους στόχους και τις γενικές κατευθύνσεις της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης.

Η νέα Εθνική Στρατηγική προωθεί ένα νέο μοντέλο «ενεργητικών πολιτικών» κοινωνικής προστασίας, προσανατολισμένες κατά κύριο λόγο στην πρόληψη και αντιμετώπιση των συνεπειών που δημιουργούνται από τα φαινόμενα της ανεργίας, της φτώχειας και του αποκλεισμού στην Ελληνική κοινωνία όπου αναμένεται να ενταθούν από τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19.

Στόχος της είναι η ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική και οικονομική ζωή, υπό το πρίσμα του σχεδιασμού πολιτικών που προάγουν την κοινωνικοποίηση των πλέον ευάλωτων ατόμων, μέσω της ενίσχυσης των ευκαιριών ανάπτυξης εργασιακών δεξιοτήτων και της καλλιέργειας κοινωνικών επαφών και σχέσεων. Η επιδίωξη της Στρατηγικής είναι η προσέγγιση όλων των ευπαθών ομάδων πληθυσμού, καθώς για το σχεδιασμό και την υλοποίησή της εξειδικεύεται πλήθος δράσεων (στοχευμένων για κάθε ομάδα), η κινητοποίηση πλήθους αρμοδίων δημοσίων υπηρεσιών και φορέων, με πολυεπίπεδη συνεργασία. Επίσης συμπεριλαμβάνονται δράσεις 11 συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και Δήμων της χώρας, μέσω της λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού. Η συνέχιση και η ενδεχόμενη αναβάθμιση των δράσεων διασφαλίζεται στη νέα Στρατηγική, διερευνώντας τη μέγιστη ενσωμάτωση της διάστασης της κοινωνικής καινοτομίας στην κοινωνική ένταξη.

Η Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη

Από την Ελλάδα, παρουσιάστηκε και εγκρίθηκε στο Eurogroup της 27^{ης} Απριλίου 2018 η αναπτυξιακή στρατηγική **“Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030²⁸”**.

Στόχος της Στρατηγικής είναι η μετάβαση σε ένα νέο δίκαιο, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς αναπτυξιακό υπόδειγμα, με όρους κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής, μέσα από την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση ενός πλέγματος μεταρρυθμίσεων και πολιτικών για την ενίσχυση του μακροπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού της Ελλάδας, την τόνωση των επενδύσεων, την υποστήριξη της καινοτομίας και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, καθώς και την αναβάθμιση του Κράτους Πρόνοιας.

Η Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030 στηρίζεται στους εξής άξονες παρέμβασης:

---

²⁸ Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, «1η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021-2027 στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού», Ιούνιος 2019

- **Άξονας 1. Δημοσιονομική Σταθερότητα:** Κύριος στόχος είναι η μακροοικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα, με σταθερή ανάπτυξη άνω του 2%, και η ανθεκτικότητα στις εξωτερικές κρίσεις. Στο πλαίσιο του άξονα θα συνεχιστεί η αξιοποίηση του δημοσιονομικού χώρου για μειώσεις της γενικής φορολογικής επιβάρυνσης, θα στηριχθούν οι φορολογικές και δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις όπως επίσης και ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου του δημοσίων συμβάσεων. Οι δράσεις του άξονα αφορούν: 1.1 Μακροοικονομικές και Δημοσιονομικές Προβλέψεις, 1.2 Μεταρρυθμίσεις και Βιωσιμότητα των Δημοσίων Οικονομικών, 1.3 Φορολογική Πολιτική, 1.5 Η Συμβολή της Δημοσιονομικής Πολιτικής στην Επιτάχυνση της Οικονομικής Μεγέθυνσης Βιωσιμότητα του Χρέους.
- **Άξονας 2. Βιώσιμη ανάπτυξη:** Κύριοι στόχοι είναι, η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η αύξηση της εξαγωγικής δραστηριότητας, η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ), η δημιουργία περισσότερων και ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, η βελτίωση της παραγωγικότητας και της καινοτομίας σε βασικούς κλάδους, η ενίσχυση των start – ups και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι δράσεις του άξονα αφορούν: 2.1 Δημιουργία Περισσότερων και Καλύτερων Θέσεων Εργασίας, 2.2 Ενίσχυση Παραγωγικότητας, Καινοτομίας και Διαρθρωτικής Ανταγωνιστικότητας, 2.3 Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ενίσχυση των Επενδύσεων
- **Άξονας 3. Ποιοτικές και Προσβάσιμες Υποδομές για την Ανάπτυξη.** Στον τομέα αυτό θα αναπτυχθούν και θα ολοκληρωθούν συγκεκριμένες στρατηγικές για τον τομέα της ενέργειας, των μεταφορών και των εφοδιαστικών αλυσίδων, της ψηφιακής οικονομίας, της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου, της διαχείρισης των υδάτων, της προώθησης των διασυνοριακών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και υποδομών κλπ. Στο πλαίσιο αυτό έχει ήδη αποσταλεί στην ΕΕ το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα και βρίσκεται σε εξέλιξη η κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Μεταφορών της Ελλάδας. Οι δράσεις του άξονα αφορούν: 3.1 Υποδομές και Δίκτυα, 3.2 Βαλκανική Συνεργασία και Συνανάπτυξη, 3.3 Ανάπτυξη της Δημόσιας Αξίας των Περιουσιακών Στοιχείων του Δημοσίου.
- **Άξονας 4. Δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης,** μέσω της ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, της κοινωνικής προστασίας, της καθολικής υγειονομικής περίθαλψης, της κοινωνικής και πράσινης οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της περιφερειακής και εδαφικής συνοχής και της ενίσχυσης του αναπτυξιακού ρόλου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, της συμπερίληψης της Νέας Γενιάς και της Πολιτικής για το Παιδί. Οι δράσεις του άξονα αφορούν: 4.1 Η Αναπτυξιακή Στρατηγική και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), 4.2 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διαχείριση Κινδύνων, 4.3 Προώθηση της Κοινωνικής και Κυκλικής Οικονομίας, 4.4 Η Ενίσχυση της Περιφερειακής και Αστικής Ανάπτυξης, 4.5 Νέο Κοινωνικό Κράτος, 4.6 Επένδυση στα Παιδιά και τη Νέα Γενιά.
- **Άξονας 5. Χρηματοδότηση της ανάπτυξης.** Για τη χρηματοδότηση της ολιστικής αναπτυξιακής στρατηγικής, θα αξιοποιηθούν όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία καθώς και όλες οι επιλογές και δυνατότητες

ενεργοποίησης περαιτέρω πόρων. Οι δράσεις του άξονα αφορούν: 5.1 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων/Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, 5.2 Μεικτή Χρηματοδότηση, 5.3 Ο Νέος Αναπτυξιακός Νόμος, 5.4 Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, 5.5 Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις & Αξιοποίηση Διεθνών Οργανισμών, 5.6 Χρηματοπιστωτικός Τομέας.

Το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το **Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**, φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους.

Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα ψηφιοποιημένο και πράσινο μοντέλο ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ευρωπαϊκές συστάσεις για την χώρα μας, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και τις αναγκαίες για την έγκαιρη ολοκλήρωσή τους επενδύσεις. Το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή, (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Ως προς την πράσινη μετάβαση, θα διατεθούν επιδοτήσεις 6 δις ευρώ κινητοποιώντας συνολικά επενδυτικούς πόρους αξίας 10,4 δις ευρώ. Οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: διασύνδεση των ελληνικών νησιών, η οποία θα μειώσει σημαντικά το ενεργειακό κόστος νοικοκυριών και επιχειρήσεων και θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού της χώρας σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Εγκατάσταση εκατομμυρίων έξυπνων τηλεμετρητών ενέργειας με στόχο την ενεργειακή εξοικονόμηση. Εκτεταμένο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, κτιριακών υποδομών επιχειρήσεων και δημοσίων κτιρίων και υποδομών. Ανάπτυξη προσβάσιμων σταθμών φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα. Μεταρρύθμιση του πολεοδομικού σχεδιασμού με την εισαγωγή πολεοδομικών σχεδίων που θα πληροφορούν έγκυρα και αμέσως για τις δυνατότητες χρήσης γης για σχεδόν τα 4/5 της χώρας. Προώθηση στρατηγικών αστικών αναπλάσεων υψηλής αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής αξίας. Μεγάλες επενδύσεις σε αρδευτικά και αντιπλημμυρικά έργα μέσω ΣΔΙΤ, συνοδευόμενα από αλλαγές στην χρήση των δικτύων άρδευσης και εγκατάσταση τηλεμετρητών για τον εντοπισμό διαρροών και την έξυπνη διαχείριση του νερού. Νέο Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης σε συνδυασμό με αναμόρφωση των δασικών χαρτών. Πρωτοβουλίες για προστασία της βιοποικιλότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση Εθνικού Συστήματος Μόνιμης Παρακολούθησης ειδών και βιοτόπων και επιτήρησης των προστατευόμενων περιοχών. Δημιουργία Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας μέσω ΣΔΙΤ, κ.ο.κ.

Για την ψηφιακή μετάβαση, θα διατεθούν 2,1 δις ευρώ, για την απασχόληση 5,2 δις ευρώ (κινητοποιώντας 5,3 δις ευρώ) οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου

περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: προεγκατάσταση υποδομής οπτικών ινών στα κτίρια για τη διευκόλυνση της μετάβασης στην χρήση δικτύων οπτικών ινών από επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ανάπτυξη διαδρόμων δικτύου 5G στους ελληνικούς αυτοκινητόδρομους. Ψηφιακό μετασχηματισμό επιχειρήσεων, με απόκτηση εξοπλισμού, υπηρεσιών cloud και διαδικτυακών υπηρεσιών. Ευρείες επενδύσεις σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχουν τα υπουργεία, το ψηφιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ψηφιοποίηση πολεοδομιών δήμων, της δικαιοσύνης (e-justice) , τις “έξυπνες” πόλεις (smart cities) κ.ο.κ.

Ως προς τον πυλώνα απασχόλησης, δεξιοτήτων και συνοχής, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, που ενισχύει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρησή τους σε περιόδους κρίσης. Προώθηση σύγχρονων Ενεργητικών και μη Ενεργητικών Πολιτικών για την Αγορά Εργασίας (Active and Passive Labour Market Policies), αποσκοπώντας σε ενεργοποίηση της αγοράς εργασίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και δικτύου προστασίας κατά της ανεργίας. Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού μέσω ενός ανταποδοτικού συστήματος επικουρικών συντάξεων. Τα πλέον σύγχρονα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης για την αύξηση της απασχόλησης που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταρρύθμιση στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και μαθητείας. Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενισχύουν την αυτονομία των ελληνικών πανεπιστημίων, τις επιδόσεις τους στην έρευνα και την ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης και της σύνδεσής της με την αγορά εργασίας. Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας, προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες υγείας υψηλής ποιότητας. Στις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται: ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, η αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας , η εισαγωγή θεραπευτικών πρωτοκόλλων στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, καθώς και η δημιουργία ατομικού ηλεκτρονικού φακέλου υγείας για κάθε ασθενή. Τέλος, μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενδυναμώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη και το δίκτυο κοινωνικής προστασίας, μέσω προγραμμάτων ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων, που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και στηρίζουν τη διαφορετικότητα, ενώ θωρακίζουν το σύστημα κοινωνικών παροχών.

Ως προς τις ιδιωτικές επενδύσεις και τον θεσμικό μετασχηματισμό αφιερώνονται 4,8 δις ευρώ (που θα κινητοποιήσουν συνολικά επενδυτικούς πόρους 7,8 δις. ευρώ), το Σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που περιλαμβάνουν περαιτέρω ψηφιοποίηση των φορολογικών υπηρεσιών, κωδικοποίηση και εκσυγχρονισμό της φορολογικής νομοθεσίας, δράσεις κατά του λαθρεμπορίου, ηλεκτρονική διασύνδεση των ταμειακών μηχανών και των POS με τις φορολογικές αρχές και χρήση τεχνητής νοημοσύνης για τη διευκόλυνση των φορολογικών ελέγχων. Ενέργειες προς εκσυγχρονισμό του πλαισίου διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων με δράσεις υπέρ της ενίσχυσης της

διαφάνειας²⁹. Συνολικά στο σκέλος των επιδοτήσεων τα 18,2 δισ. ευρώ θα οδηγήσουν σε 25,6 δισ. ευρώ επενδυτικούς πόρους. Επιπλέον στο σκέλος των δανείων των 12,73 δισ. ευρώ, αναμένεται να κινητοποιηθούν επενδύσεις 31,8 δισ. ευρώ. Συνολικά τα 30,9 δισ. ευρώ του σχεδίου θα οδηγήσουν σε 57,4 δισ. ευρώ κεφαλαία. Στα Δάνεια οι Στρατηγικοί Πυλώνες είναι οι εξής: Πράσινη ανάπτυξη, Ψηφιακή μετάβαση, Εξωστρέφεια, Καινοτομία, Μεγέθυνση μέσω συγχωνεύσεων εξαγορών και συνεργασιών.

Τέλος, οι συνολικές επιδοτήσεις που δικαιούται η Ελλάδα από το Ταμείο Ανάκαμψης είναι 17,778 δισ. Στο ποσό αυτό προστίθενται 413 εκατ. ευρώ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για να αποφευχθεί απώλεια πόρων σε περίπτωση μεγαλύτερων εκπτώσεων από αυτές που έχουν προϋπολογιστεί, καθώς το σχέδιο στηρίζεται στο εύλογο καθαρό κόστος που προκύπτει από την αφαίρεση από τον προϋπολογισμό κάθε έργου του ΦΠΑ και της αναμενόμενης έκπτωσης που θα προκύψει στον σχετικό διαγωνισμό.

Πίνακας 16: Συνολικοί επενδυτικοί πόροι που κινητοποιεί το Ταμείο Ανάκαμψης ανά Πυλώνα

Πυλώνες & Άξονες	Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης (σε εκ. €)	Επενδυτικοί Πόροι που Κινητοποιούνται (σε εκ. €)
1. Πράσινη Μετάβαση		
1.1 Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	1.200	2.574
1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	2.544	4.279
1.3 Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	520	1.197
1.4 Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	1.762	2.345
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 1	6.026	10.395
2. Ψηφιακή Μετάβαση		
2.1 Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	453	453
2.2 Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	1.308	1.308
2.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων	375	375
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 2	2.136	2.136
3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή		
3.1 Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	760	760
3.2 Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	2.311	2.412
3.3 Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	1.536	1.536

²⁹ Υπουργείο Οικονομικών: Στρατηγικές κατευθύνσεις για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

3.4 Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	601	601
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 3	5.208	5.310
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης	Επενδυτικοί Πόροι που Κινητοποιούνται
4.1 Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	183	183
4.2 Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	184	184
4.3 Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	231	331
4.4 Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	25	25
4.5 Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	444	554
4.6 Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	3.520	6.121
4.7 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	234	409
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 4	4.821	7.806
Γενικό Άθροισμα	18.191	25.648
Δάνεια	12.728	31.819
Συνολικοί Επενδυτικοί Πόροι	30.919	57.467

Πηγή: Ελλάδα 2.0, ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ EUROPEAN UNION

Ο Σχεδιασμός νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2021-2027

Σύμφωνα με τα Συμπεράσματα της Έκτακτης Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στις 17-21 Ιουλίου 2020, ο προσανατολισμός της Πολιτικής της Συνοχής για την ΠΠ 2021-2027 διαμορφώνεται από:

- Την ανάγκη αντιμετώπισης της κρίσης και τη στόχευση στην οικονομική ανάκαμψη.
- Το ρόλο της για μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζοντας όμως την ευρύτερη στόχευση για μία πράσινη, ψηφιακή και ανθεκτική Ευρώπη.
- Την άμεση διασύνδεση με το Ευρωπαϊκό εξάμηνο και τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται από αυτό, καθώς επίσης με τις στρατηγικές για τη βέλτιστη οικονομική διακυβέρνηση, την αποτελεσματική εφαρμογή του κράτους δικαίου και του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

Τα αποτελέσματα ερευνών δείχνουν ότι η διεθνοποίηση μιας οικονομίας μπορεί να είναι μια αξιόπιστη αναπτυξιακή στρατηγική μόνο στο βαθμό που υποστηρίζεται από ενδογενείς πολιτικές που επιτρέπουν σημαντική επέκταση των εμπορεύσιμων τομέων και κλάδων. Ωστόσο, η σχετικά καλύτερη απόδοση αυτών των περιοχών ή περιφερειών κατά τη διάρκεια της κρίσης δεν πρέπει να κρύβει τις σοβαρές ενδοπεριφερειακές ανισότητες ή χωροταξικές διαιρέσεις εντός μιας μητρόπολης, που μπορεί να αντιμετωπίσουν με την μορφή, είτε της μαζικής ανεργίας και της εκτεταμένης

φτώχειας, είτε της υλικής στέρησης ευρύτατων εισοδηματικών στρωμάτων ακόμα και εργαζομένων.

Με βάση το πλαίσιο αυτό, στη **νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027** δίνεται έμφαση στους παρακάτω πέντε στόχους πολιτικής :

- 1) **Μια εξυπνότερη Ευρώπη** — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός, ήτοι: μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού.
- 2) Μια πιο «**πράσινη**» **Ευρώπη** - με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ήτοι: μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων.
- 3) Μια **πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη** — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ, ήτοι: μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ.
- 4) Μια **πιο κοινωνική Ευρώπη** — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
- 5) Μια **Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της** — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες, ήτοι: μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών. Επιπρόσθετα, με δράσεις αναφοράς σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις, ΤΑΠ/ΤΟΚ με βάση την εμπειρία της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου της συμβολής τους και την επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων του προγράμματος στο οποίο εφαρμόστηκαν.

Οι 11 θεματικοί στόχοι της στρατηγικής E2020 και κατ' επέκταση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ενοποιούνται σε 5 Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ), ενώ αντίστοιχα οι 60 επενδυτικές προτεραιότητες μειώνονται σε 30 ειδικούς στόχους. Αναλυτικά οι Στόχοι Πολιτικής και οι ειδικοί στόχοι αποτυπώνονται ως ακολούθως:

ΑΣ.1. ΤΑΜΕΙΟ: ΕΤΠΑ

- i. Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών.
- ii. Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις.
- iii. Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.
- iv. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα

ΑΣ.2. ΤΑΜΕΙΟ ΕΤΠΑ/ΤΣ

- i. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

- ii. Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο.
- iv. Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές.
- v. Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού.
- vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία.
- vii. Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης.

ΑΣ.3. ΤΑΜΕΙΟ: ΕΤΠΑ/ ΤΣ

- i. Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας.
- ii. Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ.
- iii. Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα.
- iv. Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας.

ΑΣ.4. ΤΑΜΕΙΟ: ΕΤΠΑ

- i. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών.
- ii. Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών.
- iii. Ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και των μειονεκτουσών ομάδων, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες.
- iv. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης.

ΤΑΜΕΙΟ : ΕΚΤ+

- i. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας,
- ii. Εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας και των υπηρεσιών για την αξιολόγηση και την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και εξασφάλιση της έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξη της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, των μεταβάσεων και της κινητικότητας,
- iii. Προώθηση της συμμετοχής της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, περιλαμβανομένης της πρόσβασης στην παιδική φροντίδα, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την

- αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία, προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση,
- iv. Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων,
  - v. Προώθηση της ίσης πρόσβασης και της ολοκλήρωσης ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως για μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, μέσω της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και την εκπαίδευση και τη μάθηση ενηλίκων, περιλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους,
  - vi. Προώθηση της διά βίου μάθησης, ιδίως με ευκαιρίες για ευέλικτη αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση για όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις ψηφιακές δεξιότητες, την καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και τις νέες απαιτήσεις για δεξιότητες με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, διευκολύνοντας τις μεταβάσεις στη σταδιοδρομία και προωθώντας την επαγγελματική κινητικότητα,
  - vii. Προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας.
  - viii. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά.
  - ix. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης.
  - x. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών.
  - xi. Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων.

ΑΣ.5. ΤΑΜΕΙΟ: ΕΤΠΑ

- i. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές,
- ii. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων.

2.3.2 Περιφερειακές Στρατηγικές για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027

Στρατηγική για την Μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου

Η Μακροπεριφερειακή Στρατηγική για τη θαλάσσια λεκάνη Αδριατικής-Ιονίου υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012, με την συμμετοχή οκτώ χωρών, μία εξ αυτών είναι και η Ελλάδα. Ο στόχος της Μακρο-περιφερειακής Στρατηγικής της Αδριατικής Θάλασσας και του Ιονίου Πελάγους (*European Union Strategy for Adriatic Ionian Region – EUSAIR*) είναι «η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας μέσω της γαλάζιας ανάπτυξης, και η ανάπτυξης και απασχόλησης στην περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου, μέσω της βελτίωσης της ελκυστικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της συνδεσιμότητας των περιφερειών που συμμετέχουν στη Στρατηγική».

Η Στρατηγική EUSAIR επιχειρεί μια κοινή αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν τις περιφέρειες που σχετίζονται, τόσο με ευκαιρίες όσο και με προβλήματα- απειλές στην ευρύτερη περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου

Η Στρατηγική βασίζεται στους εξής τέσσερις πυλώνες:

- Προώθηση καινοτόμου θαλάσσιας ανάπτυξης
- Συνδεσιμότητα της περιοχής τόσο διά των θαλασσιών οδών, όσο και των αγροτικών περιοχών και της ενδοχώρας με τις παράκτιες περιοχές, δίκτυα και ζητήματα ενέργειας
- Διατήρηση, προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος με ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων και την προστασία και διατήρηση των οικοσυστημάτων της περιοχής
- Αύξηση της ελκυστικότητας της περιφέρειας με την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής και τη διαμόρφωση μιας κοινής αναγνωρίσιμης ταυτότητας της μακρο-περιφέρειας.

Η ΠΙΝ συμμετέχει στην Μακροπεριφερειακή Στρατηγική «Αδριατικής-Ιονίου»³⁰, η οποία υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2012 με στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, μέσω της «γαλάζιας ανάπτυξης» και η δημιουργία ανάπτυξης και απασχόλησης στην περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου. Ως οριζόντια ζητήματα εξετάζονται η έρευνα και η καινοτομία σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η δημιουργία και ανάπτυξη διαχειριστικών/ διοικητικών ικανοτήτων.

Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ιονίων Νησιών

Η στρατηγική της «έξυπνης εξειδίκευσης» στοχεύει στην προώθηση και ανάπτυξη των περιφερειών και χωρών, αναδεικνύοντας τα περισσότερο εξειδικευμένα & ξεχωριστά προτερήματα των εκάστοτε τόπων, με τη βοήθεια της γνώσης (έρευνα- τεχνολογία- καινοτομία). Ειδικότερα, η «έξυπνη εξειδίκευση» δύναται να χαρακτηριστεί ως μια στρατηγική προσδιορισμού των συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε συγκεκριμένους

³⁰ Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ Ιονίων Νήσων 2014-2020 – Η Στρατηγική για την Μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου (periponia.gr)

τομείς ή κλάδους Περιφέρειας, μέσω της διαμόρφωσης ενός οράματος που εξειδικεύεται μέσα από τις στρατηγικές προτεραιότητες που αποτυπώνονται στο σχέδιο δράσης.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων επιδιώκει την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιωτικού συνόλου υπό την υποστήριξη της «Γνώσης» και με την ταυτόχρονη διασφάλιση της «Αειφορίας», προκειμένου να προκύψει ένα διαφορετικό παραγωγικό πρότυπο. Η κοινή για όλες τις ευρωπαϊκές Περιφέρειες κωδικοποίηση μιας τέτοιας προσέγγισης παραπέμπει στον όρο της «Έξυπνης Εξειδίκευσης» («Smart Specialization»), που αποτελεί βασική συνιστώσα της συνολικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Σύμφωνα δε με αυτήν, το παραγωγικό πρότυπο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στηρίζεται στο τρίπτυχο της:

- δημιουργικής αξιοποίησης του παραγωγικού δυναμικού
- διασφάλισης της βιωσιμότητας του περιβάλλοντος και των πόρων
- δημιουργίας συνθηκών κοινωνικής ευημερίας με διάχυση των ωφελειών

Κατόπιν εκτενούς ανάλυσης των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων προκύπτει ότι ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση δύναται να συνδυαστεί με την ανάπτυξη της τοπικής αγροδιατροφής και την αξιοποίηση της γαστρονομίας. Η βιομηχανία της εμπειρίας μέσα από τη τόνωση του πολιτισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας δημιουργεί νέες μορφές τουρισμού και αξιοποίησης του περιφερειακού φυσικού πλούτου. Τέλος η θαλάσσια οικονομία με την περαιτέρω ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού, αποτελεί μαζί με την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες, τις «μηχανές γαλάζιου πλούτου». Η αξιοποίηση των ΤΠΕ και των «καθαρών τεχνολογιών» διατρέχει οριζόντια τους τομείς προτεραιότητας στην Περιφέρεια, όπως και μέτρα που αφορούν στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο σχεδιασμός της στρατηγικής περιλαμβάνει ενότητες δράσεων ανά τομέα προτεραιότητας, που καλύπτουν τα πεδία της έρευνας, των ψηφιακών τεχνολογιών, της επιχειρηματικότητας και των δικτυώσεων, του ανθρώπινου δυναμικού, των υποστηρικτικών δράσεων και δομών, καθώς και μηχανισμό υποστήριξης και παρακολούθησης.

Πίνακας 17: Τομείς εξειδίκευσης RIS3 της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Όνομα προτεραιότητας	Περιγραφή
Αγροδιατροφή και γαστρονομία	Εστίαση στην ποιότητα, την επωνυμία, τις μοναδικές ποικιλίες, τη γαστρονομία, την προώθηση, τη δικτύωση, την πιστοποίηση
Στοχευμένες Τουριστικές Δραστηριότητες - Βιωματικός τουρισμός και προβολή εικόνας	Εστίαση στον οικολογικό τουρισμό, τον θαλάσσιο/κρουαζιερόπλοιο (αντιμετώπιση θεμάτων υποδομής και εποχικότητας), τον πολιτιστικό/θρησκευτικό τουρισμό
Γαλάζια οικονομία	Έμφαση στις θαλάσσιες μεταφορές, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια, τη θαλάσσια βιοτεχνολογία, τον θαλάσσιο τουρισμό και τη θαλάσσια αρχαιολογία

Τουρισμός, πολιτισμός και δημιουργική οικονομία	Εστίαση στα μέσα ενημέρωσης και τις ΤΠΕ, τον σύνδεσμο πολιτιστικής κληρονομιάς και τον τουρισμό «εμπειρίας». Διερεύνηση του οικολογικού τουρισμού, του θαλάσσιου/κρουαζιερόπλοιου (αντιμετώπιση θεμάτων υποδομής και εποχικότητας), του πολιτιστικού/θρησκευτικού τουρισμού, της επέκτασης της αλυσίδας αξίας μέσω αλληλεξάρτησης με άλλες οικονομικές δραστηριότητες.
Βιοϊατρικές υπηρεσίες	Συνδιασμός βιολογίας και ιατρικών υπηρεσιών, νευροδιαγνωστική, βιοπληροφορική, φαρμακευτικές και διαγνωστικές εφαρμογές

Πηγή: Ionia Nisia title - Smart Specialisation Platform (europa.eu)

Αγροδιατροφή και γαστρονομία: Οι βασικές προτεραιότητες αφορούν σε:

- παραγωγή νέων προϊόντων με την αξιοποίηση της γνώσης (έρευνας & καινοτομίας)
- διαφοροποίηση του αγροδιατροφικού προϊόντος με βελτίωση της ποιότητας (καλλιεργητικές και εκτροφικές μέθοδοι, τεχνογνωσία κλπ)
- τυποποίηση και προώθηση στις αγορές (πιστοποίηση, τυποποίηση, δικτύωση)
- ενίσχυση της γαστρονομικής τοπικότητας (εισαγωγή αγροδιατροφικής τοπικότητας στην εστίαση)
- προώθηση και ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας (γαστρονομική ταυτότητα)

Θαλάσσια οικονομία (Αλιεία, υδατοκαλλιέργεια & θαλάσσιος τουρισμός): Οι βασικές προτεραιότητες αφορούν σε:

- Διαφοροποίηση προϊόντων (νέα είδη και μεταποίηση πρωτογενών προϊόντων).
- Μείωση τους κόστους παραγωγής (εισαγωγή καινοτομιών σε διαδικασία αλίευσης, εκτροφής, μεταποίησης) σε συνδυασμό με την άνοδο της ποιότητας (βελτίωση των εκτρεφόμενων ειδών και την πιστοποίηση)
- Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος (ιδιαίτερα των θαλάσσιων πόρων), καθώς και στη συμβίωση και ανάπτυξη της συνεργασίας με άλλες οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. τουρισμός).
- Προώθηση νέων επιχειρησιακών μοντέλων μέσω της ανάπτυξης συμπράξεων και δικτύων,
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε συναφή πεδία και άλλες μορφές θαλάσσιου τουρισμού (π.χ. αλιευτικός)
- Δραστηριότητες για την ανάδειξη του θαλάσσιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου.

Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία: Οι βασικές προτεραιότητες αφορούν σε:

- Διεύρυνση της αλυσίδας αξίας (προσέλκυση περισσότερων δραστηριοτήτων στην αλυσίδα αξίας με την ανάπτυξη των διασυνδέσεων του τουρισμού με την αγροτική οικονομία και τη μεταποίηση, την αξιοποίηση του πολιτισμού στην κατεύθυνση της δημιουργίας επιχειρηματικότητας κλπ)
- Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος (αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει ο φυσικός και πολιτισμικός πλούτος για την ανάπτυξη μορφών

τουρισμού και πέραν από το μοντέλο «ήλιος και θάλασσα» και το «μαζικό τουρισμό»)

- Αναβάθμιση των υποδομών & υπηρεσιών φιλοξενίας και εστίασης (άνοδος σε μεγαλύτερη κατηγορία και απόκτηση σημάτων ποιότητας)
- Χρήση ψηφιακών (ΤΠΕ) και «καθαρών» τεχνολογιών (για την ταχύτερη προώθηση των υπηρεσιών, την αύξηση της αυτονομίας, τη μείωση του κόστους και των επιπτώσεων στο περιβάλλον)

Βιο-ιατρική: υπηρεσίες υγείας με την αξιοποίηση της γνώσης: Οι βασικές προτεραιότητες αφορούν σε:

- την επέκταση και «ωρίμανση» της έρευνας έως το στάδιο των εφαρμοσμένων αποτελεσμάτων
- την άμεση δικτύωση σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με συναφείς ερευνητικούς και επιχειρηματικούς πόλους
- τον επιχειρησιακό σχεδιασμό για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων μεσοπρόθεσμης επιχειρηματικής αξιοποίησης (και) από την Περιφέρεια

Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕΣΚΕ) Ιονίων Νησιών

Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ιονίων Νήσων εναρμονίζεται πλήρως με τον υπερκείμενο σχεδιασμό, όπως είναι οι στόχοι που έχουν οριστεί από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη Εθνική (2014), την Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά, την Εθνική Στρατηγική για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών, το Στρατηγικό Σχέδιο την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και η Πρωτοβουλία "Health in Action. Σκοπός της ΠΕΣΚΕ είναι ο σχεδιασμός παρεμβάσεων για την καταπολέμηση των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, στοχευμένων στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της κάθε κατηγορίας ωφελούμενων στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Η διαμόρφωση Περιφερειακού Στρατηγικού Πλαισίου Πολιτικής για τη μείωση της Φτώχειας με την συμβολή όλων διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης, συνιστά το βασικό αντικείμενο της Στρατηγικής. Αναφορικά με τις δράσεις της στρατηγικής που αφορούν στη δυνατότητα χρηματοδότησης αποτυπώνονται στο σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής.

Οι μακροπρόθεσμοι **στρατηγικοί στόχοι** της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων σε ότι αφορά την κοινωνική ένταξη είναι οι παρακάτω:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1: Πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού σε όλες του τις διαστάσεις,

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2: Προώθηση της ενεργούς ένταξης του πληθυσμού.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3: Άμβλυση των ανισοτήτων που δημιουργούνται από την αδυναμία συμφιλίωσης οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4: Η αναστροφή των τάσεων εσωτερικής μετανάστευσης του πληθυσμού και απομάκρυνσης από περιοχές χωρίς ποιοτικές υπηρεσίες ένταξης.

Η στρατηγική της Περιφέρειας Ιονίων για την κοινωνική ένταξη εξειδικεύεται στους ακόλουθους **5 Γενικούς Στόχους:**

1. Ενίσχυση της πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από φτώχεια
2. Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος
3. Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών
4. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, με έμφαση στις ευπαθείς και λοιπές ομάδες πληθυσμού που απειλούνται ή πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.
5. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση ευπαθών και λοιπών ομάδων πληθυσμού των μικρών νησιών & γενικά των απομονωμένων περιοχών της Περιφέρειας.

Οι Γενικοί Στόχοι εξειδικεύονται σε **5 Άξονες Προτεραιότητας** και στη συνέχεια αναλύονται σε **δράσεις**, βάσει των οποίων δομείται το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας για καταπολέμηση της φτώχειας και ενδυνάμωση της κοινωνικής ένταξης:

ΑΠ1: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

- Παροχές εισοδηματικής ενίσχυσης
- Δομές άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας (Κοινωνικά παντοπωλεία, Δημοτικοί λαχανόκηποι, Υπνωτήρια, Δομές παροχής συσσιτίων)

ΑΠ2: ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

- Δράσεις ένταξης, κοινωνικής ενσωμάτωσης και βασικών κοινωνικών υπηρεσιών (προετοιμασία σχεδίων κοινωνικής ενσωμάτωσης, στοχευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής και νομικής υποστήριξης, τηλεφωνική γραμμή βοήθειας, τράπεζες χρόνου, δράσεις ενδυνάμωσης μηχανισμών κοινωνικής ένταξης, δίκτυο τοπικών one-stop shops)
- Δράσεις φροντίδας (Κοινωνικά φαρμακεία/ιατρεία, Εισιτήριο υγείας, Παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, δράσεις πρωτοβάθμιας φροντίδας και υποστήριξης, διαπολιτισμική διαμεσολάβηση σε υπηρεσίες υγείας)

ΑΠ3: ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

- Καταπολέμηση των κάθε είδους διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας (δίκτυο υπηρεσιών υποστήριξης οικογενειών που φροντίζουν παιδιά/άτομα με αναπηρία, προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης ατόμων με αναπηρία, υποστήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων ΑμεΑ)

- Καταπολέμηση των κάθε είδους διακρίσεων και εμποδίων λόγω φύλου (στήριξη λειτουργίας συμβουλευτικών κέντρων, στήριξη λειτουργίας ξενώνων φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας)
- Ενεργητική ένταξη κοινοτήτων Ρομά που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού (εξασφάλιση του κατοικείν, ολοκληρωμένη δέσμη δράσεων για την ένταξη των Ρομά, ένταξη των παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα)

ΑΠ4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

- Μηχανισμοί στήριξης κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Ενισχύσεις υλοποίησης επιχειρηματικών σχεδίων
- Δράσεις προώθησης στην αγορά εργασίας

ΑΠ5: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τα μικρά νησιά
- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε θύλακες κοινωνικού αποκλεισμού

Οι κύριοι ωφελούμενοι για την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης είναι:

- Μοναχικά ενήλικα άτομα με ατομικό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης
- Μακροχρόνια άνεργοι με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης
- Οικογένειες μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού (μέλη που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης
- Ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών που δεν λαμβάνουν συντάξεις ή προνοιακά επιδόματα με ατομικό ή οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω από το εγγυημένο όριο συντήρησης
- Παιδιά ηλικίας 0-17 ετών σε καταστάσεις αποκλεισμού
- Πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Ιονίων Νησιών

Το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) (2016) εναρμονίζεται και εξειδικεύει στο χώρο της Περιφέρειας, τις γενικές κατευθύνσεις που περιλαμβάνονται στον αναθεωρημένο Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Παραγωγής Αποβλήτων παράλληλα με τις βασικές αρχές, κατευθύνσεις και στόχους της Ενότητας Β «Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων» του Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24/Α/13-2-12), ο οποίος απορρέει από την κοινοτική οδηγία 2008/98 ΕΚ. Το ΠΕΣΔΑ Ιονίων Νησιών καλύπτει το σύνολο της Περιφέρειας θέτοντας ποσοτικούς στόχους για όλα τα ρεύματα αποβλήτων εξειδικεύοντας έτσι τις κατευθύνσεις και τους στόχους του ΕΣΔΑ περιλαμβάνει επίσης και ένα σχέδιο πρόληψης μείωσης παραγωγής αποβλήτων ενώ ταυτόχρονα θέτει ποιοτικούς στόχους αναφορικά με την πρόληψη μείωσης παραγωγής αποβλήτων για

επιλεγμένα ρεύματα αποβλήτων όπως: απόβλητα τροφίμων, χαρτί, και απόβλητα συσκευασίας.

Η Στρατηγική της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στοχεύει στην υλοποίηση των απαιτούμενων υποδομών για τη βιώσιμη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και στην υλοποίηση συμπληρωματικών δράσεων για την ενίσχυση της πρόληψης και της ανακύκλωσης, σύμφωνα με τις αρχές της πολιτικής της Ε.Ε. Οι προτεινόμενοι **γενικοί στόχοι** του ΠΕΣΔΑ της Π.Ι.Ν. παρουσιάζονται ακολούθως:

- Σταθεροποίηση παραγωγής αποβλήτων στα επίπεδα του 2011, με φθίνουσα τάση.
- Θεσμοθέτηση μέτρων για πρόληψη παραγωγής αποβλήτων και ιδίως για τα απόβλητα τροφίμων και συσκευασίας. Ανάπτυξη Ζώνης Ειδικής Διαχείρισης Αποβλήτων (ΖΕΔΑ) για τις νησιωτικές και τουριστικές περιοχές.
- Προτεραιότητα στην διαλογή αποβλήτων υλικών στην πηγή με σκοπό στην συνέχεια να οδηγηθούν σε – αποκεντρωμένες – υποδομές διαχείρισης, έναντι της διαχείρισής τους σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας σύμμεικτων ΑΣΑ.
- Ολοκλήρωση του αναγκαίου δικτύου με τη προσθήκη του νέου δικτύου των Πράσινων Σημείων – ΚΑΕΔΙΣΠ σε υποδομές διαχείρισης αποβλήτων έως το 2020.
- Μείωση στο ελάχιστο δυνατό της συνολικής ποσότητας ανακτήσιμων αποβλήτων που διατίθενται για υγειονομική ταφή.
- Ριζικός ανασχεδιασμός του υφιστάμενου σχεδιασμού υποδομών διαχείρισης, με στόχο τη ριζική αναβάθμιση της ανακύκλωσης και ανάκτησης με χωριστή συλλογή έως το 2020.
- Περαιτέρω αξιοποίηση δευτερογενών υλικών (κομπόστ/compost, κομπόστ τύπου Α) με εξασφάλιση αυστηρών ποιοτικών προδιαγραφών.
- Ανάκτηση ενέργειας σε συμπληρωματικό ρόλο, όταν έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια άλλου είδους ανάκτησης.
- Συστηματική καταγραφή και παρακολούθηση των δεδομένων παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων – Δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου δεδομένων αποβλήτων, το οποίο θα είναι προσβάσιμο από όλους τους αρμόδιους φορείς.
- Δημιουργία περιφερειακού μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου της διαχείρισης των αποβλήτων.
- Ανάπτυξη περιφερειακής επικοινωνιακής στρατηγικής για τα απόβλητα που θα στοχεύει σε ομάδες-στόχους και θα αξιοποιήσει το σύνολο των προσβάσιμων τρόπων επικοινωνίας (π.χ. κοινωνικά μέσα δικτύωσης).
- Άμεση εξάλειψη της ανεξέλεγκτης διάθεσης αστικών αποβλήτων και λοιπών αποβλήτων έως το 2018.
- Ορθολογική διαχείριση των ιστορικά αποθηκευμένων αποβλήτων, με υποβολή των σχετικών προγραμμάτων - σχεδίων συμμόρφωσης από τους υπόχρεους έως τα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2016.
- Αποκατάσταση των κυριότερων ρυπασμένων χώρων διάθεσης αποβλήτων έως το 2020.

Σκόπιμη κρίνεται και η αναφορά στους **στόχους** ανά τομέα του **Σχεδίου Πρόληψης Παραγωγής Αποβλήτων**:

- Τομέας Προτεραιότητας - Απόβλητα τροφίμων. Ειδικός στόχος: Προώθηση της μείωσης παραγωγής αποβλήτων τροφίμων
- Τομέας Προτεραιότητας - Χαρτί. Ειδικός στόχος: Προώθηση της μείωσης κατανάλωσης χαρτιού
- Τομέας Προτεραιότητας - Υλικά/απόβλητα συσκευασίας. Ειδικός στόχος: Προώθηση της μείωσης αποβλήτων συσκευασίας
- Τομέας Προτεραιότητας - Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού. Ειδικός στόχος: Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης ΑΗΗΕ.

Το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης των Αποβλήτων εστιάζει και αναλύει την υφιστάμενη κατάσταση ανά διαχειριστική ενότητα και στη συνέχεια προτείνει ορισμένες δράσεις και έργα για την επίτευξη των στόχων της ΠΕΣΔΑ.

Η Περιφερειακή³¹ Στρατηγική για το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2021-2027

Τα περισσότερα εκ των προβλημάτων και των αναγκών της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων έχουν διαχρονική παρουσία, με αποτέλεσμα την συσώρευση των διαθέσιμων εργαλείων ανταπόκρισης σε αυτά κάθε φορά. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί μια ανάγκη συνεχούς σχεδιασμού πολιτικών, που εμπλουτίζεται κάθε φορά με νέα στοιχεία και αντιλήψεις. Με γνώμονα το σύνολο των υφιστάμενων προβλημάτων και προκλήσεων, σε συνδυασμό με το ευρύτερο (ευρωπαϊκό και εθνικό) πλαίσιο αναπτυξιακών επιδιώξεων, η στρατηγική της Περιφέρειας οφείλει, αφενός να συνδυάζει την αξιοποίηση των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, ενσωματώνοντας σε αυτά τη δυναμική της γνώσης, επιδιώκοντας έτσι μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και αφετέρου να αξιοποιεί τις δυνατότητες και να αντιμετωπίζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα πρόσθετα προβλήματα, που συνθέτουν η «νησιωτικότητα», και ο θαλάσσιος περίγυρος, διαμορφώνοντας ταυτόχρονα συνθήκες και ικανότητες για την αντιμετώπιση πιέσεων και κρίσεων.

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, η διαμόρφωση της Νέας Περιφερειακής Στρατηγικής των Ιονίων Νήσων γίνεται κατόπιν συνυπολογισμού μιας σειράς επιδιώξεων, όπως είναι η αύξηση της «ελκυστικότητάς», η διασφάλιση της «βιωσιμότητας» αλλά και της «ανθεκτικότητας» της περιφέρειας. Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση της «ελκυστικότητας» δύναται ενισχυθεί μέσα από το διαρκή επηρεασμό των παραγόντων που ενθαρρύνουν την ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας αλλά και με την δημιουργία συναφών θέσεων απασχόλησης που δύναται να έχει ως αποτέλεσμα την προσέλκυση κατοίκων και επισκεπτών. Η διασφάλιση της «βιωσιμότητάς» της περιφέρειας συνιστά έναν ακόμη σημαντικό προάγοντα που παραπέμπει κυρίως στις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού με τις ιδιαιτερότητες που δημιουργεί η νησιωτική φυσιογνωμία, στη περιβαλλοντική αειφορία και στη θωράκιση του κοινωνικού ιστού. Αναφορικά με την αύξηση της «ανθεκτικότητας» της περιφέρειας, η βασική της επιδίωξη είναι να

---

³¹ Πηγή: Προκαταρκτικό Κείμενο για την ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ της Π.Ι.Ν. στο πλαίσιο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2021-2027, <http://www.peponia.gr/wp-content/uploads/2020/12/3.-Regional-Strategy-Prokliseis-Stoxoi-112020.pdf>

καταστήσει την περιφέρεια ικανή να αντιμετωπίσει κάθε είδους χρόνιων πιέσεων και έκτακτων κρίσεων, που έχουν αντίκτυπο τόσο στο ανθρώπινο δυναμικό και τον κοινωνικό ιστό, όσο και στο παραγωγικό σύστημα και το περιφερειακό «οικοσύστημα» γενικότερα.

Ο νέος Στρατηγικός Σχεδιασμός της Περιφέρειας γίνεται κάτω από την ύπαρξη της «νησιωτικότητας» στο σύνολο της, που χαρακτηρίζεται από εύθραυστες ισορροπίες μεταξύ παραγωγικών δραστηριοτήτων και περιβάλλοντος, χωρικές ανισότητες μεταξύ διαφόρων τύπων γεωγραφικών ενότητων, εξωστρεφή προσανατολισμό ως κυρίαρχη επιλογή και την ανάγκη συγκράτησης μιας ελάχιστης πληθυσμιακής πυκνωσης, απαραίτητης τόσο στην παραγωγική διαδικασία, όσο και για τη διασφάλιση της κοινωνική συνοχής. Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω το «όραμα³²» ανάπτυξης της Π.Ι.Ν. συνοψίζεται ως εξής: **«Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος, Ανθεκτική Περιφέρεια»**

Η επίτευξη του Στρατηγικού Στόχου της Περιφέρειας, θα πραγματοποιηθεί με την αποτελεσματική και αποδοτική αξιοποίηση των διατιθέμενων πόρων που αναλογούν στην Περιφέρεια, από όλα τα Ταμεία (ΕΔΕΤ) της ΕΕ, τα οποία θα συγχρηματοδοτήσουν το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της Χώρας, κατά την περίοδο 2021-2027. Οι βασικές και αλληλο-συμπληρούμενες συνιστώσες της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής της Π.Ι.Ν. είναι:

Στο πλαίσιο των βασικών Αναπτυξιακών Προτεραιοτήτων της Περιφέρειας, η αναπτυξιακή στρατηγική, καλείται να αντιμετωπίσει ορισμένες προκλήσεις οι οποίες είναι οι εξής:

- Ισχυροποίηση της παραγωγικής δυναμικότητας και ικανότητας της Π.Ι.Ν
- Διασφάλιση της κοινωνικής συνεκτικότητας
- Αντιμετώπιση αποτελεσματική των ιδιομορφιών της νησιωτικότητας
- Αξιοποίηση της ποικιλομορφίας των πόρων και της χωρικής διαφορετικότητας

Ειδικότερα, κατά το σχεδιασμό της **νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027** δίνεται έμφαση από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων μέσα από όλες τις προγραμματιζόμενες δράσεις και στρατηγικές στην επίτευξη αποτελεσμάτων και στους πέντε στόχους πολιτικής, εντοπίζοντας τις προκλήσεις και διασύνδεοντάς τις με τους Στόχους Πολιτικής, ως ακολούθως:

1. Διασυνδεδεμένα με το **Στόχο Πολιτικής 1** η ΠΡΟΚΛΗΣΗ_1: «Ισχυροποίηση της παραγωγικής δυναμικότητας και ικανότητας» όπως εξειδικεύεται από τους περαιτέρω στόχους ΣΣ1: «Διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος & προτύπου στην κατεύθυνση της «έξυπνης εξειδίκευσης», ΣΣ2: «Διαμόρφωση συνθηκών Ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος».
2. Διασυνδεδεμένα με το **Στόχο Πολιτικής 4** η ΠΡΟΚΛΗΣΗ_2: «Διασφάλιση της κοινωνικής συνεκτικότητας ικανότητας» όπως εξειδικεύεται από τους περαιτέρω στόχους: ΣΣ3 Αξιοποίηση του πλεονάσματος δεξιοτήτων για αναβάθμιση της Αγοράς Εργασίας, και ΣΣ4. Δημιουργία συνθηκών κοινωνικής Ανθεκτικότητας.

³² Κείμενο για την ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ της Π.Ι.Ν. στο πλαίσιο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2021-2027, Σεπτέμβριος – Δεκέμβριος 2020

3. Διασυνδεδεμένα με το **Στόχο Πολιτικής 3** και **Στόχο Πολιτικής 2** η ΠΡΟΚΛΗΣΗ_3: «Αντιμετώπιση αποτελεσματική των ιδιομορφιών της νησιωτικότητας» όπως εξειδικεύεται από τους περαιτέρω στόχους ΣΣ5: «Διασφάλιση βασικών προϋποθέσεων ελκυστικής διαβίωσης κατοίκων & επισκεπτών» και ΣΣ6:»Βιώσιμη αντιμετώπιση φυσικών & ανθρωπογενών πιέσεων στο νησιωτικό οικοσύστημα».
4. Διασυνδεδεμένα με το **Στόχο Πολιτικής 5** η ΠΡΟΚΛΗΣΗ_4: «Αξιοποίηση της ποικιλομορφίας των πόρων και της χωρικής διαφορετικότητας» όπως εξειδικεύεται από τον περαιτέρω στόχο ΣΣ7. «Πρωώθηση ολοκληρωμένων χωρικών πολιτικών ενδογενούς ανάπτυξης».

Η περιφερειακή στρατηγική ανάπτυξης ανά Στόχο Πολιτικής θα αναλυθεί περισσότερο στην ενότητα 3.2 του παρόντος.

Περιφερειακό Πρόγραμμα Ιονίων Νησιών 2014-2020

Ο κεντρικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 ήταν η *«Βιώσιμη ανάπτυξη με ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας της ΠΙΝ, μέσα από την αξιοποίηση της οικονομίας της γνώσης, του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος»*, προκειμένου να αυξηθεί η απασχόληση και η ευημερία των πολιτών. Το αναπτυξιακό όραμα της ΠΙΝ για την ίδια προγραμματική περίοδο ήταν να αποτελέσουν τα *«Ιόνια Νησιά, Ελκυστικό Προορισμό & Βιώσιμο Τόπο»*. Οι κυριότεροι αναπτυξιακοί στόχοι της περιφέρειας επιγραμματικά ήταν:

1. Η διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος, μέσω της υιοθέτησης των προτεραιοτήτων της «έξυπνης εξειδίκευση» της περιφέρειας γεγονός που συνεισφέρει στη δημιουργία απασχόλησης στους τομείς εξειδίκευσης.
2. Η ενίσχυση του κοινωνικού ιστού, διευκολύνοντας την πρόσβαση στη γνώση για την αποφυγή του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη2020 για την «έξυπνη ανάπτυξη» και την «ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς» (κοινωνική προστασία).
3. Η διαχείριση του περιβάλλοντος και του χώρου με στόχο τη βιωσιμότητα, την προστασία του περιβάλλοντος, την εξοικονόμηση & ορθολογική χρήση των πόρων, την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων. Επομένως, συνεισφέρει στις στοχεύσεις της στρατηγικής Ευρώπη2020 για την «έξυπνη ανάπτυξη» (*αξιοποίηση πόρων*) και στην «βιώσιμη ανάπτυξη» (*προστασία περιβάλλοντος, χαμηλοί ρύποι*).

Το ΠΕΠ των Ιονίων Νήσων 2014-2020 ήταν περίπου 231 εκατομμύρια ευρώ. Συνολικά πάνω από τα μισά κεφάλαια αφορούσαν περιβαλλοντικά έργα (38,8%) και έργα μεταφοράς (15,2%), άλλα και στην ανάπτυξη και προστασία ανθρώπινου δυναμικού (33,9%). Ένα σχετικά μικρότερο ποσό διατίθεται για δράσεις υποστήριξης της επιχειρηματικότητας (6,1%) και για έρευνα και τεχνολογία (4,1%).

Σε σύγκριση με το μερίδιο των συνολικών πόρων των 13 ΠΕΠ σε διαφορετικές πολιτικές προτεραιότητες, το ΠΕΠ των Ιονίων Νήσων εκχωρεί περισσότερους πόρους στο

περιβάλλον (126%) και στο ανθρώπινο κεφάλαιο (106%) και λιγότερο σε έρευνα και τεχνολογία (93%) στις μεταφορές (70%) και επιχειρηματικότητα (66%). Αναφορικά με την πρόοδο της εφαρμογής του ΠΕΠ, δύναται να χαρακτηριστεί ως αργή, καθώς περίπου το 56,4% του προϋπολογισμού της ΠΕΠ (έως τον Μάρτιο του 2020) έχει ανατεθεί σε έργα και δράσεις και μόλις το 30,6% στην πραγματικότητα δαπανήθηκε. Η πιο αργή πρόοδος στη διαδικασία εφαρμογής όσον αφορά τις δαπάνες παρατηρείται στην έρευνα και την τεχνολογία (0,9%), στην επιχειρηματικότητα (7,7%), στις μεταφορές (19,2%) και στο περιβάλλον (21,7%) προτεραιότητες και στις καλύτερες (53,9%) στο ανθρώπινο κεφάλαιο και την κοινωνική μέριμνα.

Οι πόροι του ΠΕΠ αντιστοιχίζονται από τα κεφάλαια (περίπου 382 εκατομμύρια ευρώ) από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα ΕΣΠΑ στα Ιόνια Νησιά. Τα Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ που απευθύνονται στα Ιόνια Νησιά αφιερώνουν ένα σχετικά υψηλότερο μερίδιο στην έρευνα και την τεχνολογία, περισσότερο ή λιγότερο παρόμοια μερίδια στην επιχειρηματικότητα, το ανθρώπινο κεφάλαιο και περιβάλλον και σημαντικά χαμηλότερους πόρους στις μεταφορές. Αυτά τα προγράμματα διατηρούν επίσης ορισμένους πόρους για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης στα Ιόνια Νησιά (2,1%).

2.4 Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ανά Στόχο Πολιτικής του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης της ΠΙΝ

2.4.1 Μεθοδολογία Ανάλυσης

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται η αξιοποίηση των στοιχείων που συλλέχθηκαν και η δημιουργία μιας αξιόπιστης πηγής δεδομένων επί των υφιστάμενων έργων εθνικού Π.Δ.Ε. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ούτως ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα και να γίνει μία εκτίμηση του προϋπολογισμού (π/υ) που τα έργα αυτά δεσμεύουν και κατ' επέκταση του υπολειπόμενου π/υ που είναι διαθέσιμος σε σχέση με τα εγκεκριμένα όρια του Ε.Π.Α. κατά την περίοδο 2021 – 2025.

Σε συνεργασία με την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Δι.Α.Π) συγκεντρώθηκε, από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α., το σύνολο των υφιστάμενων έργων του εθνικού Π.Δ.Ε. και μέσω μεθοδικής συστηματοποίησης των διαθέσιμων δεδομένων, συντάχθηκε ένας **Συγκεντρωτικός Πίνακας Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε.**³³. Ειδικότερα παρελήφθησαν από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α. της Π.Ι.Ν, σε ηλεκτρονική μορφή, τα ακόλουθα:

1. Αρχεία (σε μορφή Excel) με τα υφιστάμενα έργα Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν., κατηγοριοποιημένα ανά Συλλογική Απόφαση. Αναλυτικότερα το αρχείο εμπεριείχαν τα εξής: i) στοιχεία Συλλογικής Απόφασης **ΣΑΕΠ022** που αναφέρεται σε έργα εθνικού Π.Δ.Ε., ii) στοιχεία Συλλογικής Απόφασης **ΣΑΕΠ522** που αναφέρεται σε έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων³⁴, iii) στοιχεία Συλλογικής Απόφασης **ΣΑΕΠ822** που αναφέρεται σε έργα αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, iv). στοιχεία Συλλογικής Απόφασης **ΣΑΜΠ022** που αναφέρεται σε μελέτες έργων εθνικού Π.Δ.Ε., v). στοιχεία Συλλογικής Απόφασης **ΣΑΜΠ922** που αναφέρεται σε μελέτες ωρίμανσης έργων.
2. Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης³⁵ 2020, όπου ελήφθησαν μόνο τα έργα που εμπίπτουν στο εθνικό ΠΔΕ (σημειωτέον ότι ορισμένα εξ αυτών δεν έφεραν σήμανση της ΣΑ έργου ή μελέτης στη οποία ανήκαν, ούτε κάποιον ενάριθμο δηλ. κάποιο στοιχείο κατάλληλο για αντιστοίχιση με τυχόν υφιστάμενο έργο από άλλη πηγή).
3. Η SWOT Analysis Ε.Π.Α.-Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. Ιούνιος 2020.
4. Αρχείο του Περιφερειακού Ταμείου της Π.Ι.Ν (σε μορφή EXCEL) με τις αναλυτικές πληρωμές των έργων του Π.Δ.Ε. μέχρι και 31-12-2020.

Το σύνολο των ως άνω στοιχείων και δεδομένων συμπεριλαμβανομένων και των νέων έργων που προτάθηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, συστηματοποιήθηκαν από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, στον **«Συγκεντρωτικό Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε.»**.

³³ Η διαδικασία σύνταξης του Συγκεντρωτικού Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε. περιγράφεται στην ενότητα 1.1.2.

³⁴ στα έργα επαναλαμβανόμενων δράσεων περιλαμβάνουν γενικά έργα συντήρησης οδικού δικτύου, σχολικών κτιρίων, μουκτονίες, καταπολέμηση κουνουπιών, καθαρισμούς χειμάρρων κλπ.

³⁵ Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης είναι η εξειδίκευση και ο λεπτομερέστερος προγραμματισμός των δράσεων που προβλέπεται ότι θα υλοποιηθούν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κάθε έτος.

Παραδοχές Επεξεργασίας/Συστηματοποίησης Στοιχείων

Για την σύνταξη του **Συγκεντρωτικού Πίνακα Εθνικού Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν.** ο Σύμβουλος εφόσον εξέτασε το σύνολο των στοιχείων που τέθηκαν στη διάθεσή του, έδρασε υπό το πλαίσιο των εξής παραδοχών:

Παραδοχή 1: Θεσμικώς, δεν νομιμοποιείται η απόκτηση κωδικών χρήσης e-pde από το Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης. Συνεπώς, θα απαιτείται η συνεχής αλληλεξάρτηση του Συμβούλου, για την παραλαβή στοιχείων, από την Δι.Α.Π.

Παραδοχή 2: Τα στοιχεία έργων εκ του υφιστάμενου εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν όπως εμφανίζονται στις καταστάσεις έγκρισης Π.Δ.Ε. έτους 2020, έχουν λάβει υπόψη τους και εναρμονίστηκαν κατά 100% με το σύνολο των οδηγιών εξυγίανσης, εξορθολογισμού, προτεραιοποίησης, προγραμματισμού, σκοπιμότητας κ.ο.κ που έχει θέσει σε εφαρμογή η σχετική Εγκύκλιος (βλ. ΑΔΑ: Ψ07Ε46ΜΤΛΡ-0ΒΛ). Κατ' επέκταση η έγκριση του αντίστοιχου Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν για το προηγούμενο έτος (2019), ακολούθησε την ίδια διαδικασία. Συνεπώς, ο εξορθολογισμός και η εκκαθάριση έργων έχει ήδη επιτευχθεί μέχρι και το 1^ο εξάμηνο του 2020.

Παραδοχή 3: Όλα τα στοιχεία που έχουν παραληφθεί ανταποκρίνονται στο μέγιστο βαθμό πληρότητας και εγκυρότητας στοιχείων που έχει η Δι.Α.Π. στη διάθεσή της.

Παραδοχή 4: Ο σχεδιασμός του 1^{ου} Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν συμπίπτει χρονικά με τον προγραμματισμό του Π.Δ.Ε. 2021 των περιφερειών, ενώ παράλληλα σχεδιάζεται το ΕΣΠΑ 2021-2027 από την Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (Ε.Υ.Δ.), αξιολογούνται και επικαιροποιούνται οι υπόλοιπες Περιφερειακές Στρατηγικές (βλ. RIS, Κοινωνικής Ένταξης, κοκ) ενώ δεν έχει εκπονηθεί το Επιχειρησιακό Σχέδιο της περιφέρειας. Ως αποτέλεσμα, θα πρέπει να υπάρξει καίριος συγχρονισμός μεταξύ της Δι.Α.Π. και των Τεχνικών Συμβούλων της Περιφέρειας και της ΕΥΔ ώστε στα κείμενα προγραμματισμού να συμβαδίζουν οι προτεινόμενες δράσεις τους. Αυτό, δεδομένου των συνθηκών της πανδημίας και του διαφορετικού χρονοπρογραμματισμού τους θεωρείται αρκετά δύσκολο να επιτευχθεί, τουλάχιστον κατά την πρώτη φάση του Στρατηγικού Σχεδιασμού Ε.Π.Α. και ΕΣΠΑ.

Συστηματοποίηση και Επεξεργασία Διαθέσιμων Στοιχείων

Για την σύνταξη/ συστηματοποίηση και επεξεργασία του **Συγκεντρωτικού Πίνακα Εθνικού Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν.** ακολουθήθηκε η εξής διαδικασία/ μεθοδολογία:

1. Δομήθηκε ένας ενιαίος πίνακας (σε μορφή Excel) εμπεριέχων όλα τα στοιχεία που ελήφθησαν από την Δι.Α.Π. (βλ. Προηγούμενη ενότητα).
2. Στον ενιαίο πίνακα που προέκυψε, συστηματοποιήθηκαν τα έργα ανά Συλλογική Απόφαση Έργου Περιφέρειας (ΣΑΕΠ) και Μελετών Περιφέρειας (ΣΑΜΠ).
3. Ακολούθησε συστηματοποίηση των έργων ανά Κωδικό Ενάριθμο κάθε έργου (σημειωτέων ότι τα υποέργα δεν λαμβάνουν ξεχωριστό ενάριθμο). Έργα τα οποία διέθεταν στοιχεία Συλλογικής Απόφασης (ΣΑ) αλλά όχι κωδικό Ενάριθμο, σημάνθηκαν στον Συγκεντρωτικό Πίνακα (στη στήλη του Ενάριθμου) ως «N/A Not

Available», προκειμένου σε συνεργασία με την Δι.Α.Π να επιχειρηθεί η συμπλήρωση των στοιχείων τους.

4. Περαιτέρω, στον Συγκεντρωτικό Πίνακα, τα έργα επισημάνθηκαν από το Σύμβουλο ως E_j ($E_1, E_2, \dots, E_n$),
5. Κατά την διάρκεια της διαδικασίας, ορισμένα εκ των έργων δεν ανέφεραν στοιχεία που να καθιστούν εφικτή την ένταξή τους σε ανάλογη ΣΑ. Τα έργα αυτά σημάνθηκαν ως «ορφανά έργα» και ακολούθησε συνεργασία με την Δι.Α.Π για την εύρεση επιπλέον στοιχείων.
6. Στο επόμενο στάδιο έγινε εκκαθάριση των διπλών εγγραφών που τυχόν προέκυψαν από την συνένωση των πινάκων, με βάση τον ενάριθμο ή/και τον τίτλο του έργου.
7. Ακολούθως, τα έργα του Συγκεντρωτικού Πίνακα αναζητήθηκαν και συστηματοποιήθηκαν ως προς την «Κατάσταση Έργου», όπως αυτά χαρακτηρίστηκαν από τη Δι.Α.Π και η σήμανσή τους περιλαμβάνει: i) «Ολοκληρωμένα» έργα, τα οποία έχουν ενταχθεί στο Π.Δ.Ε., έχουν συμβασιοποιηθεί, έχουν ολοκληρωθεί και αποπληρωθεί, ii) «Ενεργά – Ενταγμένα» έργα, τα οποία έχουν ενταχθεί στο Π.Δ.Ε., έχουν συμβασιοποιηθεί (δηλ. έχουν Νο.Δε.) και είναι σε εξέλιξη, iii) «Ενταγμένα χωρίς ΝοΔΕ», τα οποία αποτελούν μέρος του Π.Δ.Ε. (καθώς έχουν πληρωμές), αλλά δεν αναγράφονται στοιχεία συμβάσεών τους, ήτοι δεν έχουν Νομική Δέσμευση, iv) «Απεντάξιμα», έργα τα οποία προτείνονται να αφαιρεθούν από το Π.Δ.Ε. κατά τη διαδικασία εξυγίανσης από την Δι.Α.Π.
8. Περαιτέρω, όλα τα έργα του Συγκεντρωτικού Πίνακα αντιστοιχήθηκαν, αφενός με τους Αναπτυξιακούς Στόχους και αφετέρου, με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του Ε.Π.Α.. Δεδομένου ότι αυτό δεν είχε ληφθεί υπόψη κατά την ένταξή τους, ο Σύμβουλος «ερμήνευσε» τους τίτλους τους, χωρίς να διαθέτει πρόσβαση στα αντίστοιχα Τεχνικά Δελτία ένταξής τους, ώστε να προσδιορίσει σε ποιο Α.Σ. και προτεραιότητα θα μπορούσαν να υπαχθούν.
9. Στο τελικό στάδιο προστέθηκαν στον Συγκεντρωτικό Πίνακα τα νέα έργα και τα πιθανώς ενταγμένα έργα, όπως αυτά προέκυψαν από τις διαβουλεύσεις. Σημειώνεται ότι στον Συγκεντρωτικό Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε. κάθε έργο σημαίνεται ως προς το «είδος έργου» και χαρακτηρίζεται ως συνεχιζόμενο, νέο ή πιθανά ενταγμένο. Ειδικότερα: i) «Συνεχιζόμενα» χαρακτηρίζονται τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη από στοιχεία που ελήφθησαν από την Δι.Α.Π και έχουν είτε ενάριθμο, είτε νομική δέσμευση, είτε πληρωμές, ii) «Νέα έργα» χαρακτηρίζονται τα έργα που προτάθηκαν από τις διαβουλεύσεις δηλ. αυτά που ούτε ενάριθμο έχουν, ούτε ημερομηνία ένταξης.

2.4.2 Γενικότερα τα Υλοποιούμενα και σε Εξέλιξη Έργα από Εθνικούς Πόρους του Π.Δ.Ε.

Η παρούσα ενότητα παρουσιάζει τα σημαντικότερα συμπεράσματα, τα οποία προκύπτουν από την ενοποίηση και επεξεργασία των στοιχείων του Συγκεντρωτικού

Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν. Για την εξαγωγή των συμπερασμάτων αυτών, ο Συγκεντρωτικός Πίνακας υπέστη επεξεργασία και ανάλυση με επιμέρους υποπίνακες και ομαδοποιήσεις και αναλύσεις των έργων, ανάλογα με την Συλλογική Απόφαση στην οποία ανήκουν, το είδος του έργου, τον Αναπτυξιακό Στόχο κλπ. κατά την μεθοδολογία συστηματοποίησής τους που ακολουθήθηκε (βλ. ενότητα **2.4.1**).

Γενική Κατηγοριοποίηση και Ανάλυση Κατανομής του Υφιστάμενου Π.Δ.Ε.

Σύμφωνα με τα στοιχεία παρακολούθησης της πορείας του Π.Δ.Ε. της ΠΙΝ μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2020 με την ένδειξη ως «συνεχιζόμενο» (επί του Συγκεντρωτικού Πίνακα Έργων Εθνικού ΠΔΕ της ΠΙΝ), εντοπίζονται 105 έργα αθροιζόμενου προϋπολογισμού 209.878.145,91€. Επιπλέον, 119 παρεμβάσεις «πιθανώς ενταγμένων» έργα (ήτοι εν αναμονή ένταξης καθώς εκφράζουν ανάγκες για νέα έργα) αθροιζόμενου προϋπολογισμού 84.849.902,56 €. Από το σύνολο αυτών των δύο κατηγοριών προκύπτει ότι το υφιστάμενο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων –ως προς το εθνικό σκέλος- με εξέλιξη ή/και υλοποιούμενα ή/και εν αναμονή ένταξης έργα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων τολμά μια συνολική αναπτυξιακή παρέμβαση αθροιστικού προϋπολογισμού 276.865.236,95 €.

Ωστόσο, με δεδομένο τις οδηγίες σχεδιασμού του Ε.Π.Α. 2021-2025 για το σχεδιασμό του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Π.Ι.Ν στα προαναφερόμενα στοιχεία δεν θα πρέπει να εμπεριέχονται παρεμβάσεις (έργα) και προϋπολογισμοί αυτών που εντάσσονται στις «Φυσικές Καταστροφές» (βλ. ΣΑΕΠ822). Επιπρόσθετα, καθώς υπάρχει ασάφεια ως προς την πραγματική φύση και στάτους των «πιθανώς ενταγμένων» έργων, αυτά στο εξής δεν θα αναλυθούν/συστηματοποιηθούν περαιτέρω για τις ανάγκες σχεδιασμού του Π.Π.Α. της περιφέρειας.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, με τα στοιχεία που υπάρχουν το **υφιστάμενο Π.Δ.Ε. εθνικού σκέλους της Π.Ι.Ν.** διαρθρώνεται σε **103** έργα αθροιζόμενου προϋπολογισμού **192.015.334,39 €**, τα οποία επισημαίνονται στο εξής ως «συνεχιζόμενα έργα» (ήτοι ενεργά και ενταγμένα) και θα αποτελούν την βάση ανάλυσης και σχεδιασμού του 1^{ου} Π.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Αυτά αναλύονται στο ακόλουθο πίνακα ανά Συλλογική Απόφαση και Κατηγορία.

Πίνακας 18: Σύνολο Συνεχιζόμενων Έργων ανά Συλλογική Απόφαση/Κατηγορία

ΣΑΕΠ/ΣΑΜΠ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΩΝ	Π/Υ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ (€)	% Επί Συνολικού Π.Δ.Ε.
ΜΕΛΕΤΕΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	15	5.140.000,00 €	2,7%
ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΔΕ	12	2.597.723,67 €	1,4%
ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	26	85.514.113,93 €	44,5%
ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΔΕ	50	98.763.496,79 €	51,4%
ΣΥΝΟΛΟ	103	192.015.334,39 €	100%

Πηγή: Στοιχεία ΠΔΕ ΔΙΑΠ Νοέμβριος 2020, επεξεργασία Συμβούλου

Από τα ως άνω προκύπτει ότι το εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν είναι δεσμευμένο κατά 96 % στα «Γενικά Έργα» και στα «Έργα επαναλαμβανόμενων Δράσεων».

Ειδικότερα στις δύο βασικές κατηγορίες του υφιστάμενου Π.Δ.Ε., ήτοι «Γενικά Έργα Π.Δ.Ε.» και «Επαναλαμβανόμενες Δράσεις» οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την ποσοστιαία κατανομή των βασικών κατηγοριών έργων τους.

Πίνακας 19: Ποσοστιαία Κατανομή Βασικών Κατηγοριών «Γενικών Έργων ΠΔΕ»

Βασικές Κατηγορίες Έργων «Γενικών Έργων ΠΔΕ» (ΣΑΕΠ022)	Π/Υ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ	% Επί του Συνόλου της ΣΑΕΠ
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΔΩΝ & ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (4.8 & 4.5)	22.286.016,85 €	22,57%
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ (2.1)	26.242,84 €	0,03%
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (5.3)	5.015.975,00 €	10,04%
ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΩΝ (4.3)	9.914.150,29 €	10,04%
ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (3.13)	5.400.000,00 €	5,47%
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ (2.9)	345.000,00 €	0,35%
ΕΡΓΑ ΣΤΕΡΕΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (2.3)	7.151.906,56 €	7,24%
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (2.11)	7.689.981,08 €	7,79%
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ (3.1)	6.248.000,00 €	6,33%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ (6.1 & 6.2)	5.294.488,19 €	5,36%
ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2.4)	27.487.974,00 €	28%
Σύνολο ΣΑΕΠ	98.763.496,79 €	100%

Πηγή: Στοιχεία ΠΔΕ ΔιαΠ Δεκέμβριος 2020, με σύνδεση σε Προτεραιότητες ΕΠΑ, επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 20: Ποσοστιαία Κατανομή Βασικών Κατηγοριών «ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΔΕ»

Βασικές Κατηγορίες Έργων «Επαναλαμβανόμενων Δράσεων» (ΣΑΕΠ522)	Π/Υ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ	% Επί του Συνόλου της ΣΑΕΠ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ (2.9)	20.600.000,00 €	24,09%
ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (2.4)	300.000,00 €	0,35%
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (2.11)	445.000,00 €	0,52%
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΔΩΝ & ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ (4.8 & 4.5)	62.789.113,93 €	73,43%
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (5.1)	1.350.000,00 €	1,58%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ (6.1 & 6.2)	30.000,00 €	0,04%
Σύνολο ΣΑΕΠ522	85.514.113,93 €	100%

Πηγή: Στοιχεία ΠΔΕ ΔιαΠ Δεκέμβριος 2020, με σύνδεση σε Προτεραιότητες ΕΠΑ, επεξεργασία Συμβούλου

Το υπόλοιπο ποσοστό 4% (ήτοι αφαιρουμένων των Γενικών και Επαναλαμβανόμενων Έργων) και στις δύο προαναφερόμενες Συλλογικές Αποφάσεις καλύπτονται από πολλά

μικρότερα έργα διαφόρων κατηγοριών, αλλά εξ ίσου σημαντικά κυρίως σε τοπικό επίπεδο παρέμβασης.

Ακολούθως παρουσιάζονται τα σημαντικότερα έργα ανά τομέα παρέμβασης και σε συνάρτηση με Προτεραιότητες του ΕΠΑ.

Πίνακας 21: Σημαντικότερα έργα ΠΔΕ ΠΙΝ ανά τομέα παρέμβασης

Τομέας Παρέμβασης	Τίτλος Έργου	Π/Υ (€)
Διαχείριση στερεών αποβλήτων (2.3)	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΕΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΤΑΦΗΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	4.653.773,11 €
Υποδομές προστασίας περιβάλλοντος (2.9)	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ι.Ν.	5.000.000,00 €
Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων (2.4)	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	5.100.000,00 €
	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕ ΛΕΥΚΑΔΑΣ - ΠΕ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΠΕ ΙΘΑΚΗΣ	18.000.000,00 €
Υποδομές υγείας (3.1)	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	6.248.000,00 €
Λιμενικές Υποδομές (4.3)	ΕΡΓΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΛΙΜΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	8.800.000,00 €
Οδική Ασφάλεια & Υποδομές (4.8 & 4.5)	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017- 2018	10.000.000,00 €
	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΗΣ ΠΙΝ	25.100.000,00 €
	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ -ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	12.000.000,00 €
	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Π.Κ.2013ΕΠ02200001)	9.100.000,00 €
	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	8.300.000,00 €
	ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΡΑΒΟΥΛΟΣ - ΑΓ. ΕΥΦΗΜΙΑ	7.200.000,00 €

Πηγή: Στοιχεία ΠΔΕ Δεκέμβριος 2020, με σύνδεση σε Προτεραιότητες ΕΠΑ, επεξεργασία Συμβούλου

Επιπρόσθετα, η αποτύπωση έργων με προϋπολογισμούς άνω των 4 εκ. ευρώ αναδεικνύει τα «μεγάλα» έργα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, και όπως ήταν αναμενόμενο αφορά έργα «Υποδομών» (ΑΣ4) και (ΑΣ2) όπου 15 έργα και μελέτες συνθέτουν ένα αθροιζόμενο προϋπολογισμό **132.601.773,11 €**.

Πίνακας 22: Πίνακας «Μεγάλων Έργων» και Ποσοστιαία Κατανομή τους στο Σύνολο του Π.Δ.Ε.

ΕΝΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	Π.Ε.	Π/Υ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗ Σ	% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΙΚ ΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ Π.Δ.Ε.
2016ΕΠ52200000	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017- 2018	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	10.000.000,00 €	5,2%
2018ΕΠ52200008	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΗΣ ΠΙΝ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	25.100.000,00 €	13,1%
2016ΕΠ52200001	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΠΟΤΑΜΩΝ, ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ, ΡΕΜΑΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017-2018	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	4.000.000,00 €	2,1%
2017ΕΠ52200001	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε ΚΕΡΚΥΡΑΣ	12.000.000,00 €	6,2%
2015ΕΠ52200000	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ι.Ν.	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	4.100.000,00 €	2,1%
2014ΕΠ52200002	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	9.100.000,00 €	4,7%
2018ΕΠ52200009	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ι.Ν.	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	5.000.000,00 €	2,6%
2020ΕΠ52200002	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ι.Ν.	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	5.000.000,00 €	2,6%
2016ΕΠ02200000	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	Π.Ε ΛΕΥΚΑΔΑΣ	5.100.000,00 €	2,7%
2017ΕΠ02200002	ΕΡΓΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΛΙΜΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	8.800.000,00 €	4,6%
2015ΕΠ02200004	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΕΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΤΑΦΗ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	Π.Ε ΚΕΡΚΥΡΑΣ	4.653.773,11 €	2,4%
2013ΕΠ02200001	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	8.300.000,00 €	4,3%
2017ΕΠ02200004	ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΡΑΒΟΥΛΟΣ - ΑΓ. ΕΥΦΗΜΙΑ	Π.Ε ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	7.200.000,00 €	3,7%
2015ΕΠ02200006	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕ ΛΕΥΚΑΔΑΣ - ΠΕ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΠΕ ΙΘΑΚΗΣ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	18.000.000,00 €	9,4%
2020ΕΠ02200001	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	6.248.000,00 €	3,3%
ΣΥΝΟΛΟ			132.601.773,11 €	69,06%

Πηγή: Δι.Α.Π., Νοέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

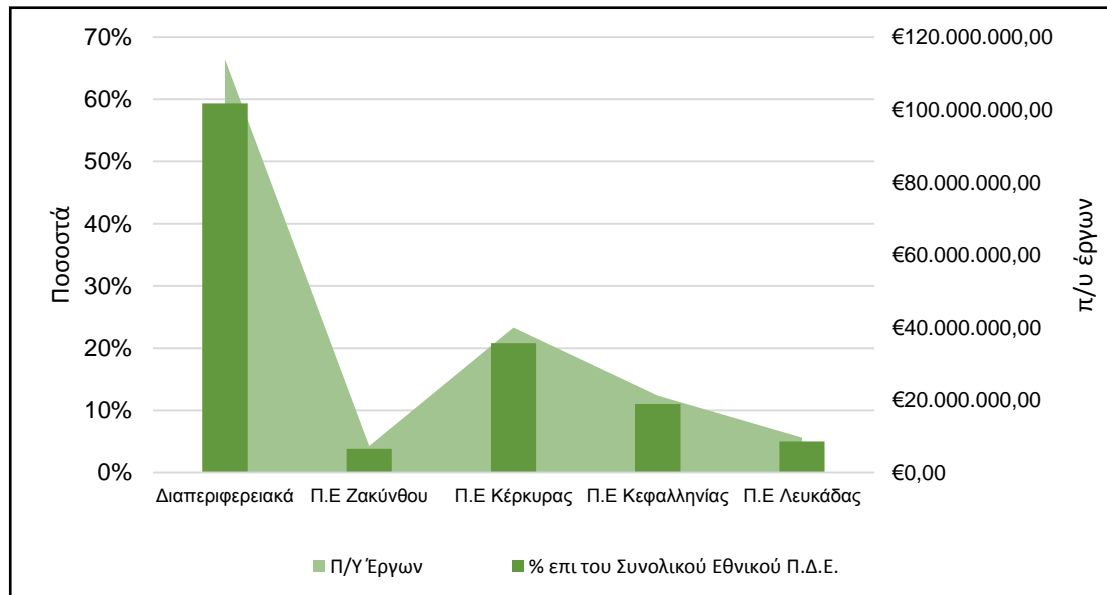
Ενδεικτικά, προς την διασπορά των έργων του Π.Δ.Ε. (χωρίς τα υποέργα τους) στις Περιφερειακές Ενότητες των Ιονίων Νήσων και την ποσοστιαία κατανομή τους επι του συνόλου, τα στοιχεία παρουσιάζονται ακολούθως.

Πίνακας 23: Πίνακας και Ποσοστιαία Κατανομή Έργων Π.Δ.Ε. ανά Π.Ε.

Περιφερειακή Ενότητα	Π/Υ Έργων	% επι του Συνολικού Εθνικού Π.Δ.Ε.
Διαπεριφερειακά	113.897.364,36 €	59,32%
Π.Ε Ζακύνθου	7.321.948,83 €	3,81%
Π.Ε Κέρκυρας	39.961.620,45 €	20,81%
Π.Ε Κεφαλληνίας	21.198.550,32 €	11,04%
Π.Ε Λευκάδας	9.635.850,43 €	5,02%
Συνολο	192.015.334,39 €	100%

Πηγή: Δι.Α.Π., Νοέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Τέλος, από την μελέτη των στοιχείων συνεχιζόμενων έργων του εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν προκύπτει ότι στους οριζόμενους ως «Φορείς Υλοποίησης» των έργων, η αντίστοιχη ποσοστιαία κατανομή είναι περίπου **70,97%** η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και οι Υπηρεσίες της και **25,52%** όλοι οι υπόλοιποι (λ.χ. Δήμοι, Εφορείες Αρχαιοτήτων, Μητροπόλεις, κ.ο.κ).

Σχήμα 8: Κατανομή συνεχιζόμενων έργων Εθνικού ΠΔΕ ανά Π.Ε, Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

2.4.3 Κατηγοριοποίηση Έργων ΠΔΕ ανά Στόχο Πολιτικής ΕΠΑ

Κατά τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2025, το ΕΠΑ ακολουθώντας τις οδηγίες σχεδιασμού και προγραμματισμού για το νέο ΕΣΠΑ 2021 – 2027, εστιάζει σε 5

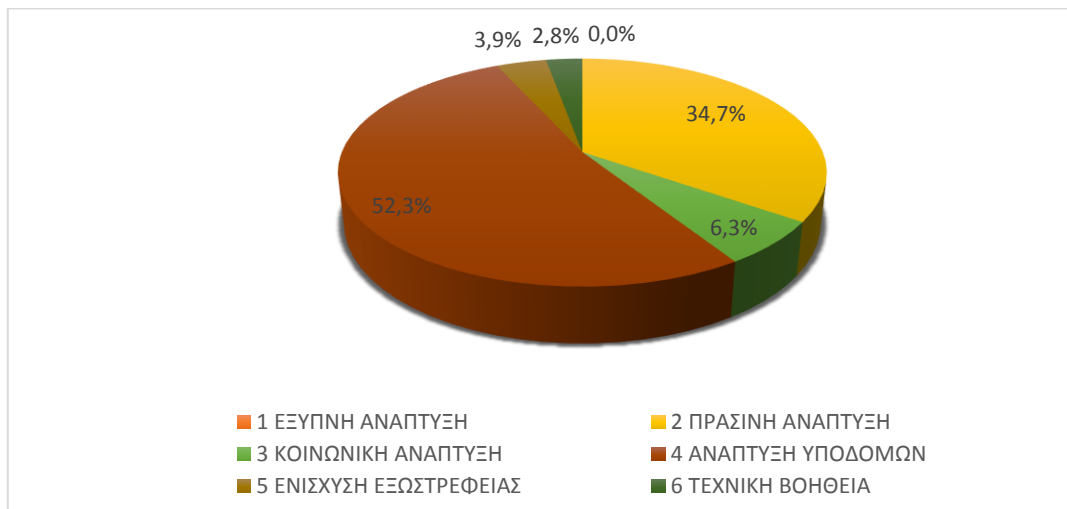
Αναπτυξιακούς Στόχους (βλ. ενότητα 2.3.1). Ακολουθώντας με την κατηγοριοποίηση μόνο των ως άνω «συνεχιζόμενων» έργων του Εθνικού ΠΔΕ ανά Αναπτυξιακό Στόχο, συνοψίζονται τα συνολικά έργα και υποέργα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και οι συνολικοί π/υ αυτών, σε συνάρτηση με τους Α.Σ. στους οποίους αντιστοιχούν.

Πίνακας 24: Σύνολο Συνεχιζόμενων Έργων ανά Στόχο Πολιτικής

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΩΝ	Π/Υ ΕΡΓΩΝ (€)	ΠΟΣΟΣΤΟ
1 ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	0	0,00 €	0,0%
2 ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	35	66.535.076,72 €	34,7%
3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	5	12.076.761,98 €	6,3%
4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	43	100.381.400,50 €	52,3%
5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ	13	7.552.775,00 €	3,9%
6 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	7	5.469.320,19 €	2,8%
ΣΥΝΟΛΑ	103	192.015.334,39 €	100,0%

Πηγή: Δι.Α.Π., Επεξεργασία Συμβούλου

Όπως γίνεται αντιληπτό και παρουσιάζεται αντίστοιχα στο ακόλουθο Σχήμα 9, τα έργα τα οποία υπάγονται στον ΑΣ4 (Ανάπτυξη Υποδομών) δεσμεύουν το μεγαλύτερο μέρος ή **50,8%** του διαθέσιμου π/υ, ενώ το ποσοστό που δεσμεύεται από τα έργα που υπάγονται στον ΑΣ1 για την «Έξυπνη Ανάπτυξη» είναι **0 %**. Αντίστοιχα τα έργα του ΑΣ2 καταλαμβάνουν το **36,5%** και τα έργα του ΑΣ3 το **6,1%** και τα έργα του ΑΣ5 το **3,9%**.

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Σχήμα 9. Ποσοστιαία κατανομή Έργων ΠΔΕ ανά Αναπτυξιακό Στόχο.

Η συγκεκριμένη διαπίστωση, δύναται να αποτελέσει μέρος της βάσης για τη χάραξη της στρατηγικής για την ένταξη νέων έργων κατά την Νέα Προγραμματική Περίοδο του Ε.Π.Α. 2021-2025, ούτως ώστε να υπάρξει εναρμόνιση με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Προγράμματος Εθνικής Ανάπτυξης όπου κυρίαρχα στοχεύουν στην ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη και στους 5 Αναπτυξιακούς Στόχους.

Ακολουθώντας στους επόμενους πίνακες παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες –ως δράσεις ενταγμένων έργων- ταξινομημένες ανά Αναπτυξιακό Στόχο και Προτεραιότητα Ε.Π.Α.

Πίνακας 25: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 2

ΑΣ2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Περιλαμβάνει: Βιώσιμη ανάπτυξη και κυκλική οικονομία)	
2.1 Ενεργειακή απόδοση	
1	ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ -ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΤΗΣ Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ (2020ΜΠ92200001)
2	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΕΡΙΟΥ (πκ 2006ΕΠ02230022)
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	
1	ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΙΘΑΚΗΣ (Π.Κ. 2002ΜΠ02230014)
2	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΕΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΤΑΦΗ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
3	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΔΕΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΣΤΟ ΚΔΑΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
4	ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΧΥΤΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (πκ 2010ΕΠ02200002)
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	
1	ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
2	ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2020-2021
3	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΦΑΓΕΙΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
4	ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΚΒΟΛΩΝ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ ΣΤΗ ΜΠΟΥΚΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ
5	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΕ ΛΕΥΚΑΔΑΣ - ΠΕ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΠΕ ΙΘΑΚΗΣ
6	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΣΕΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
7	ΣΧΕΔΙΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΜΕΣΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
8	ΚΟΜΠΑΚΤ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΦΙΣΚΑΡΔΟΥ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	
1	ΑΝΟΡΥΞΗ ΝΕΩΝ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΝΕΡΟΥ ΑΥΤΩΝ Ν. ΖΑΚΥΝΘΟΥ
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	
1	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ - ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
2	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΠΟΤΑΜΩΝ, ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ, ΡΕΜΑΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017-2018
3	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ι.Ν.
4	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ι.Ν.
5	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ι.Ν.
6	ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΣΙΜΩΤΑΤΩΝ
7	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΓΕΦΥΡΑΣ ΠΟΤΑΜΟΥ
8	ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ -ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΓΥΡΑΣ ΑΠΟ Ι.Ν. ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΕΩΣ ΤΑΟΛ & ΑΠΟ ΓΗΠΕΔΟ 7Χ7 ΔΗΜΟΥ ΕΩΣ ΚΟΜΒΟ ΓΙΑ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ
9	ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΔΡΑΠΑΝΟΥ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ

2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	
1	ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΙ - ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΛΑΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ (Π.Κ.2013ΕΠ02200004)
2	ΕΙΔΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
3	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΟΡΤΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
4	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΓΕΦΥΡΑ - ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑ
5	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ
6	ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ
7	ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΝΥΔΡΙΟΥ
8	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΟΔΩΝ 21ης ΜΑΪΟΥ ΚΑΙ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΩΝ
9	ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΠΑΝ. ΒΑΛΛΙΑΝΟΥ
10	ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΛΟΥΡΔΑΤΩΝ - ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΟΔΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΛΟΥΡΔΑ
11	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΟΔΟΣ ΛΑΥΡΑΝΓΚΑ

Πηγή: Δι.Α.Π., Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 26: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 3

ΑΣ3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Περιλαμβάνει: Υγεία, Απασχόληση, Παιδεία Αθλητισμό & Κοινωνική Συνοχή)	
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	
1	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)	
1	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (πκ 2006ΕΠ02230068)
2	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΦΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ (ΕΡΓΟ ΘΟΥΚΙΔΙΔΗ ΒΑΛΕΝΤΗ)
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	
1	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΧΩΡΟΥ
2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Πηγή: Δι.Α.Π., Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 27: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 4

ΑΣ4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (Περιλαμβάνει: Δίκτυα, Μεταφορές, Εφοδιαστική Αλυσίδα)	
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	
1	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΡΩΗΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
4.3 Λιμενικές υποδομές	
1	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΛΙΜΕΝΑ ΟΘΩΝΩΝ ΑΠΟ Ν & ΝΑ ΑΝΕΜΟΥΣ
2	ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΝΥΔΡΙΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
3	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΙΑΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΛΙΜΩΝ Ν. ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Π.Κ. 2003ΜΠ02230008)

4	ΕΡΓΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΛΙΜΩΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
5	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΑΛΥΠΑΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΠΕΝΙΤΣΩΝ
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΑΛΥΠΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑΣ (πκ 2005ΕΠ02230130)
7	ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΜΑΘΡΑΚΙΟΥ
8	ΛΙΜΑΝΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΠΡΟΣΗΜΕΝΟΣ ΜΩΛΟΣ (ΠΚ 2002ΕΠ02230056)
4.5 Οδικές υποδομές	
1	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2017- 2018
2	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΗΣ ΠΙΝ
3	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
4	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΘΑΚΗΣ
5	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ -ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
6	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ- ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ
7	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ
8	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ (ΟΘΩΝΟΙ - ΕΡΕΙΚΟΥΣΑ - ΜΑΘΡΑΚΙ) (Π.Κ2013ΕΠ02200003).
9	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ ΔΗΜΟΥ ΠΑΞΩΝ ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΠΑΞΩΝ
10	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
11	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Π.Κ.2013ΕΠ02200001)
12	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
13	ΜΕΛΕΤΗ ΝΕΑΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΠΟΡΟΥ
14	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΒΟΡΡΑ-ΝΟΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
15	"ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ (11ος) ΖΑΚΥΝΘΟΥ-ΑΛΥΚΩΝ" (11η ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ-ΑΛΥΚΩΝ) (Π.Κ. 2002ΜΠ02230049)
16	ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΡΓΥΡΑΔΩΝ (ΠΚ 2002ΜΠ02230008)
17	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
18	ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΙ - ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΛΑΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
19	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΟΥ ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑΤΑ - ΠΕΥΚΟΥΛΙΑ (ΛΑΓΚΑΔΑ) ΔΗΜΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
20	ΔΡΟΜΟΣ ΚΑΡΑΒΟΥΛΟΣ - ΑΓ. ΕΥΦΗΜΙΑ
21	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΔΕΣΕ ΙΟΥΝΙΟΥ 2011
22	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΗΤΑ - ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗΣ ΕΩΣ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΠΡΟΣ ΕΞΑΝΘΕΙΑ & ΧΟΡΤΑΤΑ
23	ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
24	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΑΡΓΥΡΑΔΩΝ (2020ΜΠ9220002)

25	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΣΚΡΙΠΕΡΟΥ (2020ΜΠ9220003)
26	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΥΚΛΙΚΩΝ ΚΟΜΒΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (2020ΜΠ92200004)
27	ΝΕΑ ΟΔΟΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΗΓΑΝΙΑ- ΑΛΥΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ 6Η ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ- ΒΟΛΙΜΩΝ (2020ΜΠ92200006)
28	ΜΕΛΕΤΗ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (2020ΜΠ92200009)
29	ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΩΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΜΕ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΚΟΜΒΩΝ "ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗ" "ΛΟΥΜΠΑΣ" ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥΣ (2020ΜΠ92200010)
30	ΜΕΛΕΤΗ ΟΔΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΝΑΙΑ - ΚΟΚΥΛΙΑ ΤΗΣ Ε.Ο. 1 ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ - ΠΟΡΟΥ
31	ΜΕΛΕΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Ε.Ο. 1 ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ - ΠΟΡΟΥ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΖΑΝΝΑΤΩΝ
32	ΜΕΛΕΤΗ ΝΕΑΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ Ε.Ο. 1 ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ - ΠΟΡΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ «ΚΟΛΑΪΤΗ»
4.8 Οδική ασφάλεια	
1	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΦΩΤΕΙΝΩΝ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
2	ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΛΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (πκ 2003ΕΠ02230056)

Πηγή: Δι.Α.Π., Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 28: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 5

ΑΣ5.ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ (Περιλαμβάνει: Πολιτισμό, Τουρισμό, Αγροδιατροφικό Τομέα, Μεταποίηση)	
5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	
1	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
2	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018-2019
3	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2020
4	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2021
5	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016-2017
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	
1	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΑΓ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
2	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
3	ΑΝΑΣΚΑΣΦΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
4	ΑΝΑΣΚΑΠΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
5	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΕΑΤΡΟΥ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
6	ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ «ΣΑΝ ΤΖΙΑΚΟΜΟ»
7	ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ «ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ» ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες	
1	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

Πηγή: Δι.Α.Π., Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

2.4.4 Σε εξέλιξη Έργα με Ανεκτέλεστα Υπόλοιπα του Εθνικού Σκέλους Π.Δ.Ε της Π.Ι.Ν

Η παρούσα ενότητα παρουσιάζει τα σημαντικότερα συμπεράσματα, τα οποία προκύπτουν μετά την προαναφερόμενη γενική παρουσίαση του υφιστάμενου Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν ως προς τα «ενεργά» έργα, ήτοι τα έργα που έχουν ανεκτέλεστο υπόλοιπο νομικής δεσμεύσης. Σκοπός είναι η ανάδειξη του πραγματικά μεταφερομένου εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. στην νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2025.

Ως μεθοδολογία επεξεργασίας/συστηματοποίησής τους ακολουθήθηκαν τα βήματα της ενότητας **2.4.1**. Συμπληρωματικά, ο Σύμβουλος στη διαδικασία αποτύπωσης/εξυγίανσης ακολούθησε τις οδηγίες της Εγκυκλίου με αριθ. πρωτ. : 17642 -10-02-2021 «Οδηγιών για την Έγκριση και Χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε. 2021 και τον Προγραμματισμό Δαπανών Π.Δ.Ε. 2022–2024», (δημοσίευσης 3-3-2021).

Στη συνέχεια, για την αναγνώριση των «ενεργών έργων» σε συνεργασία με την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Δι.Α.Π) ακολούθηθηκε περαιτέρω η εξής διαδικασία περαιτέρω εξυγίανσης του υφιστάμενου Π.Δ.Ε. με τη χρήση του Συγκεντρωτικού Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε.:

1. Μέσω του e-PDE, συγκεντρώθηκαν από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α., οι πληρωμές παραστατικών παλαιότερων έργων και κατόπιν εξακρίβωσης της αποπληρωμής τους, τα έργα αυτά σημάνθηκαν ως «ολοκληρωμένα».
2. Στη συνέχεια, με την άντληση επικαιροποιημένων στοιχείων πληρωμών από το Ηλεκτρονικό Σύστημα e-PDE, συμπληρώθηκαν με πλήρη και επικαιροποιημένα στοιχεία, σημαντικά δεδομένα, ενδεικτικά: ο Π/Υ του έργου, το Συνολικό Ποσό Πληρωμών, οι Πιστώσεις, οι Κατανομές, καθώς επίσης και οι Εκκρεμείς Πληρωμές.
3. Με την περαιτέρω επεξεργασία, έργα τα οποία δεν εμφάνιζαν εκκρεμείς πληρωμές ή και εκκρεμείς κατανομές για το συνολικό ποσό των Νομικών τους Δεσμεύσεων τους, σημάνθηκαν επίσης ως «Ολοκληρωμένα».
4. Με στόχο την εξασφάλιση του μέγιστου δυνατού π/υ για την ένταξη νέων έργων, εντοπίστηκαν επίσης τα έργα, τα οποία εμφανίζουν μηδενικές Νομικές Δεσμεύσεις εντός των προηγούμενων 18 μηνών. Τα έργα αυτά προκρίνονται ως πιθανά προς «απένταξη» και σημάνθηκαν ως τέτοια και παραμένουν υπο συζήτηση επανένταξής τους στο ΠΠΑ.

Εκ της προαναφερόμενης διαδικασίας συμπερασματικά προκύπτει ότι:

1. Με την προσαρμογή της αφαίρεσης των «ολοκληρωμένων», των «προς απένταξη» έργων, των έργων «Φυσικών Καταστροφών», των έργων που έχουν χαρακτηριστεί ως αδρανείς από την ΔιΑΠ³⁶, **το συνολικό ποσό ενταγμένων έργων** που δεσμεύει το υφιστάμενο Π.Δ.Ε. από αρχικά **192.015.334,39 €** (σύμφωνα με τον π/υ δημοπράτησης) πλέον την 1-1-2021 **ανέρχεται σε περίπου 105 εκ. ευρώ**.
2. Τα συνολικά ενταγμένα έργα ανέρχονται αριθμητικά σε **39**, εκ των οποίων οι νομικές δεσμεύσεις (ήτοι προϋπολογισμός ήδη συμβασιοποιημένων έργων) είναι

³⁶ Έργα που έχουν σημανθεί από την ΔιΑΠ ως ολοκληρωμένα (για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις νομικές δεσμεύσεις τους). Τα αδρανείς έργα έχουν σημανθεί επίσης από την ΔιΑΠ.

γνωστές μόνο για τα 9 εξ αυτών, σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στο σύμβουλο και προκύπτουν από το e-pde.

3. Το άθροισμα «ενταγμένων» έργων των περίπου 105 εκ. ευρώ, δεσμεύεται αντίστοιχα από ειλημμένες Νομικές Δεσμεύσεις με ποσά που ανέρχονται σε 35.535.602,20 €.
4. Οι επί των Νομικών Δεσμεύσεων «ανεκτέλεστες υποχρεώσεις» (ήτοι οι Νομικές Δεσμεύσεις που έχουν υπόλοιπο αποπληρωμής) στις 31-12-2020, ανέρχονται σε: 3.261.825,12€.

2.4.5 Swot Analysis της ΠΙΝ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΕΠΑ

Αναπτυξιακός Στόχος 1: Έξυπνη Ανάπτυξη

Δυνατά Σημεία

- Η αύξηση τα τελευταία χρόνια του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Αδυναμίες

- Χαμηλό επίπεδο διαθέσιμων πόρων, υλικών και ανθρώπινων, για έρευνα και τεχνολογία.
- Έλλειψη συστημάτων και δομών υποστήριξης καινοτομίας.
- Έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης ΑΕΙ/ΑΤΕΙ με τη λειτουργία και τη στόχευση των ΜΜΕ.
- Χαμηλό επίπεδο ενσωμάτωσης των ψηφιακών δυνατοτήτων στη τοπική δημόσια διοίκηση.

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής 'Ευρώπη 2020' για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
- Ενσωμάτωση της λογικής της 'έξυπνης εξειδίκευσης' στην στρατηγική της ΠΙΝ
- Αναβάθμιση και ενίσχυση υπάρχοντος και προσέλκυση νέου ερευνητικού δυναμικού.
- Διασύνδεση της διαδικασίας της έρευνας και καινοτομίας με την παραγωγική διαδικασία.
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.
- Εξοικείωση με τη διάσταση της κοινωνικής οικονομίας και προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Ενίσχυση της δικτύωσης και των συνεργασιών των ΑΕΙ/ΑΤΕΙ της ΠΙΝ

Απειλές

- Μη ενσωμάτωση και σύνδεση της έρευνας και καινοτομίας με το παραγωγικό σύστημα.

Αναπτυξιακός Στόχος 2: Πράσινη Ανάπτυξη

Δυνατά Σημεία

- Εξαιρετικής κατάστασης και ιδιαίτερης σημασίας φυσικό περιβάλλον, με ενδιαφέροντα οικοσυστήματα και εκτεταμένη και ποικιλόμορφη ακτογραμμή.

Αδυναμίες

- Ενεργοβόρο δομημένο ιδιωτικό και δημόσιο περιβάλλον.
- Αυξανόμενες πιέσεις στα διαθέσιμα βασικών φυσικών πόρων (π.χ. νερό).
- Ελλιπές πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού, το οποίο αποτυγχάνει να ελέγξει τις πιέσεις στο περιβάλλον.

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών για την ενεργειακή απόδοση και Εξοικονόμηση
- Αξιοποίηση της διεθνούς ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή, με παράλληλη εισαγωγή τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κινδύνων.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων συνεργασίας που διαμορφώνονται στο πλαίσιο της νέας Στρατηγικής για τη ΜακροΠεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου (EUSAIR).

Απειλές

- Πιέσεις στη φέρουσα ικανότητα των νησιών, που μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής .
- Κίνδυνος υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων και της κατάστασης των οικοσυστημάτων.

Αναπτυξιακός Στόχος 3: Κοινωνική Ανάπτυξη

Δυνατά Σημεία

- Η εμπειρία στη διαχείριση-λειτουργία Κοινωνικών Δομών και οι υποδομές υγείας.

Αδυναμίες

- Σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ενδοπεριφερειακές ανισότητες στο αναπτυξιακό επίπεδο των επιμέρους νησιών και στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων.
- Ελλείψεις στις υποδομές του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Έλλειψη σύνδεσης εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και τους τομείς εξειδίκευσης της ΠΙΝ
- Έντονη εποχικότητα της αγοράς εργασίας, με συνεπαγόμενη αυξημένη ανεργία κατά τους χειμερινούς μήνες.

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση ΤΠΕ για την αντιμετώπιση των δυσκολιών πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες, λόγω της νησιωτικότητας.
- Αξιοποίηση των γειτονικών θαλάσσιων και χερσαίων Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών.

Απειλές

- Ανεπαρκείς πολιτικές για ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Συνέχιση των τάσεων για πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης.
- Παράταση της οικονομικής κρίσης που αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας και επιδείνωση των κοινωνικών συνθηκών.
- Περαιτέρω αύξηση των επιπέδων ανεργίας και ιδιαίτερα των νέων και γυναικών.

Αναπτυξιακός Στόχος 4: Ανάπτυξη Υποδομών

Δυνατά Σημεία

- Η κεντρική θέση στον διεθνή άξονα Αδριατικής - Ιονίου, και η γεωγραφική της χωροθέτηση με κατεύθυνση κεντρικές πύλες (Πάτρα - Ηγουμενίτσα).
- Η λειτουργία σημαντικών μεταφορικών υποδομών (κυρίως αεροδρόμια και λιμάνια) που διασφαλίζουν ενδο-και διαπεριφερειακή σύνδεση και σύνδεση με το εξωτερικό.

Αδυναμίες

- Έλλειψη οργανωμένου συστήματος παρακολούθησης και πρόληψης φυσικών κινδύνων.
- Συνθήκες μειωμένης προσπελασιμότητας, λόγω της διπλής νησιωτικότητας, τόσο κατά την χειμερινή περίοδο με τα περιορισμένα δρομολόγια, όσο και κατά τη θερινή λόγω της συμφόρησης.
- Δυσαναλογία θαλάσσιου μεταφορικού κόστους και χρόνου, με αυτά που εξασφαλίζουν οι ηπειρωτικές οδικές συνδέσεις.
- Εντεινόμενα προβλήματα στις πόλεις, τα οποία σχετίζονται με την κυκλοφοριακή συμφόρηση, τις τεχνικές υποδομές και τη γενικότερη οργάνωση των αστικών περιοχών.

Απειλές

- Καθυστέρηση στην υλοποίηση της Ιόνιας Οδού και συναφών οδικών αξόνων, που θα παρατείνει τη δυσκολία πρόσβασης από την ηπειρωτική Ελλάδα.

Αναπτυξιακός Στόχος 5: Ενίσχυση Εξωστρέφειας

Δυνατά Σημεία

- Η λειτουργία ΑΕΙ και ΤΕΙ με εξειδίκευση σε θέματα που άπτονται τους τομείς RIS (αγροδιατροφή & περιβάλλον, πολιτισμός & ΤΠΕ κλπ)

- Η υψηλή αναγνωρισιμότητα ως δημοφιλούς και διεθνώς αναγνωρισμένου τουριστικού προορισμού της Μεσογείου.
- Η γεω-μορφολογία και οι ποικίλοι (φυσικοί, πολιτιστικοί, παραγωγικοί) πόροι που προσφέρουν τις προϋποθέσεις για εμπλουτισμό του υφιστάμενου παραγωγικού προτύπου.
- Δομημένο περιβάλλον στις αστικές περιοχές με υψηλή αρχιτεκτονική και πολιτιστική αξία.
- Πλούσιο μνημειακό και γενικότερα πολιτιστικό απόθεμα, σε σύνδεση με τις δυνατότητες ανάπτυξης της δημιουργικής οικονομίας.

Αδυναμίες

- Στάσιμο παραγωγικό μοντέλο, ιδιαίτερα ευάλωτο στις διεθνείς οικονομικές διακυμάνσεις, που χαρακτηρίζεται από την μονοκαλλιέργεια του τουρισμού, με χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

Απειλές

- Η αύξηση του ανταγωνισμού από άλλα Μεσογειακά τουριστικά λιμάνια.

Συμπερασματικά, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων απειλείται³⁷ από:

1. Τις έντονες εποχικές διακυμάνσεις του ανθρώπινου δυναμικού που συνιστά απόρροια της νησιωτικότητας. Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες κορυφώνονται κατά τους θερινούς μήνες κυρίως λόγω του τουριστικού προϊόντος.
2. Το δυσμενές δημογραφικό περιβάλλον, με αυξημένους δείκτες γήρανσης και εξάρτησης με σχετικά αυξημένη συμμετοχή ξένων υπηκόων.
3. Το παραγωγικό σύστημα χαρακτηρίζεται από μικρή εξειδίκευση και χαμηλή ανταγωνιστικότητα, με την κυριαρχία του τριτογενούς τομέα (μαζικός τουρισμός και εμπόριο), με χαμηλά επίπεδα καινοτομίας (παρά τη σχετική βελτίωση),
4. Μια ανθεκτική στην κρίση αγορά εργασίας (καθώς διαθέτει σχετικά χαμηλά σχετικά επίπεδα ανεργίας), η οποία προσφέρει ολοένα και περισσότερες θέσεις εργασίας με χαμηλή όμως εξειδίκευση, που αντιβαίνουν στα υψηλά επίπεδα δεξιοτήτων των ανέργων.
5. Την περιβαλλοντική ποικιλομορφία και τις εύθραυστες ισορροπίες όσον αφορά στους φυσικούς και περιβαλλοντικούς πόρους ένεκα της νησιωτικότητας, προκαλώντας για "εξοικονόμηση", "επανάχρηση", συνετή & βιώσιμη "διαχείριση" και ταυτόχρονα η μορφολογία της αυξάνει τους φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους,
6. Την βελτιούμενη "εξωτερική διασύνδεση" μέσω πυλών εισόδου-εξόδου με τα ΔΕΔ-Μ, αλλά και σημαντικό έλλειμμα στην "εσωτερική" διασυνδεσιμότητα μικρών και μεγάλων νησιών.

³⁷ «Κείμενο Θέσεων για τις Κατευθύνσεις Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2021-2027» Σεπτέμβριος 2019, ΕΥΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

2.4.6 Συμπεράσματα επι του Υφιστάμενου Εθνικού Σκέλους Π.Δ.Ε της Π.Ι.Ν.

Η συγκεκριμένη ενότητα επιχειρεί να επισημάνει τις διαπιστώσεις που παρατηρήθηκαν κατά την επεξεργασία και συστηματοποίηση των διαθέσιμων στοιχείων που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

Γενικότερα, κατά την διάρκεια των ενεργειών αποτύπωσης του υφιστάμενου εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν. παρουσιάστηκαν δυσκολίες, οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά τόσο την διαδικασία για την περαιτέρω εξυγίανση του Π.Δ.Ε. όσο και την εναρμόνισή του με το κανονιστικό πλαίσιο του Ε.Π.Α. Είναι σύνηθες το φαινόμενο να παρατηρούνται ανάλογα προβλήματα σε περιπτώσεις μετάβασης από ένα παλαιότερο πλαίσιο λειτουργίας σε ένα σύγχρονο πλαίσιο και πλήρως εναρμονισμένο με τις επιταγές της νέας εποχής. Αναπόφευκτα η μετάβαση σε μία νέα πραγματικότητα αποτελεί ένα δύσκολο και απαιτητικό εγχείρημα, καθώς οι νέες απαιτήσεις πηγάζουν από την αντιμετώπιση των δυσκολιών και των παραβλέψεων του παρελθόντος, γεγονός που μετατρέπει το ρόλο της μεταβατικής περιόδου σε «στοίχημα» για την επιτυχημένη αντιμετώπιση των εξακριβωμένων προβλημάτων.

Σε μια άκρως απαιτητική διαδικασία, κατά τη διάρκεια της οποίας, ο ανθρώπινος παράγοντας διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο, είναι αναπόφευκτο να μην προκύψουν προβλήματα, όπως τα ακόλουθα αναγραφόμενα. Στην προκειμένη περίπτωση της διαδικασίας αποτύπωσης του υφιστάμενου Π.Δ.Ε. της Π.Ι.Ν., οι συντονισμένες προσπάθειες και η άριστη συνεργασία μεταξύ των μελών της Δι.Α.Π. και του Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης της περιφέρειας, συνέβαλαν τα μέγιστα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν και την πλήρη και ορθή αποτύπωση του υφιστάμενου εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω, τα συμπεράσματα που προκύπτουν συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Η ένταξη έργων και υποέργων στο Π.Δ.Ε. πριν την εφαρμογή του Ε.Π.Α. δεν ακολουθούσε την ορθολογική μέθοδο των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Συνεπώς, με βάση το μέχρι πρότινος ισχύον πλαίσιο, υπήρχε η δυνατότητα ένας φορέας να εντάξει ανεξάρτητα έργα Χ προϋπολογισμού ή/και ανεξάρτητα ή εξαρτημένα (από ονοματισμένο έργο) υποέργα όπου το άθροισμά τους να μην ταυτίζεται με τον προϋπολογισμό του έργου του οποίου αποτελούσαν μέρος και των οποίων η υλοποίηση δεν προχωρούσε σύμφωνα με τον προγραμματισμό, με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιβάρυνση του π/υ του Π.Δ.Ε..
2. Οι όποιες ελλείψεις στοιχείων και πεδίων που εμφανίζονται στους πίνακες, στα Τεχνικά Δελτία, στις πληρωμές, στις νομικές δεσμεύσεις, ή τον οικονομικό προγραμματισμό οφείλονται στην μέχρι πριν από την εφαρμογή του Ε.Π.Α. κοινή πρακτική προγραμματισμού/ διαχείρισης/ παρακολούθησης του Π.Δ.Ε. στο σύνολο της χώρας-χωρίς να αποτελούν ιδιάζων καθεστώς λειτουργίας της Π.Ι.Ν..
3. Οι Περιφέρειες είθισται να εντάσσουν μικρού προϋπολογισμού έργα, ακόμη και έργα, τα οποία δεν εναρμονίζονται πλήρως με τις Εθνικές πολιτικές. Αυτό ως γεγονός δυσχεραίνει την εφαρμογή του Ε.Π.Α. και τον εξορθολογισμό του υφιστάμενου προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Ταυτόχρονα ο ίδιος

παράγοντας δυσχεραίνει, ελλείπει ικανού πλήθους ανθρώπινων πόρων, περαιτέρω την παρακολούθηση/ διαχείρισή τους.

4. Τα διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία δεσμεύσεων, πληρωμών και νομικών υποχρεώσεων –ιδιαίτερα ως προς το χρονοδιάγραμμά τους- δεν θεωρούνται 100% αξιόπιστα καθώς δεν έχει τηρηθεί απόλυτα η διαδικασία «Περιορισμού Ληξιπρόθεσμων Οφειλών – Τήρηση Μητρώου Δεσμεύσεων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων» και σύνταξης «Ετήσιου Συγκεντρωτικού Πίνακα Προγραμματισμού» τόσο από τη Δι.Α.Π. όσο και από λοιπούς φορείς υλοποίησης (βλ. Δήμους, κ.α.), εξαιτίας όλων των προαναφερόμενων παραδοχών κατά τα προηγούμενα έτη.
5. Ενίοτε παρατηρούνται στους επί μέρους π/υ υποέργων, περιπτώσεις οι οποίες υπερβαίνουν τον συνολικό π/υ του έργου στο οποίο ανήκουν. Παράλληλα, σημαντικό πλήθος έργων και υποέργων στερούνται αναλυτικών στοιχείων Νομικών Δεσμεύσεων (ΝοΔε), ήτοι ημερομηνίες έναρξης και λήξης ή/και το ποσό (σε €) της Νομικής Δέσμευσης ή/και το χρονοπρογραμματισμό εκτέλεσής τους. Και αυτοί οι παράγοντες οφείλονται στις προαναφερόμενες παθογένειες της διαχείρισης- παρακολούθησης κατά τα προηγούμενα έτη.
6. Σε καμία περίπτωση δεν τηρείται το θεσμικό σύστημα και η μεθοδολογία Δεικτών (εκρών, αποτελέσματος) κατά την πεπατημένη των συγχρηματοδοτούμενων έργων με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα στόχευσης ή επίτευξής τους.
7. Οι όποιες ευθύνες (εάν εντέλει πρέπει να αναζητηθούν στα πλαίσια βελτίωσης και εξορθολογισμού του εθνικού Π.Δ.Ε.) για τις αδυναμίες ορθής εφαρμογής των διαδικασιών (του υφιστάμενου Σ.Δ.Ε. για το Π.Δ.Ε) και του πλαισίου που θέτουν σε ισχύ οι εκάστοτε ετήσιες Εγκύκλιοι Π.Δ.Ε., βαρύνουν ισόποσα τις Περιφέρειες και τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης καθόσον μεταφέρονται από έτος σε έτος ελλιπή στοιχεία. Παράλληλα δεν λαμβάνεται υπόψη η πάγια απαίτηση στελέχωσης και περαιτέρω κατάρτισής των δικαιούχων/περιφερειών.
8. Για την νέα (1^η) προγραμματική περίοδο του Ε.Π.Α. 2021-2025, παρά την ενημέρωση του συστήματος e-rde με οικονομικά στοιχεία (ιδιαίτερα στα τέλη κάθε έτους), παρά την σοβαρή προσπάθεια ετήσιου προγραμματισμού των Π.Δ.Ε. εκ μέρους των περιφερειών και την κατάθεση αξιόπιστων στοιχείων (ιδιαίτερα κατά τα έτη 2018, 2019, 2020) μέσω e-rde το Υπουργείο Ανάπτυξης σχεδίασε το Ε.Π.Α.:
  - σχεδόν ισόποσου ή/και κατά πολύ υπολειπόμενου προϋπολογισμού 2021-2025 με τις ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις τους αφήνοντας ουσιαστικά ελάχιστο χώρο για νέα έργα ή/και άσκησης Περιφερειακής Αναπτυξιακής πολιτικής στη φιλοσοφία που εισάγει το Ε.Π.Α.,
  - το Ε.Π.Α. σχεδιάστηκε εξ' ορισμού εμπροσθοβαρές χωρίς την προηγούμενη εξέταση ύπαρξης ικανού πλήθους ώριμων έργων και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αστοχίες/ ελλείψεις οικονομικού χρονοπρογραμματισμού για τα έτη 2020, 2021, 2022, 2023 επί των ετήσιων Π.Δ.Ε. που έχουν ήδη εγκριθεί από την ΔιΔιΕΠ,
  - ο σχεδιασμός εκτέλεσης του εμπροσθοβαρούς Π.Π.Α. (βλ. 35% το 2021, 35% το 2022, κ.ο.κ.) δεν έχει λάβει υπόψη την προηγούμενη εμπειρία, δυνατότητα

- και δυσκολία εκάστης Περιφέρειας να ανταπεξέλθει στις αντίστοιχες ετήσιες εγκρίσεις της (βλ. 4-6εκ ευρώ ετησίως)-πόσο μάλλον στο επί 5/6 φορές πολλαπλάσιο που καλούνται πλέον να ολοκληρώσουν σε ετήσια βάση,
- αν στους προαναφερόμενους παράγοντες προστεθεί η αναγκαστική εκταμίευση/εκτέλεση υπολειπόμενων πληρωμών σε έργα του εθνικού Π.Δ.Ε. ύψους 17 εκ ευρώ, η εγκεκριμένη πίστωση εκτέλεσης έργων εθνικού Π.Δ.Ε. π/υ 4 εκ ευρώ και συγχρηματοδοτούμενου Π.Δ.Ε. 40εκ ευρώ (Πίνακας 30), οι πληρωμές/ εντάξεις ΕΣΠΑ 2014-2020 εντός 2021, ο ενδιάμεσος προγραμματισμός για το Π.Δ.Ε. 2021 και του Π.Δ.Ε.2021-2024, ο σχεδιασμός του ΕΣΠΑ 2021-2027 π/υ 272+εκ. ευρώ, ο σχεδιασμός για το Ε.Π.Α. 78 εκ ευρώ, οι ανάγκες ένταξης και απορρόφησης όσο το δυνατόν μεγαλύτερων πιστώσεων της περιόδου 2014-2020 και η επιτακτική ανάγκη ένταξης έργων στο Ταμείο Ανάκαμψης γίνεται αντιληπτό το μέγεθος της αδυναμίας των Δι.Α.Π. να ανταπεξέλθουν εντός του ίδιου έτους σε όλες τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις.
  - το Υπουργείο δέχτηκε πρόσθετες εντάξεις έργων, κατά το 2^ο εξάμηνο του 2020, αλλά και το πρώτο 6μηνο του 2021 χωρίς την προηγούμενη αξιολόγηση του αθροιστικού π/υ (για το υφιστάμενο Π.Δ.Ε.) ανά περιφέρεια, χωρίς την εξέταση της ωριμότητας των έργων και του χρονοπρογραμματισμού εκτέλεσης τους με αποτέλεσμα να δεσμεύουν περαιτέρω τον διαθέσιμο π/υ για την νέα Π.Π. 2021-2025
  - εξ' ορισμού εμπροσθοβαρές, χωρίς την προηγούμενη εξέταση ύπαρξης ικανού πλήθους ώριμων έργων και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αστοχίες/ ελλείψεις οικονομικού χρονοπρογραμματισμού για τα έτη 2020, 2021, 2022, 2023 επί των ετήσιων Π.Δ.Ε. που έχουν ήδη εγκριθεί από την ΔιΔιΕΠ.
  - τέλος, αν στους προαναφερόμενους παράγοντες προστεθεί:
    - α.** η αναγκαστική εκταμίευση/εκτέλεση υπολειπόμενων πληρωμών σε έργα του εθνικού Π.Δ.Ε. ύψους 18 εκ ευρώ,
    - β.** η εγκεκριμένη ετήσια πίστωση εκτέλεσης έργων εθνικού Π.Δ.Ε
    - γ.** οι πληρωμές/ εντάξεις ΕΣΠΑ 2014-2020 εντός 2021,
    - δ.** ο ενδιάμεσος προγραμματισμός για το Π.Δ.Ε. 2021 και του Π.Δ.Ε.2021-2024,
    - ε.** ο σχεδιασμός του ΕΣΠΑ 2021-2027,
    - στ.** ο σχεδιασμός για το Ε.Π.Α. 78 εκ ευρώ,
    - ζ.** οι ανάγκες ένταξης και απορρόφησης όσο το δυνατόν μεγαλύτερων πιστώσεων της περιόδου 2014-2020 και
    - η.** η επιτακτική ανάγκη ένταξης έργων στο Ταμείο Ανάκαμψης, γίνεται αντιληπτό το μέγεθος της αδυναμίας των Δι.Α.Π. να ανταπεξέλθουν (με τους ελάχιστους ανθρωπο-τεχνικούς πόρους τους και με το δαιδαλώδες θεσμικό πλαίσιο) εντός του ίδιου έτους σε όλες τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις.

Πίνακας 29: Εγκεκριμένες Πιστώσεις Π.Δ.Ε. 2021 σε εκ.€

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΔΕ 2021-24	ΟΡΙΟ ΝΕΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΔΕ 2021-24
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης	45	45
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	108	130
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	28	28
Περιφέρεια Ηπείρου	36	36
Περιφέρεια Θεσσαλίας	53	53
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	17	17
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	48	49
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	42	42
Περιφέρεια Αττικής	146	146
Περιφέρεια Πελοποννήσου	44	44
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	28	28
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	38	39
Περιφέρεια Κρήτης	45	45
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	680	702
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3.000	4.950

Πηγή: Εγκύκλιος Προγραμματισμού Π.Δ.Ε.2021, Φεβρουάριος 2021

Πίνακας 30: Όρια Δαπανών Περιφερειακού ΠΔΕ 2021

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Συγχρηματοδο τούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	80.000.000	10.650.000	90.650.000
Κεντρική Μακεδονία	215.000.000	25.450.000	240.450.000
Δυτική Μακεδονία	65.000.000	6.600.000	71.600.000
Ήπειρος	60.000.000	8.400.000	68.400.000
Θεσσαλίας	75.000.000	12.500.000	87.500.000
Ιονίων Νήσων	40.000.000	4.000.000	44.000.000
Δυτική Ελλάδα	75.000.000	11.400.000	86.400.000
Στερεά Ελλάδα	40.000.000	9.950.000	49.950.000
Αττική	265.000.000	34.400.000	299.400.000
Πελοπόννησο	55.000.000	10.350.000	65.350.000
Βόρειο Αιγαίο	55.000.000	6.600.000	61.600.000
Νότιο Αιγαίο	50.000.000	9.050.000	59.050.000
Κρήτη	75.000.000	10.650.000	85.650.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1.150.000.000	160.000.000	1.310.000.000

Πηγή: Εγκύκλιος Προγραμματισμού Π.Δ.Ε.2021, Φεβρουάριος 2021

Μείζονος σημασίας προτεραιότητα για την εξυγίανση του Π.Δ.Ε. αποτελεί η συνεχής αναλυτική ενημέρωση των Νομικών Δεσμεύσεων ως προς το πραγματικό ποσό που δεσμεύουν (μετά τις εκπτώσεις), το επακριβές χρονοδιάγραμμα προβλεπόμενων

πληρωμών τους και η έγκυρη ενημέρωση των αναλυτικών πληρωμών κατά την διάρκεια του έτους απ' όλους τους φορείς υλοποίησης και πληρωμών.

Ίσης σημασίας είναι και η απαρέγκλιτη τήρηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Σ.Δ.Ε.) και των στοιχείων που εμπεριέχει, από όλους στους φορείς υλοποίησης και ταυτόχρονα η συνεχής επίβλεψη/αξιολόγηση του από το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Επιπλέον, σημαντικό ρόλο κατά την νέα Π.Π. 2021-2025 θα διαδραματίσει η ενδεδειγμένη επικαιροποίηση όλων των αναλυτικών στοιχείων ενταγμένων έργων στο Π.Δ.Ε. και η ορθή συσχέτιση τους με τους Δείκτες του Ε.Π.Α.. Περαιτέρω πρέπει να ολοκληρωθεί το νέο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο θα αντικαταστήσει το e-rde, ώστε να υπάρξει μετάπτωση δεδομένων αλλά και ο πραγματικός συσχετισμός μεταξύ Ο.Π.Σ. και eΠ.Δ.Ε. καθώς και η ανταλλαγή στοιχείων για την ενιαία παρακολούθηση (ΕΣΠΑ & Ε.Π.Α.) του συστήματος δεικτών.

Με την έναρξη εφαρμογής του Ε.Π.Α. οι περιφέρειες θα πρέπει να στηριχθούν εμπράκτως όχι μόνο με επαρκή Τεχνική Βοήθεια, αλλά και την απαραίτητη στελέχωση για να ανταπεξέλθουν τόσο στα υφιστάμενα (πολλαπλών ρόλων) καθήκοντά τους, όσο και για τις ανάγκες τους αλλά και για τις γεωγραφικές και οργανικές ιδιαιτερότητες εκάστου εξ αυτών-και όχι οριζόντια. Ίσως, για την ουσιαστική στήριξη των περιφερειών να απαιτηθεί και αλλαγή θεσμικού πλαισίου, όπως μεταξύ άλλων για παράδειγμα του πλαισίου τελικής έγκρισης/υπογραφής τεχνικών μελετών από τους ίδιους τους Αναδόχους. Αντίστοιχη στήριξη θα πρέπει να υπάρξει και για τους λοιπούς Φορείς Υλοποίησης, οι οποίοι επίσης στερούνται του απαιτούμενου ανθρώπινου δυναμικού.

Ιδιαίτερα κατά την μεταβατική περίοδο του 2021 θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα αξιοποίησης κάθε ήδη έτοιμου «προς δημοπράτηση» ή/και «προς τελική υπογραφή τεύχους δημοπράτησης» έργου –χωρίς να απαιτείται επανάληψη της διαδικασίας πρόσκλησης- για να επιτευχθούν οι συνολικοί εθνικοί στόχοι ανάπτυξης 2021-2027. Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρξει αυτόματη μετάπτωση έργων και πληρωμών τους (εφόσον μέχρι τις 31.12.2020 υπήρξαν μηδενικές) στο ΕΣΠΑ 2021-2027 υπό το πρίσμα των αιρεσημοτήτων που το διέπει, ως μεθόδου που θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθεί στο έπακρο.

Παράλληλα, θα πρέπει να επανεξεταστεί το σύνολο του πλαισίου αρμοδιοτήτων όχι μόνο των Δι.Α.Π. αλλά και των Περιφερειών υπό το πραγματικό πρίσμα τομών/αλλαγών που επιχειρεί η «Μεταρρύθμιση του Δημοσίου Τομέα» ώστε να καταστεί εφικτή η αποδέσμευση πόρων για την διαχείριση και τον προγραμματισμό.

Εντέλει το Ε.Π.Α. θα πρέπει να λειτουργήσει ως εργαλείο και χρηματοδοτικό μέσο ευελιξίας καλύπτοντας αποκλειστικά τομείς δράσεων που δεν δύνανται να χρηματοδοτηθούν από άλλα μέσα και πηγές και που επιλέγονται από την εκάστη Περιφέρεια ως «τομείς ανάπτυξης της» για το διάστημα 2021-2025 και όχι μιας προσχηματικής ισόρροπης ανάπτυξης επί των 5 κοινών Αναπτυξιακών Στόχων Ε.Σ.Π.Α. & Ε.Π.Α. Για παράδειγμα, θα πρέπει να εκτελεί τις μελέτες έργων που απαιτούνται για την υλοποίηση/ένταξη έργων στο ΕΣΠΑ, κ.ο.κ. Συνεπώς εμφανίζεται το εθνικό σκέλος να στηρίζει επί σχεδόν 3 φορές την ανάπτυξη «υποδομών» σε σχέση με το ΕΣΠΑ.

Όμως για να επιτευχθεί η ευελιξία στο Π.Π.Α., εκτός από τον σαφή προσανατολισμό, δεδομένου της ήδη κάλυψης των διαθέσιμων πόρων Ε.Π.Α. για την προγραμματική περίοδο 2021-2025 από τις ανεκτέλεστες υποχρεώσεις των συνεχιζόμενων έργων θα πρέπει να αυξηθούν οι πόροι του εθνικού σκέλους ώστε να επιτραπεί η ένταξη ικανού πλήθους νέων έργων.

Στη συνέχεια των ανωτέρω, θα πρέπει να εφαρμοστεί στην πράξη με την εφαρμογή «ποινολογίου» και όχι απλή ενημέρωση «υποχρεώσεων εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου» ιδιαίτερα το εδάφιο της σχετικής εγκυκλίου του Π.Δ.Ε.

Τέλος, θα πρέπει να υπάρξει υποβοήθηση της αλλαγής νοοτροπίας καθώς εξ ίσου βασικό πρόβλημα ένταξης έργων αποτελεί ο μικρός Μέσος Όρος προϋπολογισμών/ ανά προταθέν έργο. Τα στελέχη και οι αιρετοί των περιφερειών θα πρέπει να ενημερωθούν και να κατανοήσουν την επιβάρυνση και τροχοπέδη που προκαλεί η αντιστρόφως συνεπαγόμενη τεχνική μεγάλη υποστήριξη και σημαντικοί ανθρωπικοί πόροι διαχείρισης που απαιτεί ο κατακερματισμός σε μικρούς π/υ.

3 Η Περιφερειακή Αναπτυξιακή Στρατηγική για την Περίοδο 2021-2027

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται ο συγκερασμός όλων των διαθέσιμων στοιχείων και στρατηγικών ώστε να καταστεί εφικτή η πραγμάτωση των αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων—μέσω του προγραμματισμού δράσεων- εντός του θεσμικού πλαισίου για το Ε.Π.Α. και τα Π.Π.Α. σε συνάρτηση με τους διαθέσιμους πόρους για την περίοδο 2021-2025.

3.1 Εθνικές και Περιφερειακές Στρατηγικές 2021-2027

3.1.1 Ο εν Εξελίξει Παράλληλος Εθνικός Σχεδιασμός για το ΕΣΠΑ 2021-2027 και το Ταμείο Ανάκαμψης

*Από πρόσφατη (27.8.2020) δημοσίευση*³⁸: [...Στο πλαίσιο της ομάδας που ετοιμάζει την πρόταση των έργων υποδομών για το Ταμείο Ανάκαμψης έγινε τηλεδιάσκεψη υπό την καθοδήγηση του υπουργού ΥΠΟΜΕ Κώστα Καραμανλή, με τους 13 περιφερειάρχες, τον Υφυπουργό κ. Γιάννη Κεφαλογιάννη, τον γενικό γραμματέα υποδομών, κ. Γιώργο Καραγιάννη και τον γενικό γραμματέα ΕΣΠΑ, κ. Δημήτρη Σκάλλο...] [...Ο κ. Καραμανλής κατά την αρχική του εισήγηση έδωσε τις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τις προϋποθέσεις ένταξης των έργων που θα προτείνουν οι Περιφέρειες. Ειδικότερα υπογράμμισε ότι βασικά κριτήρια επιλεξιμότητας των έργων θα είναι:

1. Ο μεγάλος βαθμός ωριμότητας των έργων.
2. Τα έργα εμβληματικού χαρακτήρα και σημαντικού προϋπολογισμού
3. Η μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη στο τοπικό και περιφερειακό ΑΕΠ

Όπως ανέφερε «...είναι σημαντικό να γίνει απ' όλες τις Περιφέρειες προτεραιοποίηση των παρεμβάσεων και πρόσθεσε πως οι προτάσεις θα πρέπει να κατατεθούν από τις Περιφέρειες έως και τις 5 Σεπτεμβρίου...»

*Πρόσθετη (9.12.2020) δημοσίευση*³⁹: [...Βάση της προσωρινής συμφωνίας μεταξύ των διαπραγματευτών, σημαντικό μέρος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο είναι μακράν το μεγαλύτερο δημόσιο ταμείο της ΕΕ, θα δαπανηθεί για την έξυπνη ανάπτυξη και την πράσινη οικονομία. Τα κράτη- μέλη της ΕΕ θα μπορούν να επιλέξουν μεταξύ της συμμόρφωσης με τους απαιτούμενους ελάχιστους πόρους που διατίθενται για καθέναν από αυτούς τους στόχους. Τα κατώτατα όρια καθορίζονται ως εξής:

- Χώρες της ομάδας 1. Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες (δείκτης ΑΕΕ ίσος ή μεγαλύτερος του 100% του μέσου όρου της ΕΕ) – 30%
- Χώρες της ομάδας 2. Περιφέρειες μετάβασης (δείκτης ΑΕΕ μεταξύ 75% -100% του μέσου όρου της ΕΕ) – **Ελάχιστο ποσοστό πόρων για την «εξυπνότερη**

³⁸ <https://ypodomes.com/ypodomon-tilediaskepsi-gia-ta-megala-erga-stis-perifereies-meso-toy-tameioy-anakampsis/>

³⁹ <https://www.newmoney.gr/roh/palmos-oikonomias/euromes/euromes-simfonia-gia-ti-chrimatodotisi-periferion-ke-tou-tamiou-sinochis-2021-2027/>

Ευρώπη» 40%. Ελάχιστο ποσοστό πόρων για μια «πιο πράσινη Ευρώπη» 30%.

Άλλα βασικά μέτρα που περιλαμβάνει η συμφωνία:

- Μεγαλύτερη στήριξη για τις πόλεις, καθώς τουλάχιστον το 8% των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο προορίζονται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τη δημιουργία της.
- **Ειδικά μέτρα για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα νησιά και τις ερημωμένες περιοχές .**
- Τήρηση των στόχων για το περιβάλλον, το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, καθώς και των αρχών της κυκλικής οικονομίας.
- Αυξημένη έμφαση στην έρευνα και την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός «Διαπεριφερειακού Επενδυτικού Μέσου Καινοτομίας»...

*Επιπλέον από πρόσφατη (21.1.2021) δημοσίευση⁴⁰ : [...Σε τροχιά υλοποίησης είναι το νέο ΕΣΠΑ για την περίοδο 2021 – 2027 με τη συνολική δημόσια δαπάνη των νέων Προγραμμάτων να ανέρχεται στα περίπου **26,7 δισ. ευρώ**, ενώ η συνολική κοινοτική συμμετοχή υπολογίζεται στα 21,2 δισ. ευρώ.*

Χρηματοδότηση Τομεακών Προγραμμάτων:

(Αναπτυξιακού Στόχου 1.)

- Πρόγραμμα «**Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα-Καινοτομία**». Δημόσια Δαπάνη **4.117.370.989** €. Προτεραιότητα ο Καινοτόμος και Έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός για την εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα. Έμφαση στη Βιομηχανία 4.0, τα Clusters των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων (ενδο-επιχειρησιακή κατάρτιση), η ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της καινοτομικής επιχειρηματικότητας.
- Πρόγραμμα «**Ψηφιακός Μετασχηματισμός**». Δημόσια Δαπάνη **637.898.862** €. Έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό δημοσίου τομέα και την ανάπτυξη των ψηφιακών υποδομών της χώρας.

(Αναπτυξιακού Στόχου 2.)

- Πρόγραμμα «**Περιβάλλον-Ενέργεια-Κλιματική Αλλαγή**». Δημόσια Δαπάνη **3.769.210.516** €. Πρόγραμμα «**Πολιτική Προστασία**». Δημόσια Δαπάνη **756.956.959** €. Πρόγραμμα «**Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση**». Δημόσια Δαπάνη **1.617.716.955** €. Αφορά τις περιοχές που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης από το λιγνίτη (Δυτική Μακεδονία, Μεγαλόπολη) καθώς και τις ενεργειακές ανάγκες των νησιών.

(Αναπτυξιακοί Στόχοι 1. & 3.)

- Πρόγραμμα «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**». Δημόσια Δαπάνη **4.410.656.859** €. Προτεραιότητα η εφαρμογή του

⁴⁰ <https://www.tanea.gr/2021/01/20/economy/pos-tha-katanemithoun-stis-perifereies-kai-se-poia-erga-tha-moirastoun-ta-disekatomyria-apo-to-neo-espa/>

Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (όπου η Ελλάδα είναι ουραγός), οι δράσεις κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, μία ολοκληρωμένη στρατηγική για την επαγγελματική κατάρτιση και την εκπαίδευση, δράσεις για την δημόσια υγεία, τη ψυχική υγεία, την κοινωνική ένταξη.

(Αναπτυξιακού Στόχου 4.)

- Πρόγραμμα «**Υποδομές Μεταφορών**». Δημόσια Δαπάνη **2.313.798.223 €**. Προτεραιότητα οι επενδύσεις στις βιώσιμες, έξυπνες και πολυτροπικές υποδομές μεταφορών (δρόμοι, λιμάνια, σιδηρόδρομοι) καθώς και η ανανέωση στόλου μέσων μεταφοράς.

(Αναπτυξιακού Στόχου 5.)

- Προγράμματα «Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας» (τα σημερινά προγράμματα INTERREG) & Πρόγραμμα «**Αλιεία και Θάλασσα**». Δημόσια Δαπάνη **468.744.879 €**

(Οριζόντια)

- Πρόγραμμα «**Τεχνική Βοήθεια**». Δημόσια Δαπάνη **433.944.275 €**

Συμπληρωματικά με βάση τη υπ' αρ. πρ.: 125192/25-11-2020 2^η Εγκύκλιο για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027 οι αρμόδιες αρχές σχεδιασμού καλούνται να λάβουν υπόψη τα ακόλουθα:

[...Στο πλαίσιο του ΑΣ1, οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης, οι άμεσες ενισχύσεις προς ΜΜΕ και τα χρηματοδοτικά εργαλεία κατανέμονται κατά κύριο λόγο στο Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα-Καινοτομία». Από το Πρόγραμμα αυτό, θα χρηματοδοτηθούν επίσης, δράσεις ΕΚΤ+ που αφορούν στις επιχειρήσεις, όπως χρηματοδοτήθηκαν και κατά την ΠΠ 2014-2020. Τα Περιφερειακά Προγράμματα στο πλαίσιο του ΣΠ1 δύνανται να επιλέξουν, εφόσον τεκμηριώνεται ως απαραίτητη, τη χρηματοδότηση της περιφερειακής τους στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης για δράσεις ως αποτέλεσμα επιχειρηματικής ανακάλυψης μέχρι ποσού ανά επενδυτικό σχέδιο 200.000 €, καθώς και τοπικές ερευνητικές υποδομές που συνδέονται με την περιφερειακή στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση π/υ έκαστη έως 1 εκ. €...]

[...Στο πλαίσιο του ΑΣ2 κατά κανόνα θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό των Περιφερειακών Προγραμμάτων παρεμβάσεις που αφορούν στην επεξεργασία λυμάτων, την ύδρευση και την αποχέτευση. Θα ενσωματωθούν επίσης μικρές υποδομές στερεών αποβλήτων και τα μικρού μεγέθους αντιπλημμυρικά έργα., καθώς επίσης και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας Δημοσίων κτιρίων. Από το νέο Πρόγραμμα Περιβάλλον-Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή θα υλοποιηθούν οι λοιπές δράσεις του ΑΣ2 που αφορούν το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας, καθώς και λοιπές δράσεις που αφορούν στην ενέργεια. Στο νέο Πρόγραμμα για την Πολιτική Προστασία στο πλαίσιο του ΑΣ2 θα ενσωματωθούν πρωτίστως παρεμβάσεις που αφορούν την προμήθεια εξοπλισμού πολιτικής προστασίας, στοχευμένα αντιπλημμυρικά έργα και δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού συναφείς με τον τομέα...]

[...Από το νέο Πρόγραμμα Υποδομών Μεταφορών στο πλαίσιο του ΑΣ4 θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις στο βασικό δίκτυο και στο αναλυτικό δίκτυο ΔΕΔ -Μ. Για τις παρεμβάσεις που προάγουν τη βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα, το τομεακό Πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στη χρηματοδότηση δράσεων σε μέσα σταθερής τροχιάς, όπως και σε λοιπές παρεμβάσεις τοπικής κλίμακας. Από τα Περιφερειακά Προγράμματα στο πλαίσιο του ΑΣ4 θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις εθνικής ή/ και διαπεριφερειακής κλίμακας καθώς και περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας. Από το νέο Πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού στο πλαίσιο του ΑΣ4 θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις για την προώθηση της ευρυζωνικότητας, και από το ΑΣ1 δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού πλην αυτών που αφορούν στην επιχειρηματικότητα (που θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΠΑΝΕΚ)...]

[...Στο πλαίσιο του ΑΣ3 από το τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση θα υλοποιηθούν δράσεις που αφορούν την απασχόληση, την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση. Ειδικά για την Επισιτιστική Βοήθεια και Υλική Στέριση (ΕΒΥΣ) θα δημιουργηθεί ξεχωριστός άξονας προτεραιότητας στο Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση. Στα Περιφερειακά Προγράμματα από το ΑΣ3 θα υλοποιηθούν από το ΕΤΠΑ έργα για την υγεία, την εκπαίδευση, την κοινωνική πρόνοια, και από το ΕΚΤ+ όλες οι δράσεις για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό (τέως Θ.Σ.9) όπως και κατά την ΠΠ 2014-2020...]

[...Ο ΑΣ5 θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από τα Περιφερειακά Προγράμματα. Αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο που θα υποστηρίξει τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων στη χώρα και το οποίο μπορεί να αξιοποιήσει για την υλοποίηση των παρεμβάσεων και τα πεδία παρέμβασης από τους υπόλοιπους ΑΣ 1-3.

Πέραν των ανωτέρω, ο σχεδιασμός των Προγραμμάτων θα πρέπει να λάβει υπόψη και τις συνέργειες και συμπληρωματικότητες που αναδεικνύονται με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τα επιμέρους σχέδια αυτού...]

Χρηματοδότηση Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ)

Τα Περιφερειακά Προγράμματα παραμένουν και στη νέα περίοδο δεκατρία, ενώ ενισχύονται όλα σημαντικά στη χρηματοδότησή τους, από 17% έως 85%. Σημειώνεται ότι πλέον το 1/3 των συνολικών πόρων της περιόδου 2021-2027 κατανέμεται στις ελληνικές περιφέρειες σε μια προσπάθεια της κυβέρνησης να αντιστρέψει το βαρύ αποτύπωμα της κρίσης και την ένταση των ενδο-περιφερειακών ανισοτήτων. Η αγροδιατροφή και ο τουρισμός θα είναι μεταξύ των κλάδων που θα ενταχθούν, όμως και άλλοι τομείς θα έχουν αυξημένες ευκαιρίες χρηματοδότησης, όπως πχ. τα logistics, η ανακύκλωση, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ειδικότερα στις «νησιωτικές» περιοχές κατανέμονται:

- Βόρειο Αιγαίο»: 373.042.135 €
- Νότιο Αιγαίο»: 357.360.855 €
- Κρήτη: 534.357.651 €

- **Ιόνια Νησιά»:** 272.219.935 €

Ο σχεδιασμός των νέων προγραμμάτων λαμβάνει υπόψη του τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων καθώς και το Παράρτημα IV για τις επενδυτικές προτεραιότητες της Πολιτικής Συνοχής στη χώρα μας....Σε αυτά πρέπει να προσθέσουμε μία σειρά στρατηγικών που πρέπει να εφαρμοστούν με την μορφή «αιρεσιμοτήτων»....ενδεικτικά την εθνική στρατηγική για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ), το πλαίσιο για την διαχείριση κινδύνων (πολιτική προστασία), τη διαχείριση υδάτων και λυμάτων, τα ευρυζωνικά δίκτυα, το εθνικό σχέδιο μεταφορών στην περιφερειακή του διάσταση, ένα πλαίσιο για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, μία στρατηγική για την ισότητα των φύλων, ένα σχέδιο για τα άτομα με Αναπηρία, μία εθνική στρατηγική για την κοινωνική ένταξη (ΕΣΚΕ).

Προτεραιότητα... είναι να ενισχύσουμε υφιστάμενες αλυσίδες αξίας που περιλαμβάνουν εξωστρεφείς, δυναμικούς κλάδους. Ήδη επεξεργαζόμαστε, συνεργασία με τις Γραμματείες της Βιομηχανίας και της Έρευνας και Καινοτομίας, μία στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης. Η αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής είναι μία προφανής επιλογή, όπως και αυτή του τουρισμού. Από εκεί και πέρα, κλάδοι που μπορούν να συμβάλλουν (όπως πχ. τα logistics, η ανακύκλωση, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) θα έχουν αυξημένες ευκαιρίες χρηματοδότησης. Οι κλαδικές πολιτικές δεν είναι αυτοσκοπός αλλά μέσο για τον μετασχηματισμό της οικονομίας προς ένα περισσότερο ανταγωνιστικό παραγωγικό μοντέλο προκειμένου να συμμετάσχουμε με ευνοϊκούς όρους στο ευρωπαϊκό και διεθνή καταμερισμό εργασίας.

Πρέπει ωστόσο να επισημάνουμε πως σε ορισμένους τομείς ίσως αντιμετωπίσουμε ζήτημα ύπαρξης αρκετών ώριμων έργων προκειμένου να απορροφήσουμε τους πολλούς προσφερόμενους πόρους, ενώ τα χρονοδιαγράμματα και οι προϋποθέσεις υλοποίησης των έργων (τόσο του ΕΣΠΑ όσο και του RRF) είναι ιδιαίτερα απαιτητικά. Για τους λόγους αυτούς έχουμε ήδη δρομολογήσει μηχανισμούς ωρίμανσης των έργων αλλά και τις κατάλληλες διαδικασίες συντονισμού ανάμεσα στα διάφορα Ταμεία μας για την επίτευξη συμπληρωματικότητας και συνεργειών.

... Από το τρέχον ΕΣΠΑ υπολογίζουμε πόρους άνω των 3,5 δις ευρώ, ενώ σε αυτά πρέπει να προστεθούν η προκαταβολή του 2021 (0,5%) καθώς και οι πρώτες απορροφήσεις των νέων προγραμμάτων που αυτή τη στιγμή δεν μπορούν να υπολογιστούν επακριβώς. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας κατανέμει στη χώρα μας **32 δις ευρώ** (σε επιδοτήσεις και δάνεια) από τα οποία εντός του 2021 θα έρθει η προβλεπόμενη προκαταβολή του 13% (ήτοι 4,16 δις) και πιθανά η πρώτη δόση το φθινόπωρο.

Το νέο χρηματοδοτικό μέσο ReactEU κατανέμει στη χώρα μας **1,7 δις ευρώ** για το 2021 (και περίπου 500 εκατ. ευρώ για το 2022) που προστίθενται στα τρέχοντα προγράμματα του ΕΣΠΑ. Από την πιστωτική γραμμή με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπολογίζουμε δάνεια ύψους περίπου **500 εκατ. ευρώ**. Στα παραπάνω προστίθενται σειρά άλλων προγραμμάτων όπως, ένα μέρος από τα συνολικά **0,93 δις** του CEF (Connecting Europe Facility) για τη νέα περίοδο, περίπου **750 εκατ. ευρώ** από τους δύο πυλώνες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς και όπως το

αποθεματικό του Brexit και τα Ταμεία Ασύλου, Εσωτερικής Ασφάλειας, Διαχείρισης Συνόρων, για τα οποία όμως δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί οι ακριβείς πιστώσεις.

3.1.2 Τομείς Δράσεων που δεν χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ της νέας Π.Π. 2021-2027

Με δεδομένο την αναγκαία συμπληρωματικότητα σχεδιασμού και προγραμματισμού μεταξύ του ΕΣΠΑ 2021-2027 και του Ε.Π.Α. 2021-2025, ακολούθως παρουσιάζονται οι τομείς παρέμβασης/δράσεων που δεν δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ και συνεπώς αναμένεται η χρηματοδότησή τους από το Ε.Π.Α. της νέας περιόδου.

Στόχος της 2^{ης} Εγκυκλίου⁴¹ για το Σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027 ήταν να δοθούν οι βασικές αρχές που θα διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο των Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου (ΠΠ) 2021-2027 και που θα χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, Ταμείο Συνοχής, ΕΚΤ+, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και ΕΤΘΑ. Ο σχεδιασμός ξεκίνησε με την δημοσιοποίηση της 1ης Εγκυκλίου (α.π. 60072/06-06-2019) όπου και αποτυπώθηκαν τα κύρια σημεία των σχεδίων των Κανονισμών της προγραμματικής περιόδου (ΠΠ) 2021-2027 και δόθηκαν οι βασικές διαφορές με την ΠΠ 2014-2020.

Ακολούθως και με βάση τη 2^η Εγκύκλιο παρουσιάζονται οι τομείς ανά χρηματοδοτικό ταμείο που **δεν δύναται** να χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ της περιόδου 2021-2027.

ΕΤΠΑ και ΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του σχεδίου του Κανονισμού ΕΤΠΑ/ ΤΣ, τα συγκεκριμένα Ταμεία **δεν** μπορούν να χρηματοδοτήσουν:

- 1 Την κατασκευή αεροδρομίων. Εξαιρέση αποτελούν οι δράσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας και της μετρίαση των περιβαλλοντικών επιδράσεων στα υφιστάμενα αεροδρόμια.
- 2 Επενδύσεις σε ΧΥΤΥ/ΧΥΤΑ (landfills) με εξαίρεση τον παροπλισμό τους, την μετατροπή τους και αύξηση της ασφάλειας των υφιστάμενων, με την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνεται η δυναμικότητά τους.
- 3 Επενδύσεις για την αύξηση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων εναπομεινάντων αποβλήτων.
- 4 Επενδύσεις για την παραγωγή, επεξεργασία, αποθήκευση και διανομή ορυκτών καυσίμων (φυσικό αέριο), με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αντικαθιστούν θέρμανση με τη χρήση του άνθρακα.
- 5 Προμήθεια σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού. Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση που ο φορέας που έχει αναλάβει τον σιδηρόδρομο στην περίπτωση της πλήρους ιδιωτικοποίησης είναι νεοσύστατη επιχείρηση.
- 6 Τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.

⁴¹ Πηγή: η υπ' αρ. πρωτ.: 125192/2020 «2^η εγκύκλιος για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027»

- 7 Τις επενδύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας 2003/87/ΕΚ⁵ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- 8 Την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού.
- 9 Τις προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, εκτός αν επιτραπεί βάσει των εφαρμοστέων κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις ή για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.
- 10 Επιπλέον, το Ταμείο Συνοχής δεν στηρίζει τις επενδύσεις στη στέγαση, εκτός εάν σχετίζονται με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

ΕΚΤ+

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού για το ΕΚΤ+, οι κάτωθι κατηγορίες δαπανών **δεν** είναι επιλέξιμες:

- 1 Η αγορά γης, ακινήτων και η υλοποίηση υποδομών.
- 2 Η αγορά επίπλωσης, εξοπλισμού και οχημάτων, εκτός αν είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της πράξης, ή αν αυτά τα είδη αποσβήνονται πλήρως, ή η αγορά τους συνιστά την πιο οικονομική επιλογή.

ΤΔΜ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του σχεδίου του Κανονισμού ΤΔΜ, το συγκεκριμένο Ταμείο **δεν** μπορεί να χρηματοδοτήσει:

1. Τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.
2. Την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού.
3. Τις προβληματικές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 18 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, εκτός αν επιτραπεί βάσει των εφαρμοστέων κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις.
4. Επενδύσεις για την παραγωγή, επεξεργασία, αποθήκευση και διανομή ορυκτών καυσίμων (φυσικό αέριο), με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αντικαθιστούν θέρμανση με τη χρήση του άνθρακα.

ΕΤΘΑ

Με βάση την πορεία των διαπραγματεύσεων, οι ακόλουθες δράσεις **δεν** είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του σχεδίου του Κανονισμού ΕΤΘΑ (άρθρο 13):

- i. Πράξεις που αυξάνουν την αλιευτική ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους ή στηρίζουν την απόκτηση εξοπλισμού που αυξάνει την ικανότητα ενός αλιευτικού σκάφους να εντοπίζει αλιεύματα, εκτός εάν οι πράξεις αφορούν επενδύσεις για την ασφάλεια επί του σκάφους, τις συνθήκες εργασίας και την ενεργειακή απόδοση, υπό τον όρο ότι το τμήμα του αντίστοιχου στόλου με το οποίο σχετίζονται οι πράξεις είναι σε ισορροπία, κάθε αύξηση της ικανότητας που προκύπτει από τις εν λόγω πράξεις αντισταθμίζεται από προηγούμενη απόσυρση τουλάχιστον ίσης ικανότητας και τηρείται το εθνικό ανώτατο όριο της αλιευτικής ικανότητας που κατανέμεται σε κάθε Κράτος Μέλος.

- ii. Η κατασκευή και η απόκτηση αλιευτικών σκαφών ή η εισαγωγή αλιευτικών σκαφών, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- iii. Η μεταβίβαση ή η μετανηολόγηση αλιευτικών σκαφών σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας κοινοπραξιών με εταίρους των εν λόγω χωρών.
- iv. Η προσωρινή ή οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- v. Ερευνητική αλιεία, εκτός εάν διενεργείται από επιστημονικά ιδρύματα με σκοπό τη διερεύνηση πιθανών επιλογών διαχείρισης για τα αλιευτικά αποθέματα, προκειμένου να εξασφαλιστεί βιώσιμη ή ερευνητική αλιεία για χωροκατακτητικά είδη, που περιλαμβάνει ο ενωσιακός κατάλογος του Κανονισμού 1143/2014.
- vi. Η μεταβίβαση της κυριότητας μιας επιχείρησης.
- vii. Η άμεση ανανέωση του αποθέματος, εκτός εάν προβλέπεται ρητά ως μέτρο επαναφοράς ή άλλα μέτρα διατήρησης από νομική πράξη της Ένωσης ή στην περίπτωση πειραματικού εμπλουτισμού αποθεμάτων.
- viii. Η κατασκευή νέων λιμένων ή νέων ιχθυοσκαλών.
- ix. Οι μηχανισμοί παρέμβασης στην αγορά που αποσκοπούν στην προσωρινή ή μόνιμη απόσυρση προϊόντων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας από την αγορά με σκοπό τη μείωση της προσφοράς, προκειμένου να αποφευχθεί μείωση ή αύξηση των τιμών.
- x. Οι επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που απορρέουν από τις υποχρεώσεις της Ένωσης στο πλαίσιο περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.
- xi. Οι επενδύσεις επί των αλιευτικών σκαφών που έχουν πραγματοποιήσει δραστηριότητες αλιείας στη θάλασσα για λιγότερο από 60 ημέρες εντός των δύο ημερολογιακών ετών που προηγούνται του έτους υποβολής της αίτησης για στήριξη.
- xii. Η αντικατάσταση ή εκσυγχρονισμός κύριου ή βοηθητικού κινητήρα σε αλιευτικό σκάφος, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στον παρόντα Κανονισμό.

3.1.3 Το Πλαίσιο Χρηματοδότησης Περιφερειακών Έργων Π.Δ.Ε. από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Σύμφωνα Εγκύκλιο με αριθ. πρωτ. : 17642 -10-02-2021 «Οδηγιών για την Έγκριση και Χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε. 2021 και τον Προγραμματισμό Δαπανών Π.Δ.Ε. 2022–2024», (δημοσίευσης 3-3-2021) προσδιορίζεται ότι: (...παρ.:6.1.3. Κεντρικός Λογαριασμός για έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης).

Η χρηματοδότηση συλλογικών αποφάσεων και έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης πραγματοποιείται μέσω Κεντρικού Λογαριασμού που τηρείται στην ΤτΕ. Κάθε σχετικό θέμα θα οριστεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων (παράγραφος 8 του άρθρου 42 του Ν.4772/2021 (ΦΕΚ 17/Α'/05.02.2021)). Οι χρηματοδοτήσεις εκτελούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του ΥΠΑΝΕΠ....] [...Για τα έργα που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης

σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν.4772/2021 (ΦΕΚ 17/Α'/05.02.2021), υπάρχει διακριτό όριο υπερδέσμευσης πιστώσεων που καθορίζεται με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων...]

Αναλυτικότερα το Άρθρο 42 Ν.4772/2021⁴², αναφέρει: [...«Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

1. Η υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να χρηματοδοτηθεί από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), σε βάρος των πιστώσεων που εγγράφονται στο εθνικό σκέλος του ειδικού φορέα 1035 203 0000000 του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Οι πιστώσεις που εγγράφονται στο Π.Δ.Ε. κάθε έτους για τα έργα και προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το Τ.Α.Α. και ειδικότερα για τα έργα και προγράμματα των παρ. 5 και 7, λογίζονται και δαπανώνται καθ' υπέρβαση του συνολικού ορίου πιστώσεων του εθνικού σκέλους αυτού.

3. Τα οικονομικά στοιχεία των έργων και προγραμμάτων, που θα χρηματοδοτηθούν από το Τ.Α.Α. μέσω του Π.Δ.Ε., δεν περιλαμβάνονται στις υπουργικές αποφάσεις της παρ. 2 του άρθρου 79 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η ανάληψη της συνολικής ετήσιας υποχρέωσης των έργων και προγραμμάτων που θα χρηματοδοτηθούν από το Τ.Α.Α. έναντι του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και η προέγκριση για τη δέσμευση πιστώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του επόμενου έτους. Η κοινή απόφαση του πρώτου εδαφίου περιλαμβάνει ανάλογα στοιχεία με εκείνα της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 79 του ν. 4270/2014, με το όριο προέγκρισης ανάληψης υποχρεώσεων σε βάρος του Π.Δ.Ε. του επομένου έτους να αποτελεί αντικείμενο της αποφασιστικής αρμοδιότητας των συμπραττόντων Υπουργών.

5. Η απόφαση για τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων από το Τ.Α.Α. αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης του άρθρου 271 του ν. 4738/2020 (Α' 207) Υπουργού για εγγραφή του έργου / προγράμματος στο εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε.. Η εγγραφή πραγματοποιείται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε διακριτή συλλογική απόφαση (Σ.Α.) ανά Φορέα Χρηματοδότησης και βαραίνει το εθνικό σκέλος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

6. Η εγγραφή των πιστώσεων κάθε έργου και προγράμματος για το έτος ένταξης και για τα επόμενα έτη γίνεται με πρόταση του Φορέα Χρηματοδότησης κατόπιν σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου Υπουργού για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

⁴² <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/669275/nomos-4772-2021>

7. Μέχρι την έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι δυνατή η ένταξη έργων και προγραμμάτων, τα οποία προγραμματίζεται να χρηματοδοτηθούν από το Τ.Α.Α. στο εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε., με πρόταση του Φορέα Χρηματοδότησης, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, στην οποία δηλώνεται η πρόθεση ένταξης στο Ταμείο Ανάκαμψης.

8. Οι χρηματοδοτήσεις των συλλογικών αποφάσεων, έργων και προγραμμάτων των παρ. 5 και 7 πραγματοποιούνται μέσω Κεντρικού Λογαριασμού που ανοίγεται στην Τράπεζα της Ελλάδος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην οποία ορίζονται η διαδικασία χρέωσης και πίστωσης του λογαριασμού και κάθε σχετικό θέμα. Οι χρηματοδοτήσεις εκτελούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

9. Οι πληρωμές των έργων και προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Τ.Α.Α., πραγματοποιούνται μέσω λογαριασμών δημοσίων επενδύσεων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για το Π.Δ.Ε. και ειδικότερα την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών (Β' 2857).

10. Το άρθρο 27Α του ν. 4314/2014 (Α' 265) και ιδίως οι παρ. 1β, 1γ, 2α και 3α εφαρμόζονται και για τα έργα και προγράμματα των παρ. 1, 5 και 7 του παρόντος.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να ορίζονται ειδικότερες προϋποθέσεις για την ένταξη έργων και προγραμμάτων, σύμφωνα με την παρ. 5, το περιεχόμενο της πρότασης της παρ. 7, οι υποχρεώσεις μέχρι την ένταξη των εν λόγω έργων και προγραμμάτων στο Ταμείο Ανάκαμψης και κάθε άλλο σχετικό με την εν λόγω διαδικασία θέμα. Με όμοια απόφαση ρυθμίζεται η διαδικασία χρηματοδότησης των έργων και προγραμμάτων που εντάχθηκαν στο εθνικό Π.Δ.Ε., σύμφωνα με την παρ. 7 και δεν περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όταν αυτό εγκριθεί.

12. Τα έργα και προγράμματα του παρόντος άρθρου δεν περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης...]

3.2 Όραμα και Στρατηγική του ΠΠΑ της ΠΙΝ Ανά Στόχο Πολιτικής

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση των προβλημάτων, αναγκών και προκλήσεων σε συνδυασμό με το εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο αναπτυξιακών επιδιώξεων, το όραμα της στρατηγικής της Περιφέρειας Ιονίων Νησιών για την περίοδο 2021-25 και σε απόλυτη σύγκλιση/συμπληρωματικότητα με το σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027 της ΠΙΝ είναι το ακόλουθο:

«**Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος, Ανθεκτική Περιφέρεια**»

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται σε σημείο καμπής απέναντι σε μια νέα απρόβλεπτη, γενικότερη αρνητική κοινωνικο-οικονομική συγκυρία. Χωρίς να έχει καλύψει επαρκώς τα ζητήματα της «εσωτερικής», περιφερειακής συνοχής, αντιμετωπίζει τη διαρκή πρόκληση μιας ποιοτικής μεταστροφής στη διαχείριση της (λόγω κυρίως του τουρισμού) εξωστρέφειάς της, αλλά πλέον και ζητήματα συμπεριφοράς απέναντι σε απρόσμενα γεγονότα που συνιστούν κρίσεις.

Η Περιφέρεια εμφανίζει ανεπάρκειες σε βασικά ζητήματα υποδομών, με ένα παραγωγικό σύστημα σταθερά χαμηλής ανταγωνιστικότητας (παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις)⁴³ και με ανθρώπινο δυναμικό που υστερεί σε εξειδίκευση⁴⁴, αλλά και βελτιώσεις σε ορισμένους κοινωνικούς δείκτες⁴⁵, και καλείται να πραγματοποιήσει ένα ποιοτικό άλμα, αξιοποιώντας στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις σύγχρονες δυνατότητες, σε μία περίοδο αλληλο-διαδεχόμενων κρίσεων, διεθνούς αστάθειας και εκτάκτων καταστάσεων έχοντας ωστόσο να υπερκεράσει επιβαρυντικούς ενδογενείς παράγοντες, όπως η «νησιωτικότητα».

Οι αλληλο-συμπληρούμενες συνιστώσες της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής της Π.Ι.Ν. είναι:

- i. η ενίσχυση της **«ελκυστικότητας»** της Περιφέρειας, με προώθηση παραγόντων που ενθαρρύνουν την ανάληψη (καινοτόμου κυρίως) επιχειρηματικής δραστηριότητας, δημιουργώντας θέσεις απασχόλησης, αλλά και προσελκύοντας περισσότερους επισκέπτες,
- ii. η διασφάλιση της **«βιωσιμότητας»** της Περιφέρειας, με βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού, την περιβαλλοντική αειφορία και την θωράκιση του κοινωνικού ιστού,
- iii. η έμφαση στην **«ανθεκτικότητα»** της Περιφέρειας, μέσω της αντιμετώπισης χρόνιων και έκτακτων πιέσεων και της άμβλυσης του αντικτύπου στο ανθρώπινο δυναμικό και τον κοινωνικό ιστό καθώς και το παραγωγικό σύστημα περιφερειακό «οικοσύστημα»

⁴³ Βελτίωση στο «Business Sophistication» (οδηγεί σε αύξηση παραγωγικότητας), υποχώρηση σε «Καινοτομία» και «Τεχνολογίες» το 2019 σε σχέση με το 2016 (RCI-2019)

⁴⁴ Το ποσοστό απασχολούμενων με εξειδίκευση μειώνεται σταθερά από το 2009 σε 39,9% το 2018 κινούμενο σημαντικά κάτω (7 και πλέον μονάδες) από το αντίστοιχο ποσοστό χώρας

⁴⁵ Η ΠΙΝ το 2019 καταγράφει το 2^ο χαμηλότερο ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας στη χώρα (13,9%) με παράλληλη βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού (ΕΛΣΤΑΤ - 2019)

Τέλος, το αναπτυξιακό όραμα του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. ολοκληρώνεται με δράσεις ισόρροπης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας με σεβασμό στο περιβάλλον και στον πολίτη δια της αξιοποίησης των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και της αντιμετώπισης των προβλημάτων που εγείρει η «νησιωτικότητα».

3.2.1 Περιφερειακή Στρατηγική 2021-2027 Αναπτυξιακού Στόχου 1.

Το συγκλίνων κυρίαρχο όραμα των Ευρωπαϊκών/Εθνικών και Περιφερειακών στρατηγικών για τον Αναπτυξιακό Στόχο 1 είναι: «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού».

Αντίστοιχα οι κύριες περιφερειακές στρατηγικές επιλογές και το αντίστοιχο πλαίσιο προτεραιοτήτων προσδιορίζονται ως ακολούθως:

- Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
- Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις
- Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
- Η υλοποίηση και λειτουργία του περιφερειακού συστήματος έρευνας και καινοτομίας (Περιφερειακή Δομή υποστήριξης της Καινοτομίας, αξιοποίηση Μονάδας Καινοτομίας ΑΕΙ)
- Η ενθάρρυνση δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ, αλλά και της δικτύωσής τους
- Η προώθηση των δημόσιων ερευνητικών δομών σε συνδυασμό με ανάπτυξη ερευνητικού έργου σε τομείς RIS & Κλιματική Αλλαγή/Κινδύνους
- Η υποστήριξη των ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές σε τομείς περιφερειακού ενδιαφέροντος
- Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και καινοτομίας / μεταφορά τεχνολογίας στην τοπική οικονομία-κοινωνία
- Η ενίσχυση ΜΜΕ για ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών σε τομείς RIS, της Κυκλικής Οικονομίας και της Κλιματικής Αλλαγής
- Η διεύρυνση της ψηφιοποίησης των ΜΜΕ
- Η δημιουργία προηγμένων ψηφιακών εφαρμογών ανάδειξης του συγκριτικού πλεονεκτήματος της ΠΙΝ στους τομείς Τουρισμός - Πολιτισμός- Περιβάλλον.
- Οι προηγμένες Ψηφιακές εφαρμογές στην παροχή υπηρεσιών προς τον πολίτη, με βάση τη "Ψηφιακή Ατζέντα"
- Η ενίσχυση ΜΜΕ που προωθούν την κυκλική οικονομία και την κλιματική αλλαγή, για την καινοτομία, τη μεταφορά τεχνολογίας και τη δικτύωση
- Η δημιουργία δικτύων καινοτομίας και δικτύων συνεργασίας ΜΜΕ με επίκεντρο του τουρισμό, του πολιτισμό, την αγροδιατροφική αλυσίδα κλπ
- Η δημιουργία υποδομών στήριξης της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία (εκκολαπτήριο καινοτόμων ΜΜΕ, επιχειρηματική υποδομή-πάρκο)

- Η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των Τοπικών Προϊόντων και προώθηση της διάθεσης τους στις αγορές
- Η προώθηση καινοτόμων επιχειρηματικών συνεργασιών & δικτύωσης
- Η ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων για την "έξυπνη εξειδίκευση" και την επιχειρηματικότητα

3.2.2 Περιφερειακή Στρατηγική 2021-2027 Αναπτυξιακού Στόχου 2.

Το συγκλίνων κυρίαρχο όραμα των Ευρωπαϊκών/Εθνικών και Περιφερειακών στρατηγικών για τον Αναπτυξιακό Στόχο 2, είναι: «Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και μπλε επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων»

Αντίστοιχα οι κύριες περιφερειακές στρατηγικές επιλογές και το αντίστοιχο πλαίσιο προτεραιοτήτων προσδιορίζονται ως ακολούθως:

- Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης & Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας της Περιφέρειας.
- Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές
- Αξιοποίηση συστημάτων ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσιες υποδομές & δίκτυα
- Αξιοποίηση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας στον τομέα της κατοικίας
- Βιοκλιματικές αναβαθμίσεις κοινόχρηστων, δημόσιων χώρων σε αστικές περιοχές
- Προώθηση-δημιουργία "ενεργειακών κοινοτήτων" για την αξιοποίηση ΑΠΕ
- Ολοκλήρωση συστημάτων πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα
- Προώθηση ολιστικής διαχείρισης κινδύνου δράσεων για το θαλάσσιο και παράκτιο χώρο, τα απειλούμενα παραγωγικά εδάφη κλπ
- Συστήματα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων με εστίαση σε περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά (ζώνες υψηλού κινδύνου, πυκνοκατοικημένες περιοχές και μεγάλες εγκαταστάσεις)
- Στοχευμένες υποδομές μικρής κλίμακας και ειδικός εξοπλισμός προστασίας
- Αναβάθμιση των παλαιωμένων υποδομών και δικτύων διαχείρισης πόσιμου ύδατος στην κατεύθυνση της μείωσης τω απωλειών
- Νέες υποδομές, εγκαταστάσεις επεξεργασίας και δίκτυα παροχής πόσιμου ύδατος στην κατεύθυνση της ποιοτικής επάρκειας
- Εγκατάσταση «έξυπνων» συστημάτων εντοπισμού των διαρροών στα δίκτυα
- Εφαρμογή μέτρων βέλτιστης διαχείρισης υδάτων και παρακολούθησης της ποιότητας τους, σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής
- Συμπλήρωση - ολοκλήρωση συστημάτων διαχείρισης στερεών αποβλήτων στη βάση του ΠΕΣΔΑ
- Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων με βάση το Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης

- Ενθάρρυνση της επανάχρησης ανακυκλωμένων υλικών ως πρώτων υλών, για τη δημιουργία νέων προϊόντων και την παραγωγή ενέργειας
- Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών, των επιστημόνων, των καταναλωτών και της κοινωνίας για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας
- Δράσεις προστασίας, διαχείρισης και ήπιας αξιοποίησης οικοσυστημάτων και περιοχών φυσικού κάλλους
- Δράσεις βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος - "πράσινες υποδομές"
- Προώθηση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης πληθυσμού.
- Δράσεις χωρικού σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο

3.2.3 Περιφερειακή Στρατηγική 2021-2027 Αναπτυξιακού Στόχου 3.

Το συγκλίνων κυρίαρχο όραμα των Ευρωπαϊκών/Εθνικών και Περιφερειακών στρατηγικών για τον Αναπτυξιακό Στόχο 3 είναι: «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων». Αντίστοιχα οι κύριες περιφερειακές στρατηγικές επιλογές και το αντίστοιχο πλαίσιο προτεραιοτήτων προσδιορίζονται ως ακολούθως:

- Αναβάθμιση των υποδομών-εξοπλισμού της Περιφέρειας στον τομέα της υγείας (έμφαση στην α' μια φροντίδα)
- Συμπλήρωση των υποδομών στον τομέα της πρόνοιας (έμφαση σε τρίτη ηλικία, ΑμεΑ).
- Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης της Περιφέρειας
- Ανάπτυξη εφαρμογών τηλε-ιατρικής και e-φροντίδας (ηλεκτρονική περίθαλψη, "διαδίκτυο των πραγμάτων για αυτόνομη διαβίωση κλπ)
- Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών της Περιφέρειας
- Δημιουργία υποδομών για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα παιδιών
- Συμπλήρωση υποδομών α' βάρθμιας,β βάρθμιας εκπαίδευσης, περιλαμβανομένου αναγκαίου ειδικού εκπαιδευτικού εξοπλισμού (ΤΠΕ, εργαστήρια κλπ)
- Ανάπτυξη των υποδομών γ'θμιας εκπαίδευσης περιλαμβανομένου αναγκαίου ειδικού εκπαιδευτικού εξοπλισμού
- Προώθηση της δια βίου μάθησης, ιδίως με ευκαιρίες για ευέλικτη αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση για όλους, λαμβάνοντας υπόψη τις ψηφιακές δεξιότητες, την καλύτερη πρόβλεψη των αλλαγών και τις νέες απαιτήσεις για δεξιότητες με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, διευκολύνοντας τις μεταβάσεις στη σταδιοδρομία και προωθώντας την επαγγελματική κινητικότητα
- Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας
- Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, βελτίωση της ισορροπίας της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, περιλαμβανομένης της

- πρόσβασης στην παιδική φροντίδα, προώθηση ενός υγιούς και κατάλληλα προσαρμοσμένου εργασιακού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία, προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή και ενεργός και υγιής γήρανση
- Προώθηση της ενεργού ένταξης, με σκοπό την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής, και βελτίωση της απασχολησιμότητας στην Περιφέρεια
  - Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά της Περιφέρειας
  - Παρεμβάσεις σε δημόσιους χώρους οικισμών Ρομά για την αναβάθμιση των συνθηκών υγιούς διαβίωσης
  - Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες μέσω του εκσυγχρονισμού των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης
  - Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων.
  - Δράσεις στήριξης νέων επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων στους τομείς Περιφερειακής εξειδίκευσης (συμβουλευτική υπιοστήριξη, παροχή κεφαλαίου εκκίνησης)
  - Ενίσχυση λειτουργίας Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης
  - Συνέχιση λειτουργίας δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών στήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (Συμβουλευτικά Κέντρα, ΚΕΔΗΦ ΑμεΑ, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης κ.ά.)
  - Συνέχιση λειτουργίας Κέντρων Κοινότητας με διευρυμένες αρμοδιότητες
  - Συνέχιση παρεμβάσεων ενίσχυσης της πρόσβασης ομάδων που ιχληττονται από φτώχεια σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, ΚΗΦΗ, Κέντρα Αστέγων κλπ)

3.2.4 Περιφερειακή Στρατηγική 2021-2027 Αναπτυξιακού Στόχου 4.

Το συγκλίνων κυρίαρχο όραμα των Ευρωπαϊκών/Εθνικών και Περιφερειακών στρατηγικών για τον Αναπτυξιακό Στόχο 4, είναι: «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ».

Αντίστοιχα οι κύριες περιφερειακές στρατηγικές επιλογές και το αντίστοιχο πλαίσιο προτεραιοτήτων προσδιορίζονται ως ακολούθως:

- Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας της Περιφέρειας.
- Επέκταση των ευρυζωνικών υπηρεσιών και των σχετικών δικτύων υψηλών ταχυτήτων & χωρητικότητας -δικτυακή κάλυψη «κενών» ειδικά στα μικρά νησιά της περιφέρειας και τις ορεινές περιοχές

- Εγκατάσταση δικτύου υπερτοπικής εμβέλειας και δημιουργία κέντρων αποθήκευσης δεδομένων (data centers) εκμεταλλευόμενοι την γεωγραφική θέση της ΠΙΝ
- Συμπλήρωση μεταφορικών-συγκοινωνιακών υποδομών για τη βελτίωση των συνδέσεων της ΠΙΝ με τους ηπειρωτικούς οδικούς άξονες (Εγνατία, Ιόνια οδό κλπ)
- Συμπλήρωση και αναβάθμιση των περιφερειακών/τοπικών οδικών υποδομών στην κατεύθυνση της προώθησης "εσωτερικού" οδικού άξονα μεταφορών
- Αναβάθμιση και ενίσχυση υποδομών για την οδική ασφάλεια των χερσαίων μεχαφορών
- Βελτιώσεις & συμπληρώσεις λιμενικών υποδομών για την εξασφάλιση της επαρκούς συνδετικότητας τωσ Νησιών της Περιφέρειας με λιμένες ΔΕΔ-Μ.
- Δράσεις (περιβαλλοντικής κυρίως) πιστοποίησης & παροχής «έξυπνων» υπηρεσιών λιμενικών υποδομών
- Βελτίωση και αξιοποίηση λιμενικών υποδομών για ανάπτυξη «εσωτερικής» παράκτιας ακτοπλοΐας μικρών αποστάσεων και ανάπτυξη υποδομών τοπικής κλίμακας υδατοδρόμια και ελικοδρόμια.
- Αντιμετώπιση συνθηκών κυκλοφοριακής συμφόρησης (πύλες εισόδου, παρακάμψεις, χώροι στάθμευσης κλπ)
- Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
- Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα
- Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας
- Αστικές μεταφορές συμβατές με το περιβάλλον ("καθαρές αστικές μεταφορές")
- Διευκόλυνση της κινητικότητας των πεζών πολιτών, ιδιαίτερα των ΑΜΕΑ (πεζόδρομοι & ποδηλατόδρομοι)

3.2.5 Περιφερειακή Στρατηγική 2021-2027 Αναπτυξιακού Στόχου 5.

Το συγκλίνων κυρίαρχο όραμα των Ευρωπαϊκών/Εθνικών και Περιφερειακών στρατηγικών για τον Αναπτυξιακό Στόχο 5, είναι: «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών». Η σχεδιαζόμενη βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και η στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών» θα επιδιώξει: Την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων. Για την επίτευξη αυτών των στόχων η χρήση των εργαλείων στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης θα αποτελέσει την κυριότερη στρατηγική επιλογή της Περιφέρειας Ιονίων νήσων. Ειδικότερα:

- Συνέχιση ΟΧΕ με εστίαση σε προτεραιότητες της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS)

- Ολοκλήρωση ΟΧΕ με εστίαση στη διαχείριση φυσικού κινδύνου
- ΟΧΕ-BAA με εστίαση στην αστική ανάπτυξη, με σκοπό την αισθητική αναβάθμιση των πόλεων της ΠΙΝ. Έμφαση σε παρεμβάσεις αισθητικής αναβάθμισης κτιρίων και δημόσιων χώρων και του αστικού πρασίνου, σε ήπιες μορφές μετακινήσεων, στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και δημιουργίας, στην προώθηση της "κυκλικής οικονομίας", στην ενεργειακή εξοικονόμηση, τα "έξυπνα συστήματα" παροχής υπηρεσιών, στην ανάδειξη της "γειτονιάς" κλπ
- ΟΧΕ (ΤΑΠΤΟΚ) με εστίαση στην αναζωογόνηση του οικιστικού δυναμικού της υπαίθρου (κεφαλοχώρια, μεσαιάι οικισμοί, μικρά χωριά) , με έμφαση στην (ψηφιακή κυρίως) δικτύωση, στην ανάδειξη-αξιοποίηση τοπικών ιστορικών & φυσικών τοποσημάτων (οικοτουρισμός), <πην "κυκλική οικονομία", στην κοινωνική αναζωογόνηση, καθώς και από την ανάπτυξη μικρού μεγέθους επιχειρηματικών συνεργασιών
- ΟΧΕ (ΤΑΠΤΟΚ) για την αναβάθμιση των Μικρών Νησιών σε "ποιοτικούς", "πράσινους", "προσβάσιμους" κόμβους στο ευρύτερο δίκτυο νησιωτικότητας
- ΟΧΕ (ΤΑΠΤΟΚ) με εστίαση στην **ενιαία διαχείριση της παράκτιας ζώνης** της ΠΙΝ ως ιδιαίτερης γεωγραφικής ενότητας, που λειτουργεί ως ένα πολύπλοκο και εύθραυστο σύστημα φυσικών και ανθρωπογενών μεταβλητών ενώ χαρακτηρίζεται από σημαντικό βιολογικό, γεωφυσικό, αισθητικό και πολιτισμικό πλούτο. Έμφαση θα δοθεί στην ανάδειξη μυθικών-ιστορικών και εμπορικών διαδρομών-δίκτυων, στην προστασία και ήπια αξιοποίηση των θαλάσσιων και παράκτιων πόρων, στην ανάπτυξη και προβολή της δημοσίας τουριστικής παρουσίας και συναφών υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού, στη διαχείριση της τρωτότητας και των συγκρουόμενων χρήσεων, στην "κυκλική οικονομία" και γενικά σε εναλλακτικά του κορεσμού, πρότυπα οικονομικής δραστηριότητας.

3.3 Ανάλυση της Στρατηγικής του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. ανά Αναπτυξιακό Στόχο

Στην υποενότητα αυτή επιχειρείται η ανάδειξη του πλαισίου, των δράσεων, των στόχων, των δεικτών και της συνάφειας που διέπει τον σχεδιασμό της Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής μέσω του Ε.Π.Α. 2021-2025 για την πραγμάτωση των αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

3.3.1 Το Πλαίσιο Χρηματοδότησης Έργων του Π.Δ.Ε./Π.Π.Α. Μεταβατικού Έτους 2021.

Το συνολικό πλαίσιο χρηματοδότησης δράσεων του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης καθορίζεται και από τις οδηγίες της παραγράφου 5.13.4. «Προτεραιότητες στην χρηματοδότηση των έργων από το εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε. 2021» της Εγκυκλίου με αριθ. πρωτ. : 17642 -10-02-2021«Οδηγιών για την Έγκριση και Χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε. 2021 και τον Προγραμματισμό Δαπανών Π.Δ.Ε. 2022–2024», (δημοσίευσης 3-3-2021) προσδιορίζει ότι: [...Η εκταμίευση των εθνικών πόρων για τα έργα του εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε. 2021 πραγματοποιείται ύστερα από αιτήματα των φορέων που οφείλουν με ευθύνη τους να τα υποβάλλουν κατά προτεραιότητα για:

1. την εξόφληση υποχρεώσεων που απορρέουν από δικαστικές ή διαιτητικές αποφάσεις,
2. την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, εντός του εγκεκριμένου Π/Υ,
3. την εξόφληση οφειλών προηγούμενων ετών από εκτελεσθείσες εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί εντός των εγκεκριμένων Π/Υ και
4. την εξόφληση οφειλών έργων ΣΔΙΤ (βλ. και ενότητα 5.13.2.9)
5. την εκτέλεση εν εξελίξει (συνεχιζόμενων) έργων με πιστώσεις που να ανταποκρίνονται στους διαθέσιμους πόρους του Π.Δ.Ε...]

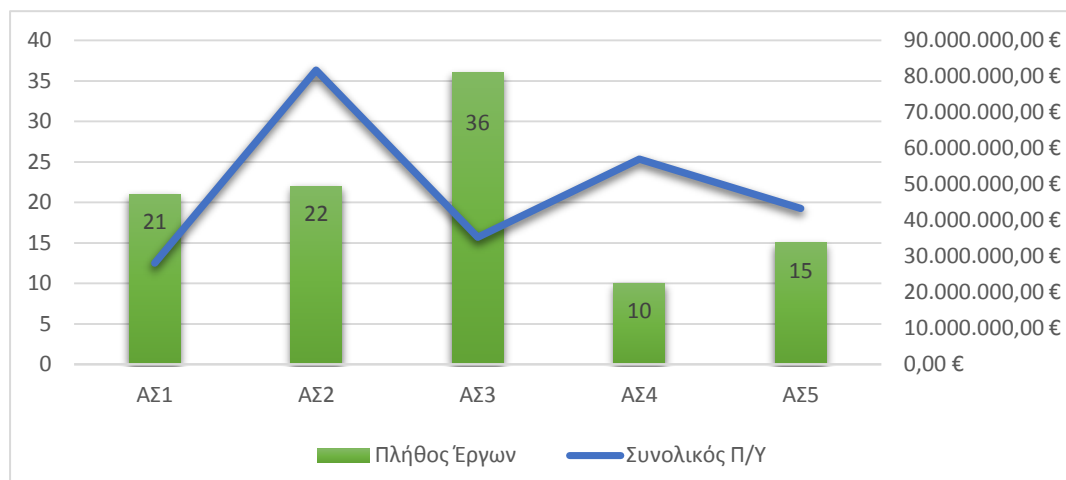
Συνεπώς οι δράσεις που προτείνονται στο 1^ο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, εναρμονίζονται εκτός από το θεσμικό πλαίσιο του Ε.Π.Α. και στο ως άνω πλαίσιο για την μεταβατικό έτος 2021.

3.3.2 Προτάσεις Νέων Παρεμβάσεων στο Πλαίσιο του Π.Π.Α./Ε.Π.Α. για την Π.Π. 2021-2025 από τις Διαβουλεύσεις.

Ακολουθώς παρουσιάζονται τα στοιχεία και η επεξεργασία που συλλέχθηκαν σε συνεργασία με την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Δι.Α.Π) συγκεντρώθηκε, από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α., μέσω των διαβουλεύσεων ή καλύτερα ενημερωτικών συναντήσεων της αιρετής Διοίκησης της Π.Ι.Ν με διάφορους φορείς.

Στόχος της ενέργειας ήταν να αποτελέσουν μία από τις βάσεις στρατηγικού σχεδιασμού του 1^{ου} Π.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Στα νέα έργα που προτάθηκαν επιχειρήθηκε η προτεραιοποίησή τους ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς τους (δηλ. την προοπτική άμεσης ένταξής τους στο Π.Δ.Ε.).

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι στους ακόλουθους πίνακες οι αθροίσεις προταθέντων προϋπολογισμών παρατίθενται αποκλειστικά και μόνο «ενδεικτικά» καθώς πολλές προτάσεις για νέα έργα δεν συνοδεύονταν από αντίστοιχες εκτιμήσεις κόστους/προϋπολογισμούς (επισημαίνονται με N/A).

Σχήμα 10. Συνοπτική Εικόνα Προτάσεων Νέων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο Ε.Π.Α., Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π. Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Ακολουθώς παρουσιάζονται ανά Α.Σ. και Προτεραιότητα Ε.Π.Α. συνοπτικά στοιχεία παρεμβάσεων όπως προτάθηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων της Δι.Α.Π. της Π.Ι.Ν με φορείς.

Πίνακας 31: Προταθέντες Παρεμβάσεις ανά Α.Σ & Προτεραιότητα

	Πλήθος Προτάσεων	Π/Υ έργων
1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Περιλαμβάνει έρευνα & ανάπτυξη, ψηφιακό μετασχηματισμό και καινοτομία & επιχειρηματικότητα)	ΑΣ1: 21	28.160.000,00
1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	5	4.200.000,00
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	5	8.160.000,00
1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)	2	3.000.000,00
1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	3	7.000.000,00
1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	6	5.800.000,00
2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Περιλαμβάνει: Βιώσιμη ανάπτυξη και κυκλική οικονομία)	ΑΣ2: 22	81.766.200,00 €
2.1 Ενεργειακή απόδοση	2	N/A
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	2	40.000.000,00
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	2	11.600.000,00
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση	1	N/A

2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	3	12.700.000,00
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	14	29.066.200,00
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Περιλαμβάνει: Υγεία, Απασχόληση, Παιδεία Αθλητισμό & Κοινωνική Συνοχή)	ΑΣ3: 36	35.355.001,00
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	10	10.000.000,00
3.2 Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)	3	2.000.000,00
3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	1	N/A
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	2	N/A
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	4	N/A
3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)	1	N/A
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)	1	N/A
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	15	23.355.001,00
4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (Περιλαμβάνει: Δίκτυα, Μεταφορές, Εφοδιαστική Αλυσίδα)	ΑΣ4: 10	57.000.000,00
4.1 Υποδομές ΤΠΕ	1	2.000.000,00
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	1	2.000.000,00
4.3 Λιμενικές υποδομές	3	18.000.000,00
4.5 Οδικές υποδομές	2	25.000.000,00
4.8 Οδική ασφάλεια	3	10.000.000,00
5.ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ (Περιλαμβάνει: Πολιτισμό, Τουρισμό, Αγροδιατροφικό Τομέα, Μεταποίηση)	ΑΣ5: 15	43.384.800,00
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	8	22.634.800,00
5.4 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς	1	450.000,00
5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα	1	3.000.000,00
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες	1	2.500.000,00

5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	2	8.500.000,00
5.10 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	2	6.300.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	105	245.666.001,00

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Τα συμπεράσματα που εξάγονται εκ των προαναφερθέντων στοιχείων και της διαδικασίας συστηματοποίησής τους είναι τα εξής:

οι Φορείς, οι Υπηρεσίες και τα Αιρετά στελέχη της Π.Ι.Ν. έχουν κατανοήσει την ανάγκη για ισόρροπη ανάπτυξη σε όλους τους Στόχους Πολιτικής όπως αποτυπώνεται στους προηγούμενους πίνακες και στις προτάσεις που υπέβαλλαν. Μάλιστα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα **θεωρούν αναγκαία την ανατροπή της μέχρι σήμερα ποσοστιαίας κατανομής πόρων** σε όλους τους Στόχους Πολιτικής.

Πίνακας 32: Συγκριτικός Πίνακας Ποσοστιαίων Κατανομών Μεταξύ Υφιστάμενων και Προταθέντων Έργων Π.Δ.Ε. ανά ΑΣ

Αναπτυξιακός Στόχος	Προτάσεις Νέων Έργων	Υφιστάμενο Π.Δ.Ε.	ΑΛΛΑΓΗ
1	2	3	4
ΑΣ1	7,57%	0,00%	(+) 7,57%
ΑΣ2	30,10%	36,50%	(-) 6,40%
ΑΣ3	38,45%	6,10%	(+) 32,35%
ΑΣ4	10,19%	50,80%	(-) 40,61%
ΑΣ5	13,39%	3,90%	(+) 9,49%

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

- Από την εκτίμηση του συνολικού αθροίσματος προταθέντων νέων έργων και «πιθανών ενταγμένων έργων», ήτοι «ενδεικτικά» 339.015.903,56 € προκύπτει ότι υπερκαλύπτεται η διαθέσιμη κατανομή πόρων του Ε.Π.Α. 2021-2025 προς την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (βλ. 78εκ €) (τεταπλάσιος π/υ). Ως αποτέλεσμα οι προτάσεις νέων έργων δεν θα καταστεί εφικτό να ενσωματωθούν στο σύνολό τους στο 1ο Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. και θα πρέπει να αποτελέσουν βάση περιφερειακού σχεδιασμού (παράλληλα με το Ε.Π.Α. 2021-2025) για το ΕΣΠΑ 2021-2027 και το Ταμείο Ανάκαμψης.
- Στους ως άνω προταθέντες τομείς/προτεραιότητες παρέμβασης (ως νέα έργα και πιθανόν ενταγμένα έργα) τα 126 εκ των 224 έργων αθροιζόμενου προϋπολογισμού **91.059.902,56** € είτε δεν απαιτούν μελέτες ή διαθέτουν επικαιροποιημένες μελέτες μπορούν να χαρακτηριστούν ως «**ώριμα**» έργα. Όσο αφορά τα υπόλοιπα θα απαιτηθεί περαιτέρω ενδελεχής έρευνα των από την Δι.Α.Π. και τις Τεχνικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας και ίσως συμπληρωματικές παρεμβάσεις ανάθεσης μελετών –πιθανώς από την Τεχνική Βοήθεια του Ε.Π.Α. ή/και ως διακριτές ενέργειες

(μελέτης/κατασκευής) μέσω της ένταξής τους στο ΕΣΠΑ- ώστε να αποτελέσουν αναπτυξιακές παρεμβάσεις στη Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

3.3.3 Δράσεις και Νέα Έργα που δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ 2021-2027 ανά Αναπτυξιακό Στόχο

Ακολουθώς και με βάση τη 2^η Εγκύκλιο⁴⁶ και ανά Αναπτυξιακό Στόχο παρουσιάζονται οι δυνατότητες ένταξης των νέων έργων που προτάθηκαν στα πλαίσια διαβούλευσης για το Ε.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων νήσων, για χρηματοδότηση μέσω του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Αναπτυξιακός Στόχος 1

Η διαδικασία διαβούλευσης ανέδειξε την ανάγκη ένταξης **21 νέων έργων** συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου: **28.160.000,00 €** στον Αναπτυξιακό Στόχο 1, τα οποία κατά εφαρμογή της 2^{ης} Εγκυκλίου μπορούν να ενταχθούν στον περιφερειακό σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027. Άλλωστε, τα περισσότερα εξ αυτών αποτελούν αμιγώς έργα «Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης» (RIS3).

Πίνακας 33: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ1 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027

ΑΣ1: Έξυπνη Ανάπτυξη		Τομείς/Προτεραιότητες Παρέμβασης που δύναται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027
1.1		Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
1.3		Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
1.6		Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)
1.7		Ηλεκτρονική υγεία (e-health)
1.11		Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Αναπτυξιακός Στόχος 2

Η διαδικασία διαβούλευσης ανέδειξε την ανάγκη ένταξης **22 νέων έργων** συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου: **81.766.200,00 €** στον Αναπτυξιακό Στόχο 2, τα οποία κατά εφαρμογή της 2^{ης} Εγκυκλίου μπορούν να ενταχθούν στον περιφερειακό σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027.

⁴⁶ Πηγή: υπ' αρ. πρωτ.: 125192/2020 «2^η εγκύκλιος για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027»

Πίνακας 34: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ2 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027

ΑΣ2: Πράσινη Ανάπτυξη		Τομείς/Προτεραιότητες Παρέμβασης που δύναται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027
2.1	Ενεργειακή απόδοση	
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	
2.5	Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα- ενεργειακή μετάβαση	
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Αναπτυξιακός Στόχος 3

Η διαδικασία διαβούλευσης ανέδειξε την ανάγκη ένταξης **36 νέων έργων** συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου: **35.355.000,00 €** στον Αναπτυξιακό Στόχο 3, τα οποία κατά εφαρμογή της 2^{ης} Εγκυκλίου μπορούν να ενταχθούν στον περιφερειακό σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027.

Πίνακας 35: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ3 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027

ΑΣ3: Κοινωνική Ανάπτυξη		Τομείς/Προτεραιότητες Παρέμβασης που δύναται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)	
3.3	Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	
3.4	Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	
3.6	Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)	
3.8	Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)	
3.13	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Αναπτυξιακός Στόχος 4

Η διαδικασία διαβούλευσης ανέδειξε την ανάγκη ένταξης **10 νέων έργων** συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου: **57.000.000,00 €** στον Αναπτυξιακό Στόχο 4, τα οποία κατά εφαρμογή της 2^{ης} Εγκυκλίου μπορούν να ενταχθούν στον περιφερειακό σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027.

Πίνακας 36: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ4 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027

ΑΣ4: Ανάπτυξη Υποδομών		Τομείς/Προτεραιότητες Παρέμβασης που δύναται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	
4.3	Λιμενικές υποδομές	
4.5	Οδικές υποδομές	
4.8	Οδική ασφάλεια	

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Αναπτυξιακός Στόχος 5

Η διαδικασία διαβούλευσης ανέδειξε την ανάγκη ένταξης **15 νέων έργων** συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου: **43.384.800,00 €** στον Αναπτυξιακό Στόχο 5, τα οποία κατά εφαρμογή της 2^{ης} Εγκυκλίου μπορούν να ενταχθούν στον περιφερειακό σχεδιασμό ΕΣΠΑ 2021-2027.

Πίνακας 37: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ5 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027

ΑΣ5: Ενίσχυση Εξωστρέφειας		Τομείς/Προτεραιότητες Παρέμβασης που δύναται να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ 2021-2027
5.3	Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	
5.4	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς	
5.5	Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα	
5.7	Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες	
5.8	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	
5.10	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	

Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου

Φυσικά για την ένταξη των ως άνω παρεμβάσεων στο σχεδιασμό του ΕΣΠΑ 2021-2027 θα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω τόσο οι εξαρτώμενες αιρεσημότητες του προγράμματος, όσο και η σκοπιμότητα και οι τεχνικές προδιαγραφές τους.

3.3.4 Παραδοχές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού

Από τις εγκυκλίους του Υπουργείου Ανάπτυξης για το Ε.Π.Α. 2021-2025, ως «παραδοχές» στο σχεδιασμό του 1^{ου} Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. προκύπτει ότι :

1. Στον πρόσθετο Στόχο Πολιτικής 6 «Υποστήριξη Προγραμμάτων» που εισάγει το Ε.Π.Α.:
  - ✓ Οι απαιτούμενοι Πόροι ΠΤΑ της περιφέρειας θα χρησιμοποιηθούν για να δεσμεύσουν πόρους στην Προτεραιότητα 6.1 «Διοικητική Υποστήριξη».
  - ✓ Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο της Πράξης «Τεχνική βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου του Ε.Π.Α. Περιφέρειας Ιονίων Νήσων» ανέρχεται σε: 130.000,00€ τα οποία και θα χρησιμοποιηθούν για να δεσμεύσουν πόρους στην Προτεραιότητα 6.2 «Τεχνική Βοήθεια».
2. Ωστόσο, το ποσό «βάσης» περιορίζει κατά πολύ την εισαγωγή νέων έργων. Όμως, καθώς η υλοποίησή του βρίσκεται σε εξέλιξη αναμένεται η αποδέσμευση του μεγαλύτερου μέρους του να προκύψει κατά τα πρώτα δύο έτη.
3. Περαιτέρω, με την 30% προσαύξηση υπο την λογική «υπερδέσμευσης» επι των εγκεκριμένων πόρων που εισάγει το Ε.Π.Α., οι διαθέσιμοι πρόσθετοι πόροι των περίπου **23,4εκ. ευρώ** θα επιτρέψουν την ένταξη έργων κατά τη λογική και τις απαιτήσεις που προέκυψαν από τις διαβουλεύσεις, ώστε να δημιουργηθεί το πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης και στους 5 Αναπτυξιακούς Στόχους .

Άλλωστε, η συνεχής παρακολούθηση και η δυνατότητα αναθεωρητισμού που εισάγει το Ε.Π.Α. στα έργα που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους, επιτρέπει την ως άνω συλλογιστική σχεδιασμού για το 1^ο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

3.3.5 Οι Τομείς Παρέμβασης του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. 2021-2025

Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 2 του παρόντος, με βάση τους περισσότερους διαθέσιμους δείκτες η δημογραφική εικόνα της ΠΙΝ είναι δυσμενέστερη από εκείνη της χώρας ενώ το υφιστάμενο παραγωγικό σύστημα χαρακτηρίζεται ως σχεδόν μονομερούς προσανατολισμού, περιορισμένης δια-λειτουργικότητας και σχετικά χαμηλής ανταγωνιστικότητας, κυριαρχούμενο από τον τριτογενή τομέα (μαζικός τουρισμός και εμπόριο), με χαμηλά επίπεδα καινοτομίας (παρά τη σχετική βελτίωση). Μάλιστα τις τελευταίες δεκαετίες, ο τουρισμός έγινε η κυρίαρχη μορφή της τριτογενούς δραστηριότητας στα Ιόνια Νησιά (~71,0% της ΑΠΑ-εκτίμηση 2018) έχουν κατακτήσει μian εξέχουσα θέση στην ελληνική τουριστική αγορά , παρότι ορισμένοι δείκτες παραπέμπουν σε σχετική υστέρηση κυρίως έναντι άλλων νησιωτικών τουριστικών προορισμών, αλλά και της χώρας.

Παράλληλα, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων φαίνεται να βελτιώνει οριακά τη θέση της στον τομέα της «έρευνας» και ορατά σε αυτόν της «καινοτομίας» σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες. Η τάση αυτή είναι αναγκαίο να σταθεροποιηθεί και περαιτέρω να ενισχυθεί η είσοδος της στην ψηφιακή εποχή, τόσο για το δημόσιο όσο και για τον

ιδιωτικό τομέα. Τέλος, έχει εντοπιστεί ότι σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων διαδραματίζουν οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην εκπαίδευση, απασχόληση και επιχειρηματική δραστηριότητα για τους νέους ανθρώπους κάθε περιφέρειας.

Υπο το ως άνω πλαίσιο και συμπληρωματικά στις Ευρωπαϊκές, Εθνικές και άλλες Περιφερειακές Στρατηγικές (βλ. ενότητα 2.3) το 1^ο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Π.Ι.Ν. ήτοι το μέρος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, της περιόδου 2021-2025, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί με αμιγώς εθνικούς πόρους 78εκ ευρώ διαρθρώνεται ως ακολούθως.

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 1: «Εξυπνη ανάπτυξη».

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τον κεντρικό στόχο για την ελληνική οικονομία, ήτοι την συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και την στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία, θα εστιάσει μέσω του παρόντος Προγράμματος Ανάπτυξης στον τομέα δράσης/προτεραιότητα Ε.Π.Α.:

- **1.7 «Ηλεκτρονική υγεία (e-health)»** ως μοχλό μερικής ανάρθεσης των κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια καθώς εκτιμάται ότι ένα ποσοστό περίπου 8% του πληθυσμού που δεν έχει πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.
- **1.10 «Έξυπνες πόλεις»**
- **1.11 «Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη»**

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 2: «Πράσινη ανάπτυξη».

Σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τις εθνικές παρεμβάσεις οι οποίες θα επικεντρωθούν:

- στην ολοκλήρωση/επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου (κυρίως ΑΠΕ), στην προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και την ενίσχυση ESCOs, στη στήριξη καταναλωτών για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, στην επιβολή υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, στη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ΑΠΕ (περιλαμβανομένων υπεράκτιων), στην ανάπτυξη, αναβάθμιση και ψηφιοποίηση υποδομών δικτύων μεταφοράς και διανομής ενέργειας και των συστημάτων παρακολούθησης (έξυπνοι μετρητές) και στην επιλογή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων για συμμετοχή τελικών καταναλωτών,
- στην πρόληψη κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές με παρεμβάσεις που θα επικεντρωθούν στην επιχειρησιακή ενίσχυση των δομών του Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Καταστροφών, ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων, απόκτηση σύγχρονου εξοπλισμού και συστημάτων, αναβάθμιση δεξιοτήτων προσωπικού και κινητοποίηση εθελοντικών οργανώσεων, έργα βραχείας αποκατάστασης μετά από μεγάλες καταστροφές και

δράσεις διασυνοριακή συνεργασία πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών κινδύνων,

- στην παράλληλη ενίσχυση δράσεων υιοθέτησης της κυκλικής οικονομίας από επιχειρήσεις και ενίσχυσης της βιομηχανικής συμβίωσης μεταξύ ΜΜΕ μέσω της προώθησης της κυκλικότητας στις μεθόδους παραγωγής,
- στην προώθηση της βιοοικονομίας, των υπηρεσιών χρήσης αντί της προμήθειας προϊόντων και των κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων καινοτομίας,
- στην προώθηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων με δράσεις που σχετίζονται με την κυκλική κατανάλωση, την ανακύκλωση και επανάχρηση με αναβάθμιση των σχετικών υποδομών, καθώς και τη χρήση έξυπνων τεχνολογιών,
- στην ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπ. θαλάσσιων) προκειμένου να διασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση σε επαρκές και καλής ποιότητας νερό, με έμφαση σε απομακρυσμένα και μικρά νησιά,
- στην κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση της κάλυψης αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων ιδιαίτερα σε οικισμούς α, β, γ προτεραιότητας, καθώς και σε τουριστικές και περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές με έμφαση σε μικρά νησιά, συνδυάζοντας και διαχείριση ιλύος,
- στην προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών με στόχο την αποτελεσματικότερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και του δικτύου NATURA 2000.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων θα εστιάσει σε δράσεις στους ακόλουθους τομείς παρέμβασης με βάση τις προτεραιότητες του Ε.Π.Α.:

- **2.1 «Ενεργειακή απόδοση»** για την ενεργειακή αναβάθμιση των κληρίων της Περιφέρειας.
- **2.3 «Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων»** για την προστασία του περιβάλλοντος φυσικού και ανθρωπογενούς με προσανατολισμό ιδιαίτερα στην ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, με εστίαση στην ανακύκλωση των στερεών και στη διαχείρισή τους στην πηγή, καθώς και με την ολιστική διαχείριση των υγρών αποβλήτων, κυρίως και πρωτίστως αξιοποιώντας την ιλύ και επαναχρησιμοποιώντας το νερό κατάλληλα επεξεργασμένων λυμάτων, με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.
- **2.4 «Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων»**, για την θωράκιση των νησιών της Περιφέρειας από φυσικές καταστροφές με μέτρα πρόληψης πυρκαγιών, πλημμυρών και διάβρωσης ακτών/εδαφών, καθώς και με μέτρα ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης πολιτών και στελεχών αρμόδιων Υπηρεσιών, για πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφικών φαινομένων και γενικότερα περί κλιματικής αλλαγής.
- **2.9 «Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος»** (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ),

- **2.11 «Πράσινες πόλεις** (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)» για την αύξηση της αναγνωσιμότητας και της ελκυστικότητας των νησιών της Περιφέρειας ως περιοχές υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής και αποδοτικής οικονομικής/ επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Συνοπτικά τα αναμενόμενα αποτελέσματα των δράσεων του Αναπτυξιακού Στόχου 2 θα είναι η διασφάλιση της προστασίας του πληθυσμού των νησιών και της περιουσίας του από φυσικές καταστροφές, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων κάθε νησιού ως πόλους έλξης για επίσκεψη, διαμονή και κατοίκηση των νησιών και για ανάπτυξη παραγωγικών/οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 3: «Κοινωνική ανάπτυξη»

Σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τις εθνικές παρεμβάσεις οι οποίες θα επικεντρωθούν στις βασικές προτεραιότητες :

- μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά, αναβάθμιση της ποιότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της συνάφειας της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και της δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας,
- αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών και μηχανισμών κοινωνικής αλληλεγγύης η οποία αποτελεί βασική επιλογή με στόχο τον περιορισμό της εισοδηματικής ανισότητας, του κινδύνου φτώχειας του κοινωνικού αποκλεισμού και των έμφυλων και άλλων διακρίσεων,
- ανάπτυξη υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την κοινότητα αποτελούν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό και τη δημιουργία υποδομών κοινωνικής προστασίας, αναψυχής και πολιτισμού,
- κοινωνική ένταξη για πολίτες περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο, μέσω της αντιμετώπισης των εις βάρος τους διακρίσεων, της επισφαλούς στέγασης και της ένταξής τους στην εκπαίδευση.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων θα εστιάσει σε δράσεις στους ακόλουθους τομείς παρέμβασης με βάση τις προτεραιότητες του Ε.Π.Α.:

- **3.1 «Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός»** για την αναβάθμιση των υποδομών παροχής υπηρεσιών υγείας.
- **3.8 «Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης»** (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.). Στόχος είναι η κάλυψη των αναγκών όλων των νησιών σε υποδομές εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, συμπεριλαμβανόμενης και με ιδιαίτερη έμφαση της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με αξιοποίηση και των ΤΠΕ, καθώς και των αναγκών μετακινήσεων μαθητών (Σχολικών λεωφορείων). Παράλληλοι στόχοι αποτελούν η βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού της Περιφέρειας και η σύνδεση των

συστημάτων τοπικής εκπαίδευσης, ιδιαίτερα της περιφερειακής επαγγελματικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις τοπικές/περιφερειακές ανάγκες της αγοράς εργασίας

- **3.13 «Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού».**

Γενικότεροι στόχοι αυτών των δράσεων αποτελούν η συνολική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας και η ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 4: «Ανάπτυξη Υποδομών»

Σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τις εθνικές παρεμβάσεις οι οποίες θα επικεντρωθούν στις βασικές προτεραιότητες :

- ψηφιακή συνδεσιμότητα για την εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας για τους πολίτες και τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς,
- γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ κατοίκων αστικών κέντρων, της ελληνικής περιφέρειας καθώς και των απομακρυσμένων και νησιωτικών περιοχών με την παροχή σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσης, την αύξηση της χωρητικότητας και την εξασφάλιση διαθεσιμότητας σε ήδη εξυπηρετούμενα νησιά,
- ολοκλήρωση/αναβάθμιση υποδομών οδικών μεταφορών και του βασικού και αναλυτικού ΔΟΔ στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα, η λειτουργική διασύνδεσή τους, η ολοκλήρωση διασυνωριακών συνδέσεων, η κατασκευή νέων ή/και αναβάθμιση οδικού δικτύου εκτός ΔΟΔ, παρεμβάσεις οδικής ασφάλειας εκτός ΔΟΔ και αξιοποίηση ευφυών συστημάτων μεταφορών. κατά προτεραιότητα ολοκλήρωση/αναβάθμιση υποδομών στις θαλάσσιες μεταφορές για την βελτίωση της εξυπηρέτησης των νησιών με έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ τους και με την ηπειρωτική χώρα,
- επενδύσεις σε συστήματα διαχείρισης ασφάλειας αφορούν και την εναέρια κυκλοφορία,
- κατά προτεραιότητα ενίσχυση της στρατηγικής συνδεσιμότητας μέσα από τα Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας και την μακροπεριφερειακή στρατηγική EUSAIR συμπεριλαμβάνοντας σχετικές δράσεις ως μέρος ενός ευρύτερου λειτουργικού χώρου,
- κατά προτεραιότητα παρεμβάσεις σε επιλεγμένα λιμάνια, σύμφωνα με τις ανάγκες επανασχεδιασμού των ακτοπλοϊκών/εμπορευματικών μεταφορών, με την παράλληλη εγκατάσταση συστημάτων και εφαρμογών για την ασφάλεια ναυσιπλοΐας,
- κατά προτεραιότητα επενδύσεις σε λιμενικές υποδομές μέσω δράσεων Στρατηγικών Χωρικής Ανάπτυξης όπως προσδιορίζονται στον Αναπτυξιακό Στόχο 5, Προτεραιότητα #3.: «Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις νησιωτικές περιοχές και συμπλέγματα νησιών που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αξιοποίηση των προοπτικών τους-με έμφαση στις επενδύσεις στις υποδομές - ιδιαίτερα

λιμενικές για τη διασύνδεση μεταξύ των νησιών, και τη ανάδειξή τους ως «τουριστικών προορισμών».

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων θα εστιάσει σε δράσεις στους ακόλουθους τομείς παρέμβασης με βάση τις προτεραιότητες του Ε.Π.Α.: **4.3 «Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός λιμενικών υποδομών»**, **4.5 «Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός οδικών υποδομών»**, **4.8 «Οδική ασφάλεια»**, με ειδικότερους στόχους:

- 1) την αναβάθμιση και ολοκλήρωση του εσωτερικού οδικού δικτύου των νησιών της Περιφέρειας, για την κάλυψη των αναγκών ασφαλούς και γρήγορης μεταφοράς/μετακίνησης προϊόντων και ανθρώπων από και προς τους εσωτερικούς οικισμούς και παραγωγικές περιοχές των νησιών και τις θαλάσσιες και εναέριες εισόδους εξόδους και τους τουριστικούς πόλους των νησιών,
- 2) μείωση του κόστους και του χρόνου μετακίνησης ανθρώπων και μεταφοράς αγαθών/ εμπορευμάτων,
- 3) αύξηση της πρόσβασης κατοίκων και επισκεπτών των νησιών της Περιφέρειας σε υψηλού επιπέδου διοικητικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές, επιχειρηματικές και κοινωνικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης πολιτών, δημόσιων υπηρεσιών, τοπικών φορέων και επιχειρήσεων,
- 4) αύξηση της ελκυστικότητας των νησιών της Περιφέρειας για επισκέψεις, διαμονή/ κατοίκηση και ανάπτυξη επενδυτικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και
- 5) μείωση των οδικών ατυχημάτων με την αύξηση της ασφάλειας των μετακινήσεων.

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 5: «Ενίσχυση εξωστρέφειας»

Σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τις εθνικές παρεμβάσεις οι οποίες θα επικεντρωθούν στις βασικές προτεραιότητες :

- εφαρμογή ολοκληρωμένων χωρικών στρατηγικών με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων ΟΧΕ και ΤΑΠΤΟΚ όπου θα εφαρμοστούν σε περιοχές ορεινές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές ώστε να στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επιδιώκεται παράλληλα η ανάπτυξη κοινοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας σε παράκτιες και εσωτερικές περιοχές και η εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις νησιωτικές περιοχές και συμπλέγματα νησιών που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αξιοποίηση των προοπτικών τους. Στόχος είναι η κατά προτεραιότητα άρση της γεωγραφικής απομόνωσης, η αειφόρος ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο και η διασφάλιση ποιοτικών συνθηκών διαβίωσης,
- έμφαση στις επενδύσεις στις υποδομές - ιδιαίτερα λιμενικές - (που δεν προτεραιοποιούνται από το ΑΣ4) για τη διασύνδεση μεταξύ των νησιών, και την εφαρμογή ολιστικών παρεμβάσεων που προωθούν την κυκλική οικονομία, την

ενεργειακή και ψηφιακή μετάβαση, την τοπική επιχειρηματικότητα και την ανάδειξή τους ως τουριστικών προορισμών,

- συνεργασία διαπεριφερειακών ή τοπικών περιοχών που παρουσιάζουν λειτουργική/χωρική συνέχεια έχει στόχο την προώθηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων που θα επιφέρουν προστιθέμενη αξία στις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες και ενδυνάμωση της ενιαίας πολιτισμικής ταυτότητας.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων με δεδομένο ότι η κύρια στρατηγική επιλογή της για την περίοδο 2021-2027 ταυτίζεται με τον Αναπτυξιακό Στόχο 5, ήτοι την **ενδυνάμωση της Χωρικής Συνοχής, βασικό παράγοντα της κοινωνικής συνοχής και της προώθησης της ανάπτυξης**, θα εστιάσει σε δράσεις στους ακόλουθους τομείς παρέμβασης με βάση τις προτεραιότητες του Ε.Π.Α.:

- **5.1 «Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές»** και
- **5.3 «Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος»**

Στόχος των ανωτέρω δράσεων είναι η ολοκλήρωση του αναπτυξιακού οράματος της Π.Ι.Ν. αξιοποιώντας τόσο την αντίστοιχη εμπειρία κατά την τρέχουσα περίοδο (2014-2020), όσο και τα εργαλεία στρατηγικής της περιόδου 2021-2027 παράλληλα με την εστίαση των προαναφερόμενων δράσεων του Ε.Π.Α. 2021-2025 στα φυσικά και ανθρωπογενή πλεονεκτήματα της περιφέρειας ως μοχλό ανάσχεσης των επιπτώσεων της περιφερειακότητας των Ιονίων Νήσων.

Αναπτυξιακός Στόχος (ΑΣ) 6: «Υποστήριξη Προγραμμάτων»

Σε απόλυτη σύγκλιση και συμπληρωματικότητα με τις εθνικές παρεμβάσεις οι οποίες στην παρούσα συγκυρία προγραμματισμού για την νέα Προγραμματική περίοδο 2021-2027 αλλά και ανάσχεσης των επιπτώσεων της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης και της πανδημίας covid-19 η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων στοχεύει να αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητες του πρόσθετου Αναπτυξιακού Στόχου 6. Ειδικότερα μέσα από δράσεις σε τομείς παρέμβασης αντίστοιχους με τις προτεραιότητες του Ε.Π.Α.:

- **6.1. «Διοικητική Υποστήριξη»** και
- **6.2 «Τεχνική Βοήθεια»**,

σκοπεύει μέσω της αναβαθμισμένης διοικητικής υποστήριξής της: 1) του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, και 2) της Υπηρεσίας Διαχείρισης του Π.Π.Α., να ενισχύσει την διοικητική της επάρκεια ώστε να ανταποκριθεί στον ρόλο που αναλαμβάνει καλύπτοντας όλους τους παραπάνω αναπτυξιακούς στόχους πολιτικής, και να συμβάλει στην επίτευξη του αναπτυξιακού της οράματος για την νέα προγραμματική περίοδο.

Συνοψίζοντας στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι τομείς παρέμβασης της στρατηγικής του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Πίνακας 38: Συνοπτικά οι Στρατηγικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Αναπτυξιακοί Στόχοι Στρατηγικής Π.Π.Α./ Τομείς Παρέμβασης
ΑΣ1: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:	1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)
	1.10 Έξυπνες Πόλεις
	1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη
ΑΣ2: ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:	2.1 Ενεργειακή απόδοση
	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
	2.9 : Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)
	2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)
ΑΣ3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:	3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός
	3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης
	3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
ΑΣ4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ:	4.3 Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός λιμενικών υποδομών
	4.5 Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός οδικών υποδομών
	4.8 Οδική ασφάλεια
ΑΣ5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ:	5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές
	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
ΑΣ6 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	6.1 Διοικητική Υποστήριξη
	6.2 Τεχνική Βοήθεια

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

3.4 Δείκτες Επιδιωκόμενων Αποτελεσμάτων

Στο κείμενο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2021 – 2025, σελίδα 50 και μετά παρουσιάζονται οι δείκτες μέτρησης της προόδου επίτευξης των ειδικών στόχων που τίθενται ανά Αναπτυξιακό Στόχο. Ωστόσο, όπως προσδιορίζεται στο εν λόγω κείμενο: [... πολλά από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα (μέσω των δεικτών) αφορούν δεσμευτικούς ή ενδεικτικούς στόχους που έχουν τεθεί σε νομοθετικά κείμενα σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο. Το Ε.Π.Α. αποτελεί κομβικό, αλλά όχι το μοναδικό, εργαλείο για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Η επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χώρας απαιτεί τη συντονισμένη κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, που περιλαμβάνουν ενδεικτικά, εκτός από το Ε.Π.Α., έργα που χρηματοδοτούνται από τους δημόσιους πόρους των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, νομοθετικές και οργανωτικές παρεμβάσεις στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ευρύτερα της οικονομίας.

Επομένως, η αξιολόγηση της υλοποίησης του Ε.Π.Α. δεν θα πρέπει να βασιστεί αποκλειστικά στη σύγκριση της τιμής στόχου με την πραγματική τιμή του δείκτη. Το ζητούμενο σε μια ενδιάμεση ή τελική αξιολόγηση προόδου θα είναι να εξεταστεί, σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο, οι επιμέρους παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί έχουν συμβάλει στην κατεύθυνση επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων...]

Συνολικά, το Ε.Π.Α. σχεδιάστηκε με τους ακόλουθους δείκτες.

3.4.1 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 1

Πίνακας 39: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου 1 Έξυπνη Ανάπτυξη

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος
Χρήστες του διαδικτύου (% των ατόμων)	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	70% (2019)	83% (2019)	85% (2025)
Χρήστες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (% των ατόμων)	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	36% (2019)	64% (2019)	70% (2025)
Κάλυψη ευρυζωνικών επικοινωνιών υπερυψηλής ταχύτητας 1 Gbps (% των σχολείων, μεταφορικών κόμβων, δημόσιων υπηρεσιών)	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη			100% (2025)
Βασικές ψηφιακές δεξιότητες (% των ατόμων)	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	46% (2019)	57% (2019)	65% (2025)
Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες - Υποδείκτης DESI	Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση	46,9 (2019)	62,9 (2019)	70 (2025)
Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες για επιχειρήσεις (βαθμολογία 0 έως 100)	Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	65 (2019)	85 (2019)	90 (2025)

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος
Διεθνής Κατάταξη Αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος World Economic Forum	Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος	131		50 (2025)
Δαπάνες Ε&Α (% του ΑΕΠ)	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	1,18% (2019)	2,12% (2019)	>2% (2025)
Απασχόληση στη βιομηχανία υψηλής, μέσης-υψηλής τεχνολογίας και σε υπηρεσίες έντασης γνώσης (% της συνολικής απασχόλησης)	Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα	37,8% (2019)	46,1% (2019)	>45% (2025)
Αριθμός αιτήσεων για πατέντα - Συγκριτική Κατάταξη με μ.ό. ΕΕ στον Ευρωπαϊκό Δείκτη Καινοτομίας	Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	16% (2018)	100% (2018)	75% (2025)
Υπολογιστικό νέφος Cloud (% των επιχειρήσεων)	Συστάδες ανάπτυξης	7% (2019)	18% (2019)	40% (2025)
Διεθνής Κατάταξη Ανάπτυξης Clusters - World Economic Forum		128 (2019)		50 (2025)

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

Πίνακας 40. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Αριθ. έργων για την καινοτομία, τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και τις εταιρικές σχέσεις με επιστήμονες	Αριθμός	CO1.1
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ	Αριθμός	CO05
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ)	Αριθμός	CO06

1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης	CO24
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων	Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης	CO25
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	CO26
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	CO27
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην αγορά	Επιχειρήσεις	CO28
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση για να εισάγουν νέα προϊόντα στην εταιρεία	Επιχειρήσεις	CO29
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΑ, ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΑ Η ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	Επιχειρήσεις	CO42
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Ερευνητικές Υποδομές που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	SO033
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Εργαστηριακές υποδομές που ενισχύονται	Αριθμός	101
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Ερευνητικά προγράμματα που αξιολογούνται	Αριθμός	6001
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Αριθμός ερευνητικών υποδομών που ενισχύονται	Αριθμός	6002
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Φορείς που ενισχύονται για την υποστήριξη της δικτύωσης των ερευνητικών φορέων	Αριθμός	SO021
1.1	Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής	Περιφερειακά Κέντρα Καινοτομίας	Αριθμός	T3302
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Χρήστες υπηρεσιών ΤΠΕ που παρέχονται από δημόσιους φορείς	Άτομα	SO020

1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Πλήθος ΤΠΕ εφαρμογών που αναπτύσσονται	Αριθμός	00301
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Εξοπλισμός συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη λειτουργιών των δημόσιων φορέων	Αριθμός	7801
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός ψηφιακών υπηρεσιών που δημιουργούνται / αναβαθμίζονται	Αριθμός	7903
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Δημιουργούμενες Υπηρεσίες για Πολίτες, Επιχειρήσεις και για το Δημόσιο που είναι Πλήρως Διαθέσιμες Ηλεκτρονικά	Αριθμός	8201
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Σύστημα Εποπτείας Φάσματος Ραδιοσυχνότητας	Αριθμός	8203
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό	Αριθμός	11507
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός συστημάτων για την υποστήριξη του ψηφιακού σχολείου	Αριθμός	11508
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός σχολικών μονάδων που έχουν ενταχθεί στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου	Αριθμός	11510
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Εκπαιδευτικοί που επιμορφώνονται στην αξιοποίηση νέων παιδαγωγικών πρακτικών και ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (συμμετοχές)	Άτομα	11511
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός εσωτερικών διαδικασιών που απλοποιούνται	Αριθμός	11901
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός υπηρεσιών προς πολίτες που παρέχονται ηλεκτρονικά	Αριθμός	11902
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός νέων υπηρεσιών που παρέχονται	Αριθμός	11903
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός ατόμων που εξυπηρετούνται	Αριθμός	11904
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Έργα που ενσωματώνουν ΤΠΕ στις μεταφορές	Αριθμός	00303
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Λιμένες με βελτιωμένα συστήματα διαχείρισης και ασφάλειας μεταφορών	Αριθμός	00304
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Φορείς και οργανισμοί του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται	Αριθμός	SO029

1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών που αναβαθμίστηκαν	Αριθμός	T1001
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός datasets δημόσιων δεδομένων που διατίθενται ηλεκτρονικά	Αριθμός	T1002
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός datasets δημόσιων δεδομένων που διατίθενται ηλεκτρονικά	Αριθμός	T1002
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Εφαρμογές για τη διαχείριση δικτύων και υποδομών	Αριθμός	T1603
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός έργων ενίσχυσης επιτελικών λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης, περιλαμβανομένων μηχανισμών και συστημάτων παρακολούθησης εφαρμογής δημόσιων πολιτικών	Αριθμός	T4616
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός έργων αναβάθμισης της λειτουργίας του ενιαίου σημείου πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα	Αριθμός	T4629
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός έργων δημιουργίας και εφαρμογής ενιαίας ψηφιακής διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης	Αριθμός	T4633
1.2	Δημιουργία ερευνητικής τεχνολογίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα	Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών (με ή χωρίς συντονισμό με την Ε.Ε)	Αριθμός	T4204
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Επιχειρηματικά συνεργατικά δίκτυα	Αριθμός	SO026
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Ψηφιακές υπηρεσίες που δημιουργούνται/ αναβαθμίζονται	Αριθμός	SO007
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων	Αριθμός	11304
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Δομές στήριξης επιχειρήσεων για παραγωγή καινοτομίας	Αριθμός	SO027
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Συνεργασίες φορέων-επιχειρήσεων-ερευνητικών ιδρυμάτων	Αριθμός	SO030, T3002
1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από θερμοκοιτίδες	Αριθμός	SO032

1.3	Πρώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις που ενισχύθηκαν για να υιοθετήσουν καινοτομίες υποστηριζόμενες από ΤΠΕ	Αριθμός	T1203
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Φορείς που συμμετέχουν σε Διαδικασίες Προετοιμασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης	Αριθμός	6201
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Αριθμός δομών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας	Αριθμός	6702
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Αριθμός συνεργατικών σχημάτων (clusters) και δικτύων που δημιουργούνται	Αριθμός	6703
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Χώροι που διαμορφώνονται για την εγκατάσταση Δομών Στήριξης Επιχειρηματικότητας	Τετραγωνικά μέτρα	6705
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από θερμοκοιτίδες	Αριθμός	6706
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων μελών Συνεργατικών Σχηματισμών	Αριθμός	6707
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Αριθμός Φορέων Αρωγών Συνεργατικών Σχηματισμών	Αριθμός	6708
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Επιχειρηματικά πάρκα που ενισχύονται	Αριθμός	SO012
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	clusters επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων στην περιφέρεια	Αριθμός	T1602
1.5	Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (αυτοματοποίηση της παραγωγής, αξιοποίηση της συνδεσιμότητας και των μεγάλων όγκων δεδομένων, διαδίκτυο των πραγμάτων, cloud computing κλπ)	Περιοχές ενδιαφέροντος όπου ενισχύεται η οικονομική δραστηριότητα	Αριθμός	SO013
1.6	Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση κλπ)	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	CO22
1.7	Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	Εικονικές μηχανές (Virtual Machines, VM) που θα εκχωρηθούν στους Φορείς Υγείας	Αριθμός	4803
1.7	Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες τηλειατρικής - τηλεφροντίδας	Άτομα	11210
1.7	Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	Αριθμός εφαρμογών τηλειατρικής	Αριθμός	T3406
1.8	Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υποδομών για την παροχή υπηρεσιών νέφους	Αριθμός	4802

1.9	Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός	CO22
1.10	Έξυπνες πόλεις	Ευφυή συστήματα μεταφορών	Αριθμός	SO023
1.11	Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕ ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ 30 MBPS	Αριθμός	CO10

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.4.2 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 2

Πίνακας 41: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Πράσινη Ανάπτυξη

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Ενεργειακή ανακαίνιση του συνολικού εμβαδού της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης	Ενεργειακή απόδοση	-	-	5,4 χιλ. τ.μ. ετησίως	Στόχος του ΕΣΕΚ
Ανακαίνιση και αντικατάσταση κτιρίων κατοικίας με νέα σχεδόν μηδενικής ενεργειακής κατανάλωσης	Ενεργειακή απόδοση	-	-	60 χιλ. κτίρια ετησίως	Στόχος του ΕΣΕΚ
Μείωση της ενεργειακής ένδειας	Ενεργειακή απόδοση	17,9% (2019)	7,3% (ΕΕ 2018)	<10%	Ποσοστό ατόμων που δεν μπορούν να συντηρήσουν αρκετά ζεστό το σπίτι τους
Μερίδιο ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας	Στήριξη ΑΠΕ - συμπαράγωγή	18% (2018)	18,9% (ΕΕ 2018)	27%	Στόχος του ΕΣΕΚ και ΣΒΑ της ΕΕ
Ποσοστό κυκλικής χρήσης των υλικών	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	1,6 (2017)	11,2 (ΕΕ 2017)	5	Ποσοστό ανακτημένων υλικών ως ποσοστό της συνολικής χρήσης υλικών
Έκθεση σε ατμοσφαιρική ρύπανση από αιωρούμενα σωματίδια (PM2.5)	Πράσινες πόλεις	14,7 μg/m ³ (2016)	14,1 μg/m ³ (2016)	<12 μg/m ³	Υπολογίζεται με βάση τη μέση συγκέντρωση αιωρούμενων σωματιδίων με διάμετρο μικρότερο των 2,5 μm σε σταθμούς σε αστικές περιοχές,

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
					σταθμισμένη με βάση τον αντίστοιχο πληθυσμό.
Μερίδιο ηλεκτροκίνητων επιβατικών οχημάτων στις ετήσιες νέες ταξινομήσεις	Πράσινες πόλεις	0,4%	-	13%	Στόχος ΕΣΕΚ

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

Πίνακας 42. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Ενεργειακή απόδοση: Αριθμός νοικοκυριών που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	CO31
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων	Κιλοβατώρες κατ'έτος	CO32
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Ενεργειακή απόδοση: Αριθμός πρόσθετων χρηστών ενέργειας που συνδέθηκαν σε ευφυή δίκτυα	Άτομα	CO33
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Αριθμός δημόσιων κτιρίων με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Αριθμός	1301
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Εξοικονόμηση ενέργειας σε κοινόχρηστους χώρους	Κιλοβατώρες κατ'έτος	1302
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Πλήθος δημόσιων κτιρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους	Αριθμός	00308
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Ενέργεια που εξοικονομείται από τηλεθέρμανση σε ετήσια βάση	Εκατομύρια Watt	T4409
2.2	Στήριξη ΑΠΕ – συμπαγωγή	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Πρόσθετη δυναμικότητα παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας	Εκατομύρια Watt	CO30
2.2	Στήριξη ΑΠΕ – συμπαγωγή	Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια	Αριθμός	2301
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Στερεά απόβλητα: Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	Τόνοι κατ'έτος	CO17
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Επεξεργασία λυμάτων: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμος πληθυσμός	CO19

2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Προγράμματα Παρακολούθησης ορθής λειτουργίας ΕΕΛ	Αριθμός	2107
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) για τις οποίες πραγματοποιούνται μετρήσεις	Αριθμός	2110
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων	Αριθμός	T1812
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Κατασκευή-βελτίωση-αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης	Χιλιόμετρα	T2104
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Μήκος αποχετευτικού δικτύου	Χιλιόμετρα	T2105
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Ποσότητα Αστικών Στερεών Αποβλήτων που οδηγείται σε ασφαλή διάθεση	Τόνοι κατ'έτος	T4412
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθ. έργων για την προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Αριθμός	CO1.6
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθ. έργων ενεργειακής απόδοσης, μετριασμού της αλλαγής του κλίματος	Αριθμός	CO1.7
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	Άτομα	CO20
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας	Άτομα	CO21
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αποκατάσταση του εδάφους: Συνολική επιφάνεια αποκατεστημένου εδάφους	Εκτάρια	CO22
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Ποσότητα ΒΑΑ που εκτρέπεται από χώρους ταφής	Τόνοι κατ'έτος	1701
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Ωφελούμενος πληθυσμός από έργα απορρύπανσης	Άτομα	1901
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση που προστατεύεται από διάβρωση	Εκτάρια	2103
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έργα προστασίας ακτών	Αριθμός	2106
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και κινδύνων	Άτομα	8701
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Συστήματα αξιολόγησης και παραγωγής πληροφοριών για τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή	Αριθμός	8704
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης κινδύνων από κατολισθητικά φαινόμενα	Αριθμός	8705
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Ενέργειες αναβάθμισης δομών πολιτικής προστασίας	Αριθμός	8706
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αστική έκταση (εντός σχεδίου) που ενισχύεται η αντιπλημμυρική προστασία της	Στρέμματα	8709
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθμός Σχεδίων Δράσης που εκπονούνται / εφαρμόζονται	Αριθμός	8710

2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση προστατευόμενης περιοχής από έργα αντιπλημμυρικής προστασίας	Στρέμματα	8711
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Μήκος ακτών που προστατεύονται από τη διάβρωση	Χιλιόμετρα	8712
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Φορείς Πολιτικής Προστασίας που ενισχύονται	Αριθμός	8713
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθμός Δράσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, κ.λπ.)	Αριθμός	8714
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθμός πυροσβεστικών οχημάτων	Αριθμός	SO005
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Δράσεις για την παρακολούθηση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και την ενημέρωση των πολιτών	Αριθμός	8715
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από τη διάβρωση εδαφών	Άτομα	8716
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Ποσοστό δασικών εκτάσεων που προστατεύονται	Ποσοστό	T2614, T3510
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθμός κοινών ή από κοινού συντονισμένων συστημάτων διαχείρισης διασυννοριακών φυσικών, τεχνολογικών και ανθρωπογενών καταστροφών	Αριθμός	O0305
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από αναβαθμισμένα μέσα πολιτικής προστασίας	Άτομα	T2250
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση που προστατεύεται από διάβρωση	Στρέμματα	SO001
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πρόσθετος αριθμός υδατικών σωμάτων, που βελτιώνουν την κατάστασή τους σε 1 τουλάχιστον παράμετρο της Οδηγίας 2007/60/ΕΕ (οικολογική, χημική, ποσοτική)	Αριθμός	T1419
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Μήκος ακτών που προστατεύονται από τη διάβρωση	Χιλιόμετρα	T3403
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Ενέργειες διαχείρισης του σεισμικού κινδύνου	Αριθμός	T2879
2.5	Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση	Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι Ισοδύναμου CO2	CO34
2.5	Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση	Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια	Αριθμός	2301
2.5	Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση	Μετρήσεις συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων	Αριθμός	2302
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Υδρευση: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης	Άτομα	CO18
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Δράσεις προστασίας, παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών σωμάτων	Αριθμός	2104
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Ενημερωμένες ταυτότητες παραλιών	Αριθμός	2101

2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Παρεμβάσεις εφαρμογής Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής	Αριθμός	2108
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Γενικά Σχέδια (master plan) ύδρευσης	Αριθμός	2109
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης	Χιλιόμετρα	T2104
2.7	Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)	Αριθμός επιχειρήσεων που ωφελούνται από δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας, στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ-ΒΑΑ	Επιχειρήσεις	6301
2.7	Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)	Αριθμός Δράσεων για την ανάπτυξη εργαλείων και παροχή υπηρεσιών υποστήριξης - καθοδήγησης επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο υλοποίησης στρατηγικών ΟΧΕ/ΒΑΑ	Αριθμός	11313
2.8	Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων	Αριθ. έργων για την αντικατάσταση ή τον εκσυγχρονισμό των κινητήρων	Αριθμός	CO1.8
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση-αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	Φύση και βιοποικιλότητα: Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	Εκτάρια	CO23
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση-αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	Εγκατάσταση Σταθμών μέτρησης ποιότητας Ατμοσφαιρικής ρύπανσης	Αριθμός	8301
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση-αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	Αριθμός δημοσίων κτιρίων που βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση και χρήση ΑΠΕ	Αριθμός	T2103
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση-αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	Προγράμματα Παρακολούθησης ορθής λειτουργίας ΕΕΛ	Αριθμός	2107
2.10	Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων φυσικής κληρονομιάς	Αριθμός	9101

2.10	Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)	Αριθμός αστικών τοποσήμων	Αριθμός	9406
2.10	Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)	Ενέργειες προβολής των φυσικών και πολιτιστικών πόρων	Αριθμός	9407
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Αστική ανάπτυξη: Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικής ανάπτυξης	Άτομα	CO37
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	CO38
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Αστική ανάπτυξη: Ανέγερση ή ανακαίνιση δημόσιων ή εμπορικών κτιρίων σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	CO39
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Αστική ανάπτυξη: Κατοικίες που αποκαθίστανται	Νοικοκυριά	CO40
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Έργα πυρήνων αστικού πρασίνου	Αριθμός	8302
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Έκταση φυτεμένου πρασίνου	Τετραγωνικά μέτρα	8303
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Πληθυσμός ευπαθών ομάδων που διαμένει στις περιοχές που αναβαθμίζονται	Αριθμός	9001
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Μήκος ποδηλατοδρόμων / μονοπατιών που κατασκευάζονται	Χιλιόμετρα	9002
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας	Αριθμός	9003
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Μήκος ποδηλατοδρόμων / μονοπατιών που κατασκευάζονται	Χιλιόμετρα	9002
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας	Αριθμός	9003
		Εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ποιότητας ατμοσφαιρικής ρύπανσης		SO004

2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Μεταφορικά μέσα ήπιας κυκλοφορίας	Αριθμός	SO024
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Μήκος δικτύου ποδηλατοδρόμων/ μονοπατιών	Χιλιόμετρα	SO025
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή ανάπλαση υπαίθριων χώρων	Εκτάρια	T4454

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.4.3 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 3

Πίνακας 43: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Κοινωνική Ανάπτυξη

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Σύνολο νοσοκομειακών κλινών ανά 1000 κατοίκους	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	4,2 (2017)	4,7 (απλός μ.ο. ΟΟΣΑ 2017)	4,5	Αριθμός κλινών που συντηρούνται, στελεχώνονται και είναι άμεσα διαθέσιμες προς χρήση (σύνολο κλινών για θεραπευτική και ψυχιατρική περίθαλψη)
Αριθμός μονάδων Μαγνητικής Τομογραφίας (MRI) εντός και εκτός νοσοκομείων, ανά εκατ. κατοίκων	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	26,5 (2017)	34,7 (Γερμανία 2017)	30	Πλήθος εξοπλισμού ανά εκατ. κατοίκους
Αριθμός σαρωτών Αξονικής Τομογραφίας (CT) εντός και εκτός νοσοκομείων, ανά εκατ. κατοίκων	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	34,2 (2017)	35,1 (Γερμανία 2017)	35	Πλήθος εξοπλισμού ανά εκατ. κατοίκους
Συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και άλλες υπηρεσίες για παιδιά κάτω των 3 ετών, ως ποσοστό του πληθυσμού της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	<10% (2017)	-	33%	Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν παιδιά κάτω των 3 ετών και ανήκουν στην κατηγορία ISCED 0 (International Standard Classification of Education)

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Συμμετοχή στην επίσημη παιδική μέριμνα ή εκπαίδευση παιδιών κάτω των 3 ετών που διαβιούν σε συνθήκες κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROE)	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	<10% (2016)	-	33%	Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν παιδιά κάτω των 3 ετών και ανήκουν στην κατηγορία ISCED 0. Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αντιστοιχεί σε άτομα που είτε διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, είτε έχουν υποστεί σοβαρή υλική στέρηση, είτε ζουν σε ένα νοικοκυριό με πολύ χαμηλά ένταση εργασίας, με βάση τους ορισμούς της Eurostat.
Μερίδιο διεθνών ή ξένων φοιτητών σε επίπεδο πτυχίου, ως προς το σύνολο συνόλου αυτών	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	4% (2017)	7%	7%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό αποφοίτων ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με επαγγελματική εκπαίδευση	Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	25% (2017)	46%	46%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό απασχόλησης ατόμων 25-34 ετών με ανώτερη δευτεροβάθμια ή μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση	Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	62% (2017)	79%	79%	Ορισμός στόχου με βάση τον Ευρωπαϊκό ΜΟ
Ποσοστό απασχόλησης πρόσφατων αποφοίτων, % του πληθυσμού ηλικίας 20-34	Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης	55,3 (2018)	81,7 (2018)	70%	Με βάση το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ET 2020) το ποσοστό των απασχολούμενων πτυχιούχων (ηλικίας 20-34 ετών με τουλάχιστον ανώτερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και που έχουν τελειώσει την εκπαίδευσή

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
					τους πριν από 1-3 χρόνια) πρέπει να είναι τουλάχιστον 82%
Ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων σε διάβιου εκπαίδευση και κατάρτιση	Δράσεις εκπαίδευσης - κατάρτισης εργαζομένων	3,9% (2019)	-	15%	Στόχος του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΤ 2020)
Ποσοστό σχολείων με γρήγορη σύνδεση σε internet υψηλής ταχύτητας (1GB)	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	-	-	100%	Οι ευρωπαϊκοί ευρυζωνικοί στόχοι προβλέπουν ότι έως το 2025 όλα τα σχολεία θα έχουν πρόσβαση σε internet υψηλής ταχύτητας (1GB)

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

Πίνακας 44. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 3

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Υγεία: Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας	Άτομα	CO36
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός ασθενοφόρων οχημάτων	Αριθμός	5301
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Μονάδες υγείας που βελτιώνονται	Αριθμός	T1626
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Δυναμικότητα των υποδομών φροντίδας που ενισχύονται	Αριθμός	T1627
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Δυναμικότητα των υποδομών κοινωνικής φροντίδας που ενισχύονται	Άτομα	5501
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός υποστηριζόμενων δομών	Αριθμός	5502
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός επωφελουμένων των υποστηριζόμενων δομών	Αριθμός	5503

3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός ατόμων που πλήττονται από τη φτώχεια και ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ)»,	Αριθμός	11202
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) που λειτουργούν	Αριθμός	11203
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Πληθυσμός ευπαθών ομάδων που καλύπτεται από υπηρεσίες πρόνοιας	Αριθμός	T1636
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Καλυψη του πληθυσμού με αναπηρία που λαμβάνουν υπηρεσίες υποστηρίξης	Ποσοστό	T1641
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας	Αριθμός	11204
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες υγείας για Εξαρτήσεις	Αριθμός	11205
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αριθμός Τοπικών Μονάδων Υγείας που δημιουργούνται	Αριθμός	11905
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Κόστος μέσων ατομικής προστασίας για την αντιμετώπιση του COVID-19	Αριθμός	CV1
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Κόστος ιατρικού εξοπλισμού για την αντιμετώπιση του COVID-19	Αριθμός	CV2
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Κόστος φαρμάκων που σχετίζονται με την εξέταση και θεραπεία του COVID-19	Αριθμός	CV3
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Κόστος εξοπλισμού και λογισμικού/αδειών ΤΠΕ για την αντιμετώπιση του COVID-19	Αριθμός	CV4, CV4a, CV4b, CV4c
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Κόστος επιχορήγησης για Ε&ΤΑ σε θεραπείες και εμβόλια για τον COVID-19	Αριθμός	CV5
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Μέσα ατομικής προστασίας για την αντιμετώπιση του COVID-19	Αριθμός	CV6
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Αναπνευστήρες για τη θεραπεία του COVID-19	Αριθμός	CV7
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Επιπρόσθετες κλίνες για ασθενείς με COVID-19	Αριθμός	CV8
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Εργαστήρια ελέγχου για τη νόσο COVID-19	Αριθμός	CV9
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Ικανότητα διενέργειας εξετάσεων για τη διάγνωση και τον έλεγχο ύπαρξης του COVID-19	Αριθμός	CV10

3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Ασθενοφόρα και οχήματα άμεσης δράσης για την απόκριση στον COVID-19	Αριθμός	CV11
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Αγορά εργασίας και κατάρτιση: Αριθμός συμμετεχόντων σε κοινές τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης και κοινή κατάρτιση	Άτομα	CO44
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	ΑΝΕΡΓΟΙ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΩΝ	Άτομα	CO01
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ	Άτομα	CO02
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Οικονομικά μη ενεργά άτομα	Άτομα	CO03
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Οικονομικά μη ενεργά άτομα που δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση	Άτομα	CO04
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	Άτομα	CO05
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Αγορά εργασίας και κατάρτιση: Αριθμός συμμετεχόντων σε κοινά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την υποστήριξη της απασχόλησης των νέων, των εκπαιδευτικών ευκαιριών και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης σε διασυνοριακό επίπεδο.	Άτομα	CO46
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Μακροχρόνια άνεργοι που ωφελήθηκαν από εγγυημένη απασχόληση	Αριθμός	10901

3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Άνεργοι ωφελούμενοι από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης	Αριθμός	10902
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ	Αριθμός	CO08
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Απόφοιτοι πρωτοβάθμιας (ISCED 1) ή κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2)	Αριθμός	CO09
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4)	Αριθμός	CO10
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ISCED 5έως8)	Αριθμός	CO11
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων	Αριθμός	CO12
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων με συντηρούμενα τέκνα	Αριθμός	CO13
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που ζουν σε μονοπρόσωπα νοικοκυριά με συντηρούμενα τέκνα	Αριθμός	CO14
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες, που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR01 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Άνεργοι συμμετέχοντες που ολοκληρώνουν την παρέμβαση που υποστηρίζεται από την ΠΑΝ	Αριθμός	CR01Y (ΠΑΝ)

3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση / κατάρτιση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR02 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Άνεργοι συμμετέχοντες που λαμβάνουν προσφορά εργασίας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, μαθητείας ή πρακτικής άσκησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR02Y (ΠΑΝ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR03 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Άνεργοι συμμετέχοντες που συμμετέχουν σε εκπαίδευση /κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR03Y (ΠΑΝ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR04 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Μακροχρόνια άνεργοι συμμετέχοντες που λαμβάνουν προσφορά εργασίας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, μαθητείας ή πρακτικής άσκησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR04Y (ΠΑΝ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση /κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR05 (ΕΚΤ)

3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Μακροχρόνια άνεργοι συμμετέχοντες που λαμβάνουν προσφορά εργασίας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, μαθητείας ή πρακτικής άσκησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR05Y (ΠΑΝ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR06 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Μακροχρόνια άνεργοι συμμετέχοντες που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR06Y (ΠΑΝ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Αριθμός	CR07 (ΕΚΤ)
3.2	Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ)	Αριθμός στοχευόμενων νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ)	Άτομα	EGF02
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (όπως ορίζονται από την ισχύουσα Νομοθεσία) και άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια	Άτομα	T1268
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Αριθμός συμμετεχόντων που πλήττονται από τη φτώχεια και λοιπών μειονεκτούντων (άτομα με εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι/ ανήλικοι παραβάτες, άστεγοι, μετανάστες, απεξαρτημένα άτομα/άτομα υπό απεξάρτηση)	Άτομα	11101
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Αριθμός ωφελούμενων των δράσεων αντιμετώπισης των έμφυλων και πολλαπλών διακρίσεων	Άτομα	11107

3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (όπως ορίζονται από την ισχύουσα Νομοθεσία) και άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια	Άτομα	T1268
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι ΡΟΜΑ κλπ.)	Άτομα	CO15
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Συμμετέχοντες με Αναπηρία	Άτομα	CO16
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Άλλα μειονεκτούντα άτομα	Άτομα	CO17
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση	Άτομα	CO18
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Μειονεκτούντα άτομα που επωφελούνται των δράσεων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας	Άτομα	T1269
3.3	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό	Αριθμός Μεταναστών ή προσφύγων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν νέες ή βελτιωμένες εγκαταστάσεις υποδοχής.	Άτομα	CO47
3.4	Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	Αριθμός έργων για την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών Πρόνοιας	Αριθμός	5506
3.4	Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ	Αριθμός δράσεων υποστήριξης ΑΜΕΑ	Αριθμός	11505
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Παιδική μέριμνα και εκπαίδευση: Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης	Άτομα	CO35
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων	Αριθμός	10501
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Αριθμός ωφελουμένων από κοινωνικές δράσεις ΟΧΕ	Άτομα	11211
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Αριθμός δομών παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας	Αριθμός	11213

3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Αριθμός ενεργειών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας με θύματα γυναίκες	Αριθμός	T3413
3.5	Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)	Αριθμός ωφελούμενων από δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας	Άτομα	11214
3.6	Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)	Κάτοικοι των μικρών νησιών και απομακρυσμένων περιοχών που ωφελούνται από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης	Άτομα	T2718
3.6	Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)	Άμεσα ωφελούμενος πληθυσμός περιοχών, νησιών χαμηλής ανάπτυξης	Αριθμός	T2875
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Εξοπλισμός επαγγελματικής εκπαίδευσης	Αριθμός	5001
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός Εκπαιδευτικών Μονάδων που εξοπλίζονται για τη παροχή υπηρεσιών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης	Αριθμός	5002
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός ωφελούμενων που καταρτίζονται	Άτομα	10201
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Συμμετέχοντες απασχολούμενοι, αυτοαπασχολούμενοι και εποχικά εργαζόμενοι	Άτομα	10601
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Απασχολούμενοι, αυτοαπασχολούμενοι και εποχικά εργαζόμενοι που συμμετέχουν σε εξετάσεις πιστοποίησης	Άτομα	10602
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων από τις οποίες προέρχονται οι εργαζόμενοι	Αριθμός	10603
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού διάγνωσης αναγκών αγοράς εργασίας	Αριθμός	10801
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός εκπαιδευομένων για δράσεις mentoring	Άτομα	11702
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός υποστηριζόμενων επιχειρήσεων από συμπράξεις μαθητείας	Αριθμός	11703
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός προγραμμάτων δια βίου μάθησης που υλοποιούνται	Αριθμός	11704

3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Φοιτητές/ Σπουδαστές/ Απόφοιτοι που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης	Άτομα	11802
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Αριθμός προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης	Αριθμός	12002
3.7	Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων	Υποστηρικτικές δομές που ενισχύονται	Αριθμός	12101
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αίθουσες διδασκαλίας προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που κατασκευάζονται - βελτιώνονται	Αριθμός	5101
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός Σχολικών Μονάδων που εξοπλίζονται	Αριθμός	5102
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός Σχολικών μονάδων που επωφελούνται από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις	Αριθμός	11501
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός μαθητών που επωφελούνται	Άτομα	11502
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.	Αριθμός	11503
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός συστημάτων για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης	Αριθμός	11504

3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός προγραμμάτων σπουδών / πακέτων εκπαιδευτικού υλικού που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται	Αριθμός	T4639
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Συμμετέχοντες έως 24 ετών	Άτομα	T4844
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Συμμετέχοντες 25 έως 29 ετών	Άτομα	T4845
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Άνεργοι , συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων, 30-44 ετών	Άτομα	T4850
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Αριθμός συστημικών παρεμβάσεων για την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας και της πρόνοιας που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται	Άτομα	T4853
3.8	Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ)	Άνεργοι που δεν έχουν ενταχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Άτομα	T4854
3.9	Δημιουργία προτύπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	Άτομα (16-66+) που παρακολουθούν προγράμματα δια βίου μάθησης	Άτομα	T4961
3.9	Δημιουργία προτύπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	Αριθμός μαθητών/σπουδαστών/αποφοίτων (ΕΠΑΛ, ΣΕΚ, ΙΕΚ κλπ) που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας	Άτομα	T4962

3.9	Δημιουργία προτύπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης	Άτομα (16-66+) που παρακολούθησαν προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας	Άτομα	T4963
3.10	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	Αριθμός Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ενισχύονται	Αριθμός	4901
3.10	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης	Άτομα	T2261
3.10	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	Αριθμός ωφελουμένων από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Αριθμός	T4958
3.10	Διεθνοποίηση των ΑΕΙ	Αριθμός ωφελουμένων γυναικών από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Αριθμός	T4959
3.11	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση	Αριθμός συμμετεχόντων που πλήττονται από τη φτώχεια και λοιπών μειονεκτούντων (άτομα με εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας, φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι/ ανήλικοι παραβάτες, άστεγοι, μετανάστες, απεξαρτημένα άτομα/άτομα υπό απεξάρτηση)	Άτομα	11101
3.11	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση	Αριθμός ωφελούμενων των δράσεων αντιμετώπισης των έμφυλων και πολλαπλών διακρίσεων	Άτομα	11107
3.11	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση	Άτομα ευπαθών κοινωνικών ομάδων (όπως ορίζονται από την ισχύουσα Νομοθεσία) και άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια	Άτομα	T1268
3.11	Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση	Μειονεκτούντα άτομα που επωφελούνται των δράσεων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας	Άτομα	T1269
3.12	Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)	Αριθμός ωφελουμένων από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Αριθμός	T4958
3.12	Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)	Αριθμός ωφελουμένων γυναικών από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Αριθμός	T4959
3.13	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	Μήκος δικτύου ποδηλατόδρομων / μονοπατιών	Χιλιόμετρα	T2213

3.14	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών-στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών	Αριθμός σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης	Αριθμός	T1028
3.15	Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη			

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.4.4 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 4

Πίνακας 45: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Ανάπτυξης Υποδομών

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Κάλυψη σε οπτικές ίνες έως το κτίριο	Υποδομές ΤΠΕ	≈0 (2018)	29,5% (2018)	30%	Fibre To The Premises - FTTP
Ετοιμότητα δικτύου 5G	Υποδομές ΤΠΕ	0%		100%	Εκχωρηθέν φάσμα ως % του συνολικού εναρμονισμένου φάσματος 5G
Ποσοστό ηλεκτροδοτημένου σιδηροδρομικού δικτύου	Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικού δικτύου	23,4% (2015)	53,5% (2015)	55%	-
Ποσοστό σιδηροδρομικών γραμμών υψηλής ταχύτητας (≥200 Km/h)	Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικού δικτύου	0 (2015)	15,5% (Ισπανία 2018)	15%	-
Σιδηροδρομικές μεταφορές στο σύνολο των εμπορευματικών μεταφορών	Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός σιδηροδρομικού δικτύου	1,8 (2017)	23,3 (ΕΕ 2017)	2,07 (+15%)	Ποσοστό επί των συνολικών τονο-χλμ εσωτερικών εμπορευματικών μεταφορών. Ο δείκτης για την ΕΕ περιλαμβάνει και εσωτερικές πλωτές οδούς.
Χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομων ανά εκατ. κατοίκους	Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός οδικών υποδομών	148 (2015)	298 (Πορτογαλία 2018)	200 (+35%)	-
Εμπορευματικές οδικές μεταφορές (δισεκ. τονό-χλμ)	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	15 (2015)	-	13,5 (-10%)	Λευκή Βίβλος 2011: το 30% των οδικών εμπορευματικών μεταφορών σε αποστάσεις άνω των 300 χλμ. πρέπει να στραφεί σε άλλα μέσα μεταφοράς, όπως ο σιδηρόδρομος ή τα πλωτά μέσα έως το 2030. Έως το 2050 το ποσοστό αυτό πρέπει να υπερβεί το 50% με τη βοήθεια διαμόρφωσης αποτελεσματικών και οικολογικών εμπορευματικών διαδρομών.

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος	Σχόλια
Μετακινήσεις με λεωφορεία και τρένα στο σύνολο των επιβατικών μεταφορών	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	17,5 (2017)	17,2 (ΕΕ 2017)	19,8 (+15%)	Ποσοστό επί των συνολικών επιβατο-χλμ εσωτερικών μεταφορών.
Δείκτης ποιότητας λιμενικών υποδομών	Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός λιμενικών υποδομών	4,8 (2019)	5,8 (Δανία 2019)	5,5	Ο δείκτης ποιότητας λιμενικών υποδομών βασίζεται στην αντίληψη των στελεχών επιχειρήσεων για τις λιμενικές εγκαταστάσεις της χώρας τους. Οι τιμές του κυμαίνονται από 1 (λιμενική υποδομή που θεωρείται εξαιρετικά υπανάπτυκτη) έως 7 (λιμενική υποδομή που θεωρείται αποτελεσματική βάσει διεθνών προτύπων).

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

Πίνακας 46. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 4

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	Πρόσθετα νοικοκυριά με πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps-αναβαθμισμένες σε 1 gigabit ή με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps	Νοικοκυριά	4601
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	Πρόσθετες επιχειρήσεις με ευρυζωνική πρόσβαση με ταχύτητα μεγαλύτερη των 100 Mbps	Αριθμός	4602
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	ICT Infrastructure: Πρόσθετα νοικοκυριά με πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps-αναβαθμισμένες σε 1 gigabit ή με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps	Νοικοκυριά	4603
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	Διαφορετικοί χρήστες στους οποίους παρέχεται ευρυζωνική πρόσβαση	Αριθμός	4804

		Ευφυή συστήματα μεταφορών		SO023
4.1	Υποδομές ΤΠΕ	Μήκος υποβρυχίων καλωδίων	Χιλιόμετρα	T4236
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας (εναέριων και υπόγειων)	Χιλιόμετρα	501
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος νέου δικτύου φυσικού αερίου, μέσης και χαμηλής πίεσης	Χιλιόμετρα	701
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Δυναμικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου (LNG)	Κανονικό κυβικό μέτρο	702
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Πρόσθετη παροχρητική δυναμικότητα φυσικού αερίου	normal cubic meter per hour (κανονικό κυβικό μέτρο ανά ώρα)	704
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε παροχή φυσικού αερίου	Αριθμός	SO018
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος αγωγών δικτύου διανομής φυσικού αερίου	Χιλιόμετρα	T2136
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος υποβρυχίων καλωδίων	Χιλιόμετρα	T4236
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Παραγωγή ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ	Εκατομμύρια Watt κατ'έτος	T4408
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Ενέργεια που εξοικονομείται από τηλεθέρμανση σε ετήσια βάση	Εκατομμύρια βατώρες κατ'έτος	T4409
4.3	Λιμενικές υποδομές	Αριθμός λοιπών χρηστών του λιμένα ή άλλων εργαζομένων που επωφελούνται από την πράξη	Άτομα	4002
4.3	Λιμενικές υποδομές	Αριθμός λιμένων των οποίων αναπτύσσονται οι υποδομές	Αριθμός	3901
4.3	Λιμενικές υποδομές	Επιφάνεια λιμένων ΔΕΔ - Μ που αναβαθμίζεται	Τετραγωνικά μέτρα	3902
4.3	Λιμενικές υποδομές	Εξυπηρετούμενοι επιβάτες από αναβαθμισμένες λιμενικές εγκαταστάσεις	Αριθμός	4001
4.3	Λιμενικές υποδομές	Εξυπηρετούμενοι επιβάτες	Άτομα	SO028
4.3	Λιμενικές υποδομές	Αριθμός λιμενικών υποδομών που βελτιώνονται	Αριθμός	T2709
4.3	Λιμενικές υποδομές	Θέσεις ελιμενισμού που δημιουργούνται	Αριθμός	T3275
4.3	Λιμενικές υποδομές	Πρόσθετες θέσεις παραβολής μήκους μεγαλύτερου των 200μ και βάθους 11μ σε λιμένες που αναβαθμίζονται	Αριθμός	T4403
4.3	Λιμενικές υποδομές	Παρεμβάσεις για τη βελτίωση υποδομών υποδοχής σκαφών αναψυχής		SO035

4.3	Λιμενικές υποδομές	Συστήματα βελτίωσης της ασφάλειας ναυσιπλοΐας, και της φύλαξης / περιβαλλοντικής διαχείρισης λιμενικής ζώνης	Αριθμός	T4404
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέας σιδηροδρομικής γραμμής	Χιλιόμετρα	CO11
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO11a
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO11a
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO11a
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρομικών γραμμών	Χιλιόμετρα	CO12
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO12a
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO12a
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Εξυπηρετούμενοι επιβάτες	Άτομα	SO028
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Χιλιόμετρα σιδηροδρομικού δικτύου με το Ευρωπαϊκό τυπικό εύρος	Χιλιόμετρα	1001
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Τοπικές βελτιώσεις σιδηροδρομικού δικτύου	Αριθμός	2401
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Σιδηροδρομικοί σταθμοί που αναβαθμίζονται	Αριθμός	2402
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Πλήθος Οχημάτων / Εξοπλισμού	Αριθμός	3401
4.4	Σιδηροδρομικό δίκτυο	Διάνοιξη Σήραγγας Γραμμής Μετρό	Χιλιόμετρα	T4452
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών	Χιλιόμετρα	CO13

4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO13a
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO13a
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών	Χιλιόμετρα	CO14
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO14a
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	CO14a
4.5	Οδικές υποδομές	Εξυπηρετούμενοι επιβάτες	Άτομα	SO028
4.5	Οδικές υποδομές	Συνολικό μήκος νέων ή/και αναβαθμισμένων τμημάτων λοιπού οδικού δικτύου	Χιλιόμετρα	T4402
4.6	Υποδομές αερομεταφορών	Αερολιμένες ΔΕΔ-Μ που αναβαθμίζονται	Αριθμός	SO014
4.6	Υποδομές αερομεταφορών	Συστήματα βελτίωσης της ασφάλειας αερομεταφορών	Αριθμός	SO015
4.6	Υποδομές αερομεταφορών	Παρεμβάσεις ασφάλειας Αεροδρομίων	Αριθμός	3701
4.6	Υποδομές αερομεταφορών	Συνεργαζόμενες Αεροπορικές εταιρίες	Αριθμός	12308
4.6	Υποδομές αερομεταφορών	Πλήθος περιβαλλοντικών παρεμβάσεων σε νησιωτικά αεροδρόμια του ΔΕΔ-Μ	Αριθμός	T4451
4.7	Υδατοδρόμια	Εξυπηρετούμενοι επιβάτες	Άτομα	SO028
4.8	Οδική ασφάλεια	Ενέργειες οδικής ασφάλειας	Αριθμός	3402
4.8	Οδική ασφάλεια	Έργα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνου μετακινήσεων και μεταφορών	Αριθμός	3403
4.8	Οδική ασφάλεια	Παρεμβάσεις για την οδική ασφάλεια πεζών	Αριθμός	T3276
4.9	Ψηφιοποίηση μεταφορών	Έργα που ενσωματώνουν ΤΠΕ στις μεταφορές	Αριθμός	O0303
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Αστικές συγκοινωνίες: Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό	Χιλιόμετρα	CO15
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Αστικές συγκοινωνίες: Συνολικό μήκος νέων ή βελτιωμένων γραμμών τραμ και μετρό	Χιλιόμετρα	CO15
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Πλήθος Οχημάτων / Εξοπλισμού	Αριθμός	3401

4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας	Αριθμός	4301
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Ανοιχτοί χώροι στάθμευσης που δημιουργούνται	Τετραγωνικά μέτρα	4303
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Υποστηρικτικές υποδομές αναγκαίες για τη λειτουργία μέσω σταθερής τροχιάς.	Αριθμός	4305
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Σχέδια βιώσιμων αστικών μεταφορών	Αριθμός	00302
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Έργα που ενσωματώνουν ΤΠΕ στις μεταφορές	Αριθμός	00303
4.10	Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	Παρεμβάσεις βελτίωσης του συστήματος αστικών συγκοινωνιών	Αριθμός	SO016
4.11	Επενδύσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα	Έργα που ενσωματώνουν ΤΠΕ στις μεταφορές	Αριθμός	00303

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.4.5 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 5

Πίνακας 47: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Εξωστρέφεια

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος
Εξαγωγές, συνολική αξία ως % του ΑΕΠ	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές & διεθνείς αγορές	37,2%	49,2%	50%
Αρχαιολογικοί χώροι που λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο, ως % του συνόλου	Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	-	-	>50%
% του συνόλου των μουσείων με δυνατότητες ψηφιακής ξενάγησης	Μουσεία, υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	-	-	>50%
% του συνόλου των μουσείων & αρχαιολογικών χώρων με εφαρμογή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου	Μουσεία, υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	-	-	>90%
Αύξηση αφίξεων από ΗΠΑ, Καναδά, Κίνα, Μέση Ανατολή σε σχέση με το 2019	Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	-	-	50%
Αύξηση εξαγωγών προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ σε σχέση με το 2019	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με ΠΟΠ και ΠΓΕ	-	-	50%
Αύξηση του αριθμού των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με διεθνώς αναγνωρισμένη πιστοποίηση σε σχέση με το 2019	Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό	-	-	50%
Προστιθέμενη αξία που παράγεται από τον τομέα της Βιομηχανίας ως % του ΑΕΠ	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές & διεθνείς αγορές	-	-	15%

Δείκτης	Προτεραιότητα	Τιμή βάσης	Τιμή σύγκρισης	Τιμή στόχος
Σύνολο Εταιρικών Επενδύσεων, ως % του ΑΕΠ	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές & διεθνείς αγορές	7,3% (2018)	13% (2018)	13%

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

Πίνακας 48. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 5

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
5.1	Προώθηση τουρισμού με έμφαση σε ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	Προβολή σε Εθνικά και Διεθνή ΜΜΕ (αριθμός ΜΜΕ)	Αριθμός	12306
5.1	Προώθηση τουρισμού με έμφαση σε ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις	Αριθμός	12307
5.2	Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ)	Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Αριθμός επισκέψεων κατ'έτος	CO09
5.2	Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ)	Προβολή σε Εθνικά και Διεθνή ΜΜΕ (αριθμός ΜΜΕ)	Αριθμός	12306
5.2	Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ)	Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις	Αριθμός	12307
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Αριθμός	9401
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Μνημεία Αρχαιολογικοί χώροι που αναδεικνύονται αναβαθμίζονται	Αριθμός	9402
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9404
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9405
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Αριθμός	9401
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Μνημεία Αρχαιολογικοί χώροι που αναδεικνύονται αναβαθμίζονται	Αριθμός	9402
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9404

5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	9405
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Ενέργειες προβολής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός	SO006
5.5	Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Αριθμός	9401
5.5	Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα	Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις πολιτιστικού περιεχομένου (Φεστιβάλ, Εκθέσεις σύγχρονου πολιτισμού κ.λ.π.)	Άτομα	9403
5.5	Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα	Αριθμός πολιτιστικών και καλλιτεχνικών θεσμών που ενισχύονται	Αριθμός	T2708
5.6	Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις πολιτιστικού περιεχομένου (Φεστιβάλ, Εκθέσεις σύγχρονου πολιτισμού κ.λ.π.)	Άτομα	9403
5.6	Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού	Αριθμός πολιτιστικών και καλλιτεχνικών θεσμών που ενισχύονται	Αριθμός	T2708
5.7	Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες			
5.8	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	Αριθ. οργανώσεων παραγωγών ή ενώσεων παραγωγών που ενισχύονται για σχέδια παραγωγής και εμπορίας	Αριθμός	CO5.1
5.8	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	Αριθ. έργων για τα μέτρα εμπορίας και την ενίσχυση της αποθεματοποίησης	Αριθμός	CO5.2
5.8	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	Αριθ. έργων για τη μεταποίηση	Αριθμός	CO5.3
5.8	Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές	Εργαλεία προώθησης της εξωστρέφειας ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας	Αριθμός	6602
5.9	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	Προβολή σε Εθνικά και Διεθνή ΜΜΕ (αριθμός ΜΜΕ)	Αριθμός	12306
5.9	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις	Αριθμός	12307

5.9	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	Αριθ. οργανώσεων παραγωγών ή ενώσεων παραγωγών που ενισχύονται για σχέδια παραγωγής και εμπορίας	Αριθμός	CO5.1
5.9	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	Αριθ. έργων για τα μέτρα εμπορίας και την ενίσχυση της αποθεματοποίησης	Αριθμός	CO5.2
5.9	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)	Εργαλεία προώθησης της εξωστρέφειας ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας	Αριθμός	6602
5.10	Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών			
5.11	Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ)	Προβολή σε Εθνικά και Διεθνή ΜΜΕ (αριθμός ΜΜΕ)	Αριθμός	12306
5.11	Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό	Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις	Αριθμός	12307
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων φυσικής κληρονομιάς	Αριθμός	9101
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Αριθμός αστικών τοποσήμων	Αριθμός	9406
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Ενέργειες προβολής των φυσικών και πολιτιστικών πόρων	Αριθμός	9407
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Δράσεις προώθησης και τουριστικής προβολής	Αριθμός	9408
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Προβολή σε Εθνικά και Διεθνή ΜΜΕ (αριθμός ΜΜΕ)	Αριθμός	12306
5.12	Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	Συμμετοχή σε Διεθνείς Τουριστικές Εκθέσεις	Αριθμός	12307

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.4.6 Οι Δείκτες του Αναπτυξιακού Στόχου 6

Πίνακας 49. Δείκτες Εκρών Αναπτυξιακού Στόχου 6

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Υποστηρικτικά εργαλεία για την οργάνωση/διαχείριση που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται	Αριθμός	12103
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Δικαιούχοι, φορείς που υποστηρίζονται	Αριθμός	12105
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Αριθμός επιχορηγούμενων φορέων	Αριθμός	
6.2	Τεχνική Βοήθεια	Αριθμός εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)	Αριθμός	12305
6.2	Τεχνική Βοήθεια	Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις	Αριθμός	12201

Πηγή: Ε.Π.Α. 2021-2025

3.5 Η Συμβολή των Αναπτυξιακών Στόχων του Π.Π.Α. στη Επίτευξη των Δεικτών του Ε.Π.Α.

Πίνακας 50. Συσχέτιση Τομέων Παρέμβασης του Π.Π.Α. με τους Δείκτες Ε.Π.Α.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Αναπτυξιακοί Τομείς Παρέμβασης	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΠΑ 2014-2020	Επιλεγμένοι Δείκτες Ε.Π.Α.
ΑΣ1: ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	4803,11210, T3406	
	1.10 Έξυπνες πόλεις	SO023	
	1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	CO10	
	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	CO19, T1812	Ποσοστό κυκλικής χρήσης των υλικών

ΑΣ2: ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	CO1.7, CO20, CO21, CO22, 1901, 2103, 2106, 8701, 8704, 8705, 8709, 8710, 8712, 8713, 8714, 8715, 8716, T2614, T3510, T2250, SO001, T1419, T3403, T2879	
	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντλημυμυρικά κλπ)		
	2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	CO37, CO38, CO39, CO40, 8302, 8303, 9001, 9002, 9003, SO004, SO024, SO025, T4454	Έκθεση σε ατμοσφαιρική ρύπανση από αιωρούμενα σωματίδια (PM2.5)
ΑΣ3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	CO36, T1626, T1627, 11203, 11905	Αριθμός κλινών που συντηρούνται, στελεχώνονται και είναι άμεσα διαθέσιμες προς χρήση (σύνολο κλινών για θεραπευτική και ψυχιατρική περίθαλψη)
	3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης	5101, 5102, 11501, 11502	Συμμετοχή στην επίσημη παιδική μέριμνα ή εκπαίδευση παιδιών κάτω των 3 ετών που διαβιούν σε συνθήκες κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (AROPE)
	3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού		Ποσοστό σχολείων με γρήγορη σύνδεση σε Internet υψηλής ταχύτητας (1GB)
ΑΣ4: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	4.3 Λιμενικών υποδομές	4002, 3901, 3902, 4001, SO028, T2709, T3275, T4404	Δείκτης ποιότητας λιμενικών υποδομών
	4.5 Οδικές υποδομές	CO13, CO13a, CO13a, CO14, CO14a, CO14a, SO028, T4402	Χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομων ανά εκατ. κατοίκους Εμπορευματικές οδικές μεταφορές (δισεκ. τονό-χλμ)
	4.8 Οδική ασφάλεια	3402, 3403, T3276	Χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομων ανά εκατ. κατοίκους
ΑΣ5: ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	12306, 12307	Αρχαιολογικοί χώροι που λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο, ως % του συνόλου

	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	9401, 9402, 9404, 9405	Αρχαιολογικοί χώροι που λειτουργούν με διευρυμένο ωράριο, ως % του συνόλου
ΑΣ6: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤ ΩΝ	6.1 Διοικητική Υποστήριξη	12105	
	6.2 Τεχνική Βοήθεια	12201	

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

3.6 Δυνητικοί Δικαιούχοι 1^{ου} Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν.

Ο ακόλουθος πίνακας αποτυπώνει τους δυνητικούς δικαιούχους σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Ε.Π.Α. σε συνάρτηση με τις προτεινόμενες δέσμες δράσεων που προτείνονται στο παρόν Π.Π.Α. για την Π.Ιονίων Νήσων, βάσει της στόχευσης των Αξόνων Προτεραιότητας του παρόντος και του ενδιαφέροντος που εκδηλώθηκε κατά τις διαβουλεύσεις.

Πίνακας 51: Δυνητικοί Δικαιούχοι των Δράσεων του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
ΑΣ1: Έξυπνη Ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί • Ακαδημαϊκά Ιδρύματα • Φορείς/Κέντρα Έρευνας • Απασχολούμενοι και Αυτοαπασχολούμενοι • Φυσικά Πρόσωπα-Ερευνητές • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Δήμοι της Π. Ιονίων Νήσων • Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
ΑΣ2: Πράσινη Ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Ακαδημαϊκά Ιδρύματα • Φορείς/Κέντρα Έρευνας • Φυσικά Πρόσωπα-Ερευνητές • Απασχολούμενοι • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Δήμοι της Π. Ιονίων Νήσων • Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί • Δημόσια Κτήρια • Ιδιωτικά Κτήρια • Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
ΑΣ3: Κοινωνική Ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Μονάδες Υγείας • Μονάδες Εκπαίδευσης όλων των Βαθμίδων • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Δήμοι της Π.Ιονίων Νήσων • Ιδιωτικές Επιχειρήσεις • Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και ΑΜΕΑ • Άνεργοι και Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού • Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί
ΑΣ4: Ανάπτυξη Υποδομών	<ul style="list-style-type: none"> • Μονάδες Υγείας • Μονάδες Εκπαίδευσης • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Δήμοι της Π. Ιονίων Νήσων • Ιδιωτικές Επιχειρήσεις • Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί
ΑΣ5: Ενίσχυση Εξωστρέφειας	<ul style="list-style-type: none"> • Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί • Ακαδημαϊκά Ιδρύματα • Φορείς/Κέντρα Έρευνας • Συλλογικοί Φορείς • Απασχολούμενοι • Φυσικά Πρόσωπα-Ερευνητές • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Δήμοι της Π. Ιονίων Νήσων • Ιδιωτικές Επιχειρήσεις
ΑΣ6: Υποστήριξη Προγραμμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

3.7 Ενδεικτικό Εφαρμοζόμενο Κανονιστικό Πλαίσιο

Ακολουθώς παρουσιάζεται ενδεικτικά το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει το Π.Π.Α. ήτοι ένα σύνολο κανόνων και οδηγιών με σκοπό τη χρηστή διαχείριση και την υποβοήθηση της Υπηρεσίας Διαχείρισης στο ρόλο και τις αρμοδιότητές της.

- Ο Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης -Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/7-7-2010).
- Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-4-2005).
- Ο Ν.4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»].
- Ο Ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
- ΥΑ 95189 (ΦΕΚ Β' 3961/16-9-2020) Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 – 2025.

4 Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος

Στο Ε.Π.Α. 2021-2025 (βλ. παρ 3, του αρθρ 134, του ν 4635/2019) προβλέπεται ένας έκτος Στόχος με τίτλο: ΑΣ6. «ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» και επιπλέον 2 προτεραιότητες: 6.1 «Διοικητική Υποστήριξη» και 6.2 «Τεχνική Βοήθεια». Η δέσμευση για τον προϋπολογισμό του ΑΠ 6.2 «Τεχνική Βοήθεια» μπορεί να είναι έως το 1% των συνολικών πιστώσεων (5ετίας), και δεν αφορά συνολικά το Στόχο Ανάπτυξης (6) αλλά μόνο τον ΑΠ του ΤΠΑ/Π.Π.Α. 6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ.

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ Π/Υ ΣΤΑ ΠΠΑ	Μ.Ο. * 1% * 5 * ΠΟΣΟΣΤΟ Π/Υ ΣΤΟ ΠΠΑ
#8	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	3,47%	294.950,00€
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ		100%	8.500.850,00€

4.1 Δράσεις που θα Χρηματοδοτηθούν στο Πλαίσιο της Τεχνικής Βοήθειας του Π.Π.Α.

Ακολουθώς παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες οι δράσεις και οι κατανομές προϋπολογισμού που αφορούν τον 6^ο Αναπτυξιακό Στόχο και ειδικότερα την Προτεραιότητα 6.2 Τεχνική Βοήθεια.

Πίνακας 52: Κατανομή του 1^{ου} Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν σε Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΟΣ Προϋπολογισμός 2021-2025
ΑΣ 6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
6.2 Τεχνική Βοήθεια Σύνολο:	294.950,00€
Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α.	294.950,00€

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 53: Πίνακας Χρηματοδοτούμενων Δράσεων Τεχνικής Βοήθειας

Οριζόντιες Κατηγορίες Δράσεων Τεχνικής Βοήθειας	
Τεχνική Υποστήριξη Υλοποίησης του Π.Π.Α.	Οι δράσεις ενδεικτικά δύναται να περιλαμβάνουν: υπηρεσίες συμβούλου τεχνικής βοήθειας για την υλοποίηση και αξιολόγηση του 1 ^{ου} Π.Π.Α., διοργάνωση διαβουλεύσεων, εξορθολογισμό ή/και μετάπτωση δεδομένων δεικτών για το 1 ^ο Π.Π.Α

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

5 Προϋπολογισμός και Χρονοδιάγραμμα του Προγράμματος

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται η παρουσίαση της κατανομής των εγκεκριμένων πόρων Ε.Π.Α. 2021-2025 και των αναμενόμενων πρόσθετων πόρων υπερδέσμευσης στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, οι ποσοτώσεις τους και ο σχετικός χρονοπρογραμματισμός τους.

Οι πόροι που δεσμεύονται για την υλοποίηση του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν και κατανέμονται στην παρούσα ενότητα, προσδιορίζονται με βάση προσδιορίζονται τα ακόλουθα: [... Άρθρο 4 .Προϋπολογισμός ΤΠΑ/ΠΠΑ. Οι προϋπολογισμοί των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025 εγκρίθηκαν με την ΠΥΣ 38/31.8.2020 (ΦΕΚ 174/Α' / 10.9.2020)...]

Πίνακας 54: Κατανομή του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. ανά Στόχο Πολιτικής

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ / ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΟΣ Προϋπολογισμός 2021-2025	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ Ε.Π.Α./Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. 2021-2025
ΑΣ1 ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΕΡΕΥΝΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	1.000.000,00 €	1,20%
ΑΣ2: ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	23.135.000,00 €	29,66%
ΑΣ3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΥΓΕΙΑ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	12.000.000,00 €	15,38%
ΑΣ4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ: ΔΙΚΤΥΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	36.525.000,00 €	48,33%
ΑΣ5 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	4.560.000,00 €	5,85%
ΑΣ6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	780.000,00 €	1,00%
ΣΥΝΟΛΑ	78.000.000,00 €	100,00%

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Ακολούθως παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατανομές των πόρων και ο χρονοπρογραμματισμός του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Πίνακας 55: Αναλυτική Κατανομή Π.Π.Α. ανά Δράση/ Στόχο Πολιτικής/ Προτεραιότητα και Έτος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε ευρώ)					
Α/Α	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ/ ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΠΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΤΗ					
	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
1	1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.200.000,00 €	900.000,00 €	600.000,00 €	300.000,00 €	0,00 €	3.000.000,00 €
1.7	1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	400.000,00 €	300.000,00 €	200.000,00 €	100.000,00 €	0,00 €	1.000.000,00 €
1.7.1	ΔΡΑΣΗ 1.7.1 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ						
1.10	1.10 Έξυπνες πόλεις	400.000,00 €	300.000,00 €	200.000,00 €	100.000,00 €	0,00 €	1.000.000,00 €
1.10.1	ΔΡΑΣΗ 1.10.1 Smart Region						
1.11	1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη	400.000,00 €	300.000,00 €	200.000,00 €	100.000,00 €	0,00 €	1.000.000,00 €
1.11.1	ΔΡΑΣΗ 1.11.1 Ψηφιακές δεξιότητες εργαζομένων						
2	2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	7.101.000,00 €	5.637.250,00 €	2.313.500,00 €	1.704.000,00 €	2.379.250,00 €	19.135.000,00 €
2.1	2.1 Ενεργειακή απόδοση	200.000,00 €	104.000,00 €	40.000,00 €	56.000,00 €	0,00 €	400.000,00 €
2.1.1	ΔΡΑΣΗ 2.1.1:ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΙΣ Π.Ε.						
2.3	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	1.700.000,00 €	1.275.000,00 €	425.000,00 €	425.000,00 €	425.000,00 €	4.250.000,00 €
2.3.1	ΔΡΑΣΗ 2.3.1:ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ						
2.4	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	800.000,00 €	800.000,00 €	800.000,00 €	800.000,00 €	800.000,00 €	4.000.000,00 €
2.4.1	ΔΡΑΣΗ 2.4.1. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						

2.9	<i>2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)</i>	3.766.500,00 €	2.929.500,00 €	837.000,00 €	0,00 €	837.000,00 €	8.370.000,00 €
2.9.1	ΔΡΑΣΗ 2.9.1: ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ι.Ν.						
2.9.2	ΔΡΑΣΗ 2.9.2: ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΙ ΠΟΤΑΜΩΝ, ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ, ΡΕΜΑΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΙΝ						
2.9.3	ΔΡΑΣΗ 2.9.3: ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΡΕΜΑΤΩΝ						
2.11	<i>2.11 Πράσινες πόλεις</i>	634.500,00 €	528.750,00 €	211.500,00 €	423.000,00 €	317.250,00 €	2.115.000,00 €
2.11.1	ΔΡΑΣΗ 2.11.1: ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ						
2.11.2	ΔΡΑΣΗ 2.11.2: ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ						
3	3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	5.300.000,00 €	5.900.000,00 €	800.000,00 €	0,00 €	0,00 €	12.000.000,00 €
3.1	<i>3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός</i>	1.600.000,00 €	1.600.000,00 €	800.000,00 €	0,00 €	0,00 €	4.000.000,00 €
3.1.1	ΔΡΑΣΗ 3.1.1: ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
3.1.2	ΔΡΑΣΗ 3.1.2: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝ						
3.8	<i>3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης</i>	2.700.000,00 €	3.300.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	6.000.000,00 €
3.8.1	ΔΡΑΣΗ 3.8.1: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ & ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ						
3.8.2	ΔΡΑΣΗ 3.8.2: ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΙΝ						
3.13	<i>3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού</i>	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	2.000.000,00 €

3.13.1	ΔΡΑΣΗ 3.13.1: ΈΡΓΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ / ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ / ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ/ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ / ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ						
4	4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	11.934.310,00 €	12.000.260,00 €	3.685.710,00 €	5.640.010,00 €	5.264.760,00 €	38.525.050,00 €
4.3	<i>4.3 Λιμενικές υποδομές</i>	1.170.000,00 €	1.755.000,00 €	1.228.500,00 €	887.500,00 €	809.000,00 €	5.850.000,00 €
4.3.1	ΔΡΑΣΗ 4.3.1: ΕΡΓΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΛΙΜΕΝΩΝ						
4.3.2	ΔΡΑΣΗ 4.3.2: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ						
4.3.3	ΔΡΑΣΗ 4.3.3.: ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΦΥΓΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ						
4.3.4	ΔΡΑΣΗ 4.3.4.: ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΕΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
4.3.5	ΔΡΑΣΗ 4.3.5.: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ						
4.3.6	ΔΡΑΣΗ 4.3.6.: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ , ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΑΘΩΝ, ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ						
4.5	<i>4.5 Οδικές υποδομές</i>	9.619.310,00 €	9.165.260,00 €	1.512.210,00 €	3.987.510,00 €	3.690.760,00 €	27.975.050,00 €
4.5.1	ΔΡΑΣΗ 4.5.1: ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ / ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
4.5.2	ΔΡΑΣΗ 4.5.2: ΕΡΓΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΗΣ ΠΙΝ						
4.5.3	ΔΡΑΣΗ 4.5.3: ΝΕΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΠΟΛΕΩΝ / ΟΙΚΙΣΜΩΝ						
4.5.4	ΔΡΑΣΗ 4.5.4: ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΠΟΛΕΩΝ						
4.5.5	ΔΡΑΣΗ 4.5.5: ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΥΚΛΙΚΩΝ ΚΟΜΒΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						

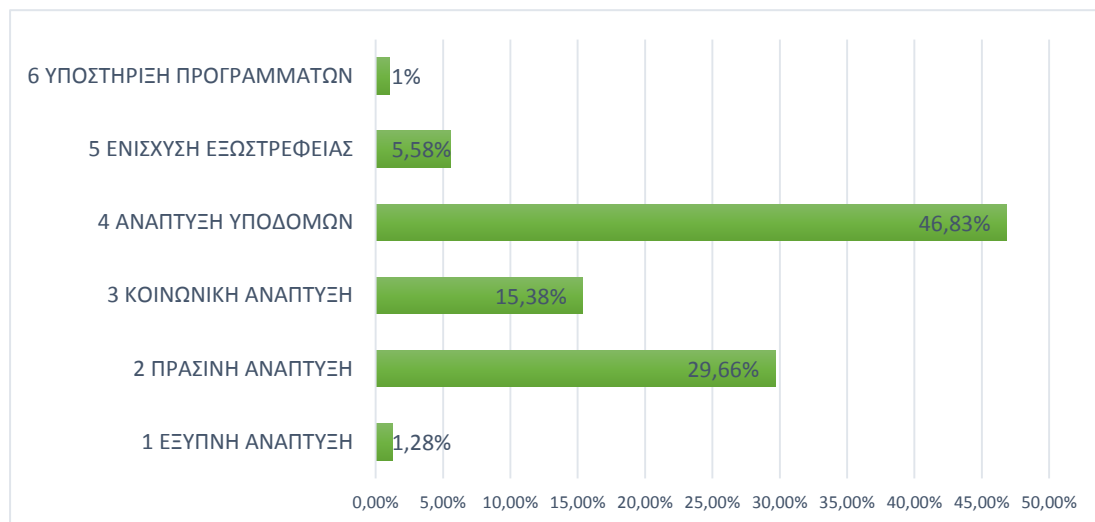
4.5.6	ΔΡΑΣΗ 4.5.6: ΝΕΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						
4.5.7	ΔΡΑΣΗ 4.5.7: ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΟΔΩΝ						
4.5.8	ΔΡΑΣΗ 4.5.8: ΜΕΛΕΤΕΣ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						
4.5.9	ΔΡΑΣΗ 4.5.9: ΜΕΛΕΤΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						
4.5.10	ΔΡΑΣΗ 4.5.10: ΜΕΛΕΤΕΣ ΝΕΩΝ ΓΕΦΥΡΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						
4.8	4.8 Οδική ασφάλεια	945.000,00 €	1.080.000,00 €	945.000,00 €	765.000,00 €	765.000,00 €	4.500.000,00 €
4.8.1	ΔΡΑΣΗ 4.8.1: ΕΡΓΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΗΣ - ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ						
4.8.2	ΔΡΑΣΗ 4.8.2: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΦΩΤΕΙΝΩΝ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ						
4.10	4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα	200.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	200.000,00 €
4.10.1	ΔΡΑΣΗ 4.10.1 : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	1.608.700,00 €	2.706.500,00 €	244.800,00 €	0,00 €	0,00 €	4.560.000,00 €
5.1	5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	300.000,00 €	700.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	1.000.000,00 €
5.1.1	ΔΡΑΣΗ 5.1.1: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ						
5.3	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	1.133.700,00 €	1.681.500,00 €	244.800,00 €	0,00 €	0,00 €	3.060.000,00 €
5.3.1	ΔΡΑΣΗ 5.3.1: ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ						

5.3.2	ΔΡΑΣΗ 5.3.2: ΕΡΓΑ ΑΝΑΣΚΑΣΦΗΣ/ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ						
5.3.3	ΔΡΑΣΗ 5.3.3: ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ/ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ / ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ / ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ						
5.3.4	ΔΡΑΣΗ 5.3.4: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ/ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΠΟΛΥΧΩΡΟΥ Ι.ΝΑΟΥ						
5.6	<i>5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού</i>	175.000,00 €	325.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	500.000,00 €
5.6.1	ΔΡΑΣΗ 5.6.1: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΠΟΛΥΧΩΡΟΥ						
6	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	155.990,00 €	155.990,00 €	155.990,00 €	155.990,00 €	155.990,00 €	779.950,00 €
6.1	<i>6.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ</i>	97.000,00 €	97.000,00 €	97.000,00 €	97.000,00 €	97.000,00 €	485.000,00 €
6.1.1.	ΔΡΑΣΗ 6.1.1: Πόροι του ΠΕΡΙΦ. ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤ.Άρθρου 55						
6.2	<i>6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ</i>	58.990,00 €	58.990,00 €	58.990,00 €	58.990,00 €	58.990,00 €	294.950,00 €
6.2.1	ΔΡΑΣΗ 6.2.1 Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης Ε.Π.Α.						
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Α							78.000.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ ΠΠΑ							

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Συμπερασματικά ο ως άνω χρονοπρογραμματισμός κατανομής των εγκεκριμένων πόρων ύψους 78εκ. ευρώ του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, δεδομένου όλων των παραδοχών που έχουν ληφθεί υπόψη (ως αναλύονται σε προηγούμενες ενότητες) είναι απόλυτα ρεαλιστικός και εφαρμόσιμος.

Εικόνα 2.Κατανομή Πόρων Ανά Στόχο

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Μείζονος σημασίας, στην εξέλιξη του Π.Π.Α. είναι η έγκαιρη υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων/έργων κατά τα πρώτα δύο έτη, ώστε ακολούθως να καταστεί εφικτή η μόχλευση των πρόσθετων πόρων της υπερδέσμευσης προς επίτευξη της ισόρροπης ανάπτυξης στους Στόχους Πολιτικής: 1, 4, 5.

6 Η Συμβολή του Προγράμματος στην εφαρμογή Δημόσιων Πολιτικών

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται η παρουσίαση της ανάδειξη της συμβατότητας και η συνάφεια του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με άλλες εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές.

6.1 Συμβατότητα του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης με το Ε.Π.Α.

Στην ακόλουθη υποενότητα θα αναδειχθεί η συσχέτιση του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους του Ε.Π.Α.. Ωστόσο με δεδομένο ότι οι περισσότερες δράσεις του προγράμματος αφορούν σε εξέλιξη έργα τα οποία έχουν σχεδιαστεί, εστιάσει και υλοποιηθεί μερικώς για να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες ανά τομέα, η βαθμολόγηση της συσχέτισής τους –εν αντιθέσει με προγράμματα που βρίσκονται στο στάδιο μόνο του προγραμματισμού- παρουσιάζει αποκλειστικά και μόνο «πολύ ισχυρή συσχέτιση» (βλ. σημειώσεις στους ακόλουθους πίνακες: ●● - πολύ ισχυρή συσχέτιση, ●● - ισχυρή συσχέτιση, ● - συσχέτιση).

Πίνακας 56: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 1 της Έξυπνης Ανάπτυξης

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικό στόχοι			Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Έρευνα και Ανάπτυξη	Ψηφιακός μετασχηματισμός	Καινοτομία και επιχειρηματικότητα	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές Εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή / περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Λοιπές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό περιβάλλον	Πολιτιστική κληρονομιά
Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής													
Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα													
Πρωώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις													
Συστάδες ανάπτυξης													
Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότη τα													

Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση													
Ηλεκτρονική υγεία (e-health)		•••		•••				•••					
Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης								•••					
Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος													
Έξυπνες πόλεις		•••		•••				•••					
Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη		•••		•••				•••					

Σημείωση: ••• - πολύ ισχυρή συσχέτιση, •• - ισχυρή συσχέτιση, • - συσχέτιση

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 57: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 2 της Πράσινης Ανάπτυξης

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικόί στόχοι			Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Μετάβαση σε κυκλική οικονομία	Προστασία του περιβάλλοντος	Αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πίεση	Αλλαγή παραγωγικού μοντέλου	Τεχνολογικές Εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή / περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Λοιπές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό περιβάλλον	Πολιτιστική κληρονομιά
Ενεργειακή απόδοση		•••	•••					•••					
Στήριξη ΑΠΕ - συμπαραγωγή													
Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα- ενεργειακή μετάβαση													
Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων		•••	•••	•••				•••		•••	•••	•••	
Ανάπτυξη υποδομών προστασίας		•••	•••	•••				•••		•••	•••		
Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων													
Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	•••	•••						•••		•••		•••	
Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής &													

αποδοτικής χρήσης πόρων													
Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς													
Πράσινη επιχειρηματικότητα													
Πράσινες πόλεις		•••									•••		

Σημείωση: ••• - πολύ ισχυρή συσχέτιση, •• - ισχυρή συσχέτιση, • - συσχέτιση

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Πίνακας 58: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 3 της Κοινωνικής ανάπτυξης

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικό στόχοι				Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Υγεία και αθλητισμός	Απασχόληση	Παιδεία	Κοινωνική συνοχή	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές Εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή / περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Λοιπές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	φυσικό περιβάλλον	Πολιτιστική κληρονομιά
Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	•••			•••	•••					•••				
Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	•••		•••	•••						•••		•••		
Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης														
Δράσεις εκπαίδευσης - κατάρτισης εργαζομένων														
Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό														
Κοινωνικές επενδύσεις (στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)		•	•••	•••	•••									
Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού στην εκπαίδευση														

μορφές τουρισμού													
Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	...	...		...	...			...		...	...		...
Τουρισμός και πολιτιστική κληρονομιά - προστασία, ανάπτυξη και προβολή	...	...	...	...	...			...		...	...	...	...
Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα													
Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού													
Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες													
Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές													
Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό													
Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με ΠΟΠ και ΠΓΕ													
Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος													
Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών													

Σημείωση: ●●● - πολύ ισχυρή συσχέτιση, ●● - ισχυρή συσχέτιση, ● - συσχέτιση

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι τα έργα του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. δεν εξυπηρετούν απλά τις προκλήσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2025, αλλά βελτιστοποιούν και την κατάταξη της Περιφέρειας ως προς τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α..

6.2 Συμβατότητα με Περιφερειακές και Εθνικές Στρατηγικές

Στην ακόλουθη υποενότητα θα αναδειχθεί η συμβατότητα/συνάφεια του Π.Π.Α. με τις υφιστάμενες και εν εξελίξει ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές. Ωστόσο και εδώ λειτουργούν δύο διαφοροποιητικοί παράγοντες εν αντιθέσει με αντίστοιχα προγράμματα που βρίσκονται στο στάδιο μόνο του προγραμματισμού.

Πρώτον, οι περισσότερες δράσεις του προγράμματος αφορούν σε εξέλιξη έργα τα οποία έχουν σχεδιαστεί, εστιάσει και υλοποιηθεί μερικώς για να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες ανά τομέα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να προσδώσουν γενικότερα πρόσθετη συνάφεια/ συμβατότητα στο Π.Π.Α. καθόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά τους άξονες/ προτεραιότητες /ειδικούς στόχους στους οποίους εντάχθηκαν.

Δεύτερον, τα εν' λόγω έργα του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. αποτελούσαν και αποτελούν μέρη μιας ευρύτερης, συμπληρωματικής (στο ΕΣΠΑ, συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε., κλπ) και ολοκληρωμένης περιφερειακής στρατηγικής (για την περίοδο 2014-2020), ως εκ τούτου οι οριζόντιες συνάφειες/συμβατότητές τους με άλλες στρατηγικές είτε ήδη επιτεύχθηκαν ή καλύπτονται από συμπληρωματικές δράσεις/έργα αυτών.

Μόνο σε μια αναθεωρημένη έκδοση του Π.Π.Α. όπου σε αυτή θα εμπεριέχονταν ικανό πλήθος νέων έργων για την νέα προγραμματική περίοδο 2021-2025/27 θα μπορούσε πραγματικά να αποτυπωθεί η συνάφεια του προγράμματος με τις σε εξέλιξη ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, οι ακόλουθες μετρήσεις είναι ενδεικτικές και όχι απόλυτες της συνάφειας που επιτυγχάνεται από την ολοκλήρωση των δράσεων/έργων του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Π.Ι.Ν.

Ακολουθώς, ο μέσος όρος (%) της συνάφειας που επιτυγχάνεται θα προσδιορίζεται με βάση το συνολικό άθροισμα δράσεων ανά στρατηγική του Π.Π.Α. έναντι του συνολικού αθροίσματος των μετρήσεων που καταγράφηκαν.

6.2.1 Συμβατότητα με Ευρωπαϊκές Στρατηγικές

Πίνακας 61: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020

Στόχοι της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020							
Άξονες Προτεραιότητας ΠΠΑ	Απασχόληση	Έρευνα & Ανάπτυξη	Κλιματική ή Αλλαγή & Ενέργεια	Εκπαίδευση	Φτώχεια & Κοινωνικός Αποκλεισμός	Σύνολο (s)	Τιμή Συνάφειας
1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής							
1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και							

λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα							
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις							
1.4 Συστάδες ανάπτυξης							
1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (αυτοματοποίηση της παραγωγής, αξιοποίηση της συνδεσιμότητας και των μεγάλων όγκων δεδομένων, διαδίκτυο των πραγμάτων, cloud computing κλπ)							
1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)							
1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	1	3	0	1	5	10	0,4
1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης	1	3	0	1	5	10	0,4
1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος							
1.10 Έξυπνες πόλεις	1	3	0	1	5	10	0,4
1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη							
2.1 Ενεργειακή απόδοση	1	0	5	0	0	6	0,24
2.2 ΑΠΕ – συμπαραγωγή							
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	3	0	5	0	3	11	0,44

2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	1	0	5	0	5	11	0,44
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση							
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων							
2.7 Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)							
2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων							
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	3	0	5	1	5	14	0,56
2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)							
2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	3	1	3	1	5	13	0,52
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	0	1	0	0	5	6	0,24
3.2 Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης,							

μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)							
3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό							
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ							
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)							
3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)							
3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων							
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)	3	3	1	5	3	15	0,6
3.9 Δημιουργία πρότυπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης							

3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ							
3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση.							
3.12 Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)							
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	3	0	0	5	3	11	0,44
3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών							
3.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη							
4.1 Υποδομές ΤΠΕ							
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές							
4.3 Λιμενικές υποδομές	5	0	3	3	3	14	0,56
4.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο							
4.5 Οδικές υποδομές	5	1	5	5	5	21	0,84
4.6 Υποδομές αερομεταφορών							
4.7 Υδατοδρόμια							
4.8 Οδική ασφάλεια	3	1	5	1	5	15	0,6
4.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών							
4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα							
4.11 Επενδύσεις στην Εφοδιαστική αλυσίδα							
5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	5	1	0	3	5	14	0,56

5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)							
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	5	1	0	3	5	14	0,56
5.4 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς							
5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα							
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου Πολιτισμού							
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες							
5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές							
5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)							
5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών							
5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό							

(συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ.)							
5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							
5.13 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							
6.1 Τεχνική βοήθεια	3	1	3	1	3	11	0,44
Σύνολο	46	19	40	31	70	206	48,47 %
Τιμή συνάφειας	2,71	1,12	2,35	1,82	4,12		

Σημειώσεις: Μέγιστη Τιμή Συνάφειας=5. (5) πολύ ισχυρή συνάφεια, (3) μέτρια συνάφεια, (1) ελάχιστη συνάφεια, (0 ή κενό) καμία συνάφεια.

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι επιτυγχάνεται μέγιστη συνάφεια (σημαντικά άνω του 50%) στις δράσεις: 2.1 Ενεργειακή Απόδοση (56%), 4.3 (56%), 5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές (56%), 5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος (56%), 4.8 Οδική ασφάλεια (60%), 3.10 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (60%) και 4.5 Ανάπτυξη, βελτίωση, εκσυγχρονισμός οδικών υποδομών (84%). Συμπερασματικά προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος ποσοστού συνάφειας **48,47** αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι οι δράσεις του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις, συνάδουν με τον σχεδιασμό και συμβάλουν ικανοποιητικά ως προς την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής: «Ευρώπη 2020».

Πίνακας 62: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020

Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) 2014 -2020							
Αξονες Προτεραιότητας ΠΠΑ	Επιχειρηματικότητα Ανταγωνιστικότητα Καινοτομία	Ανθρώπινο δυναμικό- Κοινωνική ενσωμάτωση	Περιβάλλον	Επάρκεια Δημόσιας Διοίκησης	Υποδομές για ανάπτυξη	Σύνολο (s)	Τιμή Συνάφειας
1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής							
1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα							
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις							
1.4 Συστάδες ανάπτυξης							

1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (αυτοματοποίηση της παραγωγής, αξιοποίηση της συνδεσιμότητας και των μεγάλων όγκων δεδομένων, διαδίκτυο των πραγμάτων, cloud computing κλπ)							
1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)							
1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	1	3	0	0	5	9	0,36
1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης	1	3	0	0	5	9	0,36
1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος							
1.10 Έξυπνες πόλεις	1	3	0	0	5	9	0,36
1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη							
2.1 Ενεργειακή απόδοση	0	0	5	0	3	8	0,32
2.2 ΑΠΕ – συμπαραγωγή							
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	0	3	5		3	11	0,44
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	0	1	5		3	9	0,36
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση							
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων							
2.7 Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)							
2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων							
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση -	0	2	5	3	5	15	0,6

αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)							
2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)							
2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	0	1	3	0	3	7	0,28
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	0	1	0	0	3	4	0,16
3.2 Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)							
3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό							
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ							
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)							
3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)							
3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων							
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών,	0	3	0	0	3	6	0,24

επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)							
3.9 Δημιουργία πρότυπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης							
3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ							
3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση.							
3.12 Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)							
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	0	3	3	3	5	14	0,56
3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών - στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών							
3.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη							
3.16 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού							
3.17 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών - στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών							
4.1 Υποδομές ΤΠΕ							
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές							
4.3 Λιμενικές υποδομές	3	1	1	1	5	11	0,44
4.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο							
4.5 Οδικές υποδομές	1	3		1	5	10	0,4
4.6 Υποδομές αερομεταφορών							
4.7 Υδατοδρόμια							
4.8 Οδική ασφάλεια	1	3		1	5	10	0,4
4.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών							
4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα							
4.11 Επενδύσεις στην Εφοδιαστική αλυσίδα							

5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	1	1	0	5	1	8	0,32
5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)							
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	3	1	1	1	5	11	0,44
5.4 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς							
5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα							
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου Πολιτισμού							
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες							
5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές							
5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)							
5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών							
5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ.)							
5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							
5.13 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							

6.1 Τεχνική βοήθεια	3	1	0	5	0	9	0,36
Σύνολο	15	33	28	20	64	160	37,65%
Τιμή συνάφειας	0,88	1,94	1,65	1,18	3,76		

Σημειώσεις: Μέγιστη Τιμή Συνάφειας=5. (5) πολύ ισχυρή συνάφεια, (3) μέτρια συνάφεια, (1) ελάχιστη συνάφεια, (0 ή κενό) καμία συνάφεια.

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι επιτυγχάνεται μέγιστη συνάφεια (σημαντικά άνω του 50%) στις δράσεις: 3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού (56%) και 2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (60%). Συμπερασματικά προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος ποσοστού συνάφειας **37,65%** αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι οι δράσεις του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης είναι συμπληρωματικές μιας ευρύτερης περιφερειακής στρατηγικής για την περίοδο 2014-202, αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις, συνάδουν με τον σχεδιασμό και συμβάλουν ικανοποιητικά ως προς την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής: «ΕΣΠΑ 2014-2020».

Πίνακας 63: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους του Νέου ΕΣΠΑ 2021-2027

Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ της περιόδου 2021-2027							
Αξονες Προτεραιότητας ΠΠΑ	Μία εξυπνότερη Ευρώπη	Μία πιο πράσινη Ευρώπη	Μία πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη	Μία πιο κοινωνική Ευρώπη	Μία Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες	Σύνολο (s)	Τιμή Συνάφειας
1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής							
1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα							
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις							
1.4 Συστάδες ανάπτυξης							
1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (αυτοματοποίηση της παραγωγής, αξιοποίηση της συνδεσιμότητας και των μεγάλων όγκων δεδομένων, διαδίκτυο των							

πραγμάτων, cloud computing κλπ)							
1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)							
1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	3	5	1	5	3	17	0,68
1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης	3	5	1	5	3	17	0,68
1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος							
1.10 Έξυπνες πόλεις	3	5	1	5	3	17	0,68
1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη							
2.1 Ενεργειακή απόδοση	0	5	0	0	0	5	0,2
2.2 ΑΠΕ – συμπαράγωγή							
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	0	5	0	0	3	8	0,32
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	0	1	5	0	3	9	0,36
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση							
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων							
2.7 Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)							
2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων							
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	0	5	1	0	1	7	0,28

2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)							
2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	0	3	0	0	1	4	0,16
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	0	0	0	5	0	5	0,2
3.2 Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)							
3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό							
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ							
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)							
3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)							
3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων							
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και	0	0	3	5	0	8	0,32

λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)							
3.9 Δημιουργία πρότυπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης							
3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ							
3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση.							
3.12 Προσέλευση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)							
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	0	3	3	3	5	14	0,56
3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών							
3.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη							
3.16 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού							
3.17 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών							
4.1 Υποδομές ΤΠΕ							
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές							
4.3 Λιμενικές υποδομές	1	5	5	1	5	17	0,68
4.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο							
4.5 Οδικές υποδομές	1	1	5	3	3	13	0,52
4.6 Υποδομές αερομεταφορών							
4.7 Υδατοδρόμια							
4.8 Οδική ασφάλεια	0	1	5	3	1	10	0,4

4.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών							
4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα							
4.11 Επενδύσεις στην Εφοδιαστική αλυσίδα							
5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	3	1	1	1	5	11	0,44
5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)							
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	1	0	1	3	5	10	0,4
5.4 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς							
5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα							
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου Πολιτισμού							
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες							
5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές							
5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)							
5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών							

5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ.)							
5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							
5.13 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος							
6.1 Τεχνική βοήθεια	3	3	3	3	3	15	0,6
Σύνολο	18	48	35	42	44	187	44,00%
Τιμή συνάφειας	1,06	2,82	2,06	2,47	2,59		

Σημειώσεις: Μέγιστη Τιμή Συνάφειας=5. (5) πολύ ισχυρή συνάφεια, (3) μέτρια συνάφεια, (1) ελάχιστη συνάφεια, (0 ή κενό) καμία συνάφεια.

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι επιτυγχάνεται μέγιστη συνάφεια (σημαντικά άνω του 50%) μόνο στις δράσεις: 4.5 Οδικές υποδομές (52%), 3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού (56%), 4.3 Λιμενικές υποδομές (68%), 1.7 Ηλεκτρονική υγεία και 1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης και 1.10 Έξυπνες Πόλεις (έκαστη 68%) και 6.2 Τεχνική βοήθεια (60%). Συμπερασματικά προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος ποσοστού συνάφειας **44,00%** αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι οι δράσεις του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης είναι συμπληρωματικές μιας ευρύτερης περιφερειακής στρατηγικής για την περίοδο 2014-2020 και ιδιαίτερα του ΕΣΠΑ αλλά δεν συνάδουν επαρκώς με τον σχεδιασμό και την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής: «ΕΣΠΑ 2021-2027». Συνεπώς θα πρέπει οι προγραμματιζόμενες δράσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων σε αυτή την στρατηγική να σηκώσουν το βάρος της ισόρροπης ανάπτυξης, τουλάχιστον κατά τα πρώτα δύο έτη εξέλιξης του Π.Π.Α.. Στη συνέχεια, με την αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας και την επικαιροποίηση του Π.Π.Α. θα καταστεί εφικτή η μεγέθυνση της συνάφειας του Π.Π.Α. με το ΕΣΠΑ 21-27 της Π.Ι.Ν.

6.2.2 Συμβατότητα με Εθνικές Στρατηγικές

Πίνακας 64: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με Αντίστοιχες Εθνικές Στρατηγικές

Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ της περιόδου 2021-2027										
Αξονες Προτεραιότητας ΠΠΑ	Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)	Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική	Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη	Εθνική Στρατηγική για τους Ρομά	Εθνική Στρατηγική για την ΚΑΛΟ	Στρατηγική για την Υγεία	Εθνική Στρατηγική για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση	Σύνολο (s)	Τιμή Συνάφειας
1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς αιχμής										
1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα										
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις										
1.4 Συστάδες ανάπτυξης										
1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα (αυτοματοποίηση της παραγωγής, αξιοποίηση της συνδεσιμότητας και των μεγάλων όγκων δεδομένων, διαδίκτυο των πραγμάτων, cloud computing κλπ)										
1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονική μάθηση, κλπ)										

1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)	0	3	0	0	0	0	5	1	9	0,23
1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης	0	3	0	0	0	0	5	1	9	0,23
1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος										
1.10 Έξυπνες πόλεις	0	3	0	0	0	0	5	1	9	0,23
1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη										
2.1 Ενεργειακή απόδοση	0	0	3	0	0	0		0	3	0,08
2.2 ΑΠΕ – συμπαραγωγή										
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	0	1	3	0	0	0	5	0	9	0,23
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	0	1	3	0	0	0	1	0	5	0,13
2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα- ενεργειακή μετάβαση										
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων										
2.7 Πράσινη επιχειρηματικότητα (επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση γεωργικών αποβλήτων με χρήση ΑΠΕ κλπ)										
2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων										
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	0	0	5	0	0	0	1	0	6	0,15

2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς (βιοποικιλότητα, περιοχές Natura κλπ)										
2.11 Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0,05
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	0	3	0	0	0	0	5	0	8	0,20
3.2 Τόνωση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης (προγράμματα επιχειρηματικής κατάρτισης, μικροπιστώσεις για επιχειρηματικά σχέδια ανέργων κλπ.)										
3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στο εργατικό δυναμικό										
3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ										
3.5 Κοινωνικές επενδύσεις (πχ στήριξη της οικογένειας, ενίσχυση προσχολικής αγωγής)										
3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές (μεταφορικό ισοδύναμο)										
3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων										
3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (μετάβαση σε αποκεντρωμένο σύστημα μεγαλύτερων και λιγότερων μονάδων, ενίσχυση ψηφιακών και	3	5	1	3	1	3	0	3	19	0,48

λοιπών υποδομών, επιμόρφωση εκπαιδευτικών κλπ.)										
3.9 Δημιουργία πρότυπων μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης										
3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ										
3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού (α. 1 παρ. 4 ν. 4019/2011) στην εκπαίδευση.										
3.12 Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain)										
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	1	1	1	1	0	0	0	1	5	0,13
3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών										
3.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη										
3.16 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού										
3.17 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών -στήριξη τοπικών πρωτοβουλιών										
4.1 Υποδομές ΤΠΕ										
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές										
4.3 Λιμενικές υποδομές	0	0	1	3	0	0	3	0	7	0,18
4.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο										
4.5 Οδικές υποδομές	0	0	3	3	0	0	3	0	9	0,23
4.6 Υποδομές αερομεταφορών										

4.7 Υδατοδρόμια											
4.8 Οδική ασφάλεια	0	0	3	3	0	0	3	0	9	0,23	
4.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών											
4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα											
4.11 Επενδύσεις στην Εφοδιαστική αλυσίδα											
5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές	5	0	1	0	0	3	0	0	9	0,23	
5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)											
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	5	0	1	0	0	3	0	0	9	0,23	
5.4 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής στον τομέα του τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς											
5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα											
5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου Πολιτισμού											
5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες											
5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές											

5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)										
5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών										
5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ.)										
5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος										
5.13 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος										
6.1 Τεχνική βοήθεια	5	5	5	5	5	5	5	5	40	1,00
Σύνολο	19	25	31	18	6	14	41	13	167	24,56%
Τιμή συνάφειας	1,12	1,47	1,82	1,06	0,35	0,82	2,41	0,76		

Σημειώσεις: Μέγιστη Τιμή Συνάφειας=5. (5) πολύ ισχυρή συνάφεια, (3) μέτρια συνάφεια, (1) ελάχιστη συνάφεια, (0 ή κενό) καμία συνάφεια.

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι επιτυγχάνεται μέγιστη συνάφεια (σημαντικά άνω του 50%) μόνο στη δράση: 6.1 Τεχνική βοήθεια (100%). Συμπερασματικά, προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος ποσοστού συνάφειας **24,56%** του 1ου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης επί όλων των προαναφερόμενων στρατηγικών είναι ανεπαρκής για να τις στηρίξει ικανοποιητικά.

Επίσης, αποδεικνύει ότι οι δράσεις του Π.Π.Α. είναι συμπληρωματικές της ευρύτερης περιφερειακής στρατηγικής ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014-2020 και δεν συνάδουν επαρκώς με τον σχεδιασμό και την επίτευξη των στόχων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2025/27.

Επομένως, θα πρέπει οι προγραμματιζόμενες δράσεις της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την νέα προγραμματική περίοδο σε κάθε μία εκ των προαναφερόμενων στρατηγικών να σηκώσουν το βάρος της ισόρροπης ανάπτυξης, τουλάχιστον κατά τα πρώτα δύο έτη εξέλιξης του Π.Π.Α..

Στη συνέχεια, με την αξιοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας και την επικαιροποίηση του Π.Π.Α. θα καταστεί εφικτή η μεγέθυνση της συνάφειας του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Π.Ι.Ν. με τις επιμέρους Εθνικές Στρατηγικές.

7 Οριζόντιες Πολιτικές

7.1 Συμβολή του Προγράμματος στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» θέτει ως μια από τις τρεις προτεραιότητες τη «Βιώσιμη ανάπτυξη – με την προώθηση μιας πιο αποτελεσματικής στη χρησιμοποίηση των πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας». Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 άρθρο 8 «Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προώθηση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, της απόδοσης των πόρων, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, της προστασίας της βιοποικιλότητας, της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνου κατά την προετοιμασία και εφαρμογή των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων». Στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης συνιστά η κάλυψη των αναγκών των σημερινών γενεών, χωρίς όμως να τίθεται σε κίνδυνο η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύπτουν τις δικές τους ανάγκες. Η βιώσιμη ανάπτυξη συνιστά μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές οι οποίες αλληλοενισχύονται.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη στρατηγική της προσέγγιση για την υλοποίηση της Ατζέντας 2030, καθώς και για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, τον Νοέμβριο του 2016. Το 2019 ξεκίνησε η διαδικασία σύνταξης ενός Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής για τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), εντός του οποίου περιλαμβάνονται το σύνολο των κεντρικών και μακροπρόθεσμων μέτρων πολιτικής που έχουν ή πρόκειται να υιοθετηθούν από τη Ελλάδα, ώστε να υπεισέλθει με ισόρροπο και ολοκληρωμένο τρόπο, η υιοθέτηση του συνόλου των ΣΒΑ. Για την αξιολόγηση και παρακολούθηση του αντίκτυπου των πολιτικών για την βιώσιμη ανάπτυξη στην κοινωνία, η Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης υιοθέτησε την εφαρμογή δεικτών, οι οποίοι θα επικαιροποιούνται και θα προσαρμόζονται, κάθε φορά, ανάλογα με τις εξελίξεις σε επιμέρους πολιτικές προτεραιότητες και τα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα, έχουν επιλεγεί τόσο από το σύνολο των 232 υιοθετηθέντων από τον ΟΗΕ σχετικών δεικτών, όσο και από το αντίστοιχο πλαίσιο των 100 δεικτών της Eurostat.

Δεδομένου ότι η ενσωμάτωση των αρχών της αειφορίας στην κατάρτιση των Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης 2021-2025 αποτελεί επιταγή, εφαρμόζεται η Οδηγία 2001/42 σχετικά με την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ορισμένων Σχεδίων και Προγραμμάτων, όπως έχει εναρμονιστεί στο εθνικό δίκαιο. Ο στόχος της εφαρμογής της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ) κατά την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, είναι αφενός η εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του Προγράμματος, και αφετέρου η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στη διαδικασία προγραμματισμού. Στο πλαίσιο της κατάρτισης των Προγραμμάτων Ανάπτυξης, η Στρατηγική Περιβαλλοντικής Εκτίμησης συνιστά μια «παράλληλη και συμπληρωματική» διαδικασία με την εκπόνηση των ΠΠΑ.

Για το παρόν 1^ο Σχέδιο του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. έχει ήδη εγκριθεί με την υπ. αρ. XXX·XXX·Χ·ΧΧ·Χ·Χ·Χ. η σχετική Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης.

7.2 Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα των Φύλων

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών συνιστά αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναγνωρίζεται ως κρίσιμος παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Η ισότητα των φύλων αποτελεί πολιτικό και αναπτυξιακό στόχο, τόσο σε επίπεδο χάραξης και εφαρμογής εθνικής πολιτικής, όσο και σε επίπεδο έργων που η υλοποίησή τους χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αρχή των ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες εμπεριέχεται ως στόχος στις ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις από το 1988, ενώ η ένταξη της διάστασης του φύλου σημαίνει ότι λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις όλων των γενικών μέτρων και παρεμβάσεων στην αντίστοιχη θέση των γυναικών και των ανδρών κατά το σχεδιασμό. Η έννοια αυτή καλύπτει επίσης το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ειδικών συμπληρωματικών μέτρων και παρεμβάσεων με στόχο να προωθηθεί η ισότητα και να βρεθούν οι γυναίκες να συμμετέχουν και να ωφελούνται εξίσου με τους άνδρες.

Σήμερα, οι άνισες συνθήκες ζωής και εργασίας των ανδρών και των γυναικών επιδεινώνονται, εξαιτίας και των συνεπειών της σοβαρής οικονομικής κρίσης σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Στην Ελλάδα, η πολύπλευρη επίθεση της κρίσης στα κεκτημένα δικαιώματα των γυναικών, πολλαπλασίασε τα εμπόδια ισότιμης ένταξής τους στην αγορά εργασίας, οδηγώντας έτσι ένα τεράστιο αριθμό νέων γυναικών στην ανεργία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κρίση της απασχόλησης έπληξε κυρίως τις γυναίκες μεσαίας και υψηλής εκπαίδευσης, οι οποίες είχαν ως κυρίαρχη επαγγελματική διέξοδο τον δημόσιο τομέα. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω διαπιστώσεων, ένα μεγάλο τμήμα του γυναικείου πληθυσμού που βιώνει τις διακρίσεις λόγω φύλου, απομονώνεται, ενώ τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας το καθιστούν όμηρο των καταστάσεων της φτώχειας, αναγκάζοντάς το, είτε να περιπέσει σε κατάσταση «μόνιμης φτώχειας» είτε να συντηρείται από το συγγενικό ή φιλικό του περιβάλλον χωρίς καμιά επαγγελματική διέξοδο και κοινωνική προοπτική.

Οι νομοθετικές ρυθμίσεις σε πολλά επίπεδα έχουν διαμορφώσει το θεσμικό πλαίσιο για την τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης στη βάση του φύλου σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των πολιτών. Αρκετές μελέτες και έργα έχουν εκπονηθεί μέχρι σήμερα για την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης των ανισοτήτων ανάμεσα στα φύλα, σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι επίσημες στατιστικές που τηρούνται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ενσωματώνουν τη μεταβλητή του φύλου προκειμένου να είναι εφικτή η συγκριτική τους μελέτη. Οι Άξονες πολιτικής και οι δράσεις που επιλέγονται στο πλαίσιο του ΠΠΑ Ιονίων Νήσων έχουν υψηλή συμβολή και δεσμεύονται για την τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

Η αρχή της ισότητας των δύο φύλων διέπει το σχεδιασμό του νέου Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης. Ειδικότερα η συμβολή του Προγράμματος στην ισότητα των φύλων διασφαλίζεται, αφενός με την αποτύπωση των σημαντικότερων πτυχών των ανισοτήτων, κυρίως ως προς την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και αφετέρου με την ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών για αναβάθμιση της εκπαίδευσης την εστιασμένη δια

βίου μάθηση και τις ενεργές πολιτικές απασχόλησης που αντιμετωπίζουν και θέματα ισότητας των δύο φύλλων.

7.3 Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα Ευκαιριών και Κατάργηση των Διακρίσεων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων για τα Ταμεία (άρθρο 7), τα Κράτη Μέλη και η Επιτροπή διασφαλίζουν την προάσπιση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου κατά τα στάδια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των προγραμμάτων. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά την εκπόνηση και υλοποίηση των Προγραμμάτων. Προς την κατεύθυνση της μη διάκρισης και την ενίσχυση της προσβασιμότητας, οι κύριοι στόχοι καλύπτουν: α) Ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας β) Ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση γ) Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας δ) Καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και διασφάλιση της προσβασιμότητας για τα ΑμεΑ.

Πιο συγκεκριμένα, η ισότητα των ευκαιριών αποτελεί γενική αρχή, οι δύο ουσιαστικές πτυχές της οποίας είναι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας και η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η εν λόγω αρχή εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς, ιδίως, στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και οικογενειακό βίο. Η συνθήκη του Άμστερνταμ εισήγαγε μια νέα διάταξη προκειμένου να ενισχύσει την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που συνδέεται άμεσα με την ισότητα των ευκαιριών. Το άρθρο αυτό προβλέπει τη δυνατότητα λήψης από το Συμβούλιο των αναγκαίων μέτρων για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων λόγω φύλου, φυλής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Η αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης έχει ως στόχο τη διασφάλιση ισότητας στη μεταχείριση των ατόμων ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, φυλής, ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η απαγόρευση κάθε διακριτικής μεταχείρισης λόγω ιθαγένειας προβλέπεται στο άρθρο 12 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. η συνθήκη του Άμστερνταμ περιέλαβε στη συνθήκη ΕΚ ένα νέο άρθρο 13, για να συμπληρώσει την εγγύηση της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στις συνθήκες και να την επεκτείνει στις άλλες περιπτώσεις που προαναφέρονται.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας το 1998 αποφάσισε να αναλάβει εργασίες με σκοπό την εκπόνηση ενός Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ως στόχος τέθηκε η συγκέντρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που ισχύουν σε επίπεδο Ένωσης σε ένα μόνο κείμενο ώστε να καταστούν αυτά περισσότερο σαφή. Ο Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ προκηρύχθηκε επίσημα κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας το 2000 και βασίζεται στις κοινοτικές Συνθήκες, στις διεθνείς συμβάσεις. Ο Χάρτης

καθορίζει μέσω των 54 άρθρων τα θεμελιώδη δικαιώματα όσον αφορά την αξιοπρέπεια, την ελευθερία, την ισότητα, την αλληλεγγύη, την ιδιότητα του πολίτη και τη δικαιοσύνη. Περιλαμβάνει δικαιώματα που δεν διασφαλίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και περιορίζεται στην προστασία των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Πρόκειται ιδίως για τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων, την προστασία των δεδομένων, τη βιοηθική ή το δικαίωμα ορθής διαχείρισης. Οι Άξονες πολιτικής και οι δράσεις που επιλέγονται στο πλαίσιο του ΠΠΑ Ιονίων Νήσων έχουν υψηλή συμβολή και δεσμεύονται για την τήρηση της αρχής της ισότητας των ευκαιριών και κατάργησης των διακρίσεων.

Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του Προγράμματος Ανάπτυξης, περιλαμβάνονται Επενδυτικές Προτεραιότητες που στοχεύουν στην πρόληψη κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλής ή καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των διαφόρων ομάδων-στόχων που κινδυνεύουν από διακρίσεις και, ιδίως, τις απαιτήσεις για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες.

8 Υπηρεσίες Διαχείρισης του Προγράμματος – Οργάνωση και Θεσμικό Πλαίσιο

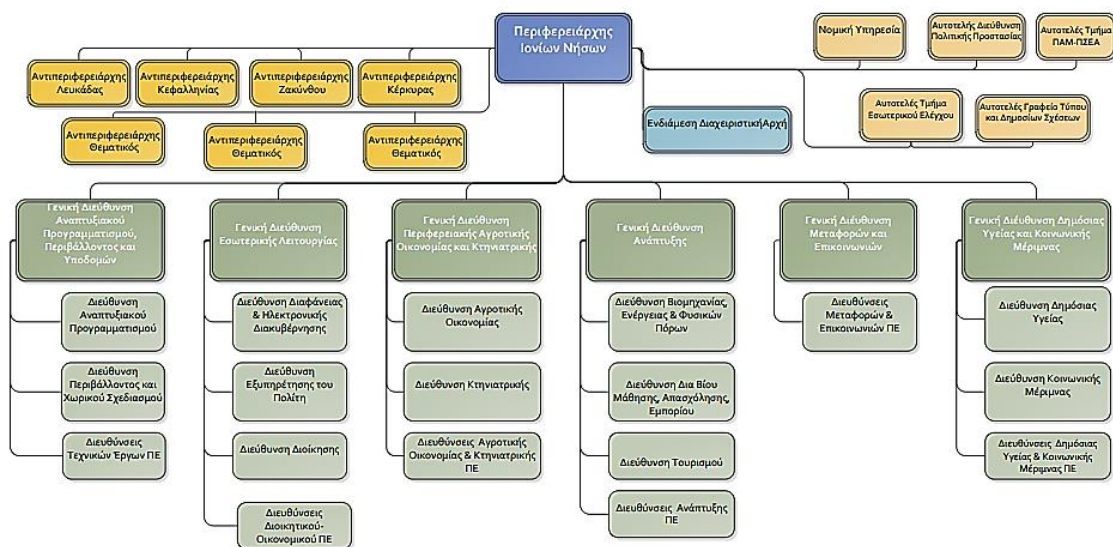
8.1 Οργάνωση και Αρμοδιότητες

Σκοπός ορισμού της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ως αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης είναι η διαμόρφωση και διαχείριση της αναπτυξιακής στρατηγικής για την περίοδο 2021-2025 και ειδικότερα ο σχεδιασμός, η παρακολούθηση και η εφαρμογή του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης που θα επιτρέψει τη βέλτιστη αξιοποίηση των εθνικών πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

8.2 Η Υπηρεσία Διαχείρισης του Π.Π.Α. στην Π.Ι.Ν.

Με την υπ. αριθμό. Οικ.92396/35883/24-11-2020 (ΑΔΑ:6ΦΩΙ7ΛΕ-ΠΧΥ) Απόφαση της Περιφερειάρχη ορίζεται ως αρμόδια Υπηρεσία κατάρτισης του Π.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων η **Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού** της Περιφέρειας.

Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων υπάγεται στην **Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών** με βάση τον υφιστάμενο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας όπως συστάθηκε με το Π.Δ.147 «Οργανισμός της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων», και ισχύει σήμερα.

Εικόνα 3: Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, Πηγή: ΠΕΠ 2014-2020

Αναλυτικότερα, με βάση τα ανωτέρω η διάρθρωσή της **Γενικής Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών** είναι :

Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την

καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Η **Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών** συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

- 1. Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού** με έδρα την Κέρκυρα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ανάγονται ιδίως στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας. Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:
  - Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής
  - Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων
  - Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης
  - Τμήμα Τεκμηρίωσης
- 2. Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού** με έδρα την Κέρκυρα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων:
  - Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα την Κέρκυρα και τοπική αρμοδιότητα σ' όλη την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
  - Τμήμα Περιβάλλοντος, με έδρα την Κέρκυρα και τοπική αρμοδιότητα σ' όλη την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
  - Τμήμα Υδροοικονομίας, με έδρα την Κέρκυρα και τοπική αρμοδιότητα σ' όλη την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
  - Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας, με έδρα το Αργοστόλι και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας και στην Περιφερειακή Ενότητα Ιθάκης,
  - Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου, με έδρα τη Ζάκυνθο και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου,
  - Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Περιφερειακής Ενότητας Λευκάδας, με έδρα τη Λευκάδα και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Λευκάδας.
- 3. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων.** Οι Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Λευκάδας έχουν ως αποστολή τη μελέτη, εκτέλεση, επίβλεψη, παραλαβή και συντήρηση των πάσης φύσεως τεχνικών έργων στις περιφερειακές ενότητες Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Λευκάδας και Ιθάκης. Συνεργάζονται με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, παρέχουν οδηγίες και κατευθύνσεις στα αντίστοιχα τμήματα των περιφερειακών ενοτήτων για την εκτέλεση της αποστολής τους. Στις Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων υπάγονται τα ακόλουθα τμήματα:
  - Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
  - Τμήμα Εργαστηρίων
  - Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος

Συστήνεται Γραφείο Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Ιθάκης με έδρα την Ιθάκη και τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ιθάκης, ως αποκεντρωμένη μονάδα του Τμήματος Δομών Περιβάλλοντος Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας.

Ειδικότερα με βάση το Άρθρο 4 (ΦΕΚ Α 240/27.12.2010) η **Διάρθρωση - Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού**, είναι:

1. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ανάγονται ιδίως στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας.

2. Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής
- Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων
- Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Τμήμα Τεκμηρίωσης

3. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού κατανέμονται στα υπαγόμενα σε αυτήν τμήματα ως εξής:

α. Στο **Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής** υπάγονται ιδίως οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

αα. Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής στο επίπεδο της Περιφέρειας.

αβ. Η υποστήριξη της Εκτελεστικής Επιτροπής, των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των νομικών προσώπων, κατά τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των ετησίων προγραμμάτων δράσης.

αγ. Η συγκέντρωση όλων των απαιτούμενων στοιχείων από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας και των νομικών της προσώπων για τη σύνταξη του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος.

αδ. Η υποστήριξη της Εκτελεστικής Επιτροπής για τη σύνταξη σχεδίου στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακού προγραμματισμού, καθώς επίσης και του σχεδίου του ετήσιου προγράμματος δράσης, το οποίο εξειδικεύει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, κατ' έτος.

αε. Η σύνταξη προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής. Για τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισηγείται σχετικά στην Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας.

αστ. Η προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων.

αζ. Η άσκηση καθηκόντων εφαρμογής ως Δικαιούχου, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, όπως αυτή οριοθετείται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.), περιλαμβανομένης και της υποστήριξης του συνόλου των φορέων της Αυτοδιοίκησης.

αη. Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγράμματος της Περιφέρειας που χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους.

αθ. Η έγκριση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων, που εκπονούνται στο πλαίσιο των αντίστοιχων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων και χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.

αι. Ο συντονισμός των φορέων εκτέλεσης και η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του αναπτυξιακού προγράμματος της Περιφέρειας που χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους. αια. Η διατύπωση προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεων για έργα και μέτρα πολιτικής, εθνικής σημασίας, που αφορούν την Περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β. Στο Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων υπάγονται ιδίως οι εξής αρμοδιότητες:

βα. Η υποστήριξη της Εκτελεστικής Επιτροπής κατά την υλοποίηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ββ. Η συνεργασία με τις υπηρεσίες της περιφέρειας και τα νομικά της πρόσωπα για τη σύνταξη ενδιάμεσων και τελικών εκθέσεων αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

βγ. Ο σχεδιασμός και η εισήγηση συστημάτων και μεθόδων μέτρησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών της περιφέρειας και των νομικών της προσώπων, όπως διαδικασίες και δείκτες.

βδ. Η διαμόρφωση και εισήγηση περιοδικών στόχων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών της περιφέρειας και των νομικών της προσώπων.

βε. Η συγκέντρωση στοιχείων και δεδομένων που αναφέρονται στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών και στην επίτευξη των σχετικών περιοδικών τους στόχων, η παρακολούθηση της εξέλιξής τους, η επεξεργασία των στοιχείων και η έκδοση ενημερωτικών αναφορών.

βστ. Η διατύπωση, ετησίως, των εκθέσεων αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων.

βζ. Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν τη χωρική αρμοδιότητα της Περιφέρειας.

βη. Η τελική διαμόρφωση, η μέριμνα για την έγκριση και η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου.

βθ. Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης, η διενέργεια ελέγχων στους φορείς υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους για την τήρηση των δεσμεύσεων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων.

βι. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή άλλους πόρους και η κατανομή των πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

βια. Η κατανομή των αντίστοιχων ποσών και η έγκριση της εκταμίευσής τους από τους λογαριασμούς, που τηρεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης στην Τράπεζα της Ελλάδος.

βιβ. Ο προσδιορισμός των δικαιούχων των πιστώσεων των έργων που εγκρίνονται, όπου αυτό απαιτείται.

βιγ. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων στη χωρική αρμοδιότητά της.

γ. **Στο Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης** υπάγονται ιδίως οι εξής αρμοδιότητες:

γα. Η συνεργασία με φορείς της περιφέρειας για τη σύνταξη και υποβολή προτάσεων υλοποίησης έργων, που χρηματοδοτούνται από προγράμματα, στο πλαίσιο του στόχου Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία.

γβ. Η σύσταση Περιφερειακής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ή προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γγ. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης για πράξεις ιδιωτικών επενδύσεων που εντάσσονται σε επιχειρησιακά προγράμματα, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

γδ. Η παραλαβή των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων, ο έλεγχος των στοιχείων, η αξιολόγησή τους, η εισήγηση στην Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή, η έκδοση της απόφασης υπαγωγής, οι αποφάσεις τροποποίησης και η παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ανάκλησης υπαγωγής και επιστροφής ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η συγκρότηση των Περιφερειακών Οργάνων Ελέγχου των επενδύσεων για την πιστοποίηση των δαπανών και την υλοποίηση των εγκεκριμένων εργασιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γε. Η καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης και η ολοκλήρωση και πιστοποίηση έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.

γστ. Η καταγραφή των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων.

γζ. Η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και μέτρων για την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων προς το αρμόδιο Υπουργείο.

γη. Η πληροφόρηση και υποβοήθηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κλαδικό ή άλλο επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.

γθ. Η παρακολούθηση και η επισήμανση στους αρμόδιους φορείς ζητημάτων, που αναφέρονται στη λήψη των αναγκαίων μέτρων προς βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών.

γι. Η γνωμοδότηση για κάθε θέμα τοπικού ή ευρύτερου ενδιαφέροντος, για το οποίο ζητείται η παροχή γνώμης.

δ. Στο **Τμήμα Τεκμηρίωσης** υπάγονται ιδίως οι εξής αρμοδιότητες:

δα. Η συγκέντρωση, επεξεργασία και τεκμηρίωση γεωγραφικών, δημογραφικών, οικονομικών, κοινωνικών και άλλων στοιχείων που αφορούν την περιφέρεια.

δβ. Η λειτουργία βάσης δεδομένων για την ενίσχυση, παρακολούθηση και εξέλιξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της περιφέρειας, κατά κλάδο και τομείς της οικονομίας.

δγ. Η παροχή στοιχείων για την καταγραφή των στοιχείων των ενισχυόμενων επενδύσεων σε βάση δεδομένων του αρμόδιου κρατικού φορέα.

δδ. Η ευθύνη εκπλήρωσης του έργου των Κομβικών Σημείων Επαφής (ΚΟ.Σ.Ε.) της Περιφέρειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του ν. 3882/2010 (Α' 166).

Ακολούθως παρουσιάζεται η προτεινόμενη εξυπηρέτηση των νέων θεσμικών αρμοδιοτήτων που εισάγει ο ν. 4635/2019 για την διαχείριση του Περιφερειακού Προγράμματος μέσα από την υφιστάμενη δομή της Δι.Α.Π.

Πίνακας 65: Αντιστοίχιση των Θεσμικών Αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Διαχείρισης με τις Υφιστάμενες Οργανικές Μονάδες της Δι.Α.Π. στην Π.Ι.Ν.

α/α	Υφιστάμενη Οργανική Μονάδα της Δι.Α.Π. / Θεσμικές Αρμοδιότητες Υπηρεσιών Διαχείρισης του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ν.4635/2019
α. Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής	
Α) Αρμοδιότητες Ενεργοποίησης Περιφερειακού Προγράμματος και Ένταξης Έργων:	
1	A1. Σύναξη, Έκδοση, Δημοσιοποίηση Προσκλήσεων/Δράσεων, Καθορισμός Κριτηρίων Επιλογής των προς ένταξη έργων
2	A6. Σύναξη Ενδιάμεσων Εκθέσεων Προόδου και Ολοκλήρωσης του ΠΠΑ καθώς και όσων εκθέσεων πιθανώς ζητηθούν από την Δι.Δι.Ε.Π..
3	A7. Μέριμνα για τη Δημοσιοποίηση και Προβολή Δράσεων και Στόχων του Προγράμματος.
β. Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων	
Α) Αρμοδιότητες Ενεργοποίησης Περιφερειακού Προγράμματος και Ένταξης Έργων:	
4	A2. Συγκέντρωση Προτάσεων Δικαιούχων, Έλεγχος Πληρότητας και Αριότητας των Προτάσεων ένταξης έργων, Αξιολόγηση των Προτάσεων, Έκδοση Απόφασης Ένταξης
5	A3. Προετοιμασία και Υποβολή Προτάσεων Εγγραφής Έργων στο ΠΔΕ.
6	A5. Μέριμνα Αξιοποίησης όλων των Διαθέσιμων Εργαλείων (όπως e-ΠΔΕ, ΠΣ-ΕΠΑ) για την Παρακολούθηση της Εξέλιξης του Προγράμματος και των Χρηματοροών του, καθώς και την Συγκέντρωση Δεδομένων για την Αξιολόγηση του ΠΠΑ καθώς και την όταν κριθεί αναγκαία σύναξη πρότασης Αναθεώρησής του.
Β) Αρμοδιότητες που έχουν σχέση με την παρακολούθηση έργων του ΠΠΑ (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) :	
7	B1. Διενέργεια Διοικητικών Επαληθεύσεων και Επιτόπιων Επιθεωρήσεων, σύμφωνα με τις θεσμικές/κανονιστικές διαδικασίες του Σ.Δ.Ε. Διενέργεια Παρακολούθησης της Υλοποίησης του Φυσικού Αντικείμενου μέσω προγραμματισμένων Επιτόπιων Επιθεωρήσεων σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Παρακολούθηση του Οικονομικού Αντικείμενου, μέσω Διοικητικής Επαληθεύσης υποβαλλόμενων Οικονομικών Στοιχείων από τους Δικαιούχους. Ιδιαίτερη Μέριμνα για την Τήρηση του Όρου «εντός 18μηνου Ανάληψης της Νομικής Δέσμευσης» από την Ένταξη του έργου. Περαιτέρω, η διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων θα γίνεται με την εφαρμογή συγκεκριμένης μεθόδου δειγματοληψίας και στόχος είναι να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον μία σε κάθε

	έργο κατά την υλοποίηση. Κατά την ολοκλήρωση των έργων δύναται η Υπηρεσία Διαχείρισης να αποφασίσει και για την αναγκαιότητα διενέργειας επιτόπιας επαλήθευσης.
8	B2. Αξιοποίηση Όλων των Διαθέσιμων Εργαλείων (όπως e-ΠΔΕ, ΠΣ-ΕΠΑ, κ.α.) για την Παρακολούθηση του Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου των των έργων.
9	B3. Παρακολούθηση των Ευρημάτων/Αποτελεσμάτων από Επιτόπιες Επιθεωρήσεις/Ελέγχους έργων ΠΠΑ είτε από την Υπηρεσία Διαχείρισης ή άλλους εθνικούς φορείς, όπως Δι.Δι.Ε.Π., ad hoc ομάδες ελέγχου και ΣΔΟΕ.
10	B4. Παρακολούθηση της Τήρησης των Συστάσεων προς το Δικαιούχο.
11	B5. Διαχείριση, των τυχόν παρατυπιών και υπονοιών απάτης, όπως για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών (εισήγηση για την έκδοση σχετικών αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων).
12	B6. Τήρηση Αρχείων με Αποδεικτικά Στοιχεία από τις Διοικητικές Επαληθεύσεις και τις Επιτόπιες ΕΠθεωρήσεις, εξασφαλίζοντας την πλήρη και επαρκή διαδρομή ελέγχων.
γ. Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης	
Α) Αρμοδιότητες Ενεργοποίησης Περιφερειακού Προγράμματος και Ένταξης Έργων:	
13	A4. Υλοποίηση Ενεργειών Πληροφόρησης των Δυνιτικών Δικαιούχων σε σχέση με ευκαιρίες χρηματοδότησης, κανόνες επιλεξιμότητας, δικαιώματα, υποχρεώσεις τους και το Σ.Δ.Ε.
14	Γενικότερες Αρμοδιότητες Τεχνικής Βοήθειας
δ. Τμήμα Τεκμηρίωσης και Αξιολόγησης δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων	
Γ) Οριζόντιες Αρμοδιότητες Υποστήριξης του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης:	
15	Οριζόντια Διοικητική και Γραμματειακή Υποστήριξη

Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου

9 Σχεδιασμός του Προγράμματος

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από τον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης του Ε.Π.Α. σε συνεργασία με την οριζόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης Π.Π.Α. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (Δι.Α.Π), για την κατάρτιση του παρόντος 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Συνοπτικά, οι διαδικασίες σχεδιασμού πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της υπογραφής της σχετικής Σύμβασης στις 13 Ιανουαρίου 2021 έως τις 13.5.2021, αποκαλούμενη και περίοδο αναφοράς.

Το έργο σχεδιασμού ξεκίνησε κατά την εναρκτήρια συνάντηση του Συμβούλου με την Αναθέτουσα Αρχή (Δι.Α.Π.) κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκε η γνωριμία των δύο συμβαλλόμενων μερών και η συζήτηση επί των προτεραιοτήτων του έργου, έτσι ώστε να δοθεί η απαραίτητη εισροή για την ορθή οριοθέτηση του έργου και την επικαιροποίηση του χρονοδιαγράμματος.

Παράλληλα εξετάστηκε ο προγραμματισμός της Δι.Α.Π. για την διενέργεια διαβουλεύσεων με φορείς ώστε να συλλεχθούν ιδέες για νέα έργα και να επικαιροποιηθεί το αναπτυξιακό όραμα της αιρετής διοίκησης κατά την νέα προγραμματική περίοδο 2021-2025.

Στο ως άνω πλαίσιο έχουν ήδη διεξαχθεί δύο οργανωτικές τηλεδιασκέψεις με την αιρετή διοίκηση της Περιφέρειας και σχεδιάζονται άμεσα συμπληρωματικές τηλεδιασκέψεις με υπηρεσιακά στελέχη και φορείς. Στόχος των τηλεδιασκέψεων είναι: α) η συγκέντρωση απόψεων, και β) η συγκέντρωση προτάσεων για έργα που δύναται να ενταχθούν στο σχεδιασμό του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, μέσα από ένα δομημένο διάλογο, εντός των Στόχων Πολιτικής και Προτεραιοτήτων του ΕΠΑ/ΠΠΑ, ώστε να επιτραπεί η περαιτέρω επεξεργασία τους, η ιεράρχησή τους με βάση το βαθμό ωριμότητάς τους, η ιεράρχηση της διαδικασίας προετοιμασίας της ωρίμανσης έργων και η ανάδειξη τόσο της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, όσο και η δημιουργία μιας δυναμικής βάσης αναπτυξιακών έργων για νέα Προγραμματική Περίοδο.

Απώτερος στόχος της διαδικασίας διαβούλευσης, εκτός από την επικαιροποίηση και προτεραιοποίηση έργων (σε εξέλιξη ή/και νέων) στο σχεδιασμό του ΠΠΑ για την νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2025, είναι και η συλλογή ιδεών απαιτήσεων για έργα από την τοπική κοινωνία.

Αρωγός των φορέων, ή/και δικαιούχων ή/και πολιτών που συμμετείχαν στις διαδικασίες διαβούλευσης ήταν τόσο η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, όσο και ο Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης για το ΠΠΑ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, καθώς και η σχετική Ομάδα Εργασίας.

Προσκλήσεις συμμετοχής στη διαβούλευση για το ΕΠΑ/ΠΠΑ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων απεστάλησαν σε υπευθύνους Υπηρεσιών της Περιφέρειας, την αιρετή διοίκηση, τις περιφερειακές παρατάξεις, τους δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών, τους φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, τους φορείς πολιτισμού, του τουρισμού, τις επαγγελματικές ενώσεις, τους συνεταιρισμούς, κ.α. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε εντός

Νοεμβρίου σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης του 1^{ου} Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης των Ιονίων Νήσων.

Αναλυτικότερα:

Ιανουάριος 2021

1. Υπεγράφη η Σύμβαση την 13η Ιανουαρίου 2021.
2. Έλαβε χώρα η εναρκτήρια συνάντηση με την Αναθέτουσα Αρχή και έγινε ο καθορισμός των παραδοτέων.
3. Έγινε ενημέρωση της Αιρετής Διοίκησης συνέπεια επικαιροποίησης του θεσμικού πλαισίου για το ΕΠΑ, όπως επικαιροποιήθηκε και ισχύει με τη σχετική δημοσίευση της Υπ. Πράξης (αρ.:38/31.8.2020 ΦΕΚ 174 Α΄ 10.9.2020) και της Υπ. Απόφασης (αρ.πρ.:95189-14.09.2020)
4. Συγκεντρώθηκαν τα αρχικά στοιχεία από τις (2) οργανωτικές διαβουλεύσεις που είχε διοργανώσει η Δι.Α.Π. (η πρώτη στις 30.5.20 & η δεύτερη στις 07.09.2020) με την Αιρετή Διοίκηση της Π.Ι.Ν., για την ανάδειξη έργων που χρήζουν επικαιροποίησης, άλλων έργων που συνεχίζονται, νέων έργων που δύναται να προταθούν και αρχικές κατευθύνσεις καθορισμού της αναπτυξιακής πολιτικής για το σχεδιασμό του Π.Π.Α.
5. Παρελήφθησαν τα στοιχεία από τις αρχικές διαβουλεύσεις που είχαν πραγματοποιηθεί από την Δι.Α.Π. με την Αιρετή Διοίκηση πριν τις 13-1-2021.
6. Προετοιμάστηκε ενημερωτικό υλικό για την περαιτέρω προετοιμασία της αιρετής διοίκησης, για την επικείμενη διαβούλευση Σχεδιασμού του Π.Π.Α. με φορείς, μέσω της εκπόνησης κειμένων για την έκδοση σχετικών Δελτίων Τύπου και του χρονοπρογραμματισμού διεξαγωγής ευρείας κλίμακας Διαβουλεύσεων με Φορείς, σε όλο το γεωγραφικό εύρος της Π.Ι.Ν.
7. Έγινε η κατάλληλη προετοιμασία για τον Ορισμό Ομάδας Εργασίας ώστε να συνδράμει την Δι.Α.Π., ως αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης, στην κατάρτιση του 1 ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν.
8. Συγκεντρώθηκαν τα απαραίτητα στοιχεία έργων και υποέργων, που έχουν ήδη ενταχθεί στο σκέλος του Π.Δ.Ε. που χρηματοδοτείται από αμιγώς εθνικούς πόρους, ώστε από κοινού με την Δι.Α.Π. ο Ανάδοχος να ξεκινήσει η διαδικασία ενοποίησης, εξορθολογισμού, κάθαρσης και ανάδειξης συμπερασμάτων για τον σχεδιασμό της νέας Προγραμματικής Περιόδου.

Φεβρουάριος 2021

1. Συνεχίστηκε η από κοινού επεξεργασία, μεταξύ Δι.Α.Π. και Αναδόχου/Συμβούλου, των στοιχείων, που είχαν ήδη παραληφθεί.
2. Έγινε η τελική αποδελτίωση των στοιχείων από τις διαβουλεύσεις με τα έως τότε στοιχεία και ιδέες για έργα του Π.Δ.Ε. ώστε να αποτελέσουν την βάση σχεδιασμού της αναπτυξιακής κατεύθυνσης της Περιφέρειας για την περίοδο 2021-2025/2027.
3. Συντάχθηκε ο Συγκεντρωτικός Πίνακας υφιστάμενων και νέων/προτεινόμενων έργων Εθνικού ΠΔΕ.

4. Παρελήφθησαν τα στοιχεία πληρωμών για τα έργα του εθνικού σκέλους του Π.Δ.Ε., με ημερομηνία έως και 31.12.2020.

Μάρτιος 2021

1. Αποτυπώθηκαν τα στοιχεία της τελικής αποδελτίωσης σε ενιαίο κείμενο ώστε να αποτελέσουν τη βάση για το 1ο Σχέδιο ΠΠΑ της ΠΙΝ.
2. Συντάχθηκε η 1^η Διμηνιαία Έκθεση Εργασιών του Αναδόχου
3. Συνεχίστηκε η συστηματοποίηση των στοιχείων του Συγκεντρωτικού Πίνακα.
4. Εξορθολογήστηκαν τα διαθέσιμα στοιχεία ώστε να αντληθούν χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με το συνολικό δεσμευμένο ποσό έργων, τις νομικές δεσμεύσεις τους και τα ανεκτέλεστα υπόλοιπά τους.
5. Συγκεντρώθηκαν τα απαραίτητα στοιχεία εθνικών και περιφερειακών πολιτικών ώστε να καταστεί εφικτή η συμπληρωματικότητα σχεδιασμού του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. προς αυτά.
6. Επιπλέον αναζητήθηκαν και πρόσθετα στοιχεία αναφορικά με τον σε εξέλιξη σχεδιασμό του ΕΣΠΑ 2021-2027 στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

Ειδικότερα ως προς την διαδικασία των «διαβουλεύσεων με φορείς», απώτερος στόχος τους ήταν:

- α) η ενημέρωση των συμμετεχόντων για τον προγραμματισμό σχεδιασμού του Ε.Π.Α. και του πλαισίου του (στόχοι πολιτικής, χρονοδιάγραμμα κλπ.),
- β) η συγκέντρωση προτάσεων για νέα έργα που δύναται να ενταχθούν στο σχεδιασμό του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, και
- γ) η συστημική συγκέντρωση προτάσεων μέσω υποδείγματος που ετοιμάστηκε από τον Σύμβουλο Ε.Π.Α. της Π.Ι.Ν.

Όπως προαναφέρθηκε, τα νέα έργα που προτάθηκαν από τις αρμόδιες επιτροπές διαβουλεύσεων, εστάλησαν σε ηλεκτρονική μορφή στον Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, ο οποίος με τη σειρά του και κατόπιν επεξεργασίας, τα συστηματοποίησε στον Συγκεντρωτικό Πίνακα Έργων Εθνικού Π.Δ.Ε..

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι για τα νέα έργα επιχειρήθηκε η προτεραιοποίησή τους ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς τους (δηλ. την προοπτική άμεσης ένταξής τους στο Π.Δ.Ε.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων Φάση Α-Στάδιο Α2 (2013), Έφη Καραθανάση και Συνεργάτες Ε.Ε.

Αναθεώρηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ιονίων Νήσων 2014-2020, (2018)

Δελτίο Τύπου Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) «ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ», Αύγουστος 2020

Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (2016), Υπουργείο περιβάλλοντος & ενεργείας, Γενική διεύθυνση περιβαλλοντικής πολιτικής Διεύθυνση κλιματικής αλλαγής & ποιότητας της ατμόσφαιρας, Αθήνα (ΕΣΠΚΑ,2016)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2019

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΜΟΝΑΔΑ Α΄ «Κείμενο για την ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Αναπτυξιακής Στρατηγικής 2021-2027», Σεπτέμβριος 2019

Ελλάς με Αριθμούς, Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιανουάριος Μάρτιος 2020

Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (2019), Κουγιάνος Ι και συνεργάτες ε.ε.

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030

Υπουργείο Ανάπτυξης, Δελτίο Τύπου, 7-11-2019

Μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου: Ένα αληθινό παράδειγμα συνεργασίας εντός και εκτός Ευρώπης (espa.gr)

OECD Territorial Reviews, Regional Policy for Greece. REGIONAL PROFILES, 2020

Πισσαρίδης Χρ. et.al, Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 14 Νοεμβρίου 2020

Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων και Μεταφορών (ΣΠΕΜ) 2014-2025. Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΥΜΕ, 1^η αναθεώρηση 2019

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ & ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Πληθυσμιακά Στοιχεία ΠΙΝ	9
Πίνακας 2: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο	10
Πίνακας 3: Έκταση, Μόνιμος πληθυσμός και Πυκνότητα πληθυσμού.....	10
Πίνακας 4: Δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης	11
Πίνακας 5: Δείκτες για τα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων	11
Πίνακας 6: Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία ανά περιφέρεια	13
Πίνακας 7: Δείκτες της περιφερειακής οικονομίας των Ιονίων Νήσων	14
Πίνακας 8: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Έτος 2017	14
Πίνακας 9: Δείκτες ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας και ευημερίας για την περιοχή των Ιονίων Νήσων	16
Πίνακας 10: Κοινωνικοί δείκτες για την περιοχή των Ιονίων Νήσων (2018).....	18
Πίνακας 11: Δείκτες υποδομής για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	20
Πίνακας 12: Έργα υποδομών Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.....	21
Πίνακας 13: Δείκτες πολιτικών καινοτομίας και ανάπτυξης για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	23
Πίνακας 14: Κατανομή ΕΠΑ ανά Περιφερειακό Πρόγραμμα	27
Πίνακας 15: Σημαντικότερα ολοκληρωμένα και προγραμματισμένα έργα Βίβλου Ψηφιακού μετασχηματισμού.....	36
Πίνακας 16: Συνολικοί επενδυτικοί πόροι που κινητοποιεί το Ταμείο Ανάκαμψης ανά Περιφέρεια	42
Πίνακας 17: Τομείς εξειδίκευσης RIS3 της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων	48
Πίνακας 18: Σύνολο Συνεχιζόμενων Έργων ανά Συλλογική Απόφαση/Κατηγορία	61
Πίνακας 19: Ποσοστιαία Κατανομή Βασικών Κατηγοριών «Γενικών Έργων ΠΔΕ»	62
Πίνακας 20: Ποσοστιαία Κατανομή Βασικών Κατηγοριών «ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΔΕ»	62
Πίνακας 21: Σημαντικότερα έργα ΠΔΕ ΠΙΝ ανά τομέα παρέμβασης.....	63
Πίνακας 22: Πίνακας «Μεγάλων Έργων» και Ποσοστιαία Κατανομή τους στο Σύνολο του Π.Δ.Ε.....	64
Πίνακας 23: Πίνακας και Ποσοστιαία Κατανομή Έργων Π.Δ.Ε. ανά Π.Ε.....	65
Πίνακας 24: Σύνολο Συνεχιζόμενων Έργων ανά Στόχο Πολιτικής.....	66
Πίνακας 25: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 2.....	67

Πίνακας 26: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 3	68
Πίνακας 27: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 4	68
Πίνακας 28: Ενδεικτικά Είδη Ενταγμένων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο 5	70
Πίνακας 29: Εγκεκριμένες Πιστώσεις Π.Δ.Ε. 2021 σε εκ.€	79
Πίνακας 30: Όρια Δαπανών Περιφερειακού ΠΔΕ 2021	79
Πίνακας 31: Προταθέντες Παρεμβάσεις ανά Α.Σ & Προτεραιότητα	100
Πίνακας 32: Συγκριτικός Πίνακας Ποσοστιαίων Κατανομών Μεταξύ Υφιστάμενων και Προταθέντων Έργων Π.Δ.Ε. ανά ΑΣ	102
Πίνακας 33: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ1 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027	103
Πίνακας 34: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ2 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027	104
Πίνακας 35: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ3 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027	104
Πίνακας 36: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ4 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027	105
Πίνακας 37: Τομείς Παρέμβασης ΑΣ5 Δυνητικής Χρηματοδότησης Μέσω ΕΣΠΑ 2021-2027	105
Πίνακας 38: Συνοπτικά οι Στρατηγικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν....	113
Πίνακας 39: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου 1 Έξυπνη Ανάπτυξη	114
Πίνακας 40. Δείκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 1	115
Πίνακας 41: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Πράσινη Ανάπτυξη	120
Πίνακας 42. Δείκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 2	121
Πίνακας 43: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Κοινωνική Ανάπτυξη	126
Πίνακας 44. Δείκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 3	128
Πίνακας 45: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Ανάπτυξης Υποδομών	139
Πίνακας 46. Δείκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 4	140
Πίνακας 47: Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα του Αναπτυξιακού Στόχου Εξωστρέφεια .	144
Πίνακας 48. ΔΕίκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 5	146
Πίνακας 49. Δείκτες Εκροών Αναπτυξιακού Στόχου 6	149
Πίνακας 50. Συσχέτιση Τομέων Παρέμβασης του Π.Π.Α. με τους Δείκτες Ε.Π.Α.	149
Πίνακας 51: Δυνητικοί Δικαιούχοι των Δράσεων του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν	152

Πίνακας 52: Κατανομή του 1 ^{ου} Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν σε Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας.....	154
Πίνακας 53: Πίνακας Χρηματοδοτούμενων Δράσεων Τεχνικής Βοήθειας	154
Πίνακας 54: Κατανομή του 1ου Π.Π.Α. της Π.Ι.Ν. ανά Στόχο Πολιτικής.....	155
Πίνακας 55: Αναλυτική Κατανομή Π.Π.Α. ανά Δράση/ Στόχο Πολιτικής/ Προτεραιότητα και Έτος.....	156
Πίνακας 56: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 1 της Έξυπνης Ανάπτυξης.....	162
Πίνακας 57: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 2 της Πράσινης Ανάπτυξης.....	163
Πίνακας 58: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 3 της Κοινωνικής ανάπτυξης.....	164
Πίνακας 59: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 4 της Ανάπτυξης Υποδομών	165
Πίνακας 60: Συσχέτιση Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Ειδικούς Στόχους του Ε.Π.Α. για τον Αναπτυξιακό Στόχο 5 της Εξωστρέφειας	166
Πίνακας 61: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020	168
Πίνακας 62: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020.....	174
Πίνακας 63: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με τους Στόχους του Νέου ΕΣΠΑ 2021-2027	179
Πίνακας 64: Συμβατότητα Προτεραιοτήτων του Π.Π.Α. με Αντίστοιχες Εθνικές Στρατηγικές.....	185
Πίνακας 65: Αντιστοίχιση των Θεσμικών Αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Διαχείρισης με τις Υφιστάμενες Οργανικές Μονάδες της Δι.Α.Π. στην Π.Ι.Ν.....	201

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1: Στόχοι και Πυλώνες Πολιτικής ΕΠΑ 2021-2025.....	5
Σχήμα 2: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανά περιφέρεια, τρέχουσες τιμές, 2018 (Πισσαρίδης Χ.εt.αl, 2020).....	12
Σχήμα 3: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ΠΙΝ (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020).....	12
Σχήμα 4: Ποσοστό ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, 2018 (πηγή:EUROSTAT).....	17
Σχήμα 5: Ποσοστό ανεργίας, Δ' τρίμηνο 2019 (πηγή:EUROSTAT).....	17
Σχήμα 6: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία για τον τομέα της Ανθρώπινης Υγείας και της Κοινωνικής Μέριμνας (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020)	17

Σχήμα 7: Ποσοστό (%) ανεργίας για την περίοδο Ιουνίου 2019 – Αυγούστου 2020, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2020).....	19
Σχήμα 8: Κατανομή συνεχιζόμενων έργων Εθνικού ΠΔΕ ανά Π.Ε, Πηγή: Επεξεργασία Συμβούλου.....	65
Σχήμα 9.Ποσοστιαία κατανομή Έργων ΠΔΕ ανά Αναπτυξιακό Στόχο.	66
Σχήμα 10. Συνοπτική Εικόνα Προτάσεων Νέων Έργων ανά Αναπτυξιακό Στόχο Ε.Π.Α., Πηγή: Διαβουλεύσεις Ε.Π.Α. της Δι.Α.Π, Δεκέμβριος 2020, Επεξεργασία Συμβούλου	100
Σχήμα 11. Ποσοστιαία Κατανομή Εγκεκριμένων Πόρων ανά Στόχο Πολιτικής.....	161